

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ តតិយភាគ

៨៦

ពុទ្ធសាសនាមណ្ឌល ភ្នំពេញ

ឆ.ស ២៥០៩

អភិបាលក្រសួង

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

តំណែង អនុស្សនករ

(១) អនុស្សនករ អនុស្សនករ ។ អាមាត្យ ។ វិទ្យា-
នាគ្យករ កិរិយាគ្យករ រូប ជំនាញ ចក្ខុវិស័យ
តំណែង ។ បេ ។ ដោយឡែកទៀត ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។

(២) កាមរាជ្យករ អនុស្សនករ អាមាត្យ ។
កាមរាជ្យ កាមរាជ្យវិស័យ កាមរាជ្យសញ្ញាជំនាញ
កាមរាជ្យ កាមរាជ្យសញ្ញាជំនាញ កាមរាជ្យវិស័យ អនុ-
ស្សនករ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។ កាមរាជ្យ
កាមរាជ្យវិស័យ ។ បេ ។ កាមរាជ្យវិស័យ អនុ-
ស្សនករ ។ អាមាត្យ ។ កាមរាជ្យករ អនុ-
ស្សនករ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។

(៣) បដិបត្តិករ អនុស្សនករ អាមាត្យ ។
បដិបត្តិ បដិបត្តិវិស័យ បដិបត្តិសញ្ញាជំនាញ អនុ-
ស្សនករ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។ បដិបត្តិ បដិបត្តិ-
វិស័យ បដិបត្តិសញ្ញាជំនាញ អនុស្សនករ ។ អាមាត្យ ។
បដិបត្តិករ អនុស្សនករ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។

អភិបាលក្រសួង

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

តំណែង អនុស្សនករ

(១) សត្វៈ អនុស្សនករ ជាអនុស្សនករ ឬ ។ ហេតុ ។ វិទ្យាគ្យករ
អនុស្សនករ កិរិយាគ្យករ រូប ជំនាញ ចក្ខុវិស័យ តំណែង ។ បេ ។ ដោយ-
ឡែកទៀតៈ (ជាអនុស្សនករ) ដែរ ។ អនុស្សនករ យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២) កាមរាជ្យករ ជាអនុស្សនករ ។ ហេតុ ។ កាមរាជ្យៈ
កាមរាជ្យវិស័យៈ កាមរាជ្យសញ្ញាជំនាញៈ កាមរាជ្យៈ កាមរាជ្យៈ កាម-
រាជ្យវិស័យៈ ជាអនុស្សនករដែរ ។ អនុស្សនករ យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមរាជ្យៈ កាមរាជ្យវិស័យៈ ។ បេ ។ កាមរាជ្យវិស័យៈ ជាអនុស្សន-
ករ ។ ហេតុ ។ កាមរាជ្យករ ជាអនុស្សនករដែរ ។ អនុស្សនករ
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣) បដិបត្តិករ ជាអនុស្សនករ ។ ហេតុ ។ បដិបត្តិៈ បដិបត្តិ-
វិស័យៈ បដិបត្តិសញ្ញាជំនាញៈ ជាអនុស្សនករដែរ ។ អនុស្សនករ
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិបត្តិៈ បដិបត្តិវិស័យៈ បដិបត្តិសញ្ញាជំនាញៈ
ជាអនុស្សនករដែរ ។ ហេតុ ។ បដិបត្តិករ ជាអនុស្សនករដែរ ។
អនុស្សនករ យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤) មាធានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។

មាធា មានបរិយុដ្ឋានំ មានសញ្ញាជនំ អព្យាកតន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មាធា មានបរិយុដ្ឋានំ មាន-
សញ្ញាជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ មាធានុ-
សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥) ទិដ្ឋានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។

ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយោ ទិដ្ឋិយោតោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-
សញ្ញាជនំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយោ ទិដ្ឋិយោតោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-
សញ្ញាជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ ទិដ្ឋានុ-
សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៦) វិចិត្តានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។

វិចិត្តា វិចិត្តាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តាសញ្ញាជនំ វិចិត្ត-
ត្តានិវរណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វិចិត្តា វិចិត្តាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តាសញ្ញាជនំ វិចិត្ត-
ត្តានិវរណំ អកុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ វិចិត្តា-
នុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤) មាធានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អេ ។ មានៈ មានៈ

បរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹត្តដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មានៈ មានបរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញា-
ជនៈ ជាអកុសល ។ អេ ។ មាធានុស័យ ជាអកុសលដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥) ទិដ្ឋានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អេ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយៈ

ទិដ្ឋិយោគៈ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹត្តដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយៈ ទិដ្ឋិយោគៈ
ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ ជាអកុសល ។ អេ ។ ទិដ្ឋានុ-
ស័យ ជាអកុសលដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦) វិចិត្តានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្ត ។ អេ ។ វិចិត្តា វិចិត្តា-

បរិយុដ្ឋានៈ វិចិត្តាសញ្ញាជនៈ វិចិត្តានិវរណៈ ជាអព្យាក្រឹត្តដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិត្តា វិចិត្តាបរិយុដ្ឋានៈ
វិចិត្តាសញ្ញាជនៈ វិចិត្តានិវរណៈ ជាអកុសល ។ អេ ។ វិចិត្តា-
នុស័យ ជាអកុសលដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧) ភវពត្ថុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។

ភវពតោ ភវពតបរិយុដ្ឋានំ ភវពតសញ្ញាជំ អព្យាកតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ភវពតោ ភវពតបរិយុដ្ឋានំ ភវពតសញ្ញាជំ អកុសលត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ភវពតាទុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៨) អវិជ្ជាទុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។

អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជំ អវិជ្ជាវិវរណំ អព្យាកតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជំ អវិជ្ជាវិវរណំ អកុសលត្ថំ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៩) ន វត្តព្វំ អនុសយោ អព្យាកតោតិ ។

អាមត្តា ។ បុព្វជ្ជនោ កុសលាព្យាកតោ ចិត្តវត្តមានេ សាទុសយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមត្តា ។

(៧) ភវពតទុស្សយោ អព្យាកតោតិ ។ ភវពតៈ ភវពតៈ

បរិយុដ្ឋានៈ ភវពតសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភវពតៈ ភវពតបរិយុដ្ឋានៈ ភវពតសញ្ញាជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ភវពតទុស្សយោ ជាអកុសលដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨) អវិជ្ជាទុស្សយោ អព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយៈ

អវិជ្ជាយោតៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ អវិជ្ជាវិវរណៈ ជាអព្យាក្រឹតដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយៈ អវិជ្ជាយោតៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ អវិជ្ជាវិវរណៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ ជាអកុសលដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស្សយោ អព្យាក្រឹតទេ ឬ ។

អើ ។ បុព្វជ្ជនោ កាលបើចិត្ត ជាអកុសលនឹងអព្យាក្រឹត កំរិតប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស្សយោ ។ អើ ។

កុសលធម៌ វិនិច្ឆ័យធម៌ មគកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តេន ហិ អនុសយា អព្យា-
 កតតាតិ ។ បុព្វជ្ឈនោ កុសលាឡាតតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
 មារេ សរាតោតិ វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលា-
 កុសលា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាកច្ចដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។ តេន ហិ វត្ថុ អព្យាកតតាតិ ។

(១០) អនុសយា អហេតុកាតិ ។ អាមត្តា ។
 រូបំ និព្វានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ឈញ្ញាយតនន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។ កាមរាគានុសយោ
 អហេតុកាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគ-
 បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទ-
 នីវរណំ អហេតុកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។
 កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទ-
 នីវរណំ សហេតុកន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាគា-
 នុសយោ សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។
 បដិឃានុសយោ ។ បេ ។ មាធានុសយោ និដ្ឋានុ-
 សយោ វិចិត្តិញ្ញានុសយោ កវរាគានុសយោ ។ បេ ។

កុសលធម៌ វិនិច្ឆ័យធម៌ មគកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ជាអព្យា-
 ក្រឹត ។ បុព្វជ្ឈន កាលចើយក្តី ជាតុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ បុគ្គល គួរពោលថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ កុសល-
 ធម៌និងអកុសលធម៌ មគកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ជាអព្យាក្រឹត ។

(១០) អនុស័យ មិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន
 ចក្កាយតនៈ ។ បេ ។ ដោជ្ឈញ្ញាយតនៈ (មិនមានហេតុ) ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគានុស័យ មិនមានហេតុ
 ឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញោជនៈ ។
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទនីវរណៈ
 ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ ប្រកបដោយហេតុ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិឃានុស័យ ។ បេ ។
 មាធានុស័យ និដ្ឋានុស័យ វិចិត្តិញ្ញានុស័យ កវរាគានុស័យ ។ បេ ។

អវិជ្ជាទុក្ខសយោ អហេតុកកាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា
អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោកោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-
សញ្ញាជំនំ អវិជ្ជាជីវេវណំ អហេតុកក្ខន្ធិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ ។ បេ ។ អវិជ្ជាជី-
វេវណំ សហេតុកក្ខន្ធិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុក្ខសយោ
សហេតុកកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១១) ន វត្ថុព្វំ អនុសយា អហេតុកកាតិ ។ អាមត្តា ។
បុថុជ្ជោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមាណេ សាទុ-
សយោតិ វត្ថុព្វាតិ ។ អាមត្តា ។ អនុសយា តេន
ហេតុនា សហេតុកកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ អនុសយា អហេតុកកាតិ ។ បុថុជ្ជោ
កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមាណេ សកកោតិ
វត្ថុព្វាតិ ។ អាមត្តា ។ កកោ តេន ហេតុនា
សហេតុកកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ កកោ អហេតុកកាតិ ។

(១២) អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ ធិញ្ចនំ ចក្ខុយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចយតនន្តិ ។

អវិជ្ជាទុក្ខស័យ មិនមានហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោគៈ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ អវិជ្ជាជីវេវណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ ។ បេ ។ អវិជ្ជា-
ជីវេវណៈ ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជាទុក្ខស័យ ប្រកបដោយ
ហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យមិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។
បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល
គួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ អនុស័យប្រកប
ដោយហេតុ ដោយហេតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានហេតុ ។ បុថុជ្ជន កាល
បើចិត្ត ជាកុសល និងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល គួរពោលថា
ប្រកបដោយរាគវៈដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុ
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
រាគៈ មិនមានហេតុទេ ។

(១២) អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប ធិញ្ចន ចក្ខុ-
យតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។

១ ហេវី វត្តព្រៃ ។ បេ ។ កាមរាតោ កាមរាត-
 បិយ្យុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាតោ កាមរាត-
 បិយ្យុត្តាតិ កាមរាតសញ្ញាជំ កាមោយោ កាម-
 យោតោ កាមច្ឆន្ទជីវណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តំ ។ ១ ហេវី
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ កាមរាតោ កាមរាតបិយ្យុត្តាតិ
 ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទជីវណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ កាមរាតាទុស្សោ ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។
 ១ ហេវី វត្តព្រៃ ។ បេ ។

(១៣) កាមរាតនុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ កតមក្ខន្ធហិយាបដ្ឋោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាឧដ្ឋោ សញ្ញាឧដ្ឋោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១២) តាមរក្សាទុកសយោ សង្ខារក្ខន្ធហរិយាបដ្ឋោ
ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តាមរក្សា សង្ខារក្ខន្ធហរិយាបដ្ឋោ
ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ឧ ហោវីវត្តោ ។ បេ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាមភគៈខុសៗ ប្រាសចាកចិត្ត
ដែរឬ ។ អើ ។ តាមភគៈ តាមភគបរិយុដ្ឋានៈ តាមភគសញ្ញាជនៈ
តាមោយៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាមភគៈ តាមភគបរិយុដ្ឋានៈ
។ បេ ។ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ តាមភគៈ
ខុសៗ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣] តាមពន្យល់ ប្រាសចាកចិត្តឬ រឺ អើ រឺ តាមពន្យល់
ស័យ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា រឺ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង រឺ សង្ខារ-
ក្នុង ប្រាសចាកចិត្តវិជ្ជាឬ រឺ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ រឺ លេ រឺ
សង្ខារក្នុង ប្រាសចាកចិត្តឬ រឺ អើ រឺ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាស
ចាកចិត្តវិជ្ជាឬ រឺ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ រឺ លេ រឺ

(១៤) តាមពានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្គ្រាម ប្រាស
 ចាកចិត្ត ។ អើ ។ តាមពត៌ៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្គ្រាម
 ប្រាសចាកចិត្តដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តំណាង អនុសាសន៍

សាមករៈ ដែលកប់តាមកងសង្កាត់ ប្រាសាទកប់ផ្លែឈូ ប

ដើម ៗ តាមកត្តាស្វ័យ ដែលកប់ពោលកងសង្គ្រាមក្នុង ប្រកបដោយ

ចំពោះ ៗ អ្នកទទួលបានយ៉ាងនេះទេ ៗ លេ ៗ

(ខ្ទ) តាមកត្តាស្វ័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្គ្រាមក្នុង ប្រាស

ពាក្យទី៣ តាមរាជៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារកូន ប្រកបដោយចិត្តប្តូរ ។

អើ ។ សង្ឃកេនខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុដ្ឋាក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះ

ប្រាសចាកចិត្ត ។ តើ ។ វេនាខ្លួន សញ្ញាខ្លួន ខ្លះប្រកបដោយ

ចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តវិញ ។ អ្នកមានគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦) បដិយានុស័យ មាទានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចីកិញ្ចា-

ទុស្ស ភវិតានុស្ស អវិជ្ជានុស្ស ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អេ ។

អវិជ្ជា   អវិជ្ជាយៈ   អវិជ្ជាយាតៈ   ។ ឬ ។   អវិជ្ជាវេទនាៈ

ប្រាសចាកចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពេញយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជា អវិជ្ជាធម៌ អវិជ្ជាធម៌ធម៌ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
 វាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ
 ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អវិជ្ជាទុស្សយោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 កត្តកក្កន្ធពរិយាបដ្ឋាតិ ។ សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋាតិ ។
 សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋាតិ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋាតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ សង្ខារក្កន្ធ-
 បរិយាបដ្ឋា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា
 សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ចិត្ត-
 សម្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ សង្ខារ-
 ក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តា អវិជ្ជា សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ចិត្តសម្ប-
 យុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សង្ខារក្កន្ធពរិយាបដ្ឋា ឯកនេះសា

អវិជ្ជា អវិជ្ជាធម៌ អវិជ្ជាធម៌ធម៌ ។ បេ ។ អវិជ្ជាវិវរណៈ ប្រាសចាក
 ចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ ប្រកបដោយចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
 ទុស្សយោ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធនា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ។ សង្ខារ-
 ក្កន្ធនា ប្រាសចាកចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្កន្ធនា ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ វេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធប្រាស
 ចាកចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ
 ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែល
 រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ប្រកបដោយចិត្តវិប្ប
 យុត្តា ។ អើ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ប្រកបដោយ
 ចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាទុស្សយោ ដែលរាប់
 បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្កន្ធនា ប្រាសចាកចិត្តប្ប ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុង
 សង្ខារក្កន្ធនា ប្រកបដោយចិត្តប្ប ។ អើ ។ សង្ខារក្កន្ធនា ប្រកបដោយចិត្ត

ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពាសោ ឯកទេសោ
 ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ ឯកទេសោ
 ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧] ឆ វត្ថុញ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ បុព្វជ្ជនោ កុសលាទ្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
 មារេ សាទុសយោតិ វត្ថុញាតិ ។ អាមត្តា ។ អនុ-
 សយា តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តាតិ ។ ឆ ហេវំ
 វត្ថុញ ។ តេន ហិ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 បុព្វជ្ជនោ កុសលាទ្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមារេ សរ-
 កោតិ វត្ថុញាតិ ។ អាមត្តា ។ រកោ តេន ចិត្តេន
 សម្បយុត្តាតិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ តេន ហិ
 រកោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។

ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្តិ-
 កេន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ
 សញ្ញាខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តទេ ។
 អើ ។ បុព្វជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរ ។ អើ ។ អនុស័យ
 ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្ត ។ បុព្វជ្ជន កាលបើចិត្ត
 ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកប
 ដោយរតៈដែរ ។ អើ ។ រតៈ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រតៈ ប្រាសចាកចិត្ត ។

ព្យាបាលកាយ

[១៨] អញ្ញាលោ វិគតេ ញាលាវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ
 វត្តមានេ ន វត្តង្គំ ញាលាវិគតិ ។ អាមត្តា ។ រកេ
 វិគតេ ន វត្តង្គំ វិគតកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។
 អញ្ញាលោ វិគតេ ញាលាវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ
 ន វត្តង្គំ ញាលាវិគតិ ។ អាមត្តា ។ នោសេ វិគតេ ។ បេ ។
 មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ កិលេសេ វិគតេ ន វត្តង្គំ
 និក្ខិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។

[១៩] រកេ វិគតេ វត្តង្គំ វិគតកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អញ្ញាលោ វិគតេ ញាលាវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ
 វត្តង្គំ ញាលាវិគតិ ។ ន ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។ នោសេ
 វិគតេ ។ បេ ។ មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ កិលេសេ
 វិគតេ វត្តង្គំ និក្ខិលេសោតិ ។ អាមត្តា ។

ព្យាបាលកាយ

[១៨] កាលបើសចក្ខុមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចក្ខុ
 ដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា
 មានញាណទេ ។ អើ ។ កាលបើរកៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា មានរកៈទៅប្រាសហើយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសចក្ខុមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ
 មានតែចក្ខុដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលមិនគួរនិ-
 យាយថា មានញាណទេ ។ អើ ។ កាលបើខាសៈ ប្រាសចេញ
 ហើយ ។ បេ ។ កាលបើមាហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាល
 បើកិលេស ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មិនមានកិលេស
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩] កាលបើរកៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលនិយាយថា
 មានរកៈទៅប្រាសហើយ ។ អើ ។ កាលបើសចក្ខុមិនដឹង ប្រាស
 ចេញហើយ មានតែចក្ខុដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 បុគ្គលនិយាយថា មានញាណទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ កាលបើខាសៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាល
 បើមាហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើកិលេស ប្រាស
 ចេញហើយ បុគ្គលនិយាយថា មិនមានកិលេសទេ ។ អើ ។

ព្រាហ្មណ៍ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

អញ្ញាលោ វិគតោ ព្រាហ្មណ៍វិប្បយុត្តន្តិកថា ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា
 វត្ថុតំ ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 អញ្ញាលោ វិគតោ ញាណវិប្បយុត្តន្តិកថា ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា
 វត្ថុតំ ញាណីតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតេន ញាណេន
 ញាណី ធិរុទ្ធន វិគតេន បដិច្ចសង្កេតេន ញាណេន
 ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ញាណកថា ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[២០] ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។ អាមត្តា ។
 រូបំ ធិត្វាធំ ចក្ខុយតធំ ។ បេ ។ ដោជ្ជកាយត-
 តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ញាណំ ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តន្តិកថា ។ អាមត្តា ។ បញ្ញា បញ្ញាត្រ័យំ
 បញ្ញាតលំ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តោ ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តន្តិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 បញ្ញា បញ្ញាត្រ័យំ បញ្ញាតលំ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិច-
 យសម្ពោជ្ឈន្តោ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិកថា ។ អាមត្តា ។
 ញាណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិកថា ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ព្រាហ្មណ៍ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាក
 ញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ឬគួលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាស
 ចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ឬគួល
 គួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អើ ។ ឬគួលមានញាណ ដោយ
 ញាណ ជាអតីត មានញាណដោយញាណ ដែលលេចហើយ ប្រាស
 ចេញហើយ ស្ងប់រម្ងាប់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ញាណកថា ។

ញាណ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[២០] ញាណ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប ឧត្តាន ចក្ខុ-
 យតនៈ ។ បេ ។ ដោជ្ជកាយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។
 អើ ។ បញ្ញា បញ្ញាត្រ័យ បញ្ញាតលៈ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បញ្ញា បញ្ញាត្រ័យ បញ្ញាតលៈ សម្មាធិដ្ឋំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តៈ ប្រកប
 ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ញាណប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[illegible]

កតតបទ្ធានុបរិយាយបដ្ឋង្គិ ។ សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយាយបដ្ឋង្គិ ។
 សង្ខារក្ខន្ធា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាខន្ធា សញ្ញាខន្ធា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយាយបដ្ឋង្គិ
 ចិត្តវិប្បយុត្តង្គិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធា-
 នុបរិយាយបដ្ឋា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយាយបដ្ឋា ចិត្តសម្ម-
 យុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយា-
 បដ្ឋង្គិ ចិត្តសម្មយុត្តង្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយាយបដ្ឋង្គិ ចិត្តវិប្បយុត្តំ បញ្ញា
 សង្ខារក្ខន្ធានុបរិយាយបដ្ឋា ចិត្តសម្មយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 សង្ខារក្ខន្ធា ឯកទេសោ ចិត្តសម្មយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្ខន្ធា ឯកទេសោ ចិត្តសម្មយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនាខន្ធា
 សញ្ញាខន្ធា ឯកទេសោ ចិត្តសម្មយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១) ញាណ ប្រាសចាកចិត្តម្ហូ ។ អើ ។ ញាណ រាបតោល

ក្នុងខណ្ឌ ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់ ។ សង្កាត់ ប្រាសចាក
 ចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្កាត់ ប្រាស
 ចាកចិត្ត ។ អើ ។ វេទនាខ្លះ សញ្ញាខ្លះ ប្រាសចាកចិត្តដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ជាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់
 ក្នុង ប្រាសចាកចិត្តដែរ ។ អើ ។ បញ្ជាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់
 ប្រាសចាកចិត្តដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ជា
 ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់ ប្រកបដោយចិត្តដែរ ។ អើ ។ បញ្ជា
 ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់ ប្រកបដោយចិត្តដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ជាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់ ប្រាសចាក
 ចិត្តហើយ ចុះបញ្ជាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កាត់ ប្រកបដោយចិត្ត ។
 អើ ។ សង្កាត់ខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្កាត់ខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះ
 ប្រាសចាកចិត្ត ។ អើ ។ វេទនាខ្លះ សញ្ញាខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត
 ខ្លះប្រាសចាកចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២) ន វត្ថុវ្យាបាលំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អរហ ចត្តវិញ្ញាណសមដ្ឋី ញាណិនិ
 វត្ថុច្បោតិ ។ អាមត្តា ។ ញាណំ តេជ ចិត្តេន
 សម្មយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្បោ ។ តេជ ហិ ញា-
 ណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អរហ ចត្តវិញ្ញាណសមដ្ឋី
 បញ្ញាវាតិ វត្ថុច្បោតិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ញា តេជ
 ចិត្តេន សម្មយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្បោ ។ តេជ ហិ
 បញ្ញា ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

ធិទំ ទុក្ខនិកាយ

(២៣) ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តនីតិ ។ អាមត្តា ។ អយំ
 សមុទយោតិ វាចំ ភាសតោ អយំ សមុទយោតិ ញា-
 ណំ បវត្តនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្បោ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តនីតិ ។
 អាមត្តា ។ អយំ ជិវេរោណតិ វាចំ ភាសតោ អយំ
 ជិវេរោណតិ ញាណំ បវត្តនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្បោ ។ បេ ។

(២២) បុគ្គលមិនដឹងនិយាយថា ញាណ ប្រាសចាកចិត្តវេយ្យ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលដឹងនិយាយថា
 មានញាណដែរ ។ អើ ។ ញាណ ប្រកបដោយចិត្តនោះ ។ អ្នកមិនដឹង
 ភោគយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ប្រាសចាកចិត្ត ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលដឹងនិយាយថា ឃាបបញ្ញា
 ដែរ ។ អើ ។ បញ្ញា ប្រកបដោយចិត្តនោះ ។ អ្នកមិនដឹងភោគ
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ញា ប្រាសចាកចិត្ត ។

ចប់ ញាណចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

ធិទំ ទុក្ខនិកាយ

(២៣) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅថា នេះជាទុក្ខដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជា
 ហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ
 ដែរ ។ អ្នកមិនដឹងភោគយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយ
 វាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរ ។ អើ ។
 បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទីលេត់ទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា
 នេះជាទីលេត់ទុក្ខដែរ ។ អ្នកមិនដឹងភោគយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 អនិច្ច្លង្គ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណ អនិច្ច្លង្គ ញាណ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២) ឆៀង ឧត្តរាស័ក វាចំ ភាសតោ ឆៀង ឧត្តរាស័ក
 ញាណ បវត្តតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អនត្តាតិ វាចំ
 ភាសតោ រូបំ អនត្តាតិ ញាណ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឆៀង ឧត្តរាស័ក វាចំ ភាសតោ ឆៀង
 ឧត្តរាស័ក ញាណ បវត្តតីតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណ អនត្តាតិ ញាណ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៣) រូបំ អនិច្ច្លង្គ វាចំ ភាសតោ ន ច រូបំ
 អនិច្ច្លង្គ ញាណ បវត្តតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឆៀង
 ឧត្តរាស័ក វាចំ ភាសតោ ន ច ឆៀង ឧត្តរាស័ក ញាណ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ អនិច្ច្លង្គ

ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មិនទៀង ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិនទៀងដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤) ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅថា នេះជាទុក្ខដែរ ។ អើ ។ ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ រូបមិន
 មែនជាបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនមែនជាបស់ខ្លួនដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ នេះ
 ជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរ ។ អើ ។ ឧត្តរាស័ក
 និយាយរាបាច់ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មិនមែនជាបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិន
 មែនជាបស់ខ្លួនដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥) ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ រូបមិនទៀង តែញាណ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនទៀងទេ ។ អើ ។ ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់
 នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឧត្តរាស័កនិយាយរាបាច់ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនទៀង

វាចា ភាសាខ្មែរ ឈ ច វិញ្ញាណ វាចា ឡើង ញាណ
 បវត្តតិ ។ អាមាត្យ ។ ឥន្ទ ឡើង វាចា ភាសាខ្មែរ
 ឈ ច ឥន្ទ ឡើង ញាណ បវត្តតិ ។ ឈ ហេវ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ រូប អនត្តាតិ វាចា ភាសាខ្មែរ ឈ
 ច រូប អនត្តាតិ ញាណ បវត្តតិ ។ អាមាត្យ ។
 ឥន្ទ ឡើង វាចា ភាសាខ្មែរ ឈ ច ឥន្ទ ឡើង
 ញាណ បវត្តតិ ។ ឈ ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ អនត្តាតិ វាចា ភាសាខ្មែរ ឈ ច វិញ្ញាណ
 អនត្តាតិ ញាណ បវត្តតិ ។ អាមាត្យ ។ ឥន្ទ
 ឡើង វាចា ភាសាខ្មែរ ឈ ច ឥន្ទ ឡើង ញាណ
 បវត្តតិ ។ ឈ ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។

(២៨) ឥន្ទ ឡើង វាចា ភាសាខ្មែរ ឥន្ទ ឡើង
 ញាណ បវត្តតិ ។ អាមាត្យ ។ ឡើង ច ឡើង ច
 ឡើង ច ឡើង ច ញាណ បវត្តតិ ។ ឈ ហេវ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ វិញ្ញាណមិនទៅ វេទនា ។ អើ ។ បុគ្គល
 កាលនិយាយរំពាច ទេវតាបុគ្គ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ទេវតា
 ទុក្ខទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយ
 រំពាច រូបមិនមែនជាវេទនា តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ រូបមិនមែន
 ជាវេទនាទេ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយរំពាច ទេវតាបុគ្គ
 តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ទេវតាទុក្ខទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយរំពាច វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមែនជាវេទនា
 តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ វិញ្ញាណមិនមែនជាវេទនាទេ ។ អើ ។
 បុគ្គលកាលនិយាយរំពាច ទេវតាបុគ្គ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ទេវតាទុក្ខទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨) បុគ្គលកាលនិយាយរំពាច ឥន្ទ ទុក្ខ (ទេវតាបុគ្គ)
 ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅ ឥន្ទ ទុក្ខ (ទេវតាបុគ្គ) វេទនា ។ អើ ។
 ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅ ឥន្ទ ឥន្ទ ថា ឥន្ទ ឥន្ទ ថា ឥន្ទ ឥន្ទ ថា ឥន្ទ ឥន្ទ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៩) ឥន្ទ្រពលេន សមញ្ញាគតោ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រមយិកោ សោ វាយុ
 ឥន្ទ្រមយិកា សា គតិ ឥន្ទ្រមយិកោ សោ អត្តកា-
 វប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រ-
 ពលេន សមញ្ញាគតោ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតំ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យ អនាគតំ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រពលេន សមញ្ញាគតោ
 កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ កក្កដ្ឋ
 តិដ្ឋេយ្យ តាយោ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យ ចត្តារោ កក្កដ្ឋ
 តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រពលេន
 សមញ្ញាគតោ កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សតិ
 ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ តិដ្ឋេយ្យ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតា-
 វសេសេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
 តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ហព្វំ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
 តិដ្ឋេយ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឥន្ទ្រពលេន សមញ្ញាគតោ
 កក្កដ្ឋ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ បេ ។ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវ-
 សេសេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ មតោ តិដ្ឋេយ្យ កាលកតោ
 តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៩) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កម្ម
 (មហាកម្ម) ឬ ។ អើ ។ កាយុដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ គតិដែល
 សម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ ការបាននូវអត្តភាពដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយ
 កម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់
 កម្មជាអតីត គប្បីបិតនៅអស់កម្មជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កម្ម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់ ២ កម្ម គប្បីបិតនៅអស់ ៣ កម្ម
 គប្បីបិតនៅអស់ ៤ កម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កម្មឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ កាល
 បើជីវិតមិនមានទេ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ បុគ្គលកាល
 បើជីវិតមាន គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល
 កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិត
 នៅអស់កម្មទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលបើជីវិតមិនមានទេ គប្បីបិតនៅ
 អស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ មានវត្ថុបុគ្គលស្លាប់ហើយ គប្បីបិតនៅ
 បុគ្គល មានមរណកាលធ្វើហើយ គប្បីបិតនៅដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០) ឥន្ទ្រិលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បន្នោ ជស្សោ មា និរុដ្ឋីតិ
 លត្តា ឥន្ទ្រិយា បត្តហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា សញ្ញា ។ បេ ។
 ឧប្បន្នា ចេតនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នា
 សត្វា ឧប្បន្នំ វិរិយំ ឧប្បន្នា សតិ ឧប្បន្នោ សមាធិ
 ។ បេ ។ ឧប្បន្នា បញ្ញា មា និរុដ្ឋីតិ លត្តា ឥន្ទ្រិយា
 បត្តហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣១) ឥន្ទ្រិលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោត្វតិ លត្តា
 ឥន្ទ្រិយា បត្តហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោត្វតិ លត្តា ឥន្ទ្រិយា បត្តហេតុន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣២) ឥន្ទ្រិលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

(៣០) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងប្លន្និ គប្បីបិតនៅអស់កប្បវដ្ត
 ឬ ។ ភេ ។ ផល្បៈកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង
 ដោយប្លន្និថា កុំលក់នៅវិញដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ វេទនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ សញ្ញាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។
 ចេតនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចិត្តកើតឡើងហើយ សង្ខារកើតឡើង
 ហើយ វិរិយៈកើតឡើងហើយ សតិកើតឡើងហើយ សមាធិកើត
 ឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញាកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បី
 ផ្គងឡើង ដោយប្លន្និថា កុំលក់នៅវិញឡើយដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងប្លន្និ គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
 ភេ ។ រូប បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង ដោយប្លន្និថា ចូរទៀងចុះ
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គង
 ឡើង ដោយប្លន្និថា ចូរទៀងចុះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣២) បុគ្គលប្រកបដោយកម្លាំងប្លន្និ គប្បីបិតនៅអស់កប្បវដ្ត ។

ព្រះបាទ ។ ដាច់នេះ សត្វា មា ដើរស្ងួត ។ បេ ។
 ឥន្ទ្រិយា បត្តហេតុន្ទ្រ ។ ឆ ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ជរាធម្មា សត្វា មា ដើរស្ងួត ។ បេ ។ ឡាង្គិធម្មា
 សត្វា មា ឡាង្គិយ៍ស្ងួត ។ បេ ។ មរណធម្មា សត្វា
 មា មិយ្យ៍ស្ងួត លត្តា ឥន្ទ្រិយា បត្តហេតុន្ទ្រ ។ ឆ
 ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។

(៣៣) ច វត្តព្រំ ឥន្ទ្រលេខ សមញ្ញកតោ
កប្បំ តិដ្ឋេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ វត្តំ ភគវតា
យស្ស កស្សបំ អាធនុ បត្តារោ ឥន្ទ្របាណ ភវតា
តហុល្លកតា យាជិតតា វត្តកិតតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
ស្មសមាវទ្ធា សោ អាកត្តមារោ កប្បំ វ តិដ្ឋេយ្យ
កប្បាវសេសំ វតិ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
តេន ហំ ឥន្ទ្រលេខ សមញ្ញកតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យតិ ។

(៣២) ឥន្ទ្រិកលេខ សមញ្ញភតោ កប្បំ តំជ្ជេ-
យ្យតិ ។ ភាមន្តា ។ ទទុ វុត្តំ ភកវតា បត្យុដំ
ភិក្ខុវេ ធម្មាដំ ទត្ថំ កោចំ ហដិគោកោ
សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ ទេវេ វំ មារេ វំ

រើ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តីគ្រោះត្រាជាធម្មតា ឬគ្រលឫស្សីបាន ដើម្បីផ្តល់
 ឡើង ដោយឫទ្ធិថា កុំកើតឡើយដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តីគ្រោះត្រាជាធម្មតាថា កុំគ្រោះសេវឡើយ
 ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តីឃើញត់ជាធម្មតាថា កុំឈឺចាប់ឡើយ ។ បេ ។
 ពួកសត្វមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ឬគ្រលឫស្សីបាន ដើម្បីផ្តល់ឡើងដោយ
 ឫទ្ធិថា កុំស្លាប់ឡើយដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឬទ្ធិ
គប្បីបិតនៅអស់កម្មវេទ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
ម្ចាស់អានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង៤ បុគ្គលណាមួយ បានបម្រើ បានធ្វើឲ្យ
ច្រើន បានឲ្យប្រព្រឹត្ត៧ បានធ្វើឲ្យជាទីតាំង បានផ្គងឡើង បានសង្ស័យ
បានប្រាជ្ញដោយល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នា គប្បីបិតនៅអស់
១កម្ម ឬ អស់កម្មដ៏សេសសល់បាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ដែលប្រកបដោយកម្លាំងឬទ្ធិ
គប្បីបិតនៅអស់កម្មបាន ។

(៣២) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងពូជ គប្បីប៉ះពាល់អស់កល្ប ។
 អើ ។ ត្រង់ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ មិនមាន
 បុគ្គលនីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ខេត្តាភិ មារក្តី

ប្រាហ្មណ៍ ក៏ កោតិ ក៏ លោកស្មី ។ កោតិ កោតិ
 ចតុត្ថ ។ ជរាធម្មា មា វិវត្តិ ធម្មា កោតិ កោតិ-
 កោតោ សមណោ ក៏ ប្រាហ្មណោ ក៏ ទេវេ ក៏
 មារេ ក៏ ប្រាហ្មណ៍ ក៏ កោតិ ក៏ លោកស្មី ព្យាដិ-
 ធម្មា មា ព្យាដិយីតិ ។ បេ ។ មរណធម្មា មា
 មិយ្យតិ ។ បេ ។ យាមិ ទោ បន តាមិ បុព្វ
 កតាមិ បាបកាមិ កម្មាមិ សង្កិលេសិកាមិ ហោ-
 បោត្តវិកាមិ ធុត្តុប្រយាមិ ធុត្តុវិហាកាមិ អាយតិ
 ជាតិជរាមរណីយាមិ តេសំ វិហាកោ មា ធិត្តត្ថិតិ
 ធុត្តិ កោតិ តាមិកោតោ សមណោ ក៏ ប្រាហ្មណោ ក៏
 ទេវេ ក៏ មារេ ក៏ ប្រាហ្មណ៍ ក៏ កោតិ ក៏ លោកស្មី
 ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុត្ថ ធម្មាមិ ធុត្តិ កោតិ
 តាមិកោតោ សមណោ ក៏ ប្រាហ្មណោ ក៏ ទេវេ ក៏
 មារេ ក៏ ប្រាហ្មណ៍ ក៏ កោតិ ក៏ លោកស្មី ធុត្តិ អត្តោ
 សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ភេន ហិ ធុ វត្តត្ថំ
 ឥន្ទិលេន សមណោ កោតោ កម្មំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ ឬក៏ កោតិ ក៏ លោកស្មី ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង
 ៤ បាស្សីយ ។ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ មិនមានបុគ្គលណាមួយ
 ទោះជាសមណ ក៏ ប្រាហ្មណ៍ក្តី ខៅតាត្តិ មារក្តី ប្រាហ្មក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯ
 ណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា សភាវៈមានសេចក្តីគ្រាំគ្រាជាធម្មតា
 កុំគ្រាំគ្រាឡើយ សភាវៈមានសេចក្តីឈឺថាត់ជាធម្មតា កុំឈឺថាត់ឡើយ
 ។ បេ ។ សភាវៈមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយ ។ បេ ។
 កម្មវិលាមកទាំងឡាយឯណា ដែលបុគ្គលធ្វើហើយក្នុងកាលមុន ជាមុន
 ប្រកបដោយសេចក្តីល្បែង អាចធ្វើឲ្យទៅកើតកតប្បិទៀត មានទុក្ខជា
 កវ្រម្រ មានវិបាកជាទុក្ខ មានជាតិជរាធម៌មរណៈតទៅ មិនមាន បុគ្គល
 ណាមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ប្រាហ្មណ៍ក្តី ខៅតាត្តិ មារក្តី ប្រាហ្ម
 ក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា វិបាករបស់បាប-
 កម្មទាំងនោះ កុំកើតបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានបុគ្គលណា
 មួយ ទោះជាសមណៈក្តី ប្រាហ្មណ៍ក្តី ខៅតាត្តិ មារក្តី ប្រាហ្មក្តី ឬក៏
 បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង៤នេះឡើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 គោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងច្រូង គប្បីរិះរកទៅអស់កម្លាំងឡើយ ។

(៣៥) ចិត្តសង្កតិ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។

អតីតា ចិត្តសង្កតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តសង្កតិ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតា ចិត្ត-

សង្កតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចិត្ត-

សង្កតិ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អតីតំ និរុទ្ធិ

អនាគតំ អជាតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អតីតំ និរុទ្ធិ

អនាគតំ អជាតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចិត្តសង្កតិ

សមាធិតិ ។

(៣៦) ឯកចិត្តក្ខណ៍កោ សមាធិតិ ។ អា-

មត្តា ។ នក្កវិញ្ញាណសមធម្មំ សមាបដ្ឋោតិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណសមធម្មំ ។ បេ ។ យាន-

វិញ្ញាណសមធម្មំ ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណសមធម្មំ ។ បេ ។

កាយវិញ្ញាណសមធម្មំ ។ បេ ។ អកុសលចិត្តសមធម្មំ

។ បេ ។ ភកសហគតចិត្តសមធម្មំ ។ បេ ។ ធាស-

សហគតចិត្តសមធម្មំ ។ បេ ។ មោហសហគតចិត្ត-

សមធម្មំ ។ បេ ។ អនាត្តប្បសហគតចិត្តសមធម្មំ សមា-

បដ្ឋោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧) តំណវៃចិត្ត ជាសមាធិប្ប ។ អើ ។ តំណវៃចិត្ត ន

អតីត ជាសមាធិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណ

វៃចិត្ត ជាសមាធិប្ប ។ អើ ។ តំណវៃចិត្ត ជាអនាគត ជាសមាធិ

ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណវៃចិត្ត ជាសមាធិ

ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងអតីតលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេ ។

អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏

ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា តំណវៃចិត្ត ជាសមាធិទេ ។

(៣៨) សមាធិ ប្រកបដោយខណៈវៃចិត្តមួយប្ប ។ អើ ។

បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ចូលកាន់សមាបត្តិប្ប ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។

ប្រកបដោយយានវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ បេ ។

ប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ។ បេ ។

ប្រកបដោយភកសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយធាសសហគត-

ចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយមោហសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយ

អនាត្តប្បសហគតចិត្ត ចូលកាន់សមាបត្តិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

ឃើញប្រើប្រាស់ ឃើញ

(៣៧) ចិត្តសង្ខតិ សមាជិតិ ។ អាមន្តា ។ អាមន្តា
 សង្ខតិសង្ខតិ សមាជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 ភកសហគតា ។ បេ ។ ខោសសហគតា ។ បេ ។
 មោហសហគតា ។ បេ ។ អនោត្តប្បសហគតា ចិត្ត-
 សង្ខតិ សមាជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៣៨) ន វត្ថុត្វេ ចិត្តសង្ខតិ សមាជិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា អហំ ខោ អាវុសោ ចិ-
 កណ្ណា បហេមិ អនិក្ខមាណោ តាយេន អភាស-
 មាណោ វាចំ សត្តវត្ថុន្ទិវាចំ ឯកន្តសុខប្បជិសំវេទិ
 វិហរិត្តន្ទិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ ចិត្តសង្ខតិ សមាជិតិ ។

សមាជិតា ។

ធម្មដ្ឋិតតាភិហា .

(៣៩) ធម្មដ្ឋិតតា បរិធម្មន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។
 តាយ វិវតតា បរិធម្មន្ទាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។ តាយ វិវតតា បរិធម្មន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។

ឃើញប្រើប្រាស់ ឃើញ

(៣៧) ចំណង់ចិត្ត ជាសមាជិក ។ អើ ។ ចំណង់ចិត្តសមា-
 ជិក ជាសមាជិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចំណ-
 ង់ចិត្ត ដែលប្រកបដោយពត៌ៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយពោសៈ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ ជាសមាជិក ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចំណង់ចិត្ត ជាសមាជិក ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោនិគ្រន្ធាន៍ឡាយ
 តថាគត មិនញាប់ញ័រដោយកាយ មិនពោលវាចា អាចដើម្បីនៅជាអ្នក
 ទទួលសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង អស់យប់និងថ្ងៃតាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ចំណង់ចិត្ត ជាសមាជិក ។
 ចប់ សមាជិតា ។

ធម្មដ្ឋិតតាភិហា

(៣៩) ធម្មដ្ឋិតតា (ការតាំងនៅនៃធម៌ គឺបដិច្ចសមុប្បាទ) សម្រេច
 ឬ ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អើ ។

កាល យោជន៍ ឆ្លង ក្រុងស្រុក មកដល់យោជន៍ វត្ត-
បច្ឆេនា ឆ្លង អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០) ភូមស្ស វិភត្តា បរិច្ឆេទនាតិ ។ អាមត្តា ។
តាយ វិភត្តា បរិច្ឆេទនាតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ
។ បេ ។ តាយ វិភត្តា បរិច្ឆេទនាតិ ។ អាមត្តា ។
តាយ តាយេវ ឆ្លង ធុត្តស្ស អន្តតិរិយា ឆ្លង វត្ត-
បច្ឆេនា ឆ្លង អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ
។ បេ ។ វេទនាយ វិភត្តា ។ បេ ។ សញ្ញាយ
វិភត្តា ។ បេ ។ សង្ខារា វិភត្តា ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណស្ស វិភត្តា បរិច្ឆេទនាតិ ។ អាមត្តា ។ តាយ វិភត្ត-
ា បរិច្ឆេទនាតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តាយ
វិភត្តា បរិច្ឆេទនាតិ ។ អាមត្តា ។ តាយ តាយេវ
ឆ្លង ធុត្តស្ស អន្តតិរិយា ឆ្លង វត្តបច្ឆេនា ឆ្លង
អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ការធ្វើទ្រព្យប័ណ្ណនៃក្រុម មិនមាន ការផ្តល់ថ្លៃដ្ឋាន មិនមាន អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០) ការតាំងនៅនៃភូម សម្រេច ។ ភើ ។ ការតាំងនៅនៃ
ធម្មដ្ឋិតកថា សម្រេចដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតកថា សម្រេច ។ ភើ ។ ការធ្វើទ្រព្យប័ណ្ណនៃ
ក្រុម មិនមាន ការផ្តល់ថ្លៃដ្ឋាន មិនមាន អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ មិនមាន
ដល់ការតាំងនៅនៃភូមនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវេទនា ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃសញ្ញា ។ បេ ។
ការតាំងនៅនៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ សម្រេច ។
ភើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតកថា សម្រេចដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតកថា សម្រេច ។
ភើ ។ ការធ្វើទ្រព្យប័ណ្ណនៃក្រុម មិនមាន ការផ្តល់ថ្លៃដ្ឋាន មិនមាន
អនុបាទាបរិច្ឆាទន្តិ មិនមាន ដល់ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណនោះទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១) អរិយធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។

តាម អរិយធម៌ អរិយធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ ឯ
ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។ តាម អរិយធម៌ អរិយធម៌
បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។ តាម តាម ធម៌
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ

(៤២) ធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។ តាម

ធម៌ ធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។
តាម ធម៌ ធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។ តាម
តាម ធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ

(៤៣) អរិយធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។ តាម

អរិយធម៌ អរិយធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ ឯ ហេតុ វត្ថុ ។ បេ ។
តាម អរិយធម៌ អរិយធម៌ បរិច្ច័យធម៌ ។ អរិយធម៌ ។ តាម
តាម អរិយធម៌ អរិយធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ
ធម៌ អរិយធម៌ ធម៌ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ វត្ថុ

(៤១) សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង
នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយ ។
អើ ។ ការធ្វើឲ្យរឹបរួមនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តើមផ្តាច់ឲ្យរឹបរួម មិនមាន
អនុបាទបរិច្ច័យ មិនមាន ដល់សេចក្តីមិនទៀងនោះទេ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២) ធម៌ សម្រេចហើយ ។ អើ ។ ធម៌ នៃធម៌នោះ សម្រេច
ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ នៃធម៌នោះ
សម្រេចហើយ ។ អើ ។ ការធ្វើឲ្យរឹបរួមនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តើម
ផ្តាច់ឲ្យរឹបរួម មិនមាន អនុបាទបរិច្ច័យ មិនមាន ដល់ធម៌នោះទេ
។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣) អរិយធម៌ សម្រេចហើយ ។ អើ ។ អរិយធម៌ នៃ
អរិយធម៌នោះ សម្រេចហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អរិយធម៌ នៃអរិយធម៌នោះ សម្រេចហើយ ។ អើ ។ ការធ្វើឲ្យរឹបរួមនៃ
ទុក្ខ មិនមាន ការផ្តើមផ្តាច់ឲ្យរឹបរួម មិនមាន អនុបាទបរិច្ច័យ មិនមាន
ដល់អរិយធម៌នោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២) រូប វិចិត្រច្នៃ រូបស្ស វិចិត្រច្នៃ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អនិច្ចតា វិចិត្រច្នៃ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា
 អត្ថតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូប វិចិត្រច្នៃ
 រូបស្ស ឈ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ឈ វិចិត្រច្នៃ
 ឈយ ឈ អត្ថតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូប
 វិចិត្រច្នៃ រូបស្ស កេនា អត្ថ អន្តរាធានំ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ មរណំ វិចិត្រច្នៃ មរណស្ស កេនា អត្ថ
 អន្តរាធានំ អត្ថតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ
 វិចិត្រច្នៃ វិញ្ញាណស្ស អនិច្ចតា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អនិច្ចតា វិចិត្រច្នៃ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា អត្ថតិ ។ ឈ
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិចិត្រច្នៃ វិញ្ញាណស្ស
 ឈ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ឈ វិចិត្រច្នៃ ឈយ ឈ
 អត្ថតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិចិត្រច្នៃ វិញ្ញា-
 ណស្ស កេនា អត្ថ អន្តរាធានំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។

(២២) រូប សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង វិចិត្រច្នៃ វិចិត្រច្នៃ
 ។ អត្ថ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង វិ-
 សេចក្តីមិនទៀង មានដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រូប សម្រេចហើយ ចុះឯក វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថ ។ ឯក សម្រេច
 ហើយ ចុះឯក វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប សម្រេចហើយ ចុះការបកប្រែ វិចិត្រច្នៃ មាន
 វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថ ។ មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបក
 ប្រែ វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង វិ-
 ញ្ញាណ មានដែរ ។ អត្ថ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះ
 សេចក្តីមិនទៀង វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះឯក វិញ្ញាណ
 មានដែរ ។ អត្ថ ។ ឯក សម្រេចហើយ ចុះឯក វិញ្ញាណ មានដែរ ។
 អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះ
 ការបកប្រែ វិចិត្រច្នៃ មានដែរ ។ អត្ថ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មរណំ បរិនិច្ឆ័យំ មរណសង្ខារោ ពោលោ អត្ថិ អន្តរោច្ឆន្តំ
អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

អនិច្ចតាភា ។

ឯកាទសមោ វិញ្ញា ។

ពិស្ស ឧទ្ធានំ

អនុសយា អព្យាកតា អហេតុកា ចិត្តវិប្បយុត្តា
អញ្ញាណោ វិគតោ ញាណំ ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ
យត្ថ សន្នេ ញាណំ បវត្ថតិ ឥន្ទ្រលេន សមញ្ញា
គតោ កក្កដំ តិដ្ឋេយ្យ ចិត្តសន្តតិ សមាធិ ធម្មដ្ឋិ-
តតា អនិច្ចតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបែកន្ទាយ ខឹងសេចក្តីអន្តរោច បែ

មរណៈ មានដៃប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អនិច្ចតាភា ។

ចប់ ឯកាទសមវគ្គ ។

ឧទ្ធាននៃឯកាទសមវគ្គនោះ គឺ

អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹត ជាអហេតុកៈ ប្រាសចាកចិត្ត ១ កាលបើសេចក្តី
មិនដឹង ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមានញាណ ១ ញាណ ប្រាសចាក
ចិត្ត ១ ញាណ ប្រប្រត្រឹត្តពេក្នុងសក្ខណា ១ បុគ្គល ប្រកបដោយ
កម្លាំងនៃច្បង គប្បីប៉ិតនៅអស់កប្ប ១ ភំណវិទចិត្ត ជាសមាធិ ១
ធម្មដ្ឋិតតា ១ ខឹងអនិច្ចតា ១ ។

ព័រលា កម្មវិធីប្រើ

(៤៩) ស័រវេរ ចង្កៀង ។ ខ ចង្កៀង ។ កម្មវិធី-
យស័រវេរ ចង្កៀង ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សោតិទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។ យាងទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។
ជិត្តិទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។ កាយទ្រ័យស័រវេរ កាយ-
កម្មវិធី ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយទ្រ័យ-
ស័រវេរ កាយកម្មវិធី ។ អាមត្តា ។ ចង្កៀងយស័-
រវេរ ចង្កៀង ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កា-
យទ្រ័យស័រវេរ កាយកម្មវិធី ។ អាមត្តា ។ សោ-
តិទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។ យាងទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។
ជិត្តិទ្រ័យស័រវេរ ជិត្តិកម្មវិធី ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។
មង្គិទ្រ័យស័រវេរ មង្គិកម្មវិធី ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ
។ បេ ។ មង្គិទ្រ័យស័រវេរ មង្គិកម្មវិធី ។ អាមត្តា ។
ចង្កៀងយស័រវេរ ចង្កៀង ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។
មង្គិទ្រ័យស័រវេរ មង្គិកម្មវិធី ។ អាមត្តា ។ សោ-
តិទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។ យាងទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។
ជិត្តិទ្រ័យស័រវេរ ។ បេ ។ កាយទ្រ័យស័រវេរ កាយ-
កម្មវិធី ។ ខ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព័រលា កម្មវិធីប្រើ

(៥០) កាយទ្រ័យ ។ ខ ចង្កៀង ។ កម្មវិធី-
ជាចក្ខុកម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្ខេបសោ-
តិទ្រ័យ ។ បេ ។ ការសង្ខេបយាងទ្រ័យ ។ បេ ។ ការសង្ខេបជិត្តិទ្រ័យ
។ បេ ។ ការសង្ខេបកាយទ្រ័យ ជាតាយកម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការសង្ខេបកាយទ្រ័យ ជាតាយកម្មវិធី ។ អើ ។ ការ
សង្ខេបចក្ខុកម្មវិធី ជាចក្ខុកម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការសង្ខេបកាយទ្រ័យ ជាតាយកម្មវិធី ។ អើ ។ ការសង្ខេបសោតិទ្រ័យ
។ បេ ។ ការសង្ខេបយាងទ្រ័យ ។ បេ ។ ការសង្ខេបជិត្តិទ្រ័យ ជាជិត្តិ-
កម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្ខេបមង្គិទ្រ័យ
ជាមង្គិកម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្ខេបម-
ង្គិទ្រ័យ ជាមង្គិកម្មវិធី ។ អើ ។ ការសង្ខេបចក្ខុកម្មវិធី ជាចក្ខុកម្មវិធី ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្ខេបមង្គិទ្រ័យ ជាមង្គិកម្ម-
វិធី ។ អើ ។ ការសង្ខេបសោតិទ្រ័យ ។ បេ ។ ការសង្ខេបយាងទ្រ័យ
។ បេ ។ ការសង្ខេបជិត្តិទ្រ័យ ។ បេ ។ ការសង្ខេបកាយទ្រ័យ ជាតាយ-
កម្មវិធី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៦) រាសីវារ្រ រាសីវារ្រ ។ រាសីវារ្រ ។ ចតុត្រ័យ
 យសសំរោ ចតុត្រ័យ ។ ១ ហោរ វត្តព្វ ។ បេ ។
 សោត្រ័យយសសំរោ ។ បេ ។ យាធិត្រ័យយសសំរោ
 ។ បេ ។ ជ័ត្រ័យយសសំរោ ។ បេ ។ កាយត្រ័យយស-
 សំរោ កាយត្រ័យ ។ ១ ហោរ វត្តព្វ ។ បេ ។ កា-
 យត្រ័យយសសំរោ កាយត្រ័យ ។ អាមន្ត ។ ចតុ-
 ត្រ័យយសសំរោ ចតុត្រ័យ ។ ១ ហោរ វត្តព្វ ។ បេ ។
 កាយត្រ័យយសសំរោ កាយត្រ័យ ។ អាមន្ត ។
 សោត្រ័យយសសំរោ ។ បេ ។ យាធិត្រ័យយសសំរោ
 ។ បេ ។ ជ័ត្រ័យយសសំរោ ជ័ត្រ័យ ។ ១ ហោរ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ មិច្ឆិត្រ័យយសសំរោ មិច្ឆិត្រ័យ ។ ១
 ហោរ វត្តព្វ ។ បេ ។ មិច្ឆិត្រ័យយសសំរោ មិច្ឆិត្រ័យ ។
 អាមន្ត ។ ចតុត្រ័យយសសំរោ ចតុត្រ័យ ។ ១ ហោរ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ មិច្ឆិត្រ័យយសសំរោ មិច្ឆិត្រ័យ ។ អា-
 មន្ត ។ សោត្រ័យយសសំរោ ។ បេ ។ យាធិត្រ័យ-
 យសសំរោ ។ បេ ។ ជ័ត្រ័យយសសំរោ ។ បេ ។ កាយត្រ័-
 យសសំរោ កាយត្រ័យ ។ ១ ហោរ វត្តព្វ ។ បេ ។

(៤៦) ការមិនសង្ខេប ជាត្រ័យវារ្រ ។ អើ ។ ការមិនសង្ខេប
 ចតុត្រ័យ ជាត្រ័យវារ្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 មិនសង្ខេបសោត្រ័យ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបយាធិត្រ័យ ។ បេ ។ ការ
 មិនសង្ខេបជ័ត្រ័យ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបកាយត្រ័យ ជាត្រ័យវារ្រ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបកាយត្រ័យ
 ជាត្រ័យវារ្រ ។ អើ ។ ការមិនសង្ខេបចតុត្រ័យ ជាត្រ័យវារ្រ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបកាយត្រ័យ ជា
 ត្រ័យវារ្រ ។ អើ ។ ការមិនសង្ខេបសោត្រ័យ ។ បេ ។ ការមិន
 សង្ខេបយាធិត្រ័យ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបជ័ត្រ័យ ជាជ័ត្រ័យវារ្រ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបមិច្ឆិត្រ័យ ជាម-
 ិច្ឆិត្រ័យវារ្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេប
 មិច្ឆិត្រ័យ ជាមិច្ឆិត្រ័យវារ្រ ។ អើ ។ ការមិនសង្ខេបចតុត្រ័យ ជា
 ចតុត្រ័យវារ្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេប
 មិច្ឆិត្រ័យ ជាមិច្ឆិត្រ័យវារ្រ ។ អើ ។ ការមិនសង្ខេបសោត្រ័យ ។ បេ ។
 ការមិនសង្ខេបយាធិត្រ័យ ។ បេ ។ ការមិនសង្ខេបជ័ត្រ័យ ។ បេ ។
 ការមិនសង្ខេបកាយត្រ័យ ជាត្រ័យវារ្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៤៧) បុគ្គលទី៣និយាយថា ការសង្រួមភ្នំ ការរំលែកសង្រួមភ្នំ

ជាកម្មវិធី ។ អើ ។ ក្រុងព្រះមានព្រះកាតព្វកិច្ចថា ម្ចាស់ភិក្ខុខាង-
ឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញខ្ញុំប្រែ ដោយចិត្ត ហើយកាន់យក
នូវនិមិត្ត ។ លេ ។ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ឮនូវសំឡេង ដោយត្រចៀក
។ លេ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ ដោយចិត្ត កាន់យកនូវនិមិត្ត ។ លេ ។
មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ ការសង្ខេបក្តី ការមិនសង្ខេបក្តី ក៏ជាកម្មវិធី ។
ចប់ សំដែងនិកាយ ។

កម្មករ

(២៨) កម្មតាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អើ ។ ចេតនា
តាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចេតនាតាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អើ ។ ចេតនា ប្រកបដោយ
វិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចេតនាតាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អើ ។ ចេតនា
ជាតិវិយាទិន្នអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាតាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។ អើ ។
ចេតនា ជាតាមាវចរ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកវដ្ឋ ។

១ ហេតុ វត្ថុព្រះ ។ ២ ។ សព្វា ចេតនា សវិចារ-
 កាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបាវចន អរូបាវចន អបរិយា-
 បដ្ឋា វិចារកាព្យាកតា ចេតនា សវិចារកាតិ ។ ៣
 ហេតុ វត្ថុព្រះ ។ ២ ។ សព្វា ចេតនា សវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ កាមាវចន កិរិយាព្យាកតា ចេតនា
 សវិចារកាតិ ។ ៤ ហេតុ វត្ថុព្រះ ។ ២ ។ សព្វា
 ចេតនា សវិចារកាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបាវចន អរូបា-
 វចន កិរិយាព្យាកតា ចេតនា សវិចារកាតិ ។ ៥
 ហេតុ វត្ថុព្រះ ។ ២ ។

[២៩] វិចារកាព្យាកតា ចេតនា អវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ វិចារកាព្យាកតា ចេតនា អវិចារ-
 កា ខោ វត រេ វត្ថុព្រះ សព្វា ចេតនា សវិចារកាតិ ។

[៣០] កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិចារកា-
 តា ខោ វត រេ វត្ថុព្រះ សព្វា ចេតនា សវិចារកាតិ ។

[៣១] កាមាវចន រូបាវចន អរូបាវចន អបរិយាបដ្ឋា
 វិចារកាព្យាកតា ចេតនា អវិចារកាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថិ អបរិយាបដ្ឋា វិចារកាព្យាកតា ចេតនា អវិចារ-
 កា ខោ វត រេ វត្ថុព្រះ សព្វា ចេតនា សវិចារកាតិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយ
 វិបាកផែន ។ តើ ។ ចេតនា ជាប្រាថ្នាចរៈ អប្បាថ្នាចរៈ អបរិយាបដ្ឋាៈ
 ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកផែន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ ២ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក ។ តើ ។ ចេតនា
 ជាតាមាវចនៈ ជាតិរិយានិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកផែន ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក
 ផែន ។ តើ ។ ចេតនា ជាប្រាថ្នាចរៈ អប្បាថ្នាចរៈ ជាតិរិយានិងអព្យាក្រឹត
 ប្រកបដោយវិបាកផែន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។

[២៩] ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ។ តើ ។
 ប្រសិនបើ ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៣០] ចេតនា ជាតិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ។ តើ ។
 ប្រសិនបើ ចេតនា ជាតិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៣១] ចេតនា ជាតាមាវចនៈ ប្រាថ្នាចរៈ អប្បាថ្នាចរៈ អបរិយាបដ្ឋាៈ
 ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា
 ជាអបរិយាបដ្ឋាៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[illegible][illegible]

សម្មាសម្ពុទ្ធ កោតិយោ សម្មាសម្ពុទ្ធ ចិន្តោន សម្មា-
 យុត្តោ សាវត្ថុណោ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា អាណាគោ ស-
 មន្ទាហារោ មនសិកាហោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតិ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ ននុ ខ សុខវេទនិយោ
 ខ នុត្តវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 ខ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិ ហេ វត វេ វត្ថុញ
 សន្នោ វិចារកោតិ ។

[៥៥] ធម្មបទ វិចារកោ ធម្មបទ សុខវេទនិ-
 យោ ។ បេ ។ សាវត្ថុណោ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ សន្នោ វិចារកោ
 សន្នោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សាវត្ថុណោ អត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ខ ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៦] សន្នោ វិចារកោ សន្នោ ខ សុខវេទនិ-
 យោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មបទ វិចារកោ

ប្រកបដោយចក្ខុ ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
 ការអំពើ ការពិហារណា ការផ្ទុកទុក្ខចិត្ត ការតិច ការប្រាថ្នា ការតាំង
 ចិត្តទុក មានផលសម្បជននាវដ្ឋន ។ អ្នកមិនគួរភាវយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងសម្បជន មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួល
 ទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិន
 មានផលសម្បជននាវដ្ឋន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្បជន មិនគួរដល់
 ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក មិនមានផលសម្បជននាវដ្ឋន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សម្បជន ជាវិបាកទេ ។

[៥៥] ធម្មបទ ជាវិបាក ចុះធម្មបទ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានផលសម្បជន
 នាវដ្ឋន ។ អើ ។ សម្បជន ជាវិបាក ចុះសម្បជន គួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មានផលសម្បជននាវដ្ឋន ។ អ្នកមិនគួរភាវយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦] សម្បជន ជាវិបាក ចុះសម្បជន មិនគួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក មិនមានផលសម្បជននាវដ្ឋន ។ អើ ។ ធម្មបទ ជាវិបាក

ឧស្សោ ឧ សុខវេទនិយោ ឧ បុត្តវេទនិយោ ។ បេ ។
 អនាម្បណា ឧត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-
 ជ្ជិតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៥៧) ឧ វត្ថុញ្ចំ សន្តោ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 ឧទុ វត្ថុ គកវតា សោ តស្ស កឌ្ឍស្ស កតត្តា
 ឧបចិតត្តា ឧស្សន្តត្តា វិបុលត្តា ព្រហ្មសរោ ហោតិ
 កវិកកាលីតិ អន្តោវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេឧ ហិ សន្តោ វិចារកោតិ ។

សន្តោ វិចារកោតិ ។

សង្គ្រាមធម្មបទ

(៥៨) ឧ ត្បាយតនំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្មណំ
 អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិជ្ជិតិ ។ ឧ ហេវ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ឧទុ ឧ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។
 អនាម្បណំ ឧត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-
 ជ្ជិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ ឧ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។

ចុះផ្សះ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។
 មិនមានការប្តេជ្ញា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការគាំទ្រចិត្តទុក មិនមានដល់
 ផស្សៈនោះឡើយ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៩) ឧ គួរឲ្យមិនគួរនិយាយថា សម្លេង ជាវិបាកឡើយ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះរាគប្រាសថា សម្លេងនោះ ជាសម្លេងដ៏ប្រសើរ ដូចជា
 សម្លេងនៃសត្វករិក ព្រោះការវែកឬនោះ ជាអំពើដែលបុគ្គលធ្វើហើយ
 សន្សំហើយ ឲ្យដុះជាលឿងហើយ ឲ្យបរិបូណ៌ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សម្លេង ជាវិបាក ។

ចប់ សង្គ្រាមធម្មបទ ។

សង្គ្រាមធម្មបទ

(៦០) ឧ ត្បាយតនៈ ជាវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ឧត្បាយតនៈ
 គួរដល់ការទទួលសុខ គួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 ការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការគាំទ្រចិត្តទុក មានដល់ឧត្បាយតនៈ
 នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងឧត្តា-
 យតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នាក់ ការ
 រំពឹង ។ បេ ។ ការគាំទ្រចិត្តទុក មិនមានដល់ឧត្តាយតនៈនោះឡើយ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ឧត្តាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។

អនាមិកា ឧត្តិ តស្ស អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចត្តាយតនំ វិចារោតិ ។ បេ ។
 ឧស្សោ វិចារោតា ឧស្សោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។
 សារម្មណា អត្ថិ តស្ស អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តាយតនំ វិចារោតា ចត្តា-
 យតនំ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណា អត្ថិ តស្ស
 អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ ន ហេវី វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ចត្តាយតនំ វិចារោតា ចត្តាយតនំ ន
 សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាមិកា ឧត្តិ តស្ស អា-
 វុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ឧស្សោ
 វិចារោតា ឧស្សោ ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនា-
 មិកា ឧត្តិ តស្ស អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។
 ន ហេវី វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។
 យោនាយតនំ ។ បេ ។ ជីក្ខុយតនំ ។ បេ ។

(៥៩) តាយាយតនំ វិចារោតា ។ អា-
 មន្តា ។ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណា អត្ថិ
 តស្ស អាវុជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។

បិណ្ឌបណ្ឌិតិ កាវតីនំ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់
 ចក្ខុយោនិយោនេ ឬចក្ខុយោនិយោនេ អ្នកមិនគួរកោលថា ចក្ខុយោនិ-
 យោនេ ។ បេ ។ ឧស្សោ ជាវិចារ ចុះឧស្សោ គួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នាក់ ការតាំង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មានដល់ឧស្សោនេវេ ។ ហើ ។ ចក្ខុយោនិយោនេ ជាវិចារ ចុះចក្ខុយោ-
 និយោនេ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នាក់ ការតាំង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ចក្ខុយោនិយោនេវេ ។ អ្នកមិនគួរ
 កោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយោនិយោនេ ជាវិចារ ចុះចក្ខុយោនិយោនេ មិន
 គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នាក់ ការតាំង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខុយោនិយោនេវេ ។ ហើ ។ ឧស្សោ ជា
 វិចារ ចុះឧស្សោ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នាក់
 ការតាំង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ឧស្សោនេវេ ។
 អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនេ ។ បេ ។ យោនា-
 យតនេ ។ បេ ។ ជីក្ខុយតនេ ។ បេ ។

(៥៩) តាយាយតនេ ជាវិចារ ។ ហើ ។ តាយាយ-
 នេ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 តាំង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់តាយាយតនេវេវេ ។

ន ហេវី វត្តត្វេ ។ បេ ។ ធម្ម ។ សុខវេទិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ភាមន្តា ។ ហត្ថំ ន សុខវេទិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ហេ វត វេ វត្តត្វេ តាយាយតនំ វិទាកោតិ ។ បេ ។ ដស្ស វិទាកោ ដស្ស សុខវេទិយោ ។ បេ ។ សាមម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ភាមន្តា ។ តាយាយតនំ វិទាកោ តាយាយតនំ សុខវេទិយំ ។ បេ ។ សាមម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវី វត្តត្វេ ។ បេ ។ តាយាយតនំ វិទាកោ តាយាយតនំ ន សុខវេទិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ភាមន្តា ។ ដស្ស វិទាកោ ដស្ស ន សុខវេទិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវី វត្តត្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងតាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់តាយាយតនៈនោះទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើតាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់តាយាយតនៈនោះទេ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា តាយាយតនៈ ជាវិបាកទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ផស្សៈនោះដែរ ឬ ។ អើ ។ តាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះតាយាយតនៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់តាយាយតនៈនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះតាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់តាយាយតនៈនោះទេ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។

(២០) បេ វត្តព្វ សឡាយតនំ វិចារកោតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ ននុ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នំ ។
 អាមម្ពា ។ ហត្ថំ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា
 ឧប្បន្នំ ភេន វត វេ វត្តព្វ សឡាយតនំ វិចារកោតិ ។
 សឡាយតនំថា ។

សត្តក្ខត្តបរមកថា

(២១) សត្តក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តបរម-
 តានិយតោតិ ។ អាមម្ពា ។ មាតា ជីវិតា វេរោចិ-
 តា មិតា ជីវិតា វេរោចិតោ អរហា ជីវិតា វេរោ-
 ចិតោ នុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បា-
 ធិតំ សង្ខេពំ កិញ្ញោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

(២២) សត្តក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តបរម-
 តានិយតោតិ ។ អាមម្ពា ។ អកញ្ចោ អន្តរា ធម្មំ
 អភិសមេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ អកញ្ចោ
 អន្តរា ធម្មំ អភិសមេតុន្តិ ។ អាមម្ពា ។ មាតា
 ជីវិតា វេរោចិតា មិតា ជីវិតា វេរោចិតោ អរហា
 ជីវិតា វេរោចិតោ នុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស
 លោហិតំ ឧប្បាធិតំ សង្ខេពំ កិញ្ញោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

(២០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សឡាយតនៈ ជាវិបាកទេ ។ អើ ។
 ក្រែងសឡាយតនៈ កើតឡើង ព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សឡាយតនៈ កើតឡើងព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ម្ចាស់
 អ្នកដឹងប្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរការពារថា សឡាយតនៈ ជាវិបាក ។
 ចប់ សឡាយតនំថា ។

សត្តក្ខត្តបរមកថា

(២១) សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
 ច្រើន ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល បានផ្គាប់បង់ពាក្យវិភាគ ផ្គាប់
 បង់ពាក្យវិភាគ ផ្គាប់បង់ពាក្យវិភាគព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រឡូក ញ៉ាំង
 ព្រះលោហិត របស់ព្រះគោតគ ឲ្យកុះកាឡើង និងបំបែកសង្ខារដៃ
 ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២) សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើន ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់រម្ងាប់
 (គឺអន្តរាយកម្ម) ជាចន្លោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់រម្ងាប់ (គឺអន្តរាយកម្ម) ជា
 ចន្លោះទេ ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល ផ្គាប់បង់ពាក្យវិភាគ ផ្គាប់
 បង់ពាក្យវិភាគ ផ្គាប់បង់ពាក្យវិភាគព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រឡូក ញ៉ាំង
 ព្រះលោហិត របស់ព្រះគោតគ ឲ្យកុះកាឡើង និងបំបែកសង្ខារដៃ
 ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៣) សត្តក្កប្បមប្បក្កល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
 តាមនិយមនោកិ ។ អាមន្តា ។ មន្តិ ណា និយមនោ យេន
 និយមនេ សត្តក្កត្ថបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរម-
 តាមនិយមនោកិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មន្តិ
 តេ សតិប្បដ្ឋានា សម្មប្បដ្ឋានា ឥទ្ធិបាទា ឥន្ទ្រិយា
 ពលា តោជ្ឈង្គា យេហិ តោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្កត្ថបរ-
 មោ បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរមតាមនិយមនោកិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៦៤) នត្ថិ ណា និយមនោ យេន និយមនេ
 សត្តក្កត្ថបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរមតាមនិយមនោ-
 កិ ។ អាមន្តា ។ មាញ់ នត្ថិ ណា និយមនោ យេន
 និយមនេ សត្តក្កត្ថបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរ-
 មតាមនិយមនោ ណា វត ។ វត្ថុព្វេ សត្តក្កត្ថបរមោ
 បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរមតាមនិយមនោកិ ។

(៦៥) នត្ថិ តេ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា
 យេហិ តោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្កត្ថបរមោ បុគ្គលោ សត្ត-
 ក្កត្ថបរមតាមនិយមនោកិ ។ អាមន្តា ។ មាញ់ នត្ថិ
 តេ តោជ្ឈង្គា យេហិ តោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្កត្ថបរមោ
 បុគ្គលោ សត្តក្កត្ថបរមតាមនិយមនោ ណា វត ។

(៦៦) សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើន ។ អើ ។ សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដង
 ទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយនិយមៈ (ការកំណត់) ណា និយមនោះ មាន
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរភោសយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល
 ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយភោជ្ឈង្គៈតាំងឡាយ
 ណា សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ និងភោជ្ឈង្គៈ
 តាំងនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរភោសយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៧) សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
 ច្រើន ដោយនិយមៈណា និយមនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រ-
 សិនបើ សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន
 ដោយនិយមៈណា និយមនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នក
 មិនគួរភោសថា សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើនទេ ។

(៦៨) សត្តក្កត្ថបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
 ច្រើន ដោយភោជ្ឈង្គៈតាំងឡាយណា សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ និង
 ភោជ្ឈង្គៈតាំងនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សត្តក្កត្ថបរម-
 បុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយភោជ្ឈង្គៈ
 តាំងឡាយណា ភោជ្ឈង្គៈតាំងនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន

ពាក្យពេញន័យក្នុងកថា

(២៩) ឧ វត្ថុត្រូវ ពេញលេញ ឬ បុគ្គល គោល-
លំ គោលនាងយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ សោ
គោលំគោលនាង ។ អាមន្តា ។ ឧទុ សោ គោលំ-
គោលោ តេន វត្ថុ ឬ វត្ថុត្រូវ គោលំគោលោ
បុគ្គលោ គោលំគោលនាងយតោតិ ។

(៣០) ឧ វត្ថុត្រូវ ឯកវិជ្ជា បុគ្គលោ ឯកវិជ្ជា
និយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ សោ ឯកវិជ្ជា ។
អាមន្តា ។ ឧទុ សោ ឯកវិជ្ជា តេន វត្ថុ ឬ វត្ថុត្រូវ
ឯកវិជ្ជា បុគ្គលោ ឯកវិជ្ជានិយតោតិ ។

ពេញលេញនិយតោតិ ។

ជីវិតាហិវេបនកថា

(៣១) ធិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សត្វិច្ច មាលា
ជីវិតា វេរោមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជោ
បុគ្គលោ សត្វិច្ច មាតា ជីវិតា វេរោមេយ្យ ។ មេ ។
មិតា ជីវិតា វេរោមេយ្យ ។ មេ ។ មេហន្ត ជីវិតា
វេរោមេយ្យ ។ មេ ។ ឧដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស
លោហិតំ ឧប្បនេយ្យ ។ មេ ។ សង្ឃំ តិរោយ្យាតិ ។
ឧ មោវី វត្ថុត្រូវ ។ មេ ។

ពាក្យពេញន័យក្នុងកថា

(៦៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គោលំគោលបុគ្គល ទៀងដោយ
ការកើត ៦ ជាតិទៀតឬ ។ តើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាគោលំគោលៈ
(កើត ៦ ជាតិទៀត) ឬ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាគោលំ-
គោលមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
គោលំគោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ជាតិទៀតនាត ។

(៧០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ឯកវិជ្ជាបុគ្គល ទៀងដោយពូជ
(បដិសន្ធិ) ១ ឬ ។ តើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាឯកវិជ្ជា (មានពូជ
តែ ១) ឬ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាឯកវិជ្ជាមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ឯកវិជ្ជាបុគ្គល ទៀងដោយ
ពូជ ១ ទៀតនាត ។

ឬ ពេញលេញនិយតោតិ ។

ជីវិតាហិវេបនកថា

(៣១) បុគ្គលចរិត្យាហិវេបនកថា (សម្មាសម្ពុទ្ធ) គប្បីត្រូវផ្ដាច់បង់
នីតិសត្វិវេរោមេយ្យ ។ តើ ។ បុគ្គលចរិត្យាហិវេបនកថា គប្បីត្រូវផ្ដាច់បង់
នីតិមាតា ។ មេ ។ ផ្ដាច់បង់នីតិមិតា ។ មេ ។ ផ្ដាច់បង់នីតិព្រះអរហន្ត
។ មេ ។ មានចិត្តប្រមូស្ត ញ៉ាំងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឱ្យពុះ
រោមឡើង ។ មេ ។ និវេទន៍ចិត្តសង្ឃំវេរោមេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ មេ ។

(៧២) ធិដ្ឋិសង្ឃប្បុរ មុត្តរាលា សង្ឃបុរោ ឆាន់
ដីភីតា កេរោមេយ្យតិ ។ អាមជ្ជា ។ ធិដ្ឋិសង្ឃប្បុរ
មុត្តរាលា សត្វិ អតារកេតិ ។ ឆ ហោរំ វត្តត្វេ
។ បេ ។ ឆម្មេ ។ បេ ។ សង្កេ ។ បេ ។ សិក្ខុយ
អតារកេតិ ។ ឆ ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(៧៣) ឧទុ ធិដ្ឋិសឡន្ទោ បុគ្គលោ សត្តរិ ស-
តារាវេតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ ធិដ្ឋិសឡន្ទោ បុគ្គលោ
សត្តរិ សតារាវេ លោ វេត រា វត្តទ្វេ ធិដ្ឋិសឡន្ទោ
បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច ទាលំ ជីវិតា វេរោមេយ្យតិ ។
ឧទុ ធិដ្ឋិសឡន្ទោ បុគ្គលោ ធម្មេ ។ បេ ។ សៈដ្ឋ្យ
។ បេ ។ សិក្ខាយ សតារាវេតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ
ធិដ្ឋិសឡន្ទោ បុគ្គលោ សិក្ខាយ សតារាវេ លោ វេត
រា វត្តទ្វេ ធិដ្ឋិសឡន្ទោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច ទាលំ
ជីវិតា វេរោមេយ្យតិ ។

(២៤) ធិដ្ឋសម្បជ្ជោ ធុត្តលោ សុត្តន្តំ អភារកេតិ ។
 វេទនា ។ ធិដ្ឋសម្បជ្ជោ ធុត្តលោ វុទ្ធឫច្ឆេ ឌីហនេយ្យ
 ឌីមុត្តេយ្យ ធិដ្ឋកេយ្យ វុទ្ធឫច្ឆេ អប្បធមៈតា ក.
 វេយ្យាទិ ។ ន ហោវំ វុត្តេ ។ វេ ។

(៧២) បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយខ្លី គប្បីក្លងផ្កាចម្លងធីតសក្ខីដរ
 ម្ភ ។ រើ ។ បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយខ្លី មិនគោរពក្នុងព្រះសាស្តាទេ
 ម្ភ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយខ្លី
 មិនគោរព ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិស្សាទេ
 ម្ភ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៣) ក្រែងបុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីភាព
ក្នុងព្រះសាស្តាវដៃឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ ប្រ-
កបដោយសេចក្តីភាព ក្នុងព្រះសាស្តាវដៃ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរតោលថា បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ដីវិភស្តរាទ ។
ក្រែងបុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីភាព ក្នុងព្រះធម៌
។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិក្ខាវដៃឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីភាព ក្នុងសិក្ខាវដៃ ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរតោលថា បុគ្គលបរិច្ចាណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែង
ផ្តាច់បង់ដីវិភស្តរាទ ។

(៧២) បុគ្គលបរិច្ចាណដោយទិដ្ឋិ មិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះ
សាស្ត្រានុរោ ។ ថេ ។ បុគ្គលបរិច្ចាណដោយទិដ្ឋិ គប្បីដកដាក់ នោះ
ដាក់ ស្តោះដាក់ ក្នុងព្រះសូចនៃព្រះពុទ្ធ គប្បីរោបជ្រាយ ក្នុងព្រះសូច
នៃព្រះពុទ្ធដែរ ។ ឥតមិនគួររោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៤) ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័ មហាបា
 ដីវិតា កេហេមយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វុត្តំ ភក-
 វតា សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ មិត្តឧប្បា
 វេលន្តាតិវុត្តតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យំ មយា សាវកាធិ
 សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ដីវិតាហតុបិ
 លាតិក្កមន្តិទិ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេធិ
 ហិ ឧ វុត្តង្គំ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័ សត្វាទ្ធ បាលំ
 ដីវិតា កេហេមយ្យាតិ ។

ដីវិតាហេមនកថា ។

ឧត្តតិកថា

(៧៥) ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័ មហាបា
 ឧត្តតិក ។ អាមន្តា ។ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័
 អាទាយិកេ ព្រម រដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បាត្វ
 ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័ អាទាយិកេ ព្រម រដ្ឋេយ្យ
 លោ វត វេ វុត្តង្គំ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ម័ បុគ្គលស្ម័
 មហាបា ឧត្តតិក ។

(៧៥) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្កាច់បង់ដីវិតសត្វ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហា-
 សមុទ្រ មានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ដោយហេតុប្រាស
 នៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែល
 គង្គាគត បានបញ្ញត្តិ ដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ អ្នកសាវ័ក របស់
 គង្គាគត សូម្បីមានហេតុដល់ដីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តក្នុងសិក្ខានោះ
 ឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បី
 ក្លែងផ្កាច់បង់ដីវិតសត្វ ។

ធិ ដីវិតាហេមនកថា ។

ឧត្តតិកថា

(៧៦) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុក្ខតិវេរ ។ អើ ។
 បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាស
 ដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុង
 រូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា
 បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុក្ខតិវេរ ។

(៧១) ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បរិយា ធុត្តតិ ។ អាមត្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ អាណាយិកោ សន្តោ ។ មេ ។ កន្លែ ។ មេ ។ អសេ ។ មេ ។ ដោដ្ឋន្ទេ ។ មេ ។ អមនុស្សតិយោ តិរច្ឆានភតិភិយោ ទាតកកញ្ញាយ មេដុំធំ ធំ បដិសេវយ្យ អដេឡុក បដិក្កណ្ឌយ្យ កុក្កដស្កករំ បដិក្កណ្ឌយ្យ ហត្ថិកវស្សវឡុវំ បដិក្កណ្ឌយ្យ ។ មេ ។ តិភិវដ្ឋកមោរកាចិញ្ចលំ បដិក្កណ្ឌយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ តិភិវដ្ឋកមោរកាចិញ្ចលំ បដិក្កណ្ឌយ្យ ទោ វត វេ វត្តន្ទេ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បរិយា ធុត្តតិ ។

(៧២) ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បរិយា ធុត្តតិ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ អាណាយិកោ រូបេ រដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អាហារតា បរិយា ធុត្តតិ អាហារ អាណាយិកោ រូបេ រដ្ឋយ្យាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តន្ទេ ។ មេ ។ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បរិយា ធុត្តតិ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ អាណាយិកោ សន្តោ ។ មេ ។ កន្លែ ។ មេ ។

(៧៣) បុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងសម្លេងប្រកបដោយសេចក្តីវិទាស ។ មេ ។ ក្នុងភ្លឺន ។ មេ ។ ក្នុងរស ។ មេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ មេ ។ គប្បីសេនាទូរមេដុំធំ ដោយស្រីអមនុស្ស គិរច្ឆានញី ដោយនាគកញ្ញា គប្បីទទួលពរពិធីចៀម ទទួលមាន់ខ័ន្តជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះ ឈ្មោលនិងសេះញី ។ មេ ។ ទទួលទោ ចាប ភ្លោក ចបាតវែង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីទទួលទោ ចាប ភ្លោក ចបាតវែង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុក្ខតិ ។

(៧៤) បុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុក្ខតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិទាសវែង ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុក្ខតិ ចុះព្រះអរហន្ត គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិទាសវែង ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ បុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុក្ខតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណិដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងសម្លេងប្រកបដោយសេចក្តីវិទាស ។ មេ ។ ក្នុងភ្លឺន ។ មេ ។

រសេ ។ បេ ។ ក្នុងដំណើរ ។ បេ ។ គប្បីស្រាវជ្រាវ ពេល ក្រោយ
 បំផ្លាស់ បដិគ្គ្រោធយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អាមត្តា ។
 បដិសា ធុត្តតិ អាមត្តា តិវត្តវដ្តក្រោយតាមបំផ្លាស់ ប-
 ដិគ្គ្រោធយ្យាតិ ។ ឈ ហេវ វត្តក្វេ ។ បេ ។

[៧៩] អាមត្តា បដិសា ធុត្តតិ ឈ ឆ អាមត្តា
 អាមត្តា ក្រោយ រដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ធុត្តសម្ប-
 ទ្គស្ស បុគ្គលស្ស បដិសា ធុត្តតិ ឈ ឆ ធុត្តសម្បទ្គ
 បុគ្គល អាមត្តា ក្រោយ រដ្ឋយ្យាតិ ។ ឈ ហេវ វត្តក្វេ
 ។ បេ ។ អាមត្តា បដិសា ធុត្តតិ ឈ ឆ អាមត្តា
 អាមត្តា ក្រោយ សន្ត ។ បេ ។ កន្ត ។ បេ ។ រសេ ។ បេ ។
 ដោយដូច្នេះ ។ បេ ។ គប្បីស្រាវជ្រាវ តាមបំផ្លាស់
 បាតកក្កាយ បេដុដំ ឈ បដិសា វេយ្យ អាមត្តា
 បដិគ្គ្រោធយ្យ កុក្កដស្ស បដិគ្គ្រោធយ្យ បាតក-
 កស្សវត្ត បដិគ្គ្រោធយ្យ ។ បេ ។ តិវត្តវដ្តក្រោយតាម
 បំផ្លាស់ បដិគ្គ្រោធយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ធុត្តសម្ប-
 ទ្គស្ស បុគ្គលស្ស បដិសា ធុត្តតិ ឈ ឆ ធុត្តសម្បទ្គ
 បុគ្គល តិវត្តវដ្តក្រោយតាមបំផ្លាស់ បដិគ្គ្រោធយ្យាតិ ។
 ឈ ហេវ វត្តក្វេ ។ បេ ។

ក្នុងសេ ។ បេ ។ ក្នុងដំណើរ ។ បេ ។ គប្បីស្រាវជ្រាវ ពេល ក្រោយ
 បំផ្លាស់ ដៃវេ ។ ភេ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ធុត្តតិ ព្រះអរហន្ត
 គប្បីទទួលទេព ពេល ក្រោយ បំផ្លាស់ ដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩] ព្រះអរហន្ត លះបង់ធុត្តតិ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ
 ក្នុងប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសទេ ។ ភេ ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយ
 ធុត្ត លះបង់ធុត្តតិ តែបុគ្គលបរិច្ចណិដោយធុត្ត មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងប្រ-
 កបដោយសេចក្តីវិនាសទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត លះបង់ធុត្តតិ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងសម្បទ្គ
 ប្រកបដោយសេចក្តីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងភូមិ ។ បេ ។ ក្នុងសេ ។ បេ ។
 ក្នុងដំណើរ ។ បេ ។ គប្បីស្រាវជ្រាវដូចម្តេច ដោយស្រីអមនុស្ស តិវត្ត
 ញី ឆាតកញ្ញា គប្បីទទួលទេពនៃធីន៍ចៀម ទទួលបាននឹងជ្រក ទទួលដី
 តា សេនេយ្យល ធីន៍សេន្យ ។ បេ ។ ទទួលទេព ពេល ក្រោយ នឹង
 ចោតដៃវេ ។ ភេ ។ បុគ្គលបរិច្ចណិដោយធុត្ត លះបង់ធុត្តតិ តែបុគ្គល
 បរិច្ចណិដោយធុត្ត មិនគប្បីទទួលទេព ពេល ក្រោយ ចោត ដៃវេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០) ប វត្ថុតំ ធិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 បឋំនា ធុត្ថតិភិ ។ នាមន្តា ។ ធិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គ-
 លោ ធិរយំ ឧបបន្ថេយ្យ ។ បេ ។ តិវច្ឆានយោធិ
 ឧបបន្ថេយ្យ ។ បេ ។ បិត្តិវិសយំ ឧបបន្ថេយ្យាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ធិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស បឋំនា ធុត្ថតិភិ ។

ឡតិកថា ។

សត្តមភវិកកថា

(៨១) ន វត្ថុតំ សត្តមភវិកស្ស បុគ្គលស្ស
 បឋំនា ធុត្ថតិភិ ។ នាមន្តា ។ សត្តមភវិកោ
 បុគ្គលោ ធិរយំ ឧបបន្ថេយ្យ តិវច្ឆានយោធិ ឧប-
 បន្ថេយ្យ បិត្តិវិសយំ ឧបបន្ថេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សត្តមភវិកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស បឋំនា ធុត្ថតិភិ ។

សត្តមភវិកថា ។

ទ្វាទសោ វគ្គោ ។

(៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះ
 បង់ទុគ្គតិវេទ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីកើតក្នុងនរក
 ។ បេ ។ កើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន ។ បេ ។ កើតក្នុងបិត្តិវិសយវេទ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបរិបូណ៌
 ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ ឡតិកថា ។

សត្តមភវិកកថា

(៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ដែលកើតក្នុងភពជា
 គម្រប់៧ លះបង់ទុគ្គតិវេទ ។ អើ ។ បុគ្គល ដែលកើតក្នុងភពជា
 គម្រប់៧ គប្បីកើតក្នុងនរក កើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន កើតក្នុងបិត្តិវិសយ
 វេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 ដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់៧ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ សត្តមភវិកថា ។

ចប់ ទ្វាទសវគ្គ ។

ពិណ្ឌ ឧទ្ទាសី

សំដៅ បាវ តាមេវ វាសវិហោ សទ្ធិ បាវ
 សវិហាតំ សៈធា វិហាតោ សឡាយតង វិហា-
 តោ សត្តត្ថត្ថំបរមោ បុគ្គលោ សត្តត្ថត្ថំបរម-
 តាធិយតោ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោលំ-
 កោលតាធិយតោ ឯកវិដ្ឋី បុគ្គលោ ឯកវិដ្ឋីតា-
 ធិយតោ ធិដ្ឋីសម្មន្នោ បុគ្គលោ សត្វិទូ
 ទាលំ វិវិតា វេហេថយ្យ ធិដ្ឋីសម្មន្នស្ស
 បុគ្គលស្ស បហិយា ធុត្ថតិ តាមេវ សត្តមភវិ-
 កស្សតិ ។

ឧទ្ទាសីនៃព្យាទសមវគ្គនោះគឺ

ធិយាយ វិវិហេបក្កិសប្រ្នម ជាកម្ម ១ សេចក្តីខំសប្រ្នម ជាកម្ម
 ដូចគ្នា ១ កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក ១ សម្លេង ជាវិបាក ១ សឡា-
 យតនៈ ជាវិបាក ១ សត្តត្ថត្ថំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត៦ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើន ១ កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ដងទៀត ១
 ឯកវិដ្ឋីបុគ្គល ទៀងដោយពូជមួយទៀត ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយឧដ្ឋី
 ក្រុងផ្គាប់ចង់ដឹកសត្វ ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយឧដ្ឋី លះបង់ទុក្ខតិ ១
 បុគ្គលដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់ ៧ លះបង់ទុក្ខតិដូចគ្នាដែរ ១ ។

(៧២) កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
 កប្បោ ច សណ្ឋាតិ តុត្វោ ច លោកេ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ សង្ខោ ច
 ភិជ្ជតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ
 កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ កប្បោ ច
 សណ្ឋាតិ កប្បដ្ឋោ ច កប្បដ្ឋយំ កម្ចំ ករោតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ កប្ប-
 ដ្ឋោ ច បុគ្គលោ កាលំ ករោតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
 អតីតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យ អនាគតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ឆេ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យ ករយា
 កប្បេ តិដ្ឋេយ្យ ចត្តារោ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

(៧២) បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប^(១) គប្បីបិតនៅអស់កប្ប^(២) ឬ ។
 អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង ព្រះពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកផងឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់
 កប្បឬ ។ អើ ។ កប្បតាំងនៅផង សង្ខ បែកគ្នាផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
 អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើកម្មដែលគួរដល់
 ការតាំងនៅក្នុងកប្បផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ កប្ប តាំងនៅ
 ផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើម្លប់មរណកាលផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
 អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់កប្បជាអតីត បិតនៅអស់កប្បជាអនាគត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប
 គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅ
 អស់កប្ប ២ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប ៣ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប ៤ ឬ ។

១ បានដល់បុគ្គលអ្នកបែកសង្ខ ធ្លាក់ពេលក បិតនៅអស់ ១ កប្ប ។ ២ សំដៅសេចក្តី
 ថា អស់កប្បតាំងអស់ឬ ។

ន ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បវ្វ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ កប្បដ្ឋោ កប្បវ្វ ឧប្បដ្ឋោ កត្ត កច្ឆតិ ។ អត្ថំ លោកធាតុំ កច្ឆតិ ។ មតោ កច្ឆតិ វេហាសំ កច្ឆតិ ។ មតោ កច្ឆតិ ។ កប្បដ្ឋយំ កច្ឆំ អបរាបយវេបក្កតិ ។ ន ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។ វេហាសំ កច្ឆតិ ។ អាមត្តា ។ កប្បដ្ឋោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមត្តា ។ កប្បដ្ឋេន ឥទ្ធិទ្ធិមាតោ ភាវិតោ វិយទ្ធិមាតោ ភាវិតោ ចិត្តិទ្ធិមាតោ ភាវិតោ វិមសិទ្ធិមាតោ ភាវិតាតិ ។ ន ហេវ វត្តព្វ ។ បេ ។

(៨៣) ន វត្តព្វំ កប្បដ្ឋោ កប្បវ្វ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ន ឧ វត្តំ ភកវិតា អាទាយិកោ ឈាយិកោ កប្បដ្ឋោ សដ្ឋកេនតោ វត្តរតោ អធម្មដ្ឋោ យោកក្កោមា បដិសតិ សដ្ឋំ សមត្តំ ភេត្វាន កប្បវ្វ ឈាយម្ហិ បច្ចតិ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បវ្វ បិតានៅអស់កប្ប ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប កាលបើកប្ប ត្រឡប់ក្នុងនេះ តើនៅក្នុងខ័ណ្ឌ ។ ទៅតាមលោកធាតុដដែល ។ បុគ្គលស្លាប់ហើយ ទៅតាមអាសាសធាតុបាធម្ម ។ បុគ្គលស្លាប់ហើយ វេទនាទៅបាន ។ កម្ម ដែលគួរដល់ការតាំងនៅក្នុងកប្ប ឲ្យផលក្នុង ភពនៅខាងមុខដល់ដាច់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ទៅតាមភាសាបានដៃល្អ ។ អើ ។ បុគ្គល តាំងនៅក្នុងកប្ប មានប្តូរខ្លី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មានប្តូរខ្លី ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ចម្រើនឥទ្ធិបាន ចម្រើនវិយទ្ធិបាន ចម្រើនចិត្តិទ្ធិបាន ចម្រើនវិមសិទ្ធិបាន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បវ្វ ទៅអស់កប្បទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលអ្នកបែកសង្ឃ ទៅតាមឥទ្ធិ ទៅតាមនរក តាំងនៅ អស់កប្ប ក្រែងអ្នកក្នុងនេះ មិនតាំងនៅក្នុងធម៌ វេទនាឬ ចាក ធម៌ជាគ្រឿងរួមចាកយោគៈ លុះបែកសង្ឃ ដែលព្រមព្រៀង គ្នាហើយ វេទនានេះទៅ ក្នុងនរក អស់កប្ប (តាំងអស់)

អាត្មា សុត្តន្តបិដក ។ អាមន្តា ។ កេន ហិ កេយ្យ-
ដោ កេយ្យំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។

កប្បដ្ឋាន ។

កុសលចិត្តប្បដិសាកកថា

(៨៤) កេយ្យដោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលកេ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កេយ្យដោ ធានំ ននេយ្យាតិ ។
អាមន្តា ។ ហត្ថំ កេយ្យដោ ធានំ ននេយ្យ តោ
វត វេ វត្តោ កេយ្យដោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិល-
កេយ្យាតិ ។

(៨៥) កេយ្យដោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិល-
កេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កេយ្យដោ ចិវំ ននេយ្យ
។ បេ ។ ចិណ្ឌនាតំ ននេយ្យ ។ បេ ។ សេនាសនំ
ននេយ្យ ។ បេ ។ តិលាធម្មច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ
ននេយ្យ ទាធនីយំ ននេយ្យ ភោជនីយំ ននេយ្យ
ទានីយំ ននេយ្យ ចេតីយំ វន្តេយ្យ ចេតីយេ
មាលំ អាភោមេយ្យ កន្ធ�ំ អាភោមេយ្យ វិលេចនំ
អាភោមេយ្យ ។ បេ ។ ចេតីយំ អភិទត្តិណំ
កេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កេយ្យដោ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ក្រោមហេតុនោះ
បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម គប្បីប្រតិទៅអស់កម្ម ។
ចប់ កប្បដ្ឋាន ។

កុសលចិត្តប្បដិសាកកថា

(៨៤) បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសល-
ចិត្តទេ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម គប្បីឱ្យទូទៅដៃ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម គប្បីឱ្យទូទៅដៃ ម្ចាស់
អ្នកដឹកច្រើន អ្នកមិនខ្វះខាតថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម មិនគប្បីបាន
ចំពោះ នូវកុសលចិត្តទេ ។

(៨៥) បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសល-
ចិត្តទេ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម គប្បីឱ្យចិវិវេ ។ បេ ។
ឱ្យចិណ្ឌនាត ។ បេ ។ ឱ្យសេនាសនៈ ។ បេ ។ ឱ្យតិលាធម្មច្ចយកេ-
សជ្ជបរិក្ការ ឱ្យវត្តភូមិកាសិ ឱ្យវត្តភូមិកោត ឱ្យទឹកស្អាត ថ្វាយបង្គំ
រេតិយ លើកឡើងនូវផ្នែកក្រអូប លើកឡើងនូវគ្រឿងក្រអូប លើក
ឡើងនូវគ្រឿងលាប ក្នុងរេតិយ ។ បេ ។ ធ្វើនូវរេតិយ ឱ្យដាច់
អតិទត្តិណីវេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល តាំងនៅអស់កម្ម

ចេតិយំ អភិមន្តិណំ ឈេយ្យ ឈោ វត ម វត្ថុព្វ
តប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលកេយ្យតិ ។ បេ ។

(៨៦) តប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ បដិលកេយ្យ-
តិ ។ អាមត្តា ។ តតោ វុដ្ឋាធំ កុសលំ ចិត្តំ បដិ-
លកេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ វុដ្ឋាវចរំ ។ បេ ។ អរូទា-
វចរំ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ ចិត្តំ បដិល-
កេយ្យតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

កុសលចិត្តប្បដិលកេយ្យ ។

អនន្តរាបយុត្តិកថា

(៨៧) អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ
ឌីក្កមេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆត្តនិយាមកា សម្មត្តនិ-
យាមកា ឧកោ ឌីក្កមេយ្យតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមេយ្យ-
តិ ។ អាមត្តា ។ នធុ តំ កម្មំ បយុត្តំ កុក្កុច្ចំ

គប្បីធ្វើឲ្យចេតិយ ឲ្យជាអភិមន្តិណ ឬលក្ខណ៍ដ៏បម្រើ អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម មិនគប្បីបានចំពោះ ឲ្យកុសលចិត្ត
នេ ។ បេ ។

(៨៨) បុគ្គលតាំងនៅអស់កម្ម គប្បីបានចំពោះ ឲ្យកុសលចិត្ត
ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ ឲ្យកុសលចិត្ត ដែលចេញ
ចាកកម្មនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ ឲ្យកុសលចិត្ត
ជាវុដ្ឋាវចរ ។ បេ ។ អរូទាវចរ ។ បេ ។ លោកុត្តរដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កុសលចិត្តប្បដិលកេយ្យ ។

អនន្តរាបយុត្តិកថា

(៨៩) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ (គឺអនន្តរ-
ាយកម្ម) ហើយគប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
គប្បីឈានចុះកាន់សភាវៈតាំងពី គីមិច្ឆត្តនិយាម(១) ១ សម្មត្តនិយាម(២)
១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកប
ក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងឯងនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកបហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
១ ការងារតុល្យ បានដល់អនន្តរាយកម្ម ។ ២ ការងារតុល្យ បានដល់ព្រះអរិយ-
មគ្គ ។ អន្តរាប ។

ឧបទេហិតំ វិញ្ញដិសារិយំ ជិវិតំ ។ អាមត្តា ។
 មាត្យំ តំ កាម្មំ បយ្ហន្តំ កុក្កុដ្ឋំ ឧបទេហិតំ វិញ្ញ
 ដិសារិយំ ជិវិតំ លោ វេ វេ វត្ថុត្វេ អនន្តរាបយ្ហត្តោ
 បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមេយ្យាតិ ។

(៧៨) អនន្តរាបយ្ហត្តោ បុគ្គលោ អកត្វោ សម្មត្ត-
 និយាមំ ឌីក្កមេត្ថន្តិ ។ អាមត្តា ។ មាតា ជីវិតា
 វេរោចិតា មិតា ជីវិតា វេរោចិតា អរហា ជីវិតា
 វេរោចិតា ឧដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិ-
 តំ ឧប្បាទិតំ សង្ឃោ ភិក្ខុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ វេ ។ អនន្តរាបយ្ហត្តោ បុគ្គលោ តំ កាម្មំ បដិសំ-
 ហរិត្វា កុក្កុដ្ឋំ បដិវេនោទត្វា វិញ្ញដិសារិយំ បដិវេ-
 នេត្វា អកត្វោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមេត្ថន្តិ ។ អាមត្តា ។
 មាតា ជីវិតា វេរោចិតា មិតា ជីវិតា វេរោចិតា
 ។ វេ ។ សង្ឃោ ភិក្ខុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ វេ ។
 អនន្តរាបយ្ហត្តោ បុគ្គលោ តំ កាម្មំ បដិសំហរិត្វា
 កុក្កុដ្ឋំ បដិវេនោទត្វា វិញ្ញដិសារិយំ បដិវេនេត្វា អកត្វោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមេត្ថន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ តំ កាម្មំ

បុគ្គលនោះ ចូលរៅជិតគំរល់ខ្ញុំកហើយ សេចក្តីស្តាយក្រោយ បុគ្គល
 នោះ ឲ្យកើតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកប
 ហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ គំរល់ខ្ញុំកហើយ សេចក្តី
 ស្តាយក្រោយ បុគ្គលនោះ ឲ្យកើតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពាលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

(៧៩) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ មិនគួរឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ ផ្គាប់បង់ជីវិតមាតា
 ផ្គាប់បង់ជីវិតមិតា ផ្គាប់បង់ជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រទូស្ត ញ៉ាំងរលា-
 ហិតព្រះតថាគត ឲ្យក្នុងពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃវ័រវេ ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំ-
 ដាប់ ហើយប្រមូលមក ខ្ញុំកម្មនោះ បន្ទាប់ផង ខ្ញុំសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 គំរល់បង់ ខ្ញុំសេចក្តីស្តាយក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាម
 ទេ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) ផ្គាប់បង់ជីវិតមាតា ផ្គាប់បង់ជីវិតមិតា
 ។ វេ ។ និងបំបែកសង្ឃវ័រវេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។
 បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ហើយប្រមូលមក ខ្ញុំកម្ម
 នោះ បន្ទាប់ផង ខ្ញុំសេចក្តីក្តៅក្រហាយ គំរល់បង់ ខ្ញុំសេចក្តីស្តាយ
 ក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មនោះ

បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍
 វិជ្ជាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ តំ កម្ម បដិសេធន៍
 កុក្កុដ្ឋ បដិសេធន៍ វិជ្ជាតិ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍
 វេ វត្ថុត្រ អនន្តរាមយុត្តោ បុគ្គលា តំ កម្ម បដិសេធន៍
 ហត្ថា កុក្កុដ្ឋ បដិសេធន៍ វិជ្ជាតិ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍
 បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ បដិសេធន៍ ។

(៨៧) អនន្តរាមយុត្តោ បុគ្គលា សម្មត្តនិយាមំ
 ឱក្កមេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ តំ កម្ម បដិសេធន៍
 អាសីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ តំ កម្ម បដិសេធន៍
 អាសី បោ វត វេ វត្ថុត្រ អនន្តរាមយុត្តោ បុគ្គលា
 សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យាតិ ។

អនន្តរាមយុត្តោ ។

និយត្តស្ស និយាមកថា

(៨៨) និយត្តោ និយាមំ ឱក្កមត្តិ ។ អាមត្តា ។

បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់
 ហើយ សេចក្តីស្អាយក្រហាយ បុគ្គលនោះ កំចាត់បង់ហើយ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់ហើយ សេចក្តីស្អាយក្រហាយ បុគ្គលនោះ កំចាត់
 បង់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកនិមន្តរាល់ថា បុគ្គល ប្រកប
 ក្នុងកម្មដែលឱ្យផលដល់ជាប់ ប្រមូលមក ទូកម្មនោះ បន្ទោបង់ ទូ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយ កំចាត់បង់ ទូសេចក្តីស្អាយក្រហាយ មិនគួរឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

(៨៩) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឱ្យផលដល់ជាប់ គប្បីឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រកបទូកម្មនោះ
 មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបទូកម្មនោះ មានដែរ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកនិមន្តរាល់ថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឱ្យផល
 ដល់ជាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

ចប់ អនន្តរាមយុត្តោ ។

និយត្តនិយាមកថា

(៩០) និយត្តបុគ្គល(១) វេទនាឈានចុះកាន់និយាមទេ ។ អើ ។

១ បុគ្គលដែលកំណត់ ឬរឿង បានដល់ព្រះពោធិសត្វដែលកើតក្នុងឧត្តរភព ព្រោះលោក
 ខ្ញុំរាយនាយបុណ្យ ។

(៧២) ចិត្តសង្ខារ ជីវិតសង្ខារ ជីវិតសង្ខារ ។ អរម្មណ៍ ។

អត្តោ ភវំ ជហតិ នុដ្ឋោ នោសំ ជហតិ មូឡោ
 មោហំ ជហតិ កិលេដ្ឋោ កិលេសេ ជហតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ភកេន ភវំ ជហតិ នោសេន
 នោសំ ជហតិ មោហេន មោហំ ជហតិ កិលេ-
 សេហំ កិលេសេ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ភកេន ចិត្តសម្បយុត្តោ មត្តោ ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ភកេន អត្យុសលោ មត្តោ ត្យុសលោតិ ។ អាមត្តា ។
 ត្យុសលាត្យុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា
 កណ្ណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សន្មត្ថិការំ អាគច្ឆន្តិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ត្យុសលាត្យុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណសុត្តសប្បដិភាតា

(៧៦) នីកបុគ្គល (បុគ្គលដែលត្រូវនឹងវិសោធន៍ហើយ) លះ

បង្គំវិសោធន៍ ។ អើ ។ បុគ្គលក៏រកយ លះបង្គំរកតៈ បុគ្គលប្រមូស
 លះបង្គំរកតៈ បុគ្គលវង្វេន លះបង្គំរកតៈ បុគ្គលសេហ្វាង លះ
 បង្គំកិលេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះ
 បង្គំរកតៈ ដោយរកតៈ លះបង្គំរកតៈ ដោយរកតៈ លះបង្គំរកតៈ
 ដោយរកតៈ លះបង្គំកិលេស ដោយកិលេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រកតៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តវិជ្ជា
 ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រកតៈ ជាអកុសល មគ្គ ជាអកុសល
 ។ អើ ។ ភក្ខធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស
 ចោកពាបនិងទុក្ខ មានចំណែកនៅនឹងស មកតាមវិចារមុខ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភក្ខធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល
 មានទោសនិងមិនមានទោស ចោកពាបនិងទុក្ខ មានចំណែកនៅនឹងស

ព្រះបាទស្រីរាជ្យវរ្ម័ន

អាណាចក្រកម្ពុជា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អាណាចក្រ ១ ខេត្ត ប៉ៃលិន រាជធានី ភ្នំពេញ ២

မိုးကန် ၇

សម្បទ័ត្តកបិ

(៧៥) សម្មាសម្ពុទ្ធាត្ថ ។ សត្វាជំនំ ជហតីតិ ។
អាមត្តា ។ រត្តោ រតំ ជហតិ ធុដ្ឋា ទោសំ
ជហតិ ម្លុដ្ឋា មោហំ ជហតិ កំលំដ្ឋោ កំលេសេ
ជហតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វ ។ បេ ។ រកេន
រតំ ជហតិ ទោសេន ទោសំ ជហតិ មោហេន
មោហំ ជហតិ កំលេសេហំ កំលេសេ ជហតីតិ ។
ឧ ហេវំ វត្ថុត្វ ។ បេ ។ រកោ ចិត្តសម្មយុត្តោ
មត្តោ ចិត្តសម្មត្ថាតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្កានំ
។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សុខោជានំ ហោតីតិ ។
ឧ ហេវំ វត្ថុត្វ ។ បេ ។ រកោ អកុសលោ មត្តោ
កុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
វជ្ជាធនំ ហំ ឧប្បលីកា កល្យាណកុសល្យជីវិតាតា
ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធាត្ថ អាគប្បន្តីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វ ។ បេ ។

សង្ឃបុត្រកថា

ចិត្ត វេទនា រូប ពាក្យ អវិជ្ជា សង្ខារ ធាតុ ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះធម្មក្រម ៗ ទៅ ៗ
 ព្រោះហេតុនោះ ទីតែបុគ្គល តែងលះចង្ហើនវាលោះដែរ ។

ចង់ ឆ្លើយថា ។

សម្បត្តិធានា

(៩៥) បុគ្គល ដែលមានសញ្ញាជនៈកងទ័ពរោះមុខ លះបង់
សញ្ញាជនៈវង្ស ។ អើ ។ បុគ្គលរីករាយ លះបង់រាតៈ បុគ្គលប្រ-
មូស លះបង់ខាសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង់មាហៈ បុគ្គលសៅហ្មង
លះបង់កិលេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
លះបង់រាតៈ ដោយរាតៈ លះបង់ខាសៈ ដោយខាសៈ លះបង់មា-
ហៈ ដោយមាហៈ លះបង់កិលេស ដោយកិលេស ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាតៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកប
ដោយចិត្តវង្ស ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
ទាំងពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាតៈ ជាអកុសល
ហើយ មុខមគ្គ ជាអកុសល ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាអកុសលនៃអកុសល
មានខាសនិងមិនមានខាស ថោកទាបនិងមគ្គ មានចំណែកខ្លាំងនិងស
មកកាន់ការចំរោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សមាបន្នោ អស្សុទេតិកបិ

ឥស្ស ឃី ឈាបេវ ឃី មស្សុទេវ កាមរាសវិយ ចិវ្ច
 វិមុច្ចតិ ។ បេ ។ អាមន្តាសវិយ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ តិ អាមន្តា
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ឃី សម្មាសម្ពុទ្ធិកា
 សញ្ញាជនំ ជនាតីតិ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធិកា ។

សមាបន្នោ អស្សុទេតិកបិ

[៧៨] សមាបន្នោ អស្សុទេតិ ឈាននិក្ខន្ធិ
 ឈានាម្ពណ្ណាតិ ។ អាមន្តា ។ តំ ឈានំ ឥស្ស
 ឈានស្ស អាមន្តាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុវេ ។ បេ ។
 តំ ឈានំ ឥស្ស ឈានស្ស អាមន្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ជេស្សន តំ ជេស្សំ ធុសតិ តាយ វេទនាយ
 តំ វេទនំ វេទនតិ តាយ សញ្ញាយ តំ សញ្ញា
 សត្វាធាតិ តាយ ចេតនាយ តំ ចេតនំ ចេតនតិ
 តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិត្តេតិ តេន វិភក្កេន តំ
 វិភក្កំ វិភក្កេតិ តេន វិចារេន តំ វិចារំ វិចារេតិ
 តាយ មីតិយា តំ មីតី មីយាយតិ តាយ សតិយា
 តំ សតិ សាតិ តាយ បញ្ញាយ តំ បញ្ញា បដិចា-
 តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុវេ ។ បេ ។ ឈាននិក្ខន្ធិ
 ចិត្តសម្មយុត្តា ឈានំ ចិត្តសម្មយុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។

សមាបន្នោ អស្សុទេតិកបិ

បុគ្គលនោះ កាលលើដំនយំនេះ ឃើញយំនេះ ចិត្ត វេទន៍រួចចាក
 កាមាសវៈផង ។ បេ ។ ចិត្ត វេទន៍រួចចាកអាវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមានសញ្ញាជនៈ
 ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញាជនៈដែរ ។
 ចប់ សម្មាសម្ពុទ្ធិកា ។

សមាបន្នោ អស្សុទេតិកបិ

[៧៨] បុគ្គលចូលឈាន វេទន៍វិភាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន
 មានឈានជាអាម្ពណ្ណ ។ អើ ។ ឈាននោះ ជាអាម្ពណ្ណ របស់
 ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយំនេះនេះ ។ បេ ។ ឈាននោះ ជា
 អាម្ពណ្ណ របស់ឈាននោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវផស្សៈនោះ ដោយ
 ផស្សៈនោះ ទទួលវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំគាល់នូវសញ្ញានោះ
 ដោយសញ្ញានោះ ទឹកខ្សវចេតនានោះ ដោយចេតនានោះ គិតខ្សវចិត្ត
 នោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រិះរិះខ្សវវិភក្កនោះ ដោយវិភក្កនោះ ពិចារណា
 ខ្សវវិចារនោះ ដោយវិចារនោះ លេញចិត្តខ្សវមីតិនោះ ដោយមីតិនោះ
 ទ្វេកខ្សវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញាបោះ ដោយបញ្ញា
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយំនេះនេះ ។ បេ ។ ការត្រេកអរក្នុង
 ឈាន ប្រកបដោយចិត្តហើយ ចុះឈានប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះយេស៊ូវបានគេប្រាប់ស្រាប់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ ស្ងាត់ចាតតាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ
រីករាយចំពោះឈាននោះ ប្រាថ្នាឡូវឈាននោះ ដល់ខ្ញុំរសេចក្តីត្រេកអរ
ដោយឈាននោះ ព្រោះឡូបវិត្តក្នុងនិងវិចារ បានចូលកាន់ខុតយជ្ឈាន
។ បេ ។ គតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ រីករាយចំពោះ
ឈាននោះ ប្រាថ្នាឡូវឈាននោះ ដល់ខ្ញុំរសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាន
នោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថ្ម ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន មានឈានជា
អារម្មណ៍ពិត ។

ចប់ សមាបត្តអស្សាទេតិកថា ។

អស្ថាវរ្យគុកបិ

(១០០) ការត្រួតអាក្រក់របស់ដែលមិនជាទីត្រួតអាក្រក់ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ ត្រួតអាក្រក់ ក្នុងសេចក្តីទុក្ខ សត្វតូចៗ ប្រាថ្នា
 ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វែងស្វែង ស្វែងរកខ្លះសេចក្តីទុក្ខ ប៉តនៅ ចុះ
 ចិត្តស្ងប់ ចំពោះសេចក្តីទុក្ខ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ត្រង់ពួកសត្វ ត្រួតអាក្រក់សេចក្តីសុខ សត្វតូចៗ
 ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វែងស្វែង ស្វែងរក ខ្លះសេចក្តីសុខ
 ប៉តនៅ ចុះចិត្តស្ងប់ ចំពោះសេចក្តីសុខ មានដែរឬ ។ អើ ។

၁။ သူတို့ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ
 ၂။ သူတို့ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ
 ၃။ သူတို့ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ အားလုံးကလေးများ

(១០១)   អត្ថ អស្ថានភាពភិក្ខុ ។   អានុភា ។

ទុក្ខាយ វេទនាយ រកានុសយោ អនុសេតិ សុខាយ
វេទនាយ ចដិយានុសយោ អនុសេតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។ នទុ សុខាយ វេទនាយ រកានុសយោ
អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ ចដិយានុសយោ អ-
នុសេតិ ។ អាមន្តា ។ ហក្ខំ សុខាយ វេទនាយ
រកានុសយោ អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ ចដិយា-
នុសយោ អនុសេតិ ហេ វត បេ វត្ថុព្វ អន្តិ អសាត-
រកោតិ ។

(១០២) ន រ៉ូតុង អង្គី អនាគកោតិ ។

អាមត្តា ។ ឆន្ទ វត្ត ឥន្ទ្រ គោត គោត ឯ
 ឆន្ទ កេតិកោតិ សមាប្បោ យំ កិច្ច វេទន
 វេទនតិ សុតិ កំ ឡកំ កំ ឆន្ទត្ថមសុតំ កំ

ប្រសិនបើពួកសត្វ ត្រេកអរក្នុងរបស់ស្គម សត្វតូចៗ ប្រាថ្នា ប្រស-
 ព្យាប្ប វិស្វ រស្មីវិស្វ វិស្វរក ខ្យល់សេចក្តីស្អប់ ឋាននៃ ចុះចិត្ត
 ស្រាប់ ចំពោះសេចក្តីស្អប់ មានវិជ្ជា ម្នាលអ្នកជីវចម្រើន អ្នកមិនគួរពាល
 ថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេ ។

(១០១) ការត្រួតពិនិត្យរបស់ដែលមិនជាទីត្រួតពិនិត្យ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ពានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្លឹង
 ក្នុងសុខវេទនា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងពានុ-
 នុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងសុខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនា
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងសុខវេទនា បដិឃា-
 នុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ការត្រួតពិនិត្យរបស់ដែលមិនជាទីត្រួតពិនិត្យ មានទេ ។

[១០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រួតត្រាក្នុងរបស់ដែលមិន
ជាវិទ្យុតកម្ម មានឧប្ប ៗ ទើ ៗ ត្រង់ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
បុគ្គលនោះ បានដល់នូវសេចក្តីត្រួតត្រាខិតសច្ចកិច្ចខ្ពង់ យ៉ាងនេះហើយ
រមែងខូចល នូវវិទ្យាណាមួយ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអនុភាពសុខក្តី

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកា

សោ តំ វេទំ វាគិទន្ទតិ អាភិវេតិ អាស្សោសាធម៌
តិដ្ឋតិ អាភិវេតិ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេជ ហិ
មន្តិ អសាវកកោតិ ។

អសាវកគតិ ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកា

(១០៣) ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
វិហាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា រូបំ និព្វានំ ចត្វា-
យតំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១០៤) ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ សន្តតណ្ហា
។ បេ ។ កន្ធាតណ្ហា វេសតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វ-
តណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១០៥) រូបតណ្ហា អកុសលាតិ ។ អាមន្តា ។
ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សន្តតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា អកុសលាតិ ។
អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកា

បុគ្គលនោះ ក៏មិនប្រកាស ព្រមទាំង បិទទៅ ចុះវិញស្រាប់ មិនមានវេទ-
នានោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ ភើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ការត្រួតអង្កេតយល់ដែលមិនជាទីត្រួតអង្កេត មាន ។

ចប់ អសាវកគតិ ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកា

(១០៣) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតបូ ។ ភើ ។ វិបាកនិងអព្យា-
ក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចតុយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វា-
យតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៤) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតបូ ។ ភើ ។ បូតណ្ហា ជា
អព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា
ជាអព្យាក្រឹតបូ ។ ភើ ។ សន្តតណ្ហា ។ បេ ។ កន្ធាតណ្ហា សន្តតណ្ហា
។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១០៥) បូតណ្ហា ជាអកុសលបូ ។ ភើ ។ ធម្មតណ្ហា ជា
អកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្តតណ្ហា
។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាអកុសលបូ ។ ភើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាអកុ-
សលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧ ហេតុ វត្តត្រៃ ។ បេ ។ សុដ្ឋតណ្ហា ។ បេ ។

ធម្មតណ្ហ ៤ ទុក្ខសមុទយោតិកា

ដោយផ្លូវតណ្ហ លោកោ អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។
ធម្មតណ្ហ លោកោ អកុសលោតិ ។ ន ហៅ
វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

(០០០) ធម្មតណ្ហ អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។
នន វត្ថុ កតវតា យាយ តណ្ហ ហោហោត្ថវិកា នន្ទិ-
កកសហកតា តត្រតត្រាតិនន្ទិ ឆេយ្យដំណំ កា-
មតណ្ហ កវតណ្ហ វិវតណ្ហតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្យោ ធម្មតណ្ហ
អព្យាកតាតិ ។

(០០១) ន វត្ថុព្យោ ធម្មតណ្ហ អព្យាកតាតិ ។
អាមត្តា ។ នន សា ធម្មតណ្ហតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ សា ធម្មតណ្ហ តេន វត វេ វត្ថុព្យោ ធម្មតណ្ហ
អព្យាកតាតិ ។

ធម្មតណ្ហ អព្យាកតាតិ ។

ធម្មតណ្ហ ៥ ទុក្ខសមុទយោតិកា

(០០២) ធម្មតណ្ហ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អា-
មត្តា ។ រូបតណ្ហ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហៅ
វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហ ៥ ទុក្ខសមុទយោតិកា

ដោយផ្លូវតណ្ហ លោកោ អកុសលោតិ ។ អី ។ ធម្មតណ្ហ លោ-
កោ អកុសលោតិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១០) ធម្មតណ្ហ ជាអព្យាក្រឹតវេ ។ អើ ។ ក្រែងត្រូវបាន
ត្រូវបាន ទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហណា ជាធម្មជាតិគត់គង់ភព្វី ប្រកប
ដោយតម្រកខ្លាំង ត្រេកត្រអាលក្នុងការម្សៅនោះ។ តណ្ហនោះ គឺតាម-
តណ្ហ កវតណ្ហ វិវតណ្ហ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហ ជាអព្យាក្រឹតវេ ។

(១១១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មតណ្ហ ជាអព្យាក្រឹតវេ ។
អើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហនោះហើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហ
នោះហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា តណ្ហ
ជាអព្យាក្រឹតវេ ។

ចំ ធម្មតណ្ហអព្យាកតាតិ ។

ធម្មតណ្ហ ៥ ទុក្ខសមុទយោតិកា

(១១២) ធម្មតណ្ហ មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។
រូបតណ្ហ មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហ មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។

[១១៥] ធម្មតណ្ហា លោកោ ធន ធម្មតសម្មុទ្ធ-
 យោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា លោកោ ធន ធម្មត-
 សម្មុទ្ធយោតិ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធម្ម-
 តណ្ហា លោកោ ធន ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។ អាមន្តា ។
 សទ្ធកណ្ហា ។ បេ ។ កណ្ហតណ្ហា ។ បេ ។ រសតណ្ហា
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋតណ្ហា លោកោ ធន ធម្មតសម្មុទ្ធ-
 យោតិ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៦] រូបតណ្ហា លោកោ ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។
 អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោកោ ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។
 ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សទ្ធកណ្ហា ។ បេ ។ ដោ-
 ដ្ឋតណ្ហា លោកោ ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ធម្មតណ្ហា លោកោ ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។ ធន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៧] ធម្មតណ្ហា ធន ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។
 អាមន្តា ។ ធន វត្ថុ កកវតា យាយំ តណ្ហា ចោ-
 លោកុវិកា ធនិវាគសហគតា តត្រតត្រាភិធនិវិ
 សេយ្យមិទំ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហាតិ អត្ថេវ
 សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេជ ហិ ធន វត្ថុព្វេ ធម្ម-
 តណ្ហា ធន ធម្មតសម្មុទ្ធយោតិ ។

[១១៥] ធម្មតណ្ហា លោកោ មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ
 ឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែន
 ជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។ សទ្ធកណ្ហា ។ បេ ។ កណ្ហតណ្ហា
 ។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុ
 នាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៦] រូបតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ។ អើ ។
 ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធកណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋតណ្ហា ជាលោកៈ
 ជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំ
 ឱ្យកើតទុក្ខដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៧] ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។
 ត្រង់ព្រះមាត្រដ្ឋានតាមត្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហាណ ជាធម្មជាតិភាគវិនិច្ឆ័យ
 ថ្មី ប្រកបដោយតម្រកភ្លាំង ព្រឹត្តិក្រមាលក្នុងអារម្មណ៍នោះ គឺកាម-
 តណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាហេតុនាំឱ្យកើត
 ទុក្ខទេ ។

(១១៧) ន វត្ថុញ្ចំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ ។ អាមណ្ឌ ។ នទុ សា ធម្មតណ្ហាតិ ។
 អាមណ្ឌ ។ ហញ្ចិ សា ធម្មតណ្ហា នោ វត វេ (៩)
 វត្ថុញ្ចំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិថា ។
 ឆេសោ វគ្គោ ។

តិស្ស ទុទ្ទានំ

តប្បដ្ឋោ តប្បំ តិដ្ឋេយ្យ តប្បដ្ឋោ កុសលំ
 ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យ អនន្តរាបយុត្តោ បុត្ត-
 លោ សម្មត្ថនិយាមំ ឌីក្កមេយ្យ និយោតោ និយាមំ
 ឌីក្កមតិ ឌីកុតោ ឌីវរណំ ជហតិ សម្មឌីកុតោ
 សញ្ញាជនំ ជហតិ ឈាននិក្ខន្តិ អសាតកតោ
 ធម្មតណ្ហា អប្បាតតា ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ។

(១១៨) បុគ្គលបិដក្ខន្ធមិយាយថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំ
 ឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ បើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហានោះហើយឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហានោះហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកាល
 ថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

ចប់ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិថា ។
 ចប់ ឆេសមវគ្គ ។

ទុទ្ទានំនៃតេរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គលតាំងនៅក្នុងកម្ម តប្បិបិកនៅអស់កម្ម ១
 បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកម្ម មិនតប្បិបានចំពោះឲ្យកុសលចិត្ត ១
 បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលនាំឲ្យផលជាលំដាប់ តប្បិឈាន
 ចុះកាន់សម្មតនិយាម ១ និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និ-
 យាមៈ ១ នីក្ខេបុគ្គល លះបង់នីក្ខេបៈ ១ បុគ្គលមាន
 សញ្ញាជនៈក្នុងខ្លួនចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ការ
 ត្រេកអរក្នុងឈាន ១ ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទី
 ត្រេកអរ ១ ធម្មតណ្ហា ជាអប្បក្រឹត ១ ធម្មតណ្ហា មិន
 មែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ១ ។

បុគ្គលិកក្នុងស្ថាប័ន

(၁၀၈) အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဗမာ့အလင်းစာတိုက်

មូលន្ទី ។ អាមត្តា ។ យោ អកុសលស្ស ឧប្បា-
នាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំ សាវ កុស-
លស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលម្ចលំ បដិសន្ធិ-
ហតិ កុសលម្ចលំ ន វត្តព្វំ យោ អកុសលស្ស
ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំ សាវ កុស-
លស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំតិ ។
អាមត្តា ។ កុសលំ អហាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
អបណីនហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ កុលលំ(១) អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
បណីនហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
កុសលំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណីន-
ហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ យោ វត វេ វត្តព្វេ អកុសល-
ម្ចលំ បដិសន្ធិហតិ កុសលម្ចលន្ទី ។

૭ મ. ૬૬ ગુપ્ત ૪

ក្នុងរាងកាយពេញលេញនៃសត្វពេជ្រ

(๑๑๘) การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในเด็ก

១. ខេត្ត ការតាំងចំណុចសណ្ឋាន ដើម្បីបង្កើនអនុសលនិព្វលក្ខណ៍ ការកែលម្អ

១. ២. ៣. ការគាំទ្រពីគ្រួសារនេះឯង ដើម្បីឱ្យកូនសិស្សកើតឡើងវិញ ។

អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម យ៉ាងច្រើន ៗ ១២១ កសិកម្ម ទូទាំងកសិកម្ម

ហើយ តែម្នាក់ឯងគួរឲ្យយាយងា ការរំពឹង ៗ ឬ ៗ ការតាំងចិត្តទុក

១៣ ដើម្បីឆ្លងអគ្គសាលាឱ្យកើតឡើង ការភ័យ ១ ខែ ១ ការភ័យ

ព័ត៌មាននោះឯង ដើម្បីឆ្លងកម្រាលឱ្យកើតឡើងវិញ ។ អើ ។ កុំប្រល

ព្រះសង្ឃបាលបរិទ្ធោស័យ រៀនក្រឹត្យទ្រឹត្ត ។ លេខ ។ របស់បុគ្គល

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ពីអង្គការស្តីពី ៧ អត្ថបទគណនេយ្យ យ៉ាងនេះទេ

២. ២១. ៧ ក្នុងស្រុក របស់បុគ្គលតាមតែង រ៉ែម៉ង់កើតឡើង ។ ២១. ៧

របស់បុគ្គលតាមការស្នើសុំ ដើម្បីកើតឡើងវិញ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ

កសិករ របស់បុគ្គលតាង តែងតែដាំដុះក្រូចខ្វិល ។ រេ ។ របស់បុគ្គល

កាលតាំងចិត្តទុក រមែងស៊ីគ្រឿង មានអក្ខរក្រម អក្ខរក្រមពោធិ៍

កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និង រ៉ែ ៥

[១២១] អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុសល-
 មូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលំ អយោធិសោ មន-
 សិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ អ-
 យោធិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ ននុ កុសលំ យោធិសោ មនសិ-
 ករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កុសលំ
 យោធិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ វត វេ
 វត្តោ អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុសលមូលន្តិ ។

[១២០] អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុស-
 លមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមសញ្ញាយ អនន្តរា
 នេត្តុឌ្ឍសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ ព្យាបាទសញ្ញាយ អនន្តរា
 អព្យាបាទសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ វិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរា
 អវិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ ព្យាបាទស្ស អនន្តរា មេត្តា
 ឧប្បជ្ឈតិ វិហឹសាយ អនន្តរា កុណា ឧប្បជ្ឈតិ អរ-
 តិយា អនន្តរា វុទ្ធិតា ឧប្បជ្ឈតិ បដិយស្ស អនន្ត-
 រា ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១២១] កុសលម្ចាស់ ឧទ្ទោសកុសល ។ អើ ។ អកុសល-
 លសមុគ្គលកាលធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ដោយមិនមែនជាទុបាយនៃប្រាជ្ញា កើត
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ កុសល លសមុគ្គលកាលធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ដោយមិន
 មែនជាទុបាយនៃប្រាជ្ញា កើតកើតឡើងឬ ។ អត្ថមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងកុសល លសមុគ្គលកាលធ្វើទុក្ខកងចិត្ត ដោយទុបាយនៃ
 ប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកុសល លសមុគ្គលកាលធ្វើ
 ទុក្ខកងចិត្ត ដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដឹងឬម្រិន អ្នក
 មិនគួរកាលថា កុសលម្ចាស់ ទូទ្រានអកុសលមូលទេ ។

[១២១] កុសលម្ចាស់ ទូទ្រានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ នេត្តម-
 សញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃកាមសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃ
 ព្យាបាទសញ្ញា អវិហឹសាសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសាសញ្ញា មេត្តា
 កើតជាលំដាប់នៃព្យាបាទ កុណា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសា មុទិតាភិក្ខុ
 ជាលំដាប់នៃអតិ (តាមនិព្វេកអរ) ទេវតា កើតជាលំដាប់នៃបដិយ-
 ឬ ។ អត្ថមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២២) កុសលមូល ឧទ្ទានកុសលមូលដែរ ។ អើ ។ ការរំពឹង

មូលន្តិ ។ អាមត្តា ។ យា កុសលស្ស ឧប្បាយ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ សាវ អកុសលស្ស
ឧប្បាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហោវ
វត្តទ្វេ ។ បេ ។ កុសលមូល បដិសន្ធិហតិ អកុ-
សលមូល ន វត្តវ័ យា កុសលស្ស ឧប្បាយ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ សាវ អកុសលស្ស
ឧប្បាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។
អកុសល អអាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិ-
នហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។
ននុ អកុសល អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិ-
នហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ហោវ អកុ-
សល អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិនហន្តស្ស
ឧប្បជ្ជតិ ហោ វត្ត ហេ វត្តទ្វេ កុសលមូល បដិសន្ធិ-
ហតិ អកុសលមូលន្តិ ។

(១២៣) កុសលមូល បដិសន្ធិហតិ អកុ-
សលមូលន្តិ ។ អាមត្តា ។ កុសល យោនិ-
សោ ធនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។

(១២៤) អកុសលមូល ឧទ្ទានកុសលមូលដែរ ។ អើ ។ ការរំពឹង

។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អកុសលមូល ឧទ្ទានកុសលមូល
ហើយ តែបុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា
ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះ
ឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងទេ ។ អើ ។ អកុសល របស់
បុគ្គលភាវមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលភាវមិនតាំងចិត្ត
ទុក កើតឡើងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
អកុសល របស់បុគ្គលភាវរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលភាវ
តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គល
ភាវរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលភាវតាំងចិត្តទុក កើតឡើង
ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើម អ្នកមិនគួរពោលថា អកុសលមូល ឧទ្ទានកុសល-
មូលទេ ។

(១២៥) អកុសលមូល ឧទ្ទានកុសលមូលដែរ ។ អើ ។ កុសល
របស់បុគ្គលភាវធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុក្ខប្រាជ្ញា កើតឡើង ។ អើ ។

អកុសល យោធិសោ បទសិក្ខាបទោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 ឈោ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឈុ អកុសល អយោ-
 ធិសោ បទសិក្ខាបទោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 អកុសល អយោធិសោ បទសិក្ខាបទោ ឧប្បជ្ឈតី
 ធា វត្ថ រេ វត្ថុព្វេ កុសលម្ចលំ បដិសន្ធិហតិ អ-
 កុសលម្ចលន្តិ ។

(១២២) កុសលម្ចលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសល-
 ម្ចលន្តិ ។ អាមត្តា ។ នេក្ខម្មសញ្ញាយ អនន្តរ
 តាមសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អព្យាបាទសញ្ញាយ អនន្តរ
 ព្យាបាទសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អវិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរ
 វិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ មេត្តាយ អនន្តរ ព្យាបាទោ
 ឧប្បជ្ឈតិ កុសលាយ អនន្តរ វិហឹសា ឧប្បជ្ឈតិ មុ-
 ទិតាយ អនន្តរ អតិ ឧប្បជ្ឈតិ ទុបេត្តាយ អនន្តរ
 បដិយំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ឈ ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អកុសល របស់បុគ្គលភាវន្ត្រីកុក្កដិក្ក ដោយធាយនៃប្រាជ្ញា កើត
 ឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គ្រងអកុសល
 របស់បុគ្គលភាវន្ត្រីកុក្កដិក្ក ដោយធាយនៃមនោប្រាជ្ញា កើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គលភាវន្ត្រីកុក្កដិក្ក
 ដោយធាយនៃមនោប្រាជ្ញា កើតឡើង ខ្មាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា អកុសលម្ចល ទម្រានកុសលម្ចលទេ ។

(១២២) អកុសលម្ចល ទម្រានកុសលម្ចលដែរ ។ អើ ។ កាម-
 សញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃនេក្ខម្មសញ្ញា ព្យាបាទសញ្ញា កើតឡើង
 ជាលំដាប់នៃអព្យាបាទសញ្ញា វិហឹសាសញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃអវិ-
 ហឹសាសញ្ញា ព្យាបាទ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមេត្តា វិហឹសា កើតឡើង
 ជាលំដាប់នៃកុសល អតិ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមុទិតា បដិយៈ កើត
 ឡើងជាលំដាប់នៃទុបេត្តា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៥) ឯ វត្ថុញ្ចំ អកុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ
 កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសល-
 មូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ នដ្ឋិ យស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ
 តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ យស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ
 តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ យស្មី-
 យេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ យស្មី-
 យេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វដ្ឋតិ តេន វត្ថុ-
 វេ វត្ថុញ្ចំ អកុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ កុសលមូលំ
 កុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសលមូលន្តិ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិបាធាន ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

(១២៦) សឡាយតនំ អប្បញ្ចំ អចរិមំ មាតុកុច្ចិ-
 ស្មី សណ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។ សឡាត្ថប្បដ្ឋន្តិ អ-
 ហិធិន្តិយោ មាតុកុច្ចិស្មី វុត្តិយតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

(១២៥) បុគ្គលមិនគួរឱ្យយាយង កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូល
 អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលធម្ម ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ត្រេកអរ
 កងវត្តណា វេមនឡើយណាយកងវត្តនោះវិញ ឡើយណាយកងវត្តណា
 ។ ។ វេមនត្រេកអរកងវត្តនោះវិញឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ត្រេកអរ
 កងវត្តណា វេមនឡើយណាយកងវត្តនោះវិញ ឡើយណាយកងវត្តណា
 ។ ។ វេមនត្រេកអរកងវត្តនោះវិញមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន គ្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលបាន អកុសលមូល
 ទន្ទ្រានកុសលមូលបាន ។

ចប់ កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិបាធាន ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

(១២៦) សឡាយតនៈ (អាយតនៈ៦) តាំងនៅក្នុងវដ្តមាតា មិន
 មុនមិនក្រោយឬ ។ អើ ។ សត្វ មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥទ្ធិយ
 មិនរង់កទាប ចុះកាន់វដ្តមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៧) ឧបបត្តេសីយេន ចិន្តេន ចក្ខុយន្តរំ

សណ្ឋាតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសីយេន ចិន្តេន ហត្ថា សណ្ឋាត្តិ បាណ សណ្ឋាត្តិ សីសំ សណ្ឋាតិ កណ្តោ សណ្ឋាតិ បាសិកា សណ្ឋាតិ មុំ សណ្ឋាតិ ឧត្តា សណ្ឋាត្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ឧបបត្តេសីយេន ចិន្តេន សោតាយនំ ។ បេ ។ យាធាយនំ ។ បេ ។ ជីវ្ហយនំ សណ្ឋាតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសីយេន ចិន្តេន ហត្ថា សណ្ឋាត្តិ បាណ សណ្ឋាត្តិ សីសំ សណ្ឋាតិ កណ្តោ សណ្ឋាតិ បាសិកា សណ្ឋាតិ មុំ សណ្ឋាតិ ឧត្តា សណ្ឋាត្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១២៨) មាតុកុច្ឆិកតស្ស បដ្ឋា ចក្ខុយន្តរំ

ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មី ចក្ខុប្បជិណ្ហាយ កក្ក្ខ ករោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ មាតុកុច្ឆិកតស្ស បដ្ឋា សោតាយនំ ។ បេ ។ យាធាយនំ ។ បេ ។ ជីវ្ហយនំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មី ជីវ្ហបដិណ្ហាយ កក្ក្ខ ករោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ មាតុកុច្ឆិកតស្ស បដ្ឋា កេសា លោមា ធា ឧត្តា ធម្មី ឧប្បជ្ជតីតិ ។

(១២៩) ចក្ខុយន្តរំ កើតហេ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុង

ស្វែងរកកំណើតឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំងនៅ ជើងទាំងឡាយ តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់ តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយនៈ ។ បេ ។ យាធាយនៈ ។ បេ ។ ជីវ្ហយនៈ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំងនៅ ជើងទាំងឡាយ តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់ តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៣០) ចក្ខុយន្តរំ កើតឡើងជាខាងក្រោយ ខែសត្វនៅក្នុងវដ្ត

មាតាឬ ។ អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវចក្ខុ ក្នុងវដ្តមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយនៈ ។ បេ ។ យាធាយនៈ ។ បេ ។ ជីវ្ហយនៈ កើតឡើងជាខាងក្រោយ ខែសត្វដែលនៅក្នុងវដ្តមាតាឬ ។ អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវអណ្តាត ក្នុងវដ្តមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សក៌ រោម ក្រចក ធ្មេញ ផ្គុំ កើតឡើងជាខាងក្រោយ ខែសត្វដែលនៅក្នុងវដ្តមាតាឬ ។

សម្មយោគបុព្វត្ថិកថា

អាមន្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មី អង្គប្បដិសោគាយ កត្តិ

ករោត្តិ ។ ឧ ហោវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[១២៩] ឧ វត្ថុព្វ មាតុកុច្ឆិកតស្ម បច្ឆា តេសា

ហោមា ឧទា ឧត្តា អង្គ ឧប្បជ្ឈត្តិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វត្ថុ ភកវតា

បវេមំ កលលំ ហោតិ កលលា ហោតិ អម្ពុទំ

អម្ពុទា ជាយតេ បេសំ បេសំ និព្វត្តតិ យថា

យថា បសាទា ជាយន្តិ តេសា លោមា ឧទាថិ ច

យេស្វស្ម កុញ្ញតិ មាតា អង្គ ឆាឧញ ភោជនំ

នេន សោ តត្ថ យាបេតិ មាតុកុច្ឆិកតោ ឧហេតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេន ហិ មាតុកុ-

ច្ឆិកតស្ម បច្ឆា តេសា លោមា ឧទា ឧត្តា អង្គ

ឧប្បជ្ឈត្តិ ។

សម្មយោគបុព្វត្ថិកថា

អើ ។ សត្វត្ថិកម្ម វេប្បិហារេចិការេប្បវត្តំ កុវិក្កាធម្ម ។ អ្នកបិម

គួរពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

[១២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សត្វ ពេម ក្រចក ធូញ ផ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្នែមាតា ។ អើ ។ ក្រែង

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

(សត្វដែលចូលទៅចាប់បដិសន្ធិក្នុងផ្នែមាតា) ដំបូង កើតជា

កលលរូប ក្លាយអំពីកលលរូប កើតជាអម្ពុទៈ ក្លាយអំពី

អម្ពុទៈ កើតជាបេសិ (ដុំសាច់) ក្លាយអំពីបេសិ កើតជា

យនៈ (ដុំរឹង) ក្លាយអំពីយនៈ ក៏បែកកើតជាបញ្ចសាខា

ទាំងសត្វ ពេម ក្រចក ក៏កើតមានព្រម មាតាបេសិសត្វ

នោះ ហិភាគភោជន គឺបាយនិងទឹកណា សត្វដែលនៅ

ក្នុងផ្នែមាតានោះ តែងញ៉ាំងអត្តភាពទ្រប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផ្នែក

មាតានោះ ដោយភោជន មានបាយនិងទឹកជាដើមនោះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សត្វ

ពេម ក្រចក ធូញ ផ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលតាំង

នៅក្នុងផ្នែមាតា ។

(១៣០) សោតវិញ្ញាណ កើតជាដំបូងបំផុត ។ បើ ។
 ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុវិញ្ញាណឲ្យកើត
 ឡើង ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងសោត-
 វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងដល់ដាច់ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បុគ្គលមិនគួរ
 ខំយាយថា ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុ-
 វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បី
 ញ៉ាំងសោតវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់
 បុគ្គលកាលមិនតែង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបាន
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលតែង កើតឡើង ។ បេ ។
 របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលតែង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់
 បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើ អ្នកមិនគួរពាល
 ថា សោតវិញ្ញាណ កើតដល់ដាច់ខែចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

(១៣១) សោតវិញ្ញាណ កើតជាដំបូងបំផុត ។ បើ ។
 ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុវិញ្ញាណឲ្យកើត
 ឡើង ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងសោត-
 វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងដល់ដាច់ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បុគ្គលមិនគួរ
 ខំយាយថា ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុ-
 វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការតែង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បី
 ញ៉ាំងសោតវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់
 បុគ្គលកាលមិនតែង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបាន
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលតែង កើតឡើង ។ បេ ។
 របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលតែង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់
 បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើ អ្នកមិនគួរពាល
 ថា សោតវិញ្ញាណ កើតដល់ដាច់ខែចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

ឧត្តរិក្ខណៈស្ម័គ្រ អនុន្តរ យោជន៍ក្នុង ឧប្បជ្ជតិ ។
 អាមត្តា ។ កត្តា ។ ឧត្តរិក្ខណៈ តំ សោតវិញ្ញាណ-
 តិ ។ ឧ យោជន៍ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១៣៣) សោតវិញ្ញាណស្ម័គ្រ អនុន្តរ យោជ-
 វិញ្ញាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ យោជន៍ក្នុងស្ម័គ្រ អនុ-
 ន្តរ ជិត្តវិញ្ញាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(១៣៤) ជិត្តវិញ្ញាណស្ម័គ្រ អនុន្តរ កាយវិញ្ញាណ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ជិត្តវិញ្ញាណស្ម័គ្រ ឧប្ប-
 នាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត សាវ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ម័គ្រ ឧប្បនាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌ-
 តិ ។ ឧ យោជន៍ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ជិត្តវិញ្ញាណស្ម័គ្រ
 អនុន្តរ កាយវិញ្ញាណ ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ វត្ថុព្វ
 យោ ជិត្តវិញ្ញាណស្ម័គ្រ ឧប្បនាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិត សាវ កាយវិញ្ញាណស្ម័គ្រ ឧប្បនាយ អា-
 វជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមត្តា ។ កាយ-
 វិញ្ញាណ អនាវជ្ជន្តស្ម័គ្រ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណ្ឌ-
 តិ ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ យោជន៍ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 ឧត្ត កាយវិញ្ញាណ អាវជ្ជន្តស្ម័គ្រ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ក្នុង-
 វិញ្ញាណនោះឯង គឺសោតវិញ្ញាណនោះ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(១៣៥) យោវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃសោតវិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ជិត្តវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃយោវិញ្ញាណ ។ បេ ។

(១៣៦) កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិត្តវិញ្ញាណ ។
 គេ ។ ការពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ណា ដើម្បីញ៉ាំងជិត្ត-
 វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បី
 ញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិត្តវិញ្ញាណ ។ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ការពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំង
 ជិត្តវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង
 ដើម្បីញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរ ។ គេ ។ កាយវិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលកាលមិនពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនចុះ
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

ចណ៌ឧបាទ្ទស្សន្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ហោរិ
 តាយវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ចណ៌-
 ឧបាទ្ទស្សន្ត ឧប្បជ្ជតិ លោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ជីវ្ហវិញ្ញា-
 ណស្ស អនន្តរា តាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ ។

(១៣៥) ជីវ្ហវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា តាយវិញ្ញាណំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ វសនិមិត្តំ
 មនសិករោតា ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ តាយវិ-
 ញ្ញាណំ វសនិមិត្តំ មនសិករោតា ឧប្បជ្ជតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ វសារម្មណា-
 ញោវំ ឧ អញ្ញារម្មណានិ ។ អាមត្តា ។ តាយវិញ្ញាណំ
 វសារម្មណាញោវំ ឧ អញ្ញារម្មណានិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញា បដិច្ច វសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជីវ្ហវិញ្ញា-
 ណានិ ។ អាមត្តា ។ ជីវ្ហវិញ្ញា បដិច្ច វសេ ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ តាយវិញ្ញាណានិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 ជីវ្ហវិញ្ញា បដិច្ច វសេ ច ឧប្បជ្ជតិ តាយវិញ្ញាណានិ ។
 អាមត្តា ។ ជីវ្ហវិញ្ញា បដិច្ច វសេ ច ឧប្បជ្ជតិ តាយវិញ្ញា-
 ណានិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ ឧត្តំ ។ ជីវ្ហវិញ្ញា បដិច្ច
 វសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជីវ្ហវិញ្ញាណានិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។

រសបុគ្គលិកលោក៍ចិត្តក្នុង កើតឡើងវិញ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 តាយវិញ្ញាណ លស់បុគ្គលិកលោក៍ កើតឡើង ។ បេ ។ រសបុគ្គល
 កាលតាំងចិត្តក្នុង កើតឡើង ឬរសអ្នកជីវ្ហម្រឹម អ្នកមិនគួរពោលថា
 តាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវ្ហវិញ្ញាណទេ ។

(១៣៦) តាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវ្ហវិញ្ញាណឬ ។
 អើ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ រសបុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ខ្ញុំសេនិមិត្ត កើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ តាយវិញ្ញាណ រសបុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ខ្ញុំសេនិមិត្ត
 កើតឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ
 មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 តាយវិញ្ញាណ មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងសេដ្ឋ ។ អើ ។ តាយវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងសេដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ តាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាត
 និងសេដ្ឋ ។ អើ ។ តាយវិញ្ញាណ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង
 រស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងសេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។

អាមត្តា ។ ហេតុ ដ៏បង្ក មជ្ឈិម រសេ ម ឧប្បជ្ជតិ
 ជីវិតវិញ្ញាណន្តិ គត្តា សុត្តន្តោ លោ វត រេ វត្តោ
 ដ៏បង្ក មជ្ឈិម រសេ ម ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។
 ជីវិតវិញ្ញាណស្ស អនន្តក កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 អាមត្តា ។ តត្ថោ ជីវិតវិញ្ញាណំ តំ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។
 ឧ ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

[១៣៦] ឧ វត្តតំ បញ្ច វិញ្ញាណា អញ្ញមញ្ញស្ស
 សមនន្តក ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ អត្ថ
 កោចិ នន្តតិ កាយតិ វំនេតិ រូបញ្ច បស្សតិ
 សន្តញ្ច សុណាតិ កន្ធាញ្ច យាយតិ រសញ្ច សាយតិ
 ដោដ្ឋញ្ច ធុសតិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុ អត្ថ
 កោចិ នន្តតិ កាយតិ វំនេតិ រូបញ្ច បស្សតិ
 សន្តញ្ច សុណាតិ កន្ធាញ្ច យាយតិ រសញ្ច សាយតិ
 ដោដ្ឋញ្ច ធុសតិ តេន វត រេ វត្តោ បញ្ច វិញ្ញា-
 ណា អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តក ឧប្បជ្ជតិ ។

អនន្តប្បមួយកថា ។

អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះការស្រ័យអន្តរាគមន៍
 រសេ ការបង្កើត ហេតុក្កប្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 គោរពថា កាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះការស្រ័យអន្តរាគមន៍រសេ ។
 កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងដល់ដាច់ដៃជីវិតវិញ្ញាណ ។ អើ ។ ជីវិត-
 វិញ្ញាណនោះឯង គឺកាយវិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១៣៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងដល់-
 ដាច់គ្នានឹងគ្នាទេ ។ អើ ។ ត្រង់បុគ្គលណាមួយ កំ ច្រៀង ប្រគំ
 មើលប្រឡូះ ស្តាប់សម្លេងខ្លះ ហិតភ្លឺខ្លះ ស្រូបស្រងូះ ពាល់ត្រូវដាច់ដូរៈ
 ខ្លះ មានវដ្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ កំ ច្រៀង ប្រគំ
 មើលប្រឡូះ ស្តាប់សម្លេងខ្លះ ហិតភ្លឺខ្លះ ស្រូបស្រងូះ ពាល់ត្រូវដាច់ដូរៈ
 ខ្លះ មានវដ្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរគោរពថា
 វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងដល់ដាច់គ្នានឹងគ្នាវដ្ត ។

ចប់អនន្តប្បមួយកថា ។

(៣៣៧) អរិយរូបំ មហាក្ខតាធំ ឧបាទាយាតិ ។

អាមត្តា ។ អរិយរូបំ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។

មហាក្ខតា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ

។ បេ ។ មហាក្ខតា អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។

អរិយរូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ

។ បេ ។ អរិយរូបំ មហាក្ខតាធំ ឧបាទាយាតិ ។

អាមត្តា ។ អរិយរូបំ អនាសវំ អសញ្ញាជនិយំ

អភន្តនិយំ អនោយនិយំ អយោគនិយំ អនិវរណិយំ

អបរាមជ្ជំ អនុបាទានិយំ អសន្តិលេសិកន្តិ ។ អា-

មត្តា ។ មហាក្ខតា អនាសវា ។ បេ ។ អសន្តិលេ-

សិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មហាក្ខតា

សាសវា សញ្ញាជនិយា ។ បេ ។ សន្តិលេសិកាតិ ។

អាមត្តា ។ អរិយរូបំ សាសវំ សញ្ញាជនិយំ ។ បេ ។

សន្តិលេសិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣៣៧) អរិយរូបំ(១) ពាស្រ័យមហាក្ខតាធំ ។ អើ ។

អរិយរូប ពាក្យសព្ទ ។ អើ ។ មហាក្ខតា ជាកុសលវដ្ត ។

អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាក្ខតា ជាអព្យាក្រឹត ។

អើ ។ អរិយរូប ជាអព្យាក្រឹត ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយរូប ពាស្រ័យមហាក្ខតាធំ ។ អើ ។ អរិយរូប មិនមានអា-

សវៈ មិនមានប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លងមិនតប្បវេណ្ឌក្រុង

ដែលឈ្មោះមិនតប្បប្រតិក្កតក្នុង ដែលយោគៈមិនតប្បប្រតិក្កតក្នុង មិន

ជាប្រយោជន៍ដល់និវរណៈ ដែលបរាមាសៈមិនតប្បស្តាបអវិជ្ជា មិន

ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសាហ្មន៍វេទ ។ អើ ។

មហាក្ខតា មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសាហ្មន៍វេ

ទ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាក្ខតា ច្រកចង្កោយ

អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសា-

ហ្មន៍វេទ ។ អើ ។ អរិយរូប ច្រកចង្កោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍

ដល់សញ្ញាជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសាហ្មន៍វេទ ។ អ្នកមិនគួរ

ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ ប្រែថា រូបទ្រព្យអរិយៈគឺឧបាទាយ ឬថា រូបដ៏ប្រសើរ ។ អន្តរា ។

(១២៧) បើ វត្តមាន អំណាច មហាសាលា ឧប-

នាយាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧត្ត វត្ត ក្រៅតា យំ តិវ្យ
កិត្តវេ រូបំ ឧត្តាវ មហាភូតានិ ឧត្តទ្វារ មហាភូតានំ
ឧបាយាយុបន្តិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ
ហិ អំណាច មហាភូតានំ ឧបាយាតិ ។

អំណាចតា ។

អត្ថោ អនុសយោតិកថា

(១២៨) អត្ថោ តាមរតាទុសយោ អត្ថំ តាម-
រកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថោ តាមរតា
អត្ថំ តាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។
ស្ទេវ តាមរតា តំ តាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ ស្ទេវ តាមរតាទុសយោ តំ តាមរកបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

(១២៩) អត្ថោ បដិបាទុសយោ អត្ថំ បដិបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បដិបរិ អត្ថំ បដិប-
រិយុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ តត្ថោវ
បដិបរិ តំ បដិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ស្ទេវ
បដិបាទុសយោ តំ បដិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ
វត្តទ្វេ ។ បេ ។

(១២៨) អត្ថោ តាមរតាទុសយោ អត្ថំ តាម-

រកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថោ តាមរតា
អត្ថំ តាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។
ស្ទេវ តាមរតា តំ តាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ ស្ទេវ តាមរតាទុសយោ តំ តាមរកបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

ចំ អំណាចតា ។

អត្ថោ អនុសយោតិកថា

(១២៩) តាមរតាទុសយោ ដវ្វេ តាមរតាបរិយុដ្ឋានៈ ដវ្វេ ។
អេវ ។ តាមរតាៈ ដវ្វេ តាមរតាបរិយុដ្ឋានៈ ដវ្វេ ។ អត្ថំ ឧត្តរកាល
យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ តាមរតាៈនោះឯង គឺតាមរតាបរិយុដ្ឋានៈនោះ ។
អេវ ។ តាមរតាទុសយោនោះឯង គឺតាមរតាបរិយុដ្ឋានៈនោះ ។ អត្ថំ
ឧត្តរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(១៣០) បដិបាទុសយោ ដវ្វេ បដិបរិយុដ្ឋានៈ ដវ្វេ ។ អេវ ។
បដិបរិៈ ដវ្វេ បដិបរិយុដ្ឋានៈ ដវ្វេ ។ អត្ថំ ឧត្តរកាលយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ បដិបរិៈនោះឯង គឺបដិបរិយុដ្ឋានៈនោះ ។ អេវ ។
បដិបាទុសយោនោះឯង គឺបដិបរិយុដ្ឋានៈនោះ ។ អត្ថំ ឧត្តរ
កាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(១២៦) ឧ វត្តភ្នំ អញ្ញោ អនុសយោ អញ្ញោ
 បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុដ្ឋជ្ឈោ កុសលាទ្យា-
 កតេ ចិត្ត វត្តមារេ សាធុសយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ វត្តព្វោតិ ។ ឧ ហេវី វត្តព្វោ
 ។ បេ ។ តេឧ ហិ អញ្ញោ អនុសយោ អញ្ញោ បរិយុដ្ឋា-
 នន្តិ ។ បុដ្ឋជ្ឈោ កុសលាទ្យាកតេ ចិត្ត វត្តមា-
 រេ សាធុកោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ

(១៤៤) កាលបរិច្ឆេទនេះ ដឹង ភក្តិភាពយុទ្ធជាន ដឹងថា ៗ តើ ៗ
នេះ ដឹង ភក្តិភាពយុទ្ធជាន ដឹងថា ៗ អ្នកទី១គួរការពារយ៉ាងនេះ
ៗ ៗ ភក្តិភាពនោះឯង គឺភក្តិភាពយុទ្ធជាននោះថា ៗ តើ ៗ ភក្តិ-
ភាពនោះឯង គឺភក្តិភាពយុទ្ធជាននោះថា ៗ អ្នកទី១គួរការពារ
នោះ ៗ ៗ ៗ

(១២៥) អវិជ្ជាទុក្ខសម្ប ដទៃ អវិជ្ជាបរិយដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ដទៃ អវិជ្ជាបរិយដ្ឋានៈ ដទៃវេជ្ជឬ ។ អនុមិទត្តរកាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
 ទុក្ខសម្បនោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយដ្ឋានៈនោះវេជ្ជឬ ។ អនុមិទត្តរកាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(១៤៦) បុគ្គលនិងគូនិយាយថា អនុស័យ ដទៃ ហើយដួង៖
ដទៃទេឬ ។ តើ ។ បុគ្គជួន កាលបើចិត្ត ជាតុសលនិងអក្សត្រឹម
ប្រព្រឹត្តទៅ គួរពេលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ តើ ។ គួរ
ពេលថា បុគ្គល ត្រូវគិតលេសឬតើឬ ។ គួរនិងគួរពេលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះវាចាកុនោះ អនុស័យ ដទៃ ហើយដួង៖
ដទៃ ។ បុគ្គជួន កាលបើចិត្ត ជាតុសលនិងអក្សត្រឹម ប្រព្រឹត្ត
ទៅ គួរពេលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ តើ ។ គួរពេលថា

បរិយដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ

វត្តព្វោតិ ។ ឈ ហោវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។ តេជ ហិ
អត្តោ វតោ អត្ថំ បរិយុដ្ឋានន្តិ ។

អត្តោ អនុសយោតិកំ ។

បរិយដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ

(១៤៧) បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចក្ខុយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។
ឈ ហោវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។
អាមត្តា ។ នត្ថំ សរាគំ ចិត្តំ សរោសំ ចិត្តំ ស-
មោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អកុសលំ ចិត្តំ សង្ខិលដ្ឋំ
ចិត្តន្តិ ។ ឈ ហោវំ វត ។ វត្តព្វោ ។ បេ ។ នន្ទ អត្ថំ
សរាគំ ចិត្តំ សរោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។
អកុសលំ ចិត្តំ សង្ខិលដ្ឋំ ចិត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
អត្ថំ សរាគំ ចិត្តំ សរោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ
។ បេ ។ អកុសលំ ចិត្តំ សង្ខិលដ្ឋំ ចិត្តំ លោ វត ។
វត្តព្វោ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

បរិយដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ ។

បរិយដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ

ចុត្តស ប្រវត្តិកាលសម្បជ័យ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ កត្តា ដទៃ បរិយុដ្ឋានៈ ដទៃ ។

ចប់ អត្តអនុសយោតិកំ ។

បរិយដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ

(១៤៨) បរិយុដ្ឋានៈ (ការប្រតិបត្តិកាលស) ប្រាសចាកចិត្ត
ឬ ។ អើ ។ រូបំ និព្វានំ ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ
(ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បរិយុដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្ត ឬ ។ អើ ។ ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្ត
ប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល
ចិត្តៈសៅហ្មង មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែង ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយ
មោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តៈសៅហ្មង មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកប
ដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តៈសៅហ្មង មាន ឆ្ងល់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បរិយុដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្តទេ ។

ចប់ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកំ ។

(១២៧) រូបរាង រូបធាតុ អនុសេតិ រូបធាតុ-
 បរិយាយឆ្នោត ។ អាមត្តា ។ សមាបត្តេសិយោ
 ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសិ-
 យេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខ-
 វិហារោ ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្ប-
 យុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោទោ ឯកវត្ថុតោ ឯ-
 ការម្មណោតិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ នន្ទ-
 ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋ-
 ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ន
 ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ
 ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្ប-
 យុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោទោ ឯកវត្ថុតោ ឯ-
 ការម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ ន សមាបត្តេ-
 សិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ
 ។ បេ ។ ឯការម្មណោ ហេ វត វេ វត្ថុត្វេ រូបរាង
 រូបធាតុ អនុសេតិ រូបធាតុបរិយាយឆ្នោត ។ បេ ។

(១២៨) ប្រភគៈ វេកតាប្បបាតុ ពប់បាវក្ខន្ធរូបធាតុ ។
 អើ ។ ការវិស្វនិរកសមាបត្តិ ការវិស្វនិរកកំណើត ការនៅជាសុខក្នុង
 ចតុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកបប្រម-
 មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការប្បណ៍
 ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលវិស្វនិរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលវិស្វនិរកកំណើត
 ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងចតុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង ការមិនវិស្វនិរកសមាបត្តិ ការមិនវិស្វនិរកកំណើត ការមិននៅជា
 សុខក្នុងចតុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកប
 ប្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មាន
 ការប្បណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនវិស្វនិរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិន
 វិស្វនិរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងចតុប្បន្ន ទេ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ការមិនវិស្វនិរកសមាបត្តិ ការមិនវិស្វនិរកកំណើត ការមិន
 នៅជាសុខក្នុងចតុប្បន្ន ។ បេ ។ មានការប្បណ៍ជាមួយគ្នា ទាល់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ប្រភគៈ វេកតាប្បបាតុ ពប់បាវក្ខន្ធរូបធាតុ
 រូបធាតុទេ ។ បេ ។

(១២៩) រូបរាគោ រូបនាតុំ អនុសេតិ រូបនាតុ-
 បរិយាយបន្ទោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្និកាគោ សន្និកាតុំ
 អនុសេតិ បេជ្ជនាតុបរិយាយបន្ទោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ រូបរាគោ រូបនាតុំ អនុសេតិ រូបនាតុបរិ-
 យាយបន្ទោតិ ។ អាមន្តា ។ កន្ធករាគោ ។ បេ ។
 រសរាគោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរាគោ ដោដ្ឋព្វនាតុំ
 អនុសេតិ ដោដ្ឋព្វនាតុបរិយាយបន្ទោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣០) សន្និកាគោ សន្និកាតុំ អនុសេតិ ន
 វត្តព្វំ សន្និកាតុបរិយាយបន្ទោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបរាគោ
 រូបនាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបនាតុបរិយាយបន្ទោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កន្ធករាគោ ។ បេ ។ រស-
 រាគោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរាគោ ដោដ្ឋព្វនាតុំ អនុសេ-
 តិ ន វត្តព្វំ ដោដ្ឋព្វនាតុបរិយាយបន្ទោតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបរាគោ រូបនាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបនាតុបរិយា-
 បន្ទោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២៩) រូបរាគៈ ជេតតាមរូបនាតុំ រាបបញ្ចាលកងរូបនាតុប្ប ។
 អើ ។ សន្និកាគៈ ជេតតាមសន្និកាតុំ រាបបញ្ចាលកងសន្និកាតុំជេរម្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបរាគៈ ជេតតាមរូបនាតុំ រាប-
 បញ្ចាលកងរូបនាតុប្ប ។ អើ ។ កន្ធកាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វរាគៈ (ដែលប៉ះពាល់ត្រូវ) ជេតតាមដោដ្ឋព្វនាតុំ រាបបញ្ចាលកង
 ដោដ្ឋព្វនាតុំជេរម្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៣០) សន្និកាគៈ ជេតតាមសន្និកាតុំ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា
 រាបបញ្ចាលកងសន្និកាតុំទេប្ប ។ អើ ។ រូបរាគៈ ជេតតាមរូបនាតុំ តែ
 បុគ្គលមិនគួរពោលថា រាបបញ្ចាលកងរូបនាតុំទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កន្ធកាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរាគៈ
 ជេតតាមដោដ្ឋព្វនាតុំ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាបបញ្ចាលកងដោដ្ឋ-
 ព្វនាតុំទេប្ប ។ អើ ។ រូបរាគៈ ជេតតាមរូបនាតុំ តែបុគ្គលមិនគួរពោល
 ថា រាបបញ្ចាលកងរូបនាតុំទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៥១) អរូបកភវៈ អរូបជាតិ អនុសេតិ អរូប-
 ជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តសិយោ
 ឧបបាត្តសិយោ ធិដ្ឋនម្ពសុខវិហារោ សមាបត្តសិ-
 យេន ចិត្តេន ឧបបាត្តសិយេន ចិត្តេន ធិដ្ឋនម្ពសុខ-
 វិហារេន ចិត្តេន សមាគតោ សមាជាតោ សំសង្ខា
 សម្បយុត្តោ ឯកុច្ចរោ ឯកនិរោ ឯកវត្ថុតោ
 ឯកាវច្ឆណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 ន សមាបត្តសិយោ ន ឧបបាត្តសិយោ ន ធិដ្ឋនម្ព-
 សុខវិហារោ ន សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។
 ឯកាវច្ឆណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ ន សមាបត្ត-
 សិយោ ន ឧបបាត្តសិយោ ។ បេ ។ ឯកាវច្ឆណោ
 ហោ វត្ថុ វេ វត្ថុព្វេ អរូបកតោ អរូបជាតិ អនុសេតិ
 អរូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។

(១៥២) អរូបកភវៈ អរូបជាតិ អនុសេតិ អរូប-
 ជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្និកភវៈ សន្និកា-
 តិ អនុសេតិ សន្និកាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបកភវៈ អរូបជាតិ អនុសេតិ អរូប-
 ជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទរកោ ។ បេ ។
 រសកភវៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វកភវៈ ដោដ្ឋព្វជាតិ អនុសេតិ

(១៥៣) អរូបកភវៈ រសកភវៈ ដោដ្ឋព្វកភវៈ អរូបជាតិ
 ដោដ្ឋ ។ អេវំ ភវៈស្វន្តរកសមាបត្តិ ភវៈស្វន្តរកកំណិត ភាវមវំជា
 សុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ទ្រទ្រង់គ្នា ប្រកប
 ព្រម មានកំណិតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មាន
 អារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វន្តរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វន្តរក
 កំណិត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ក្រែង ភាវមវំស្វន្តរកសមាបត្តិ ភាវមវំស្វន្តរកកំណិត
 ភាវមវំនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែល
 មិនស្វន្តរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេវ ។ អេវំ ប្រសិនបើ ភាវមវំ
 ស្វន្តរកសមាបត្តិ ភាវមវំស្វន្តរកកំណិត ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជា
 មួយគ្នា ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកោលថា អរូបកភវៈ រសកាម
 អរូបជាតិ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតិទេ ។

(១៥៤) អរូបកភវៈ រសកាមអរូបជាតិ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតិ
 ដោយ ។ អេវំ ។ សទ្ធកភវៈ រសកាមសទ្ធកាម រាប់បញ្ចូលក្នុង
 សទ្ធកាមដោយ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបកភវៈ
 រសកាមអរូបជាតិ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតិដោយ ។ អេវំ ។ រសកភវៈ
 ។ បេ ។ រសកភវៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វកភវៈ រសកាមដោដ្ឋព្វជាតិ

ដោយដូចជាតុបរិយាយបោះចោល ។ ឬ បោះចោលវត្ថុទៀត ។ បេ ។

(១៥៣) សន្មតរក្សា សន្មតាតុ អនុសេតិ ន វត្ថុទៀត សន្មតាតុបរិយាយបោះចោល ។ អាមន្តា ។ អរូប-
រក្សា អរូបធាតុ អនុសេតិ ន វត្ថុទៀត អរូបធាតុបរិ-
យាយបោះចោល ។ ន បោះចោលវត្ថុទៀត ។ បេ ។ កណ្តាល
។ បេ ។ រសរក្សា ។ បេ ។ ដោយដូចរក្សា ដោយដូច-
ធាតុ អនុសេតិ ន វត្ថុទៀត ដោយដូចជាតុបរិយាយបោះចោល ។
អាមន្តា ។ អរូបរក្សា អរូបធាតុ អនុសេតិ ន វត្ថុទៀត
អរូបធាតុបរិយាយបោះចោល ។ ន បោះចោលវត្ថុទៀត ។ បេ ។

(១៥៤) ន វត្ថុទៀត រូបរក្សា រូបធាតុ អនុសេតិ
រូបធាតុបរិយាយបោះចោល អរូបរក្សា អរូបធាតុ អនុសេតិ
អរូបធាតុបរិយាយបោះចោល ។ អាមន្តា ។ ន កាមរ-
ក្សា កាមធាតុ អនុសេតិ កាមធាតុបរិយាយបោះចោល ។
អាមន្តា ។ ហត្ថិ កាមរក្សា កាមធាតុ អនុសេតិ
កាមធាតុបរិយាយបោះចោល ។ ន វត្ថុទៀត រូបរក្សា
រូបធាតុ អនុសេតិ រូបធាតុបរិយាយបោះចោល អរូបរក្សា
អរូបធាតុ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាយបោះចោល ។

រាប់បញ្ចូលក្នុងដោយដូចជាតុបរិយាយ ។ ឬ រាប់បញ្ចូលក្នុងដោយដូចជាតុបរិយាយ ។ បេ ។

(១៥៥) លទ្ធករៈ ដេកតាមសរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា
រាប់បញ្ចូលក្នុងសរូបធាតុទេ ។ អើ ។ អរូបករៈ ដេកតាមអរូបធាតុ
តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។ ឬ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គន្ធករៈ ។ បេ ។ រសករៈ ។ បេ ។
ដោយដូចគ្នា ដេកតាមដោយដូចជាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូល
ក្នុងដោយដូចជាតុទេ ។ អើ ។ អរូបករៈ ដេកតាមអរូបធាតុ តែបុគ្គល
មិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១៥៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបករៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់
បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបករៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុ
ទេ ។ អើ ។ គ្រឹះតាមករៈ ដេកតាមតាមធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងតាម-
ធាតុដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ តាមករៈ ដេកតាមតាមធាតុ រាប់
បញ្ចូលក្នុងតាមធាតុ ហួសអ្នកដឹងប្រើប្រាស់ធាតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា រូបករៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបករៈ ដេក
តាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរ ។

អព្យាករណ៍

(១៤៤) ទិដ្ឋិតតំ អព្យាករណ៍ ។ អាមន្តា ។
វិចារាព្យាករណ៍ តិវិយាព្យាករណ៍ រូបំ ចិញ្ចំ ចក្ខុ-
យតំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋក្ខាយតន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ ទិដ្ឋិតតំ អព្យាករណ៍ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិ-
កតសម្មយុត្តោ ជស្សោ អព្យាករណ៍ ។ ឧ ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិតតំ អព្យាករណ៍ ។ អាមន្តា ។
ទិដ្ឋិតសម្មយុត្តោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ អព្យាករណ៍ ។ ឧ ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(១៤៥) ទិដ្ឋិតតសម្មយុត្តោ ជស្សោ អត្តុស-
លោតំ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិតតំ អត្តុសល្លំ ។ ឧ
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិតតសម្មយុត្តោ វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ អត្តុសល្លំ ។ អាមន្តា ។
ទិដ្ឋិតតំ អត្តុសល្លំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(១៤៦) ទិដ្ឋិតតំ អព្យាករណ៍ ។ អាមន្តា ។ អ-
នលំ អវិចារណ៍ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ឧទុ-
សដលំ សវិចារណ៍ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ សដលំ
សវិចារណំ ហេ វិច ។ វត្ថុទ្ធ ទិដ្ឋិតតំ អព្យាករណ៍ ។

អព្យាករណ៍

(១៤៧) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យ ជា
យាទិអព្យាក្រឹត រូប ទិព្វាន ចក្ខុយតន្តិ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិតតសម្មយុត្តោ
(ជាអព្យាក្រឹត) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជា
អព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។
វេទនាប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ) ជាអព្យាក្រឹត្យដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១៤៨) ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអតុសល្ល ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ
ជាអតុសល្លដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ)
ជាអតុសល្លដែរ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអតុសល្លដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤៩) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិមានសេ ទិដ្ឋិ
មានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ទិដ្ឋិ
ប្រកបដោយសេ ប្រកបដោយវិបាកដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិ
ប្រកបដោយសេ ប្រកបដោយវិបាកដែរ គ្មានអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្យទេ ។

[១៧៦] ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។ អាមត្តា ។

ននុ មិច្ឆាធិដ្ឋិបរមាធិ វជ្ជាធិ វុត្តាធិ ភកវតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ មិច្ឆាធិដ្ឋិបរមាធិ វជ្ជាធិ វុត្តាធិ ភកវតា ខោ វត វេ វត្តេវ ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។

[១៧៧] ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។ អាមត្តា ។

ននុ វុត្តំ ភកវតា មិច្ឆាធិដ្ឋិ ខោ វជ្ជ អកុសលា សម្មាធិដ្ឋិ កុសលាតិ អត្តវ សុត្តន្តាតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្តេវ ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។

[១៧៨] ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។ អាមត្តា ។

ននុ វុត្តំ ភកវតា មិច្ឆាធិដ្ឋិកស្ស(១) ខោ អហំ បុណ្ណ ទ្ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ វជ្ជាធិ វេយ្យា វេ វត្តេវ ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។ តេន ហំ ន វត្តេវ ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។

[១៧៩] ន វត្តេវ ធិដ្ឋិតតំ អក្សកតត្ថំ ។ អាមត្តា ។

ននុ វុត្តំ ភកវតា សស្សតោ លោកាតិ ខោ វជ្ជ អក្សកតត្ថេវតំ អសស្សតោ លោកាតិ ខោ វជ្ជ អក្សកតត្ថេវតំ អន្តរំ លោកាតិ ខោ វជ្ជ ។ បេ ។

១ ឧ. ម មិច្ឆាធិដ្ឋិស្វ ។

[១៨០] ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ

ទ្រង់ត្រាស់ថា ខោសទាំងឡាយ មានមិច្ឆាធិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ខោសទាំងឡាយ មានមិច្ឆាធិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ម្នាលភ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួររោលថា ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្តទេ ។

[១៨១] ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ

ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវជ្ជៈ មិច្ឆាធិដ្ឋិ ជាអកុសល សម្មាធិដ្ឋិ ជាកុសល ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួររោលថា ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្តទេ ។

[១៨២] ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ

ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ បណ្តាគតទាំងពីរ ភវគត ពោលខ្លះគតិ ណាមួយ គឺទេវ ឬក៏លោកិកនោះ របស់បុគ្គលជាមិច្ឆាធិដ្ឋិត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួររោលថា ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្តទេ ។

[១៨៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធិដ្ឋិ ជាអក្សក្រិត្តទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវជ្ជៈ ធិដ្ឋិថា លោកខៀវ ដូច្នេះ ខ្ញុំ ជាអក្សក្រិត្ត ម្នាលវជ្ជៈ ធិដ្ឋិថា លោកមិនខៀវ ដូច្នេះ ខ្ញុំ ជាអក្សក្រិត្ត ម្នាលវជ្ជៈ ធិដ្ឋិថា លោកមានទីបំផុត ដូច្នេះ ។ បេ ។

អបរិយាបន្ត

(១៦៣) ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចរត្តា ដលំ ជិត្វាធំ សោតាបត្តិមត្តា សោតាបត្តិដលំ សកតាតាមិមត្តា សកតាតាមិដលំ អនាតាមិមត្តា អនាតាមិដលំ អហត្តមត្តា អហត្តមដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ វត្ថុចារោ វត្ថុយំ ពលំ កោដ្ឋ្យត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(១៦៤) ន វត្ថុតំ ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុដ្ឋដ្ឋោ កាមេសុ វីតនតោតិ វត្ថុត្វាតិ ។ អាមន្តា ។ វីតនធិដ្ឋិយោតិ វត្ថុត្វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ គេន ហិ ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។

អបរិយាបន្តន្តិ ។

បុស្សោ វត្ថោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

អកុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសលមូលំ សន្យាយតនំ ឆរិកាណកាយ អរិយរូបំ មហាក្ខតានំ ឧទានាយ ឆេវ អនុសយោ តំ បរិយុដ្ឋានំ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បឃ្លេតំ យថាជានុកកោរ អនុសតិ ធិដ្ឋិតតំ អន្យាតតំ ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។

អបរិយាបន្ត

(១៦៥) ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។ ហិ ។ មន្ត វេល ធិដ្ឋាន សោតាបត្តិមត្ត សោតាបត្តិដលំ សកតាតាមិមត្ត សកតាតាមិដលំ អនាតាមិមត្ត អនាតាមិដលំ អហត្តមត្ត អហត្តមដលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ វត្ថុចារោ វត្ថុយំ ពលំ កោដ្ឋ្យត្តាតិ ។ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធិដ្ឋិតតំ ជាអបរិយាបន្តន្តិ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុដ្ឋដ្ឋោ ជាអនុក្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែរឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុគ្គលប្រាសចាកធិដ្ឋិតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធិដ្ឋិតតំ ជាអបរិយាបន្តន្តិ ។

ចប់ អបរិយាបន្តន្តិ ។

ចប់ បុស្សោ វត្ថោ ។

ឧទ្ធានំ ឆេវ អនុសយោ តំ បរិយុដ្ឋានំ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បឃ្លេតំ យថាជានុកកោរ អនុសតិ ធិដ្ឋិតតំ អន្យាតតំ ធិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។

និយាយ អំពីកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូល អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូល ១ សន្យាយតនៈ ១ ឆរិកាណកាយ ១ អរិយរូប អស្រ័យមហាក្ខតរូប ១ អនុស័យនោះឯង គឺបរិយុដ្ឋាននោះ ១ បរិយុដ្ឋានប្រាសចាកចិត្ត ១ រូបកតៈជាដើម ជេតតាមពាក្យ ១ ធិដ្ឋិតតំ ជាអនុក្រឹត ១ ធិដ្ឋិតតំ ជាអបរិយាបន្តន្តិ ។

(១៦៥) បច្ចុយេនា វេត្តិណតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វិមំសា ហេតុ សោ ធម៌ អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហេតុ វិមំសា ហេតុ សោ ធម៌ អធិបតី តេន វេត
រេ វត្តត្វេ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោតិ ។

(១៦៦) នន្ទ ធន្ទាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ ធន្ទាធិបតី សហជា-
តានំ ធម្មានំ អធិបតី តេន វេត រេ វត្តត្វេ អធិបតី-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

(១៦៧) នន្ទ វិរិយាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ វិរិយាធិបតី សហជា-
តានំ ធម្មានំ អធិបតី តេន វេត រេ វត្តត្វេ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។
នន្ទ វិរិយាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី តត្វា
នំ ឆ្មៃយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ វិរិយាធិបតី សហ-
ជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី តត្វា នំ ឆ្មៃយន្តិ តេន វេត រេ
វត្តត្វេ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចុយោ នំ ឆ្មៃយន្តិប្បច្ចយេន
បច្ចុយោតិ ។

(១៦៨) អាហិមេនេយ្យោ តិរិយេយ្យោ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
វិមំសា ជាហេតុ គឺអធិបតីនោះឯងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិមំសា ជា
ហេតុ គឺអធិបតីនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(១៦៩) ក្រែងធន្ទាធិបតី ជាអធិបតី នៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធន្ទាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយ
អធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧០) ក្រែង វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយ
អធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ក្រែងវិរិយាធិបតី
ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺនំឆ្មៃយន្តិនោះឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺនំឆ្មៃយ-
នោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ
ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយនំឆ្មៃយប្បច្ច័យ ។

(១២៥) ឯច្បុ រីយោ ធិបតី សហជាតាធំ ឯម្ខាង
 អធិបតី តត្ថា មន្ត្រីធំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថា រីយោ-
 ធិបតី សហជាតាធំ ឯម្ខាង អធិបតី តត្ថា មន្ត្រី
 តេជ វត រា វត្តៈតូ អធិបតីប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ
 មន្ត្រីប្បដ្ឋយេន បច្ឆយាតិ ។

[០៦៩] ឧទុ ចិត្តាធិបតី សុហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ ចិត្តាធិបតី សុហជាតា-
នំ ធម្មានំ អធិបតី ភេទ វិត បេ វិត្តោ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សុហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧០) ធនុ ចិត្តាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតី សោ ច អាហារោតិ ។ អាមត្តា ។ ហក្កំ
 ចិត្តាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី សោ ច
 អាហារោ តេន វត វេ វត្ថុញ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧១) ធម្ម ចិត្តាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតី តត្ថា ស្រ្តីយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 ចិត្តាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី តត្ថា
 ស្រ្តីយំ ខេន វត រា វត្តោ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ស្រ្តីយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(២០៤) ក្រុម វិចិត្របិណ្ឌ ព្រមទាំងសមាជិកៗទាំងឡាយ
នឹងបង្កើតបង្ការការងារ ។ ហើយ ប្រសិនបើ វិវាទកើតឡើង
សមាជិកៗទាំងឡាយ នឹងផ្តល់ឧបត្ថម្ភខាង មាស រាងកាយ ឬ គ្រឿង
ចេតនាខាង រាងកាយ ឬ ចិត្ត ដោយគតិបតិប្បិយ ឬ ចិត្ត
ដោយមត្តប្បិយ ។

(១៦៩) ក្រែងចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជំនុំធនធាន
 ផ្ទះ ៗ ភេទ ៗ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជំនុំធនធាន
 ផ្ទះ ម្ចាស់អ្នកដឹកជញ្ជូន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួររំលង បង្ខំ
 ដោយអធិបតីបុគ្គល បង្ខំ ដោយសហជំនុំបុគ្គល ។

(១៧០) ក្រែង ចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះឬ ឬ តើ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាត-
ធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរកាលថា ចម្លើយ ដោយអធិបតីឬចម្លើយ ដោយអាហារឬចម្លើយ ។

១៧១ ក្រុង ចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហគមន៍ទាំងឡាយ
 គឺក្រុមនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហ-
 គមន៍ទាំងឡាយ គឺក្រុមនោះ គ្មានអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួររកាលថា ចម្លើយ ដោយអធិបតីឬចម្លើយ ចម្លើយ ដោយ
 ក្រុមឬចម្លើយ ។

(១៧៥) ធនុ អរិយំ ធម្មំ ភក្កំ កាត្វា ឧប្បជ្ជតិ
 ពត្ថុវេត្តណា តត្ថាប្បយានតិ ។ អាមត្តា ។ មាត្វិ
 អរិយំ ធម្មំ ភក្កំ កាត្វា ឧប្បជ្ជតិ ពត្ថុវេត្តណា តត្ថា-
 ប្បយា តេន វេន វេ វត្តត្វេ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ អាមត្តាប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

(១៧៥) ក្រែងការពិចារណា កើតឡើង ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឲ្យច្បង
 គឺការម្នាក់នោះឬ ។ តើ ។ ច្រើនបី ការពិចារណា កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឲ្យច្បង គឺការម្នាក់នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា ចម្លើយ ដោយអតិបត្តិប្បវិធី ចម្លើយ
 ដោយការម្នាក់ឬចម្លើយ ។

[១៧៦] ធម្ម បុរិមា បុរិមា តុសលា ធម្មា
 បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ តុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ សា ច អាសេវនាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ បុរិមា បុរិមា តុសលា ធម្មា បច្ចិមាធំ បច្ចិ-
 មាធំ តុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
 សា ច អាសេវនា តេន វត វេ វត្ថុព្វ អនន្តរប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ អាសេវនប្បច្ចុយេន បច្ចុយោតិ ។

[១៧៧] ធម្ម បុរិមា បុរិមា អតុសលា ធម្មា
 បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អតុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ សា ច អាសេវនាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ បុរិមា បុរិមា អតុសលា ធម្មា បច្ចិមាធំ បច្ចិ-
 មាធំ អតុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុ-
 យោ សា ច អាសេវនា តេន វត វេ វត្ថុព្វ អនន្ត-
 រប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាសេវនប្បច្ចុយេន បច្ចុយោតិ ។

[១៧៨] ធម្ម បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាកតា
 ធម្មា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ កិរិយាព្យាកតាធំ ធម្មាធំ
 អនន្តរប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សា ច អាសេវនាតិ ។

[១៧៩] ក្រែង ភ្នកធម៌ ជាតុសល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ នៃភ្នកធម៌ ជាតុសល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។
 អើ ។ ក្រែងឃើញ ភ្នកធម៌ ជាតុសល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ នៃភ្នកធម៌ ជាតុសល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះ ឬល
 អ្នកដ៏បម្រើ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួររោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨០] ក្រែង ភ្នកធម៌ ជាតុសល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ នៃភ្នកធម៌ ជាតុសល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ភ្នកធម៌ ជាតុសល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ នៃភ្នកធម៌ ជាតុសល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះ ឬល
 អ្នកដ៏បម្រើ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួររោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨១] ក្រែងភ្នកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹតមុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអ-
 នន្តរប្បច្ច័យ នៃភ្នកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹតក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។

អាមធា ។ ហាវ៉ូ បុរិមា បុរិមា តិរិយាត្យាតតា ធម្មា
 បច្ឆិមា បច្ឆិមា តិរិយាត្យាតតា ធម្មា ធម្មា អនន្ត
 វប្បច្ចយេន បច្ចយោ សា ច អាសវនា តេន វត
 រេ វត្ថុព្វ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាសវនវប្បច្ច
 យេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៩] ឧ វត្ថុព្វ បច្ចយតា វត្ថុតាតិ ។ អា
 មធា ។ ហេតុវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ អាម
 ធាវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ អនន្តវប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ហោតិ សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោ
 តិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តេន ហិ ឧ
 វត្ថុព្វ បច្ចយតា វត្ថុតាតិ ។

ច្បយតាតា ។

អត្ថាមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨០] អវិជ្ជាបច្ចយា ។ (១) សង្ខារ ឧ វត្ថុព្វ សង្ខា
 វប្បច្ចយាមិ អវិជ្ជាតិ ។ អាមធា ។ ឧទុ អវិជ្ជា
 សង្ខារេន សហជាតាតិ ។ អាមធា ។ ហាវ៉ូ អវិជ្ជា
 សង្ខារេន សហជាតា តេន វត រេ វត្ថុព្វ អវិជ្ជា
 បច្ចយាមិ សង្ខារ សង្ខារវប្បច្ចយាមិ អវិជ្ជាតិ ។

១ ឧ. អវិជ្ជាបច្ចយាមិ ។ ម. អវិជ្ជាបច្ចយា ច ។

ហិ ។ ប្រហិវាសិ គ្នាធម៌ ជាកិរិយាត្យាត្រឹម បុរេ ។ ជាបច្ច័យ
 ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ វត្ថុកធម៌ ជាកិរិយាត្យាត្រឹម ក្រោយ ។ តិរិយា
 តេនាទោះ ខ្នាលអ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បច្ច័យ ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសវនវប្បច្ច័យ ។

[១៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការវិនិច្ឆ័យជាបច្ច័យ កំណត់
 ហើយទេ ។ តើ ។ បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ
 ដោយអាមធាប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ក៏មាន
 បច្ច័យ ដោយសមនន្តវប្បច្ច័យ ក៏មាន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការវិនិច្ឆ័យជា
 បច្ច័យ កំណត់ហើយទេ ។

ធម៌ បច្ចយតាតា ។

អត្ថាមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨២] សង្ខារចំណែក កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ហើយ
 បុគ្គលមិនគួរពោលថា អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងទេ ។
 តើ ។ ក្រែងអវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ
 អវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារ ខ្នាលអ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា សង្ខារចំណែក កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យផង
 អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងដែរ ។

អក្ខរក្ខណ្ឌប្បធម្មជាតិ

(១៨១) តណ្ហាបច្ចុយាមិ ឧបាទានំ ន វត្ថុតំ
 ឧបាទានប្បច្ចុយាមិ តណ្ហានិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 តណ្ហា ឧបាទានេន សហជាតានិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ តណ្ហា ឧបាទានេន សហជាតា តេន វត
 រេ វត្ថុតំ តណ្ហាបច្ចុយាមិ ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុ-
 យាមិ តណ្ហានិ ។

(១៨២) ជរាមរណប្បច្ចុយា ភិក្ខុវេ ជាតិ ជា-
 តិប្បច្ចុយា កថេតិ អនុវេ សុត្តន្តោតិ ។ នន្ទ ។
 តេន ហិ អវិជ្ជាបច្ចុយា វ សង្ខារ ន វត្ថុតំ សង្ខា-
 រប្បច្ចុយាមិ អវិជ្ជា(១) តណ្ហាបច្ចុយា វ ឧបាទានំ ន
 វត្ថុតំ ឧបាទានប្បច្ចុយាមិ តណ្ហានិ ។

(១៨៣) វិញ្ញាណប្បច្ចុយា ភិក្ខុវេ ធម្មរូបំ ធម្ម-
 ប្បច្ចុយាមិ វិញ្ញាណន្តិ អនុវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ អវិជ្ជាបច្ចុយាមិ សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចុយាមិ
 អវិជ្ជា តណ្ហាបច្ចុយាមិ ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុយាមិ
 តណ្ហានិ ។

អក្ខរក្ខណ្ឌប្បធម្មជាតិ ។

អក្ខរក្ខណ្ឌប្បធម្មជាតិ

(១៨៤) ឧបាទាន ភិក្ខុវេ ព្រោះតណ្ហាជាបច្ចុយ តែបុគ្គល
 មិនគួរកោលថា តណ្ហា ភិក្ខុវេ ព្រោះឧបាទានជាបច្ចុយផងដែរ ។
 ភិ ។ ក្រែងតណ្ហា ភិក្ខុវេយសារឧបាទានប្ប ។ ភិ ។ ប្រសិនបើ
 តណ្ហា ភិក្ខុវេយសារឧបាទាន ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរកោលថា ឧបាទាន ភិក្ខុវេ ព្រោះតណ្ហាជាបច្ចុយផង តណ្ហា
 ភិក្ខុវេ ព្រោះឧបាទានជាបច្ចុយផងដែរ ។

(១៨៥) ម្ចាស់ភិក្ខុវេយសារ ជាតិ ភិក្ខុវេ ព្រោះជរាមរណ-
 រណៈជាបច្ចុយ ភព ភិក្ខុវេ ព្រោះជាតិជាបច្ចុយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ មិនមានទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារតាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេ ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ចុយហើយ បុគ្គលមិនគួរកោលថា អវិជ្ជា ភិក្ខុ
 មាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ចុយទេ ឧបាទាន ភិក្ខុវេ ព្រោះតណ្ហាជាបច្ចុយ
 តែបុគ្គលមិនគួរកោលថា តណ្ហា ភិក្ខុវេ ព្រោះឧបាទានជាបច្ចុយទេ ។

(១៨៦) ម្ចាស់ភិក្ខុវេយសារ នាមនិម្មេ ភិក្ខុវេ ព្រោះវិញ្ញាណ
 ជាបច្ចុយ វិញ្ញាណ ភិក្ខុវេ ព្រោះនាមនិម្មេជាបច្ចុយ ពាក្យដូច្នេះ
 នាមក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ ភិ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារតាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេ ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ចុយផង អវិជ្ជា ភិក្ខុវេ ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ចុយផង ឧបាទាន ភិក្ខុវេ ព្រោះតណ្ហាជាបច្ចុយផង តណ្ហា
 ភិក្ខុវេ ព្រោះឧបាទានជាបច្ចុយផងដែរ ។

អក្ខរក្ខណ្ឌប្បធម្មជាតិ ។

អក្ខរកថា

(១៥៤) អក្ខរ បរិវិជ្ជៈប្លាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបន្តិ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា
។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អតីតោ អក្ខរ បរិវិជ្ជៈប្លាតិ ។ អា-
មត្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ វេទនា
។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អនាគតោ អក្ខរ បរិវិជ្ជៈ-
ប្លាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារ
។ មេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
បច្ចុប្បន្នោ អក្ខរ បរិវិជ្ជៈប្លាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា
។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អតីតំ រូបំ^(១) វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
វិញ្ញាណំ អតីតោ អក្ខរតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា បក្ខវិជ្ជា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អនាគតំ រូបំ^(២)
វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ អនាគតោ អក្ខរតិ ។

១ អតីត រូប ។ ២ អនាគត រូប ។

អក្ខរកថា

(១៥៥) កាល សម្រេចហើយឬ ។ ភី ។ រូប (សម្រេចហើយ)

ឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា
។ មេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នក
មិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ អតីតកាល សម្រេចហើយឬ ។ ភី ។
រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា
។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេច
ហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ កាល ជាអនាគត
សម្រេចហើយឬ ។ ភី ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគ
យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារាំងឡាយ
។ មេ ។ វិញ្ញាណសម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
កាល ជាបច្ចុប្បន្ន សម្រេចហើយឬ ។ ភី ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។
អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។
សង្ខារាំងឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារាំងឡាយ វិញ្ញាណ
ដែលកន្លងរំពៅហើយ ជាភាសាកន្លងរំពៅហើយឬ ។ ភី ។ ចុះកាល ជាអ-
តីត មានឥឡូវ ។ អ្នកមិនគួរភោគយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
សង្ខារាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលរំពៅហើយរំពៅហើយ ។ មេ ។ មេ ។ មេ ។

អាមន្តា ។ អនាគតា បញ្ចក្ខតិ ។ ឈ ហេវំ វត្តត្វេ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ វង្គំ^(១) វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ
 បច្ចុប្បន្នោ អន្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នោ បញ្ចក្ខតិ ។
 ឈ ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អតីតា បញ្ច ឧទ្ធា អតីតោ
 អន្ធា អនាគតា បញ្ច ឧទ្ធា អនាគតោ អន្ធា បច្ចុប្បន្នោ
 បញ្ច ឧទ្ធា បច្ចុប្បន្នោ អន្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ បន្ទុស
 អន្ធាតិ^(២) ។ ឈ ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ប្រា-
 ជនាយតនានិ អតីតោ អន្ធា អនាគតានិ ប្រាជនា-
 យតនានិ អនាគតោ អន្ធា បច្ចុប្បន្នានិ ប្រាជនា-
 តនានិ បច្ចុប្បន្នោ អន្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មិស
 អន្ធាតិ ។ ឈ ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អតីតា អដ្ឋា-
 រស ធាតុយោ អតីតោ អន្ធា អនាគតា អដ្ឋារស
 ធាតុយោ អនាគតោ អន្ធា បច្ចុប្បន្នោ អដ្ឋារស
 ធាតុយោ បច្ចុប្បន្នោ អន្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ច-
 តុប្បញ្ញាស អន្ធាតិ^(៣) ។ ឈ ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

១ ម. បច្ចុប្បន្ន រូប ។ ២ ម. បន្ទុស ។ ៣ ម. ចតុប្បញ្ញាស ។

អើ ។ ចុះកាល ជាយាគក មាន ៩ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលកើតចំពោះ
 មុខ ជាភាសបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះកាល ជាបច្ចុប្បន្ន មាន ៩ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ៩ ដែលកន្លងហើយ ជាភាសកន្លង
 ទៅហើយ ខន្ធ ៩ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាភាសអនាគត ខន្ធ ៩ ដែលកើត
 ចំពោះមុខ ជាភាសបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ១៩ ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ១២ ដែលកន្លងហើយ ជា
 ភាសកន្លងទៅហើយ អាយតនៈ ១២ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាភាសអនា-
 គត អាយតនៈ ១២ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាភាសបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះ
 កាល មាន ៣៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ១៨
 ដែលកន្លងហើយ ជាភាសកន្លងទៅហើយ ធាតុ ១៨ ដែលមិនទាន់មក
 ដល់ ជាភាសអនាគត ធាតុ ១៨ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាភាសបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ ចុះកាល មាន ៩២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតានិ តាវិសតិទ្រ្ទិយានិ វតីយោ វរុណា វរោគតានិ
 តាវិសតិទ្រ្ទិយានិ អនាគតោ អន្តា បច្ចុប្បន្នានិ តាវិ-
 សតិទ្រ្ទិយានិ បច្ចុប្បន្នោ អន្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 ធម្មដ្ឋី អន្តាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(១៥៥) ន វត្ថុត្វេ អន្តា បរិច្ឆេទន្តាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភគវតា តិណិមាធិ ភិក្ខុវេ កថា-
 វត្ថុនិ ។ កតហនិ តិណិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខុវេ
 អន្តានំ ការត្ថ កថំកថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីត-
 មន្តានន្តិ អនាគតំ វា ភិក្ខុវេ អន្តានំ ការត្ថ កថំក-
 ថេយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមន្តានន្តិ ឯតវហិ
 វា ភិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នំ អន្តានំ ការត្ថ កថំកថេយ្យ
 ឯវំ ហោតិ ឯតវហិ បច្ចុប្បន្នន្តិ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ
 តិណិ កថាវត្ថុនីតិ អន្តោវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហិ អន្តា បរិច្ឆេទន្តាតិ ។

ឥន្ទ្រិយ ២២ វិលាទុច្ចរោយ វេតាទេ ធម្មវេហិយ ឥន្ទ្រិយ ២២
 ដែលមិនខាន់មកដល់ ជាភាសាបោគត ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលកើតចំពោះ
 មុខ ជាភាសាបច្ចុប្បន្ន ។ តើ ។ ចុះភាសា មាន ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរភាសាយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ភាសា សម្រេចហើយទេ ។
 តើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថា-
 វត្ថុនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ កថាវត្ថុ ៣ យ៉ាងនេះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវភាសាដែលកន្លងទៅហើយ ហើយឥឡូវ
 សង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ ក្នុងភាសាកន្លងទៅហើយផង
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវភាសាដែលមិនខាន់មកដល់ ហើយ
 ឥឡូវសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ នឹងមានក្នុងភាសាជាអនាគតផង ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវភាសាដែលកើតចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ
 ហើយឥឡូវសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះ
 ផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មាន ៣ យ៉ាងនេះផង ភាគដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាសា សម្រេចហើយ ។

(១៨៦) ឧបាយ បរិច្ឆេទនៃ ឧបាយ បរិច្ឆេទនៃ
មុហុត្ថ បរិច្ឆេទនៃ ។ អាមត្តា ។ រូបន្ត ។ ឧ ហៅ
វត្ថុព្យ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្ត ។ ឧ ហៅ
វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(១៨៧) ឧ វត្ថុព្យ មុហុត្ថ បរិច្ឆេទនៃ ។ អា-
មត្តា ។ ឧ វត្ថុ កតវត្ថា តិណិមាធិ កិក្ខុវេ
កថាវត្ថុធិ ។ កតមាធិ តិណិ ។ អតីតំ វា កិក្ខុវេ
អន្ទាធំ អារត្ត កថកថយ្យ ឯវំ អយោសិ អតីត-
មន្ទាធិ អនាគតំ វា កិក្ខុវេ អន្ទាធំ អារត្ត កថ-
កថយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមន្ទាធិ ឯវាហិ វា
កិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នំ អន្ទាធំ អារត្ត កថកថយ្យ ឯវំ
ហោតិ ឯវាហិ បច្ចុប្បន្នំ វេហិ ។ ឧ កិក្ខុវេ តិ-
ណិ កថាវត្ថុធិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
តេន ហិ មុហុត្ថ បរិច្ឆេទនៃ ។

(១៨៦) កាលប្បយវាតច សម្រេចហើយ កាល ប្បយវាតច
សម្រេចហើយ កាលប្បយវាតច សម្រេចហើយ ។ វេ ។ រូប
(សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
(សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាលប្បយវាតច សម្រេចហើយ
ទេ ឬ ។ វេ ។ ត្រង់ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កថាវត្ថុនេះ មានព្យាយាម ។ កថាវត្ថុព្យាយាម តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រាជ្ញាទ្រព្យកាលកន្លងហើយ ហើយគប្បីសង្ស័យថា
ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយក្នុងកាលកន្លងទៅហើយផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គល ប្រាជ្ញាទ្រព្យកាលដែលមិនទាន់មកដល់ ហើយគប្បីសង្ស័យ
ថា ហេតុយ៉ាងនេះ ទ័ងទាន់ក្នុងកាលជាអនាគតផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គល ប្រាជ្ញាទ្រព្យកាលដែលកំពុងកើតមានចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ ហើយ
គប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះផង
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មានព្យាយាមនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
ព្រះសូត្រ ។ វេ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលប្បយវាតច សម្រេចហើយ ។

អាសវិកា

(១៨៨) ចត្តារោ អាសវា អាសវាតិ ។ អា-
មន្តា ។ មត្តោ ដលំ ធិញ្ចំ សោតាបត្តិមត្តោ សោ-
តាបត្តិដលំ ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
។ មេ ។ ន វត្ថុទ្វេ ចត្តារោ អាសវា អាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថព្រាវ អាសវា^(១) យេហិ អាសវេហិ
តេ អាសវា សាសវា ហោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
។ មេ ។ តេន ហិ ចត្តារោ អាសវា អាសវាតិ ។

អាសវិកា ។

ជិវាមរណកថា

(១៨៩) លោកុត្តរាធិ ធម្មាធិ ជិវាមរណំ លោ-
កុត្តរតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ ធិញ្ចំ សោ-
តាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិដលំ ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។ សោតាបត្តិមត្តស្ស
ជិវាមរណំ សោតាបត្តិមត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
។ មេ ។ សោតាបត្តិមត្តស្ស ជិវាមរណំ សោតាបត្តិ-
មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលស្ស ជិវាម-
រណំ សោតាបត្តិដលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។

អាសវិកា

(១៩០) អាសវា យោន យោនអាសវា (ព្រំប៉ិនអាសវា)

ឬ ។ អើ ។ មត្ត ផល ធិញ្ចំ សោតាបត្តិមត្ត សោតាបត្តិផល ។ មេ ។
តោជ្ឈង្គៈ (ជាអាសវា) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
បុគ្គលមិនគួរពាលថា អាសវា យោន ជាអាសវាទេឬ ។ អើ ។ អា-
សវាទាំងនោះ ជាធម៌ប្រកបដោយអាសវា ដោយអាសវាទាំងឡាយណា
(អាសវាទាំងឡាយនោះ) ដទៃទៀត ជាអាសវា មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាសវា ៤ ជា
អាសវាដែរ ។

ចប់អាសវិកា ។

ជិវាមរណកថា

(១៩១) ជនិនិមរណា របស់លោកុត្តរធម៌ ជាលោកុត្តរៈ
ដែរឬ ។ អើ ។ មត្ត ផល ធិញ្ចំ សោតាបត្តិមត្ត សោតាបត្តិផល
។ មេ ។ តោជ្ឈង្គៈ (ជាលោកុត្តរ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ មេ ។ ជនិនិមរណា របស់សោតាបត្តិមត្ត ជាសោតាបត្តិមត្តដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ជនិនិមរណា របស់សោ-
តាបត្តិមត្ត ជាសោតាបត្តិមត្តដែរឬ ។ អើ ។ ជនិនិមរណា របស់សោតា-
បត្តិផល ជាសោតាបត្តិផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[illegible]

(១៩៥) ន វត្តភ្នំ លោក្យត្តរាជ ឈ្មោះ ជាន-
រណំ លោក្យត្តរាជ ។ ជាមន្ត្រី ។ លោក្យត្តរាជ ។
ន ហេវ វត្តភ្នំ ។ បេ ។ តេជ ហិ លោក្យត្តរាជ ។

ផលប៉ះពាល់ថា ។

សព្វាវេទធីតកបរិ
ញ

(៣៧០) សត្វាវេទយ៉ែតធិរោធសមាបត្តិ លោ-
កុត្តរតិ ។ ភាមន្តា ។ មន្តោ ដល់ ចំគ្វា-
ចំ សោតាបត្តិមន្តោ សោតាបត្តិដល់ ។ បេ ។
តោជ្ឈត្តោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ឧ
វត្តតំ សត្វាវេទយ៉ែតធិរោធសមាបត្តិ លោកុត្តរតិ ។

ដកនិម័យណាៈ របស់អរហត្តភារិយុត្ត ។ បេ ។ របស់អរហត្តភារិយុត្ត
 ។ បេ ។ របស់អនាគាទិមគ្គ ។ បេ ។ របស់អនាគាទិវល ។ បេ ។
 របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកបិទគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ដកនិម័យណាៈ របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គឬ ។ អើ ។
 ដកនិម័យណាៈ របស់អរហត្តវល ជាអរហត្តវលដែរឬ ។ អ្នកបិទគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដកនិម័យណាៈ របស់សតិច្យជ្ជាន សម្មច្យ-
 ដាន ក្បែរច្យ ក្បែរខ្វីយ តាលៈ ។ បេ ។ របស់តោជ្ឈន្ត៍ចំនុច្យាយ ជា
 តោជ្ឈន្ត៍ដែរឬ ។ អ្នកបិទគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ដកខ័ន្ទមរណៈ របស់ភ្នំគោល
ក្នុងធម៌ ជាលោក្ខត្រូវដែរឬ ឬ អើ ឬ (ដកខ័ន្ទមរណៈ) ជាលោកិយៈ
ឬ ឬ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ឬ មេ ឬ ព្រោះហេតុនោះ (ដក
ខ័ន្ទមរណៈ) ជាលោក្ខត្រូវដែរ ឬ

ចប់ ដំណើរណាតថា ។

សញ្ញាដើម្បីតភ្ជាប់

(១៩១) សភាវៀទយ៉ាតិវិភាគសហមគ្គី ជាលោកុត្តរវង្ស ។ មេ ២
មគ្គ ផល វិញ្ញាណ លោកាមគ្គមគ្គ លោកាមគ្គផល ។ បេ ២ ពោជ្ឈន្ត្រៈ
(ជាលោកុត្តរៈ) វង្ស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ២ បុគ្គល
មិនគួរពោលថា សភាវៀទយ៉ាតិវិភាគសហមគ្គី ជាលោកុត្តរវង្ស ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ លោកិយាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
តេន ហិ លោក្យត្ថភាតិ ។

សញ្ញាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

(១៧២) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិ-
យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។
វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ គាមាវចរា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្ធាវចរាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្ធាវចរាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

(១៧៣) ន វត្ថុព្វំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
លោកិយាតិ ។ អាមន្តា ។ លោក្យត្ថភាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ តេន ហិ លោកិយាតិ ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តើ ។ ចុះជាលោកិយេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
ព្រោះហេតុនោះ ជាលោក្យត្ថភាតិ ។

ចប់ សញ្ញាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

(១៧៤) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយេវ ។ តើ ។
រូប (ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ
(ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ចុះ
ជាគាមាវចរេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ចុះជាអន្ធា-
វចរេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ចុះជាអន្ធាវចរេវ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(១៧៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
ជាលោកិយៈឧប ។ តើ ។ ចុះជាលោក្យត្ថភាតិ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ជាលោកិយៈភិគ ។

ចប់ ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

(១៨២) សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធំ សមាបន្នោ^(១) តា-

លំ តារាយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទ-
យ៍តនិរោធំ សមាបន្នស្ស មារណាភ្នំយោ ឧស្សោ
មារណាភ្នំយោ វេទនា មារណាភ្នំយោ សញ្ញា មារណាភ្នំ-
យោ ចេតនា មារណាភ្នំយំ ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវ
វត្ថុវេ ។ មេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធំ សមា-
បន្នស្ស មារណាភ្នំយោ ឧស្សោ មារណាភ្នំយោ វេទនា
មារណាភ្នំយោ សញ្ញា មារណាភ្នំយោ ចេតនា មារណាភ្នំ-
យំ ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ នត្ថិ សញ្ញាវេទយ៍-
តនិរោធំ សមាបន្នស្ស មារណាភ្នំយោ ឧស្សោ មារ-
ណាភ្នំយោ វេទនា មារណាភ្នំយោ សញ្ញា មារណាភ្នំយោ
ចេតនា មារណាភ្នំយំ ចិត្តន្តិ យោ វត វេ វត្ថុវេ សញ្ញា-
វេទយ៍តនិរោធំ សមាបន្នោ តាលំ តារាយ្យតិ ។

១. សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធំ សមាបន្នោ ។

(១៨២) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ គប្បីធ្វើបរណា-

កាលវេទ្យ ។ អើ ។ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈ
ជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត
ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍ត-
និរោធ មានវេទ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ផស្សៈ
មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈ
ជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត
របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ មិនមានទេ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទី
បំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត
ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិ-
រោធ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូល
កាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ គប្បីធ្វើបរណាកាលទេ ។

(១៩៥) សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ សមាមន្ត្រី កាល
 លំ គេបញ្ជាក់ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាដែលយើង
 បានដាក់ សមាមន្ត្រីស្នូ ឆស្ស ដែលបាន សញ្ញា ចេ-
 តនា ចិត្តន្ត ។ ឧ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ឧត្ថិ
 សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ សមាមន្ត្រីស្នូ ឆស្ស ដែលបាន
 សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្ត ។ អាមត្តា ។ អដស្សកស្ស
 កាលកិរិយា (៦) អដស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។
 អចិត្តកស្ស កាលកិរិយាតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 ឧទុ សដស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្ត-
 កស្ស កាលកិរិយាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ សដស្ស-
 កស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កា-
 លកិរិយា ឆោ វត ហ វត្ថុត្វេ សញ្ញាដែលយើងបានដាក់
 សមាមន្ត្រី កាល គេបញ្ជាក់ ។

(១៩៦) សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ សមាមន្ត្រី
 កាល គេបញ្ជាក់ ។ អាមត្តា ។ សញ្ញាដែលយើង
 បានដាក់ សមាមន្ត្រីស្នូ កាល វិសំ
 កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថិ កមេយ្យាតិ (៦) ។

១ ឧ. កាលកិរិយា ។ ២ ឧ. អត្ថិ កមេយ្យាតិ ។

(១៩៧) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ គប្បីធ្វើមរណ-
 កាលដែរ ។ អើ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គល
 ដែលចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់
 បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជា
 កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានផស្សៈ កាលកិរិយា របស់បុគ្គល
 ដែលមិនមានវេទនា ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានចិត្ត
 ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជាកាលកិរិយា របស់
 បុគ្គល ដែលមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមាន
 ចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជាកាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានផស្សៈ
 ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមិន មានអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ គប្បីធ្វើ
 មរណកាលទេ ។

(១៩៨) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ គប្បីធ្វើមរណកាល
 ដែរ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ កាំចិត្តគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីនេះ
 ចំពោះតាម របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាដែលយើងបានដាក់ដែរ ។

ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមា-
 បទ្ធស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យេ សត្តំ ន កមេយ្យេ
 អត្ថំ ន កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ សញ្ញា-
 វេទយិតិរោធំ សមាបទ្ធស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យេ
 សត្តំ ន កមេយ្យេ អត្ថំ ន កមេយ្យេ ហេ(១) វត
 រេ វត្ថុទ្វេ សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ
 កមេយ្យាតិ ។

(១៧៧) សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ
 កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាវេទយិតិរោធំ
 សមាបទ្ធស្ស កាយេ វិសំ កមេយ្យេ សត្តំ ក-
 មេយ្យេ អត្ថំ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ន និ-
 រោធំ សមាបន្នាតិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
 សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ កមេយ្យា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សោ និយាមោ យេន
 និយាមេន និយតោ សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមា-
 បន្នោ ន កាលំ កមេយ្យាតិ ។ នត្ថំ ។ ហត្ថិ

១. ខ. ធម្មបទ ធម្មក្ខេ អត្ថំ ។

អត្ថំមិនត្រូវបានយោងទៅទេ ។ បេ ។ ថ្នាំសមិនត្រូវបានយោងទៅ កំបិតមិន
 គប្បីមុត ភ្លើងមិនត្រូវបាន ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញា-
 វេទយិតិរោធំទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំសមិនត្រូវបានយោងទៅ កំ-
 បិតមិនត្រូវបានមុត ភ្លើងមិនត្រូវបាន ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
 សញ្ញាវេទយិតិរោធំទេ ម្នាលភ្នំដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ គប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

(១៧៨) បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ គប្បីធ្វើមរណកាល
 ដែរ ។ អើ ។ ថ្នាំសត្រូវបានយោងទៅ កំបិតត្រូវបានមុត ភ្លើងត្រូវបាន ចំ-
 ពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំដែរ ។ អើ ។
 បុគ្គល មិនចូលកាន់រោធំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ មិនត្រូវធ្វើមរណកាលទេ ។ អើ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនត្រូវ
 ធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មានដែរ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ

នត្ថំ សោ ធិយាមោ យេន ធិយាមេន ធិយតោ
 សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមាបន្តោ ន កាលំ ករេយ្យ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតិរោធំ សមាបន្តោ
 ន កាលំ ករេយ្យតិ ។

(១៧៨) ចក្កវិញ្ញាណសមន្តី ន កាលំ ករេយ្យ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សោ ធិយាមោ យេន
 ធិយាមេន ធិយតោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តី ន កាលំ
 ករេយ្យតិ ។ នត្ថំ ។ បាញំ នត្ថំ សោ ធិយាមោ
 យេន ធិយាមេន ធិយតោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តី ន
 កាលំ ករេយ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្កវិញ្ញាណ-
 សមន្តី ន កាលំ ករេយ្យតិ ។

ធម្មសញ្ញាវេទយិតិរោធំ ។

អសញ្ញាសត្តបិកាកហិ

(១៧៩) សញ្ញាវេទយិតិរោធំសមាបន្តំ អសញ្ញា-
 សត្តបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សញ្ញាវេទ-
 យិតិរោធំ សមាបន្តស្ស អលោកោ កុសលម្បលំ
 អនោសោ កុសលម្បលំ អមោហោ កុសល-
 ម្បលំ សន្តា វិរិយំ សតិ សមាធិ ចត្តាតិ ។

បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ កាលកំដៅយនិយាមេន បំណង
 ធ្វើមរណកាល និយាមេន មិនមាន ឬលក្ខណ៍ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

(១៧៨) បុគ្គលប្រកបដោយចក្កវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណកាល
 ទេ ។ តើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយចក្កវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាម-
 ណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមនោះ មានដែរ ។ មិនមានទេ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបដោយចក្កវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាមណា
 មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមនោះ មិនមានទេ ឬលក្ខណ៍ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលប្រកបដោយចក្កវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណ-
 កាលទេ ។

ចប់ ធម្មសញ្ញាវេទយិតិរោធំ ។

អសញ្ញាសត្តបិកាកហិ

(១៧៩) សញ្ញាវេទយិតិរោធំសមាបន្តំ ទាក់ទងដោយអសញ្ញា-
 សត្ត^(១)ដែរ ។ តើ ។ អលោកៈ ជាគុសលម្បល អមោហៈ ជា
 គុសលម្បល អមោហៈ ជាគុសលម្បល សន្តា វិរិយៈ សតិ សមាធិ
 ចត្តា របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតិរោធំ មានដែរ ។

១ ធិយមោកវេទយិតិរោធំ ដោយអំណាចប្រាសចក្កវិញ្ញាណ អសញ្ញាសមាបន្តី និរោ-
 សមាបន្តី ឆ្ពោះជាសញ្ញាវេទយិតិរោធំសមាបន្តិ ។ មា ២ យ៉ាងនេះ ជាលោកិយៈ ១ ជា
 លោកុត្តរៈ ១ ។ ជាលោកិយៈរបស់បុគ្គល នៃតាតកំដៅដោយអសញ្ញាសត្ត ជាលោកុត្តរៈរបស់
 ព្រះអរិយៈ មិនទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្តទេ ។

ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ធម្មតិ សញ្ញាវេទយិតិរោង
 សមាបទ្ធស្ស អលោកោ កុសលម្បលំ អនោសោ
 កុសលម្បលំ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
 នត្តិ សញ្ញាវេទយិតិរោង សមាបទ្ធស្ស អលោកោ
 កុសលម្បលំ អនោសោ កុសលម្បលំ អនោសោ
 កុសលម្បលំ សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា ហេ
 វត វេ វត្ថុត្រូវ សញ្ញាវេទយិតិរោងសមាបទ្ធាតិ អ-
 សញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

[២០០] សញ្ញាវេទយិតិរោងសមាបទ្ធាតិ អសញ្ញា-
 សត្វបិកាតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មតិ សញ្ញាវេទយិតិ-
 រោង សមាបទ្ធស្ស ធម្មតា វេទយិតិ សញ្ញា ចេតនា
 ចិត្តន្តិ ។ ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ធម្មតិ សញ្ញាវេទ-
 យិតិរោង សមាបទ្ធស្ស ធម្មតា វេទយិតិ សញ្ញា
 ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។ អធិត្ថកស្ស មត្ត-
 ភាវនា(១) ។ បេ ។ អធិត្ថកស្ស មត្តភាវនាតិ ។ ន
 ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ នន្ទ សធម្មតកស្ស មត្តភាវ-
 នា ។ បេ ។ សធិត្ថកស្ស មត្តភាវនាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហត្ថ សធម្មតកស្ស មត្តភាវនា ។ បេ ។

១ ឧ. អវេទស្ស មត្តភាវនា ។ បេ ។

អត្ថបិកាតិរោងសមាបទ្ធាតិ ។ បេ ។ អលោកោ កុសលម្បលំ អនោសោ
 កុសលម្បលំ ។ បេ ។ បញ្ញា វេសបុត្តលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិ-
 តនិរោធិ មិនមានឡើយ ។ ភី ។ ប្រសិនបើ អលោកោ កុសល-
 ម្បលំ អនោសោ កុសលម្បលំ អនោសោ កុសលម្បលំ សត្វា វិរិយ-
 សតិ សមាធិ បញ្ញា វេសបុត្តលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ
 មិនមានឡើយ ម្យ៉ាងអ្នកដឹងប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយិត-
 រោងសមាបទ្ធាតិ ពាក់ព័ន្ធជាមត្តភាវនា ។

[២០០] សញ្ញាវេទយិតនិរោងសមាបទ្ធាតិ ពាក់ព័ន្ធជាមត្តភាវនា
 ដែរឬ ។ ភី ។ ធម្មតិ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វេសបុត្តល
 ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះឡើយ ។ បេ ។ ធម្មតិ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វេសបុត្តលដែល
 ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ មិនមានឡើយ ។ ភី ។ ជាមត្តភាវនា
 វេសបុត្តលមិនមានឡើយ ។ បេ ។ មត្តភាវនា វេសបុត្តលមិនមានចិត្ត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះឡើយ ។ បេ ។ ក្រែងជាមត្តភាវនា វេស
 បុត្តលមានធម្មតិ ។ បេ ។ មត្តភាវនា វេសបុត្តលមានចិត្តដែរឬ ។
 ភី ។ ប្រសិនបើ ជាមត្តភាវនា វេសបុត្តលមានធម្មតិ ។ បេ ។

សច្ចិត្តតស្ស មគ្គភាវណា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

[២០០] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញា-
សត្វបិកាតិ ។ អាមត្តា ។ យេ កេនិ សញ្ញាវេទ-
យិតនិរោធំ សមាបជ្ជន្តិ សព្វេ តេ អសញ្ញាសត្វបិ-
កាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០១] ឧ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ សីធាបិ អ-
សញ្ញា តត្រាបិ អសញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សីធាបិ
អសញ្ញា តត្រាបិ អសញ្ញា តេធន វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

កម្មបធម្មកថា

[២០២] អត្ថំ តត្ថំ អញ្ញោ កម្មបធម្មយោតិ ។
អាមត្តា ។ អញ្ញោ ជស្សោ អញ្ញោ ជស្សបធម្មោ អញ្ញោ
វេទនា អញ្ញោ វេទនុបធម្មោ អញ្ញោ សញ្ញា អញ្ញោ
សញ្ញបធម្មោ អញ្ញោ ចេតនា អញ្ញោ ចេតនុបធម្មោ

មគ្គភាវណា វេសប្បុត្តលាមចេត្តិលាម ពុលាអត្ថនិច្ចេប្រិយ អត្ថនិច្ចេត្តនកាល
ថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ពាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ ។

[២០៣] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ពាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ
ដែរឬ ។ តើ ។ បុគ្គលណាមួយ ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ បុគ្គល
ទាំងអស់នោះ ពាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វដែរឬ ។ អ្នកទំនុកចិត្តកាលយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។

[២០៤] បុគ្គលទំនុកចិត្តនិយាយថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
ពាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វដែរឬ ។ តើ ។ ត្រង់សត្វ មិនមានសញ្ញាក៏
លោកនេះ ក៏មាន មិនមានសញ្ញាក៏លោកនាយនោះ ក៏មានដែរឬ ។ តើ ។
ប្រសិនបើ សត្វ មិនមានសញ្ញាក៏លោកនេះ ក៏មាន មិនមានសញ្ញាក៏
លោកនាយនោះ ក៏មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
ទំនុកចិត្តថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ពាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ
ដែរ ។

ធម៌ អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

កម្មបធម្មកថា

[២០៥] កម្មដទៃ កាលសន្សំផ្លូវកម្មដទៃ ។ តើ ។ ផស្សៈដទៃ
កាលសន្សំផ្លូវផស្សៈដទៃ វេទនាដទៃ កាលសន្សំផ្លូវវេទនាដទៃ សញ្ញា
ដទៃ កាលសន្សំផ្លូវសញ្ញាដទៃ ចេតនាដទៃ កាលសន្សំផ្លូវចេតនាដទៃ

អញ្ចំ ចិត្តំ អញ្ចំ ចិត្តបថយោ អញ្ចំ សន្តា អញ្ចំ
 សន្តបថយោ អញ្ចំ វិរិយំ អញ្ចំ វិរិយបថយោ
 អញ្ចំ សតិ អញ្ចំ សត្តបថយោ អញ្ចំ សមាធិ
 អញ្ចំ សមាធិបថយោ អញ្ចំ បញ្ញា អញ្ចំ បញ្ញា-
 បថយោ អញ្ចំ វាតោ អញ្ចំ វាតបថយោ ។ បេ ។
 អញ្ចំ អនោត្តប្បំ អញ្ចំ អនោត្តប្បបថយោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៤) អញ្ចំ កម្មំ អញ្ចំ កម្មបថយោតិ ។
 អាមត្តា ។ កម្មបថយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កម្មបថយោ កម្មេន ស-
 ហ ជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន កម្មេន
 សហ ជាតោ កម្មបថយោ កុសលោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ
 កម្មបថយោ កុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្ម-
 បថយោ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ។ បេ ។
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តេន កម្មេន

ចិត្តដ៏វៃ ការសន្សំចិត្តដ៏វៃ ឈ្មាដ៏វៃ ការសន្សំឈ្មាដ៏វៃ វិរិយ
 ដ៏វៃ ការសន្សំវិរិយដ៏វៃ សតិដ៏វៃ ការសន្សំសតិដ៏វៃ សមាធិ
 ដ៏វៃ ការសន្សំសមាធិដ៏វៃ បញ្ញាដ៏វៃ ការសន្សំបញ្ញាដ៏វៃ វាតដ៏វៃ
 ការសន្សំវាតដ៏វៃ ។ បេ ។ អនោត្តប្បដ៏វៃ ការសន្សំអនោត្តប្បៈ
 ដ៏វៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) កម្មដ៏វៃ ការសន្សំកម្មដ៏វៃ ។ ភី ។ ការសន្សំ
 កម្ម កើតជាមួយនឹងកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការសន្សំកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្ម ។ ភី ។ ការសន្សំកម្មជាតុសល
 កើតជាមួយនឹងកម្មជាតុសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការសន្សំកម្មជាតុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាតុសល ។ ភី ។ ការ
 សន្សំកម្ម ប្រកបដោយសុខវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកប
 ដោយសុខវេទនាដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយ
 ទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំកម្ម ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា

សហ ជាតោ កម្មបថយោ អនុត្តមសុខាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 កម្មបថយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបថយោ
 អកុសលោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អកុ-
 សលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបថយោ អកុ-
 សលោតិ ។ អាមត្តា ។ សុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបថយោ សុខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 ធុត្តាយ វេទនាយ ។ បេ ។ អនុត្តមសុខាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប-
 ថយោ អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២០៥) កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ កម្មំ សា-
 វត្ថុណត្ថំ ។ អាមត្តា ។ កម្មបថយោ ចិត្តេន សហ
 ជាតោ កម្មបថយោ សាវត្ថុណោតិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ កម្មបថយោ ចិត្តេន សហ ជា-
 តោ កម្មបថយោ អនាវត្ថុណោតិ ។ អាមត្តា ។

កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយអនុត្តមសុខាវេទនាដែរ ។ អ្នកមិន
 ត្រូវពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្ម ។ អើ ។
 ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាអកុសល ។ អ្នកមិន
 ត្រូវពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយ
 នឹងកម្មជាអកុសលដែរ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មប្រកបដោយសុខាវេ-
 ទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយសុខាវេទនាដែរ ។ អ្នកមិន
 ត្រូវពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយទុក្ខាវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំនូវ
 កម្ម ប្រកបដោយអនុត្តមសុខាវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយ
 អនុត្តមសុខាវេទនាដែរ ។ អ្នកមិនត្រូវពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) កម្មកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកម្មប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អើ ។
 ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយ
 ការម្នាក់ដែរ ។ អ្នកមិនត្រូវពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម
 កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម មិនមានការម្នាក់ឡើយ ។ អើ ។

កម្មបទយោ អនាមិក្ខណាតិ ។ អនាមិក្ខណា ។ វិទាសោ
 អនាមិក្ខណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុតោ ។ បេ ។ អត្ថា
 កម្មំ អត្ថោ កម្មបទយោតិ ។ អនាមិក្ខណា ។ ន ធុ វត្ថុ
 កកវតា ឥធ បុណ្ណ ឯកតោ សត្យបជ្ឈម្បី អត្យា-
 បជ្ឈម្បី កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ សត្យបជ្ឈម្បី
 អត្យបជ្ឈម្បី វេទិសង្ខារំ ។ បេ ។ បដោសង្ខារំ អភិ-
 សង្ខារេតិ សោ សត្យបជ្ឈម្បី អត្យបជ្ឈម្បី កាយ-
 សង្ខារំ អភិសង្ខារត្វា សត្យបជ្ឈម្បី អត្យបជ្ឈម្បី វេទិ-
 សង្ខារំ ។ បេ ។ បដោសង្ខារំ អភិសង្ខារត្វា សត្យបជ្ឈម្បី
 អត្យបជ្ឈម្បី លោកំ ឧបបជ្ឈតិ តមេធំ សត្យបជ្ឈម្បី
 អត្យបជ្ឈម្បី លោកំ ឧបបជ្ឈំ សមាធំ សត្យបជ្ឈ-
 មិ អត្យបជ្ឈមិ ឧស្សា ធុសន្តិ សោ សត្យបជ្ឈមិ
 អត្យបជ្ឈមិ ឧស្សា ធុសន្តិ ឧស្សា សមាធា សត្យ-
 បជ្ឈម្បី អត្យបជ្ឈម្បី វេទំ វេទេតិ វេតិក្ខណសុខ-
 ធុត្ថំ សេយ្យថាមិ អនុស្សា ឯកតោ ច ធម៌ ឯកតោ
 ច វិទិតាតិកា ឥតិ ខោ បុណ្ណ ក្ខណៈក្ខណស្ស ឧបបត្តិ
 យោតិ យំ កកវតា តេធ ឧបបជ្ឈតិ ឧបបជ្ឈមេតំ
 ឧស្សា ធុសន្តិ ឯវម្បាហំ បុណ្ណ កម្មបទយោ

កម្មបទដ្ឋកថា ឯកតោ កម្មបទដ្ឋកថា ។ ហេ ។ វិទិតា ឯកតោ កម្មបទដ្ឋកថា
 កម្មបទដ្ឋកថា ឯកតោ កម្មបទដ្ឋកថា ។ ហេ ។ កម្មបទដ្ឋកថា កម្មបទដ្ឋកថា
 កម្មបទដ្ឋកថា ។ ហេ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ក្រែងត្រាស់ថា ម្ចាស់បុណ្ណៈ
 បុគ្គលក្នុងខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ភាគតែង ឲ្យកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយ
 ព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ឲ្យវេទិសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទ
 ខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ភាគតែង ឲ្យមនោសង្ខារ ។ បេ ។ លុះបុគ្គលនោះ
 ភាគតែង ឲ្យកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទ
 ខ្លះ ឲ្យវេទិសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ភាគ
 តែង ឲ្យមនោសង្ខារ ។ បេ ។ ហើយតែងចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែល
 ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកប
 ដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ វេទនៈកាលត្រូវបុគ្គលនោះដែល
 ចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ
 បុគ្គលនោះ ត្រូវផស្សៈទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមាន
 ព្យាបាទខ្លះ កាលត្រូវហើយ វេទនៈ ឲ្យវេទនា ដែលប្រកបដោយ
 ព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ មានសេចក្តីសុខនិងទុក្ខច្រឡំច្រឡំគ្នា
 ដូចមនុស្សនិងទោត្តក្នុងខ្លះ វិទិតាតិក្នុងខ្លះ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កាលតែងសត្វ
 ក្នុងនិងផ្លូវច្រើន ក្នុង ធ្វើឲ្យកម្មណា វេទនៈចូលទៅកើតដោយកម្ម
 នោះ ផស្សៈទាំងឡាយ វេទនៈកាលត្រូវបុគ្គលដែលកើតហើយនេះ ម្ចាស់
 បុណ្ណៈ គឺជាគតិកាលថា សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាមតិក យ៉ាងនេះនិង

សត្តាតិ សារីរិកិ រក្ខេវ សុត្តន្តោតិ ។ រាមន្តា ។
តេន ហិ ន វត្ថុនំ អញ្ញំ កេហ្មំ អញ្ញោ កម្មបបយោតិ ។

កម្មបបយកថា ។
បន្ទសមោ វិញ្ញា ។

តិស្ស ទុទ្ទានំ

បច្ចុយតា វត្ថុតា បដិច្ចសមុប្បាទោ អន្ធា^(១)
ខណោ លយោ មុហុត្ថំ ចត្តារោ អាសវំ
អនាសវំ លោកុត្តរាធំ ធម្មាធំ ជកមរណំ
លោកុត្តរំ សញ្ញាវេទយិតិវិរោធសមាបត្តិ លោ-
កុត្តរា សញ្ញាវេទយិតិវិរោធសមាបត្តិ លោកុយោ
សញ្ញាវេទយិតិវិរោធសមាបន្នោ កាលំ ក-
រេយ្យ ស្មេវ បត្តោ អសញ្ញាសត្វបិកា^(២) អញ្ញំ
កម្មំ អញ្ញោ កម្មបបយោតិ ។
តនិយោ បណ្ឌិតោ ។

អនុសយា សំវារោ ករេយ្យា ទូលត្វា វត្ថុតាតិ ។

១ ខ. បដិច្ចសមុប្បាទោ អន្ធា ច ។ ២ ខ. ឧ. អសញ្ញាសត្វបបិកា ។

ពាក្យដូច្នេះ យាងក្នុងព្រះសូត្រ ។ ហើ ។ ព្រោះហេតុហេតុ ព្រះបិទ
គួរតាមដាន កម្មដទៃ ការសន្សំទ្រុឌកម្មដទៃ ។

ចប់ កម្មបបយកថា ។
ចប់ បន្ទសមវិន្ទ ។

ទុទ្ទាននៃបន្ទសមវិគ្គតោន គឺ

ខិយាយ អភិការៈនៃធម៌ជាបច្ច័យកំណត់ហើយ ខ បដិច្ចស-
មុប្បាទ ខ អន្ធា (កាល) ខ ខណៈ លយៈ មុហុត្ថៈ ខ អា-
សវៈឬន ជាអនាសវៈ ខ ជកនិធិមរណៈរបស់លោកុត្តរធម៌ជា
លោកុត្តរៈ ខ សញ្ញាវេទយិតិវិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈ ខ
សញ្ញាវេទយិតិវិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈ ខ បុគ្គលចូល
កាន់សញ្ញាវេទយិតិវិរោធិ គប្បីធ្វើមរណកាល ខ មគ្គនោះ
ឯង ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ ខ កម្មដទៃ ការសន្សំទ្រុឌ
កម្មដទៃ ខ ។

ចប់ បណ្ឌិតៈ ទី ៣ ។

(ក្នុងបណ្ឌិតៈនេះ ខិយាយអភិ) អនុស័យ សំវារៈ គប្បៈ
មូលៈ នឹងបច្ច័យដែលកំណត់ហើយ ។

ធីត្តហោរវា

(២០៨) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។ អា-

មន្តា ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ មា វន្តិ មា ឧស្សិ មា

មុយ្ហិ មា កិលិស្សីតំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។ ន ហោវំ

វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។

អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នា ជស្សា មា

និរុជ្ឈីតំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ

បរស្ស ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា សញ្ញា

។ បេ ។ ឧប្បន្នា វេទនា ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នា

សច្ចា ឧប្បន្នំ វិរិយំ ឧប្បន្នា សតិ ឧប្បន្នា សមាធិ

។ បេ ។ ឧប្បន្នា ចត្វា មា និរុជ្ឈីតំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។

ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខណ្ឌាតីតំ ។ អា-

មន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧត្តាយ វាតំ ចជហាតិ ទោសំ

ចជហាតិ ។ បេ ។ អាធាត្តប្បំ ចជហាតីតំ ។ ន ហោវំ

វត្តព្វេ ។ បេ ។

ធីត្តហោរវា

(២០៨) បុគ្គលដទៃ សន្តត៍សន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ

ឬ ។ តើ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត៍សន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ ពួកគេ

ព្រឹក្សា កុំបីធំ កុំបីធ្មីធំ កុំលេចឆ្លើយឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន

គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត៍សន្តិនចិត្ត របស់

បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ តើ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត៍សន្តិនចិត្ត ផស្សៈ

របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំលេចឆ្លើយឡើយ បាន

ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត៍

សន្តិនចិត្ត វេទនារបស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។

សញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ វេទនា ដែលកើតឡើង

ហើយ ចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ សច្ចា ដែលកើតឡើងហើយ

វិរិយៈ ដែលកើតឡើងហើយ សតិ ដែលកើតឡើងហើយ សមាធិ

ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចត្វា ដែលកើតឡើងហើយ កុំ

លេចឆ្លើយឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៩) បុគ្គលដទៃ សន្តត៍សន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ

ឬ ។ តើ ។ បុគ្គលដទៃ លាបដំណត្ត លាបដំណាស ។ បេ ។ លាបដំ

អាធាត្តប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន

គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១០] បរា បរស្ស ចិត្តំ ឯត្ថុល្អាតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បរា បរស្ស អត្ថាយ មត្តំ ភាវេតិ ស-
 តិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ភោជ្ឈន្តំ ភាវេតីតិ ។ ឈ
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១១] បរា បរស្ស ចិត្តំ ឯត្ថុល្អាតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បរា បរស្ស អត្ថាយ ទុក្ខំ បរិជា-
 យាតិ សមុទយំ បដិហាតិ ឯរោធំ សច្ចិករោតិ មត្តំ
 ភាវេតីតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១២] បរា បរស្ស ចិត្តំ ឯត្ថុល្អាតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ភារកោ បរកតំ សុខ-
 ទុក្ខំ អញ្ញោ ភរោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ឈ
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១៣] បរា បរស្ស ចិត្តំ ឯត្ថុល្អាតីតិ ។
 អាមត្តា ។ ឈ វត្ថុ ភកវតា
 អត្តោ វ កតំ យាបំ អត្តោ សង្ខិលស្សតិ
 អត្តោ អកតំ យាបំ អត្តោ វ វិស្សជ្ឈតិ
 សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចុត្តំ យាត្រោ អញ្ញំ វិសោធយេតិ
 អត្ថេវ សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ឈ វត្ថុព្វំ
 បរា បរស្ស ចិត្តំ ឯត្ថុល្អាតីតិ ។

[២១៤] បុគ្គលដវៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដវៃ ចម្រើនចិត្ត ចម្រើនសតិសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ភោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដវៃ បានដែរ ។ អត្ថមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៥] បុគ្គលដវៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដវៃ កំណត់ដឹងខ្លួន លះខ្លួនសមុទយៈ ធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ខ្លួនរោគ ចម្រើននូវមត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដវៃបាន
 ដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] បុគ្គលដវៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដវៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដវៃ សុខទុក្ខ គឺ
 បុគ្គលដវៃធ្វើ បុគ្គលដវៃ ធ្វើ បុគ្គលដវៃ ទទួលបាន (សុខទុក្ខ)
 បានដែរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៧] បុគ្គលដវៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះត្រៃមាត្រគាត ព្រះត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួន
 ឯង រមែងសេចក្តីដោយខ្លួនឯង អ្នកមិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង តែងបរិ-
 សុទ្ធស្តានដោយខ្លួនឯង សេចក្តីបរិសុទ្ធនឹងមិនបរិសុទ្ធ ចំពោះខ្លួន អ្នក
 ដវៃ នឹងជម្រះអ្នកដវៃឱ្យស្អាតវាបានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដវៃ
 សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានទេ ។

[២០២] ន វត្តត្បូង បរោ បរស្ស ចិត្ត ចិត្ត ឈ្មោះ
 ភីតិ ។ អាមណ្ឌ ។ ធម្ម អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ វស្ស
 ភូតាតិ ។ អាមណ្ឌ ។ ហត្ថិ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ
 វស្ស ភូតា គេន វត រេ វត្តត្បូង បរោ បរស្ស ចិត្ត
 ចិត្ត ឈ្មោះ ភីតិ ។

និទ្ទហកថា ។

បគ្គហកថា

[២០៤] បរោ បរស្ស ចិត្ត បគ្គហកថា ។ អា-
 មណ្ឌ ។ បរោ បរស្ស ចិត្ត មា រដ្ឋ មា ធុស្សី មា
 មុយ្យិ មា កេលិស្សិតិ បគ្គហកថា ។ ន ហេវ
 វត្តត្បូង ។ បេ ។

[២០៦] បរោ បរស្ស ចិត្ត បគ្គហកថា ។ អា-
 មណ្ឌ ។ បរោ បរស្ស អណោភិ កុសលម្បលំ ជនេ-
 តិ អនោសំ កុសលម្បលំ ជនេតិ អហោហំ កុស-
 លម្បលំ ជនេតិ សុទ្ធិ ជនេតិ វិរិយំ ជនេតិ សតិ
 ជនេតិ សមាធិ ជនេតិ បញ្ញា ជនេតិ ។ ន ហេវ
 វត្តត្បូង ។ បេ ។

[២០២] បុគ្គលដទៃ ឬគ្រូយោធា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កត់ចិត្តរបស់
 បុគ្គលដទៃ បានឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងពួកដទៃអ្នកដល់ខ្ញុំក្នុង បាន ពួក
 ដទៃអ្នកស្ទាត់ជំនាញ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកដទៃអ្នកដល់
 ខ្ញុំក្នុង មាន ពួកដទៃអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក៏មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដទៃប្រើ
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កត់ចិត្ត របស់
 បុគ្គលដទៃបាន ។

ចប់ និទ្ទហកថា ។

បគ្គហកថា

[២០៤] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃថា អ្នកកុំ
 ត្រេកអរ កុំខឹង កុំភ័យ កុំសៅហ្មងឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ញ៉ាំងអាល្លោះដាក់កុសលម្បលឲ្យកើត ញ៉ាំង
 អាល្លោះដាក់កុសលម្បលឲ្យកើត ញ៉ាំងអាល្លោះដាក់កុសលម្បលឲ្យកើត
 ញ៉ាំងសព្វឲ្យកើត ញ៉ាំងវិរិយឲ្យកើត ញ៉ាំងសតិឲ្យកើត ញ៉ាំងសមា-
 ធិឲ្យកើត ញ៉ាំងបញ្ញាឲ្យកើត ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៦) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុត្តល្អាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នា ឧស្សោ មា ឱវស្ស័-
 តិ បុត្តល្អាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ
 បរស្ស ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា បញ្ញា មា
 ឱវស្ស័តិ បុត្តល្អាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៧) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុត្តល្អាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ ភតំ បដហតិ ទោ-
 សំ បដហតិ មោហំ បដហតិ ។ បេ ។ អាចាត្ថប្បំ
 បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៨) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុត្តល្អាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ មត្តំ ភាវេតិ សតិ-
 ប្បដ្ឋាជំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ភោជ្ឈន្តំ ភាវេតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុត្តល្អាតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ ធុត្តំ បរិជាណាតិ
 ។ បេ ។ មត្តំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១០) បុត្តលដវៃ ទំទុកបម្រុងចិត្ត របស់បុត្តលដវៃ បានដែរ
 អើ ។ បុត្តលដវៃ ផ្ដល់ចិត្តថា ផស្ស របស់បុត្តលដវៃ ដែលកើតឡើង
 ហើយ កុំលក់ទៅវិញឡើយ បានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុត្តលដវៃ ផ្ដល់ចិត្តថា វេទនា ដែលកើតឡើងហើយ
 ។ បេ ។ បញ្ញា របស់បុត្តលដវៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំលក់ទៅវិញ
 ឡើយ បានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១១) បុត្តលដវៃ ទំទុកបម្រុងចិត្ត របស់បុត្តលដវៃ បាន
 ដែរ ។ អើ ។ បុត្តលដវៃ លះបង់ភក្ដិ លះបង់ភាសៈ លះបង់មាហាៈ
 ។ បេ ។ លះបង់អនាត្ថប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុត្តលដវៃបានដែរ
 ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុត្តលដវៃ ទំទុកបម្រុងចិត្ត របស់បុត្តលដវៃ បានដែរ
 ។ អើ ។ បុត្តលដវៃ ចម្រើនមគ្គ ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុត្តលដវៃ បានដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៣) បុត្តលដវៃ ទំទុកបម្រុងចិត្ត របស់បុត្តលដវៃបានដែរ
 ។ អើ ។ បុត្តលដវៃ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុត្តលដវៃ បានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(២២០) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុគ្គលាតីតិ ។ កា-

មន្តា ។ អន្តោ អញ្ញាស្ស ករណេតិ បរតាតំ សុខុត្តំ

អន្តោ ករណេតិ អញ្ញា បដិសំវេនេតីតិ ។ ឧ

ហោវំ វត្តេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុគ្គលា-

តីតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ វត្តំ កតវតា អត្តោ វ

កតំ ចាបំ ។ បេ ។ ឆាញោ អញ្ញំ វិសោធយេតិ

អន្តោ សុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេធន ហិ ឧ

វត្តំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុគ្គលាតីតិ ។

(២២២) ឧ វត្តំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បុគ្គលា-

តីតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ អត្តំ ពលប្បត្តា អត្តំ

វស្សតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហោវំ អត្តំ ពលប្បត្តា

អត្តំ វស្សតា តេធន វត វេ វត្តេ បរោ បរស្ស

ចិត្តំ បុគ្គលាតីតិ ។

(២២១) បុគ្គលដវៃ ចំនុកប្រមាណ របស់បុគ្គលដវៃ បានដវៃ

ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដវៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដវៃ អ្នកខ្ពស់ដល់

បុគ្គលដវៃធ្វើ បុគ្គលដវៃ ធ្វើ បុគ្គលដវៃ ទទួលបាន (ខ្សែស្រឡៅ) បាន

ដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដវៃ ទំនុក

បម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានដៃឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ

ភាគ ត្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ។ បេ ។ អ្នកដវៃ ខឹង

ដប្រះអ្នកដវៃឲ្យស្អាត ពុំបានឡើយ ភាគដ្ឋាន មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរកាលថា បុគ្គលដវៃ ទំនុកបម្រុង

ចិត្ត របស់បុគ្គលដវៃ បានទេ ។ បេ ។

(២២២) បុគ្គល មិនគួរកាលថា បុគ្គលដវៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត

របស់បុគ្គលដវៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកដទៃអ្នកដល់នូវកម្លាំង

មាន ពួកដទៃអ្នកស្អាតដីនាញ មានដៃឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកដទៃ

អ្នកដល់នូវកម្លាំង ក៏មាន ពួកដទៃអ្នកស្អាតដីនាញ ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ

ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរកាលថា បុគ្គលដវៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត

(២២៣) បរា បរាស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ ។

អាមត្តា ។ បរា បរាស្ស ទុក្ខំ អនុប្បនេតិ ។ ១

ហេវំ វត្ថុវេ ។ បេ ។ បរា បរាស្ស ទុក្ខំ ២ អ-

នុប្បនេតិ ។ អាមត្តា ។ បរា បរាស្ស សុខំ ៣

អនុប្បនេតិ ។ ១ ២ ហេវំ វត្ថុវេ ។ បេ ។ បរា

បរាស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ ។ អាមត្តា ។ បរា

បរាស្ស អត្ថុវេ សុខំ អនុប្បនេតិ អត្ថេសំ សុខំ

អនុប្បនេតិ តស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ ។ ១ ហេវំ

វត្ថុវេ ។ បេ ។ បរា បរាស្ស លេ អត្ថុវេ ២

អត្ថេសំ ៣ តស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ ។ អាមត្តា ។

ហេវំ បរា បរាស្ស លេ អត្ថុវេ ៣ អត្ថេសំ ៣

តស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ លេ វត្ថុ ៣ វត្ថុវេ បរា

បរាស្ស សុខំ អនុប្បនេតិ ។

(២២៣) បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ

ដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីទុក្ខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បាន

ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់

សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ

ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេ ។ អ្នកមិនគួរពាល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គល

ដទៃ បានដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន

ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ

ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខ

របស់ពួកដទៃ មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យ

ដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលដទៃ ប្រគល់

សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកដទៃ មិន

បាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបាន

ទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តី

សុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។

អភិបាលវិទ្យា ធម្មវិទ្យា

(២២៤) បរា បរស្ស សុចំ អនុប្បនេតិទិ ។

អាមន្តា ។ អាមន្តា អន្តស្ស កាមន្តា បរតតំ
សុចន្តំ អាមន្តា កាមន្តិ អាមន្តា បដិសំវេនេតិទិ ។

ន ហេវ វត្ថុត្វ ។ បេ ។

(២២៥) ន វត្ថុត្វំ បរា បរស្ស សុចំ អនុប្បនេ-

តិទិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អាយស្សា ឧទាយី ឯតន-
រោច តហ្មង្គំ វត ឆោ កកវំ ធុត្តនម្មានំ ឧបហត្តា

តហ្មង្គំ វត ឆោ កកវំ សុចនម្មានំ ឧបហត្តា
តហ្មង្គំ វត ឆោ កកវំ អកុសលានំ នម្មានំ

ឧបហត្តា តហ្មង្គំ វត ឆោ កកវំ កុសលានំ
នម្មានំ ឧបហត្តាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហិ បរា បរស្ស សុចំ អនុប្បនេតិទិ ។

សុត្តន្តបិដក ។

អធិក្កយមនសិការកថា

(២២៦) អធិក្កយ្ហ មនសិការកតិទិ ។ អាមន្តា ។

តេន ចិន្តេន តំ ចិត្តំ បរិយាបាតិទិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វ
។ បេ ។ តេន ចិន្តេន តំ ចិត្តំ បរិយាបាតិទិ ។

អភិបាលវិទ្យា ធម្មវិទ្យា

(២២៧) បុគ្គលដវៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដវៃ ។

វដេវ ។ អើ ។ បុគ្គលដវៃ ជាបុគ្គលដ៏ឆ្លាតវៃដែលបុគ្គលដវៃ សុខទុក្ខ
ដែលបុគ្គលដវៃធ្វើ បុគ្គលដវៃ ទទួលបាន (ឲ្យសុខទុក្ខ)
បានវដេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលដវៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ

ឲ្យដល់បុគ្គលដវៃ បានទេវ ។ អើ ។ ព្រែងព្រះធាយិត្តមានអាយុបាន
ពោលដូច្នេះហើយថា ឡើង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំចាត់បង់ឲ្យទុក្ខធម៌
តាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឡើង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្កើន
ចូលមកឲ្យសុខធម៌តាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឡើង ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់កំចាត់បង់ឲ្យអកុសលធម៌តាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង
ឡើង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្កើនចូលមកឲ្យកុសលធម៌តាំងឡាយជា
ច្រើន ដល់ពួកយើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ បុគ្គលដវៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដវៃបាន ។
ចប់ សុត្តន្តបិដក ។

អធិក្កយមនសិការកថា

(២២៩) បុគ្គល ក្រាស់ដឹងហើយ រើបង្កើតក្នុងចិត្តប្ប ។ អើ ។

បុគ្គល ដឹងច្បាស់ឲ្យចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះវដេវ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់ឲ្យចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះប្ប ។

១ ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អនាគត អនាគតន្ត មនសិ-
 កកោនោ អតីត អតីតន្ត មនសិកកោតិ បច្ចុប្បន្ន
 បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិកកោតីតិ ។ ១ ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 អនាគត អនាគតន្ត មនសិកកោនោ អតីត អតីតន្ត
 មនសិកកោតិ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិកកោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិណ្ឌ ធម្មាណំ ។ បេ ។ ទិណ្ឌ
 ចិត្តាណំ សមោធាណំ ហោតីតិ ។ ១ ហេវ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិកកោនោ អតីត
 អតីតន្ត មនសិកកោតីតិ ។ ១ ហេវ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិកកោនោ អតីត
 អតីតន្ត មនសិកកោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិណ្ឌ ធម្មា-
 ណំ ។ បេ ។ ទិណ្ឌ ចិត្តាណំ សមោធាណំ ហោតីតិ ។ ១
 ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិក-
 កោនោ អនាគត អនាគតន្ត មនសិកកោតីតិ ។ ១
 ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្នន្ត មនសិ-
 កកោនោ អនាគត អនាគតន្ត មនសិកកោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទិណ្ឌ ធម្មាណំ ។ បេ ។ ទិណ្ឌ ចិត្តាណំ
 សមោធាណំ ហោតីតិ ។ ១ ហេវ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[illegible]

បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មនសិករោតិ អតីត អតីតន្តិ
 មនសិករោតិ អនាគត អនាគតន្តិ មនសិករោតិ ។
 ១ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មនសិក-
 រោតិ អតីត អតីតន្តិ មនសិករោតិ អនាគត អនា-
 គតន្តិ មនសិករោតិ ។ អាមន្តា ។ តិល្លា ឧស្សា ឯ
 ។ បេ ។ តិល្លា ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។ ១
 ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២២៧) ១ វត្ថុព្វ អធិក្កយ មនសិករោតិ ។
 អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ ភកវតា
 សព្វេ សង្ខារ អធិក្កាតិ យនា បញ្ញាយ បស្សតិ
 អថ ធិត្ថន្តិ ធុត្ថេ ឯស មត្តោ វិសុទ្ធិយា
 សព្វេ សង្ខារ ធុត្ថាតិ យនា បញ្ញាយ បស្សតិ
 អថ ធិត្ថន្តិ ធុត្ថេ ឯស មត្តោ វិសុទ្ធិយា
 សព្វេ ឧប្បា អធិក្កាតិ យនា បញ្ញាយ បស្សតិ
 អថ ធិត្ថន្តិ ធុត្ថេ ឯស មត្តោ វិសុទ្ធិយាតិ
 អត្ថេ សុត្តន្តាតិ ។ អាមន្តា ។ តេជ ហិ អធិក្កយ
 មនសិករោតិ ។

បុគ្គល លាភវិទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យបច្ចុប្បន្ន ជា... បច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
 ឲ្យអតីត ជាអតីត តែងធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យអនាគត ជាអនាគតដែរ
 ។ អ្នកមិនគួរការយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យ
 បច្ចុប្បន្ន ជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យអតីត ជាអតីត តែងធ្វើទុក្ខ
 ក្នុងចិត្ត ឲ្យអនាគត ជាអនាគតដែរ ។ តើ ។ ការប្រជុំនេះ ខែផស្សៈ
 តាំងបី ។ បេ ។ ខែចិត្តតាំងបី ។ អ្នកមិនគួរការយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ។ តើ ។ ត្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល
 ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា សង្ខារតាំងឡាយទាំងអស់ មិនទៀងដូច្នេះ
 ក្នុងកាលណា វេទន៍ឡើយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះ
 ជាដូច្នេះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា
 សង្ខារតាំងឡាយទាំងអស់ ជាទុក្ខដូច្នេះ ក្នុងកាលណា វេទន៍ឡើយណាយ
 ចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាដូច្នេះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ
 បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា ធម៌តាំងឡាយទាំងអស់ ជាអនត្តាដូច្នេះ
 ក្នុងកាលណា វេទន៍ឡើយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាដូច្នេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ភាគដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ តើ ។
 ព្រាហ្មណ៍នោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនេះ ។

រូប ហេតុតិកថា

(២២៥) រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ អលោ-

កោ ហេតុតិ ។ ន ហេតុ វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ អនោ-
សោ ហេតុ ។ ឃេ ។ អនោហោ ហេតុ លោកោ ហេតុ
នោសោ ហេតុ អោហោ ហេតុតិ ។ ន ហេតុ
វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ
អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ ន
ហេតុ វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ ននុ អនាមម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
អនាមម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជី
តោ វត វេ វត្តព្វេ រូបំ ហេតុតិ ។

(២២៨) អលោកោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថំ
តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ ហេតុ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។
បណីជីតិ ។ ន ហេតុ វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ អនោសោ
ហេតុ អនោហោ ហេតុ លោកោ ហេតុ នោសោ
ហេតុ អោហោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អា-
វដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ហេតុ

រូប ហេតុតិកថា

(២២៩) រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ អលោ-
កោ ហេតុតិ ។ ន ហេតុ វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ អនោ-
សោ ហេតុ ។ ឃេ ។ អនោហោ ហេតុ លោកោ ហេតុ
នោសោ ហេតុ អោហោ ហេតុតិ ។ ន ហេតុ
វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ
អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ ន
ហេតុ វត្តព្វេ ។ ឃេ ។ ននុ អនាមម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
អនាមម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ ឃេ ។ បណីជី
តោ វត វេ វត្តព្វេ រូបំ ហេតុតិ ។

(២២៨) អលោកោ ហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ
។ ឃេ ។ ការព័ន្ធទុក ចំពោះអលោកោនោះ មានដៃល្អ ។ ឃើ ។ រូប
ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ ។ ឃេ ។ ការព័ន្ធទុក
ចំពោះរូបនោះ មានដៃល្អ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។
អនោសោ ជាហេតុ អនោហោ ជាហេតុ លោកោ ជាហេតុ ពោសោ
ជាហេតុ អោហោ ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ ។ ឃេ ។
ការព័ន្ធទុក ចំពោះអោហោនោះ មានដៃល្អ ។ ឃើ ។ រូប ជាហេតុ

សារម្មណំ ធនុត្តិ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ៌-
ដិតិ ។ ធន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២៣០) រូបំ ហេតុ អនាមម្មណំ ធនុត្តិ តស្ស អាវុដ្ឋ-
នា ។ បេ ។ បណ៌ដិតិ ។ អាមត្តា ។ អលោកោ
ហេតុ អនាមម្មណោ ធនុត្តិ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។
បណ៌ដិតិ ។ ធន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។ រូបំ ហេតុ
អនាមម្មណំ ធនុត្តិ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ៌ដិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនោសោ ហេតុ អមោហោ ហេតុ
លោកោ ហេតុ ធាសោ ហេតុ មោហោ ហេតុ
អនាមម្មណោ ធនុត្តិ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ៌-
ដិតិ ។ ធន បោវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២៣១) ធន វត្តំ រូបំ ហេតុតិ ។ អាមត្តា ។
ធនុ មហាក្ខតា ឧបាទាយរូបាធិ(១) ឧបាទាយហេតុ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ មហាក្ខតា ឧបាទាយរូបាធិ
ឧបាទាយហេតុ តេន វត វេ វត្តោ រូបំ ហេតុតិ ។
អ្វី ហេតុតិថា ។

១ ម ធម្មរូបាធិ ។

ប្រតបដាយការម្មណំ ការំភីនី ។ បេ ។ ការំភីនីចិត្តទុក ចំពោះ
នោះ មានដៃប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣២) រូប ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការំភីនី ។ បេ ។
ការំភីនីចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ តើ ។ អលោកោ ជា
ហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការំភីនី ។ បេ ។ ការំភីនីចិត្តទុក ចំពោះ
អលោកោនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការំភីនី ។ បេ ។ ការំភីនីចិត្តទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេ ។ តើ ។ អលោកោ ជាហេតុ អមោហោ ជា
ហេតុ ហេតុ អលោកោ ជាហេតុ ហេតុ អមោហោ ជាហេតុ មិន
មានអារម្មណ៍ ការំភីនី ។ បេ ។ ការំភីនីចិត្តទុក ចំពោះមោហោនោះ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាហេតុទេ ។ តើ ។
ប្រសិនបើហេតុ ជាហេតុជាវិភាស្រយ របស់ភ្នែកទុបាទាយរូប ។ តើ ។
ប្រសិនបើមហាក្ខត ជាហេតុជាវិភាស្រយ របស់ភ្នែកទុបាទាយរូប ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរកោលថា រូប ជាហេតុមែន ។

ប្រែ សម្រាប់ក្រសួង

(២៣២) រូប សម្រាប់ក្រសួង ។ អាមាត្យ ។ អ-
លោកសម្រាប់ក្រសួង ។ ឧ ហៅ វត្តភ្នំ ។ បេ ។ អ-
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ អនោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។
លោកសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។
អនោសម្រាប់ក្រសួង ។ ឧ ហៅ វត្តភ្នំ ។ បេ ។

(២៣៣) រូប សម្រាប់ក្រសួង ។ អាមាត្យ ។ សា-
រាជ្យណ៍ អត្ថ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។
ឧ ហៅ វត្តភ្នំ ។ បេ ។ ឧទុ អនាមាត្យណ៍ ឧត្ត
តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ អាមាត្យ ។
ហាញ្ច អនាមាត្យណ៍ ឧត្ត តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
បណ្ឌិត ។ ហា វត វេ វត្តភ្នំ រូប សម្រាប់ក្រសួង ។

(២៣៤) អនោសោ សម្រាប់ក្រសួង សារាជ្យណ៍
អត្ថ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ អាមាត្យ ។
រូប សម្រាប់ក្រសួង សារាជ្យណ៍ អត្ថ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
បណ្ឌិត ។ ឧ ហៅ វត្តភ្នំ ។ បេ ។ អនោសោ
សម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ អនោសោ សម្រាប់ វិញ្ញ
សតិ សមាធិ បញ្ញា លោក ទោសោ មោហា

ប្រែ សម្រាប់ក្រសួង

(២៣៥) រូប សម្រាប់ក្រសួង ។ អ ។ រូប (ប្រែ) ។
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ នោសម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។
នោសម្រាប់ក្រសួង ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(២៣៦) រូប សម្រាប់ក្រសួង ។ អ ។ រូប សម្រាប់ក្រសួង
អនោសោ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដៃរូប ។
អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ រូបសម្រាប់ មិនមានអនោសោ ការ
ព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អ ។
ប្រសិនបើរូប មិនមានអនោសោ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ មានអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា
រូប សម្រាប់ក្រសួង ។

(២៣៧) អនោសោ សម្រាប់ក្រសួង សម្រាប់ក្រសួង ការ
ព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះអនោសោនោះ មានដៃរូប ។ អ ។
រូប សម្រាប់ក្រសួង សម្រាប់ក្រសួង ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការ
ព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដៃរូប ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ អនោសោ សម្រាប់ក្រសួង ។ បេ ។ អនោសោ
សម្រាប់ វិញ្ញ សតិ សមាធិ បញ្ញា លោក ទោសោ មោហា

មាន ឆ័ដ្ឋ វិចិត្រីត្ថា ដឹង ឧប្បត្តិ មហិវត្ត អនោត្តរ្យ
 សហេតុតំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សហេតុតំ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

(២៣៥) រូបំ សហេតុតំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តរ្យ
 សហេតុតំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ រូបំ សហេ-
 តុតំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិតិ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តរ្យ សហេតុតំ អនាម្បណំ នត្ថំ
 តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

(២៣៦) ន វត្ថុញ រូបំ សហេតុតត្ថំ ។ អា-
 មន្តា ។ នធុរូបំ សម្បជ្ជយត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ រូបំ
 សម្បជ្ជយំ តេន វត្ថុ វេ វត្ថុញ រូបំ សហេតុតត្ថំ ។
 រូបំ សហេតុតត្ថំ ។

មាន ឆ័ដ្ឋ វិចិត្រីត្ថា ដឹង ឧប្បត្តិ មហិវត្ត អនោត្តរ្យ
 ដោយហេតុ ប្រកបដោយការណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក ចំពោះអនាម្បនោះ មានវដ្ត ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយ
 ហេតុ ប្រកបដោយការណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំ-
 ពោះរូបនោះ មានវដ្ត ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៥) រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានការណ៍ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ អនោត្តរ្យ
 ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានការណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
 ចិត្តទុក ចំពោះអនោត្តរ្យនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានការណ៍ ការ
 រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។
 អនោត្តរ្យ ប្រកបដោយហេតុ ។ បេ ។ អនោត្តរ្យ ប្រកបដោយហេតុ
 តែមិនមានការណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្ត-
 រ្យនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយហេតុទេ ។
 អើ ។ ត្រង់ប្រ ប្រកបដោយបច្ច័យ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប ប្រកប
 ដោយបច្ច័យនៃ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពាល
 ថា រូប ប្រកបដោយហេតុនៃ ។

ប្រែ កុសលកុសលវដ្តិកថា

[២៣៧] រូប កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្ម-

ណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ នន្ទ អនាម្បណំ នត្ថិ
តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថំ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
បណីជិ តោ វត វេ វត្ថុញ រូបំ កុសលន្តិ ។

[២៣៨] អណោសោ កុសលោ សារម្មណោ

អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អា-
មន្តា ។ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អា-
វដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ
។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។ អនោ-
សោ កុសលោ ។ បេ ។ សន្នា វិរិយំ សតិ ស-
មាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា សារម្មណោ អត្ថិ
តាយ អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
បណីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

ប្រែ កុសលកុសលវដ្តិកថា

[២៣៧] រូប ជាតុសល ។ ភី ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍

ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនមានអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ
។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ ភី ។ ប្រសិន
បើរូបមិនមានអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ
មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា រូប ជាតុសលទេ ។

[២៣៨] អាលាភៈ ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ

។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះអាលាភៈនោះ មានដែរឬ ។ ភី ។ រូប
ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អាលាភៈ ជាតុសល ។ បេ ។ អាលាភៈ ជាតុសល ។ បេ ។ សន្នា
វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាតុសល ប្រកបដោយអារ-
ម្មណ៍ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មាន
ដែរឬ ។ ភី ។ រូប ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការព័ន្ធ
។ បេ ។ ការព័ន្ធចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៣៩) រូបំ កុសលំ អនាមគ្គណំ ធន្តិ តស្ស
 ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោកោ
 កុសលោ អនាមគ្គណោ ធន្តិ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ រូបំ កុស-
 លំ អនាមគ្គណំ ធន្តិ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ ប-
 ណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។
 បញ្ញា កុសលា អនាមគ្គណា ធន្តិ តាយ ភាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២២០) រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អារម្មណំ
 ឆត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ឧ
 បោកំ វត្តោ ។ បេ ។ ឧទុ អនារម្មណំ ឆត្តិ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
 អនារម្មណំ ឆត្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជ
 បោ វត រេ វត្តោ រូបំ អកុសលន្តិ ។ បេ ។

(២២០) លោក អគ្គសាលា សាវត្ថុណា អតីត
តស៊ូ អារ្យធន ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ អាមត្ត ។

(២៣៧) រូប ជាតុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការវិវឌ្ឍ រ លេ ២
 ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ រ អើ ២ អសាសៈ ជា
 តុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការវិវឌ្ឍ រ លេ ២ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
 អសាសៈនោះ មិនមានទេ រ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ រ លេ ២
 រូប ជាតុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការវិវឌ្ឍ រ លេ ២ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ រ អើ ២ អសាសៈ ជាតុសល រ លេ ២
 បញ្ញា ជាតុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការវិវឌ្ឍ រ លេ ២ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះបញ្ញានោះ មិនមានទេ រ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ រ លេ ២

(២២០) រួម ជាអត្ថសលក្ខ ។ អើ ។ រួច ប្រគល់ដោយការម្នាក់
ការរំពឹង ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តខ្ពស់ ចំពោះរូបនោះ មានផែន ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រង់រួច មិនមានការម្នាក់ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តខ្ពស់ ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។
ប្រសិនបើរួច មិនមានការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តខ្ពស់
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ខ្មោចអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រួច
ជាអត្ថសលក្ខ ។ បេ ។

(២២២) លោកៈ ជាតុល្យស ប្រគល់ជាយកម្មណ៍ ការគំនិត
 ។ បេ ។ ការគំនិតត្រូវ ចំពោះលោកៈនោះ មានដៃចូល ។ ឆើ ។

ព្រះ ពុទ្ធសាសនាប្បវត្តន៍

រូបំ អកុសលំ សាវច្ឆណំ អត្ថំ តស្ស ភាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។
 នោសោ មោហោ មាណោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អ-
 កុសលំ សាវច្ឆណំ អត្ថំ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អកុសលំ សាវច្ឆណំ
 អត្ថំ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

(២២២) រូបំ អកុសលំ អនាវច្ឆណំ នត្ថំ តស្ស
 ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ លោភោ
 អកុសលោ អនាវច្ឆណោ នត្ថំ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ រូបំ អកុស-
 លំ អនាវច្ឆណំ នត្ថំ តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ នោសោ មោហោ មាណោ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អកុសលំ អនាវច្ឆណំ នត្ថំ
 តស្ស ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

ព្រះ ពុទ្ធសាសនាប្បវត្តន៍

រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការរំពឹង
 ចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល
 ប្រកបដោយការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
 អនោត្តប្បនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយ
 ការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២២) រូប ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ លោភៈ ជាអកុ-
 សល មិនមានការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
 លោភនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រូប ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្តប្បនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៣) ន វត្តភ្នំ រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ន កាយកម្ម វេទកម្ម កុស-
 លធម៌ អកុសលធម៌តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ កាយ-
 កម្ម វេទកម្ម កុសលធម៌ អកុសលធម៌ តេជ វត-
 រេ វត្តភ្នំ រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌តិ ។

រូប កុសលកុសលនិកាយ ។

រូប វិញ្ញាណកោតិកបិ

(២២៤) រូប វិញ្ញាណកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូប សុខវេទ-
 និយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ វេទ-
 នាយ សម្មយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ អទុក្ខ-
 មសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ឯស្សេន សម្មយុត្តំ
 ។ បេ ។ ចិត្តន សម្មយុត្តំ សារធុណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ ចណីជិតិ ។ ន ហេវ វត្តភ្នំ
 ។ បេ ។ ន ទុ ទុ សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ អនាវជ្ជនា នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 ចណីជិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ ន សុខវេទនិយំ ន
 ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាវជ្ជនា នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ ចណីជិតិ តោ វត រេ វត្តភ្នំ រូប វិញ្ញាណកោតិ ។

(២២៥) បុគ្គលបិទន្តរិយាយេវ រូប ជាតុសល កំហម ជា
 អកុសលកំហមទេ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្មនិងវេទកម្ម ជាតុសល កំ
 ហម ជាអកុសល កំហមទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកាយកម្មនិងវេទកម្ម ជា
 តុសល កំហម ជាអកុសល កំហម ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា រូប ជាតុសលកំហម ជាអកុសលកំហម ។

ចប់ រូបកុសលកុសលនិកាយ ។

រូបវិញ្ញាណកោតិកបិ

(២២៦) រូប ជាវិបាក ។ អើ ។ រូប គួរដល់ការរើសរុទ
 គួរដល់ការរើសទុក គួរដល់ការរើសអទុកមសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា
 ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយការម្នាស់ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនគួរដល់ការរើសរុទ មិនគួរដល់ការ
 រើសទុក ។ បេ ។ មិនមានការម្នាស់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនគួរដល់ការ
 រើសរុទ មិនគួរដល់ការរើសទុក ។ បេ ។ មិនមានការម្នាស់ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវិបាកទេ ។

(២២៤) ដេស្សនា វិចារណា ដេស្សនា សុខវេទនិ-
យោ ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សាវច្ឆណំ អន្តិ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
វិចារកោ រូបំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
សាវច្ឆណំ អន្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២២៥) រូបំ វិចារកោ រូបំ ន សុខវេទនិយំ ន
ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាវច្ឆណំ អន្តិ តស្ស អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ដេស្សនា
វិចារកោ ដេស្សនា ន សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ អនាវច្ឆណោ អន្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២២៦) ន វត្ថុត្វេ រូបំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
នទុ តត្ថស្ស តត្ថត្តា ទុច្ចន្តា ចិត្តចេតសីកា ធម្មា
វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ តត្ថស្ស តត្ថត្តា
ទុច្ចន្តា ចិត្តចេតសីកា ធម្មា វិចារកោ តេន វត
ន វត្ថុត្វេ តត្ថស្ស តត្ថត្តា ទុច្ចន្តំ រូបំ វិចារកោតិ ។

(២២៧) ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការវិវត្ត គួរដល់
ការវិវត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយការវិវត្ត ការវិវត្ត ។ បេ ។
ការវិវត្ត ចំពោះផស្សៈនោះ មានផស្សៈ ។ អើ ។ រូប ជាវិបាក
រូប គួរដល់ការវិវត្ត គួរដល់ការវិវត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយការវិវត្ត
ការវិវត្ត ។ បេ ។ ការវិវត្ត ចំពោះរូបនោះ មានផស្សៈ ។ អ្នកវិវត្ត
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៨) រូប ជាវិបាក រូប មិនគួរដល់ការវិវត្ត មិនគួរដល់
ការវិវត្ត ។ បេ ។ មិនមានការវិវត្ត ការវិវត្ត ។ បេ ។ ការវិវត្ត
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ
មិនគួរដល់ការវិវត្ត មិនគួរដល់ការវិវត្ត ។ បេ ។ មិនមានការវិវត្ត
ការវិវត្ត ។ បេ ។ ការវិវត្ត ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាវិបាកទេ ។ អើ ។
ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយចិត្តនិងចេតសីកាដែលកើតឡើងព្រោះ
ធ្វើឡើង ជាវិបាក ។ អើ ។ ប្រសិនបើធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយ
ចិត្តនិងចេតសីកាដែលកើតឡើងព្រោះធ្វើឡើង ជាវិបាក ។ បុគ្គលមិន
ដឹងប្រើ ព្រោះហេតុនោះ គួរពោលថា រូប ដែលកើតឡើងព្រោះ
ធ្វើឡើង ជាវិបាក ។

(២២៨) អង្គ រូប រូបាវចនា ។ រាម ។ ស-
 ហាបត្តសិយំ ឧបបត្តសិយំ ធិដ្ឋនម្មសុខវិហារំ សមា-
 បត្តសិយេន ចិត្តន ឧបបត្តសិយេន ចិត្តន ធិដ្ឋ-
 នម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតំ សហនាតំ សំ-
 សង្ខំ សម្បយុត្តំ ឯកុច្ឆាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុតំ
 ឯការម្មណាទិ ។ ន ហោវំ វត្ថុញ ។ មេ ។ ន ឧ ។
 សហាបត្តសិយំ ន ឧបបត្តសិយំ ន ធិដ្ឋនម្មសុខ-
 វិហារំ ន សហាបត្តសិយេន ចិត្តេន^(១) ឧបបត្តសិ-
 យេន ចិត្តេន^(២) ធិដ្ឋនម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហ-
 គតំ សហនាតំ សំសង្ខំ សម្បយុត្តំ ឯកុច្ឆាទំ ឯក-
 និរោធំ ឯកវត្ថុតំ ឯការម្មណាទិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ-
 ប សហាបត្តសិយំ ន ឧបបត្តសិយំ ន ធិដ្ឋនម្មសុខ-
 វិហារំ ន សហាបត្តសិយេន ចិត្តេន ។ មេ ។ ឯកា-
 រម្មណំ នោ វត រេ វត្ថុញ អង្គ រូប រូបាវចនា ។

(២២៩) រូប វាចនាវចនា ហោវំវេ ។ មេ ។ រូប ស្វភវ-
 សមាបត្តិ ស្វភវកតំណីត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 គ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយ
 គ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា
 ដោយចិត្តដែលស្វភវកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វភវកតំណីត ចិត្តដែល
 នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
 ក្រែងប្រ មិនស្វភវកសមាបត្តិ មិនស្វភវកតំណីត មិននៅជាសុខក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រ-
 កបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា
 មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វភវកសមាបត្តិ ចិត្តដែល
 មិនស្វភវកតំណីត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ មេ ។
 ប្រសិនបើប្រ មិនស្វភវកសមាបត្តិ មិនស្វភវកតំណីត មិននៅជាសុខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វភវកសមា-
 បត្តិ ។ មេ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាច្រកវចនា
 មានទេ ។

(២៤៩) អង្គ រូប អរូបាវចរន្ត្រី ។ ធម្មត្ថ ។ សមា-
 បត្តេសីយំ ឧបបត្តេសីយំ ធិដ្ឋនម្មសុខវិហារំ សមាបត្តេ-
 សីយេន និរត្តេន ឧបបត្តេសីយេន ចិន្តេន ធិដ្ឋនម្ម-
 សុខវិហារេន ចិន្តេន សមាគតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ
 សម្មយុត្តំ ឯតុឡាធំ ឯកជំរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯកា-
 រម្មណន្ត្រី ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វ ។ បេ ។ ននុ ន ស-
 មាបត្តេសីយំ ន ឧបបត្តេសីយំ ន ធិដ្ឋនម្មសុខវិហារំ
 ន សមាបត្តេសីយេន និរត្តេន ។ បេ ។ ឯកាវត្ថុ-
 ណន្ត្រី ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ ន សមាបត្តេសីយំ ន
 ឧបបត្តេសីយំ ។ បេ ។ ឯកវត្ថុកំ ឯកាវត្ថុណំ ។ ធម្ម-
 តេ វត្ថុត្វ អង្គ រូប អរូបាវចរន្ត្រី ។

(២៥០) ន វត្ថុត្វ អង្គ រូប រូបាវចរ អង្គ រូប អរូបាវ-
 ចរន្ត្រី ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមាវចរកម្មស្ស កតត្តា
 រូបំ កាមាវចរន្ត្រី ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កាមាវចរ-
 កម្មស្ស កតត្តា រូបំ កាមាវចរំ តេន វត វ វត្ថុត្វ
 រូបាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូបំ រូបាវចរំ អរូបាវចរ-
 កម្មស្ស កតត្តា រូបំ អរូបាវចរន្ត្រី ។

(២៥១) រូប ជាអរូបាវចរ ហេវំវត្ថុ ។ អេវំ ។ រូប ដែល
 ស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត ទៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំ-
 ណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់
 ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត
 ចិត្តដែលទៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។
 ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិនទៅ
 ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ មានការម្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែល
 មិនស្វែងរកសមាបត្តិ ឬ ។ អេវំ ។ ប្រសិនបើរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ
 មិនស្វែងរកកំណើត ។ បេ ។ មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់ជាមួយគ្នា
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា រូប ជាអរូបាវចរ មានទេ ។

(២៥២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាអរូបាវចរ ក៏មាន រូប
 ជាអរូបាវចរ ក៏មានទេ ។ អេវំ ។ ក្រែងរូប ជាតាមាវចរ ព្រោះធ្វើកម្ម
 ជាតាមាវចរ ។ អេវំ ។ ប្រសិនបើរូប ជាតាមាវចរ ព្រោះធ្វើកម្មជា
 តាមាវចរមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា
 រូប ជាអរូបាវចរ ព្រោះធ្វើកម្មជាអរូបាវចរ រូប ជាអរូបាវចរ ព្រោះធ្វើ
 កម្មជាអរូបាវចរដែរ ។

ប្រការទី ១៖ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ

(២៤០) រូបភកោ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សមាបត្តសិយោ ឧបបត្តសិយោ ធិដ្ឋធម្មសុ-
ខវិហារោ សមាបត្តសិយោ ចិត្តេន ឧបបត្តសិយោ
ចិត្តេន ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហ-
ជាតោ សំសរដ្ឋោ សម្មយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកទិកា-
ទោ ឯកវត្ថុតោ ឯកាវច្ចុណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ
។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តសិយោ ន ឧបបត្តសិយោ
ន ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តសិយោ ចិត្តេន
។ បេ ។ ឯកវត្ថុតោ ឯកាវច្ចុណាតិ ។ អាមត្តា ។
ហាវ្វំ ន សមាបត្តសិយោ ន ឧបបត្តសិយោ ន ធិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តសិយោ ចិត្តេន ។ បេ ។
ឯកវត្ថុតោ ឯកាវច្ចុណា ហេ វត ហេ វត្ថុតេ រូបភកោ
រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។

(២៤២) រូបភកោ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សទ្ធកតោ សទ្ធជាគុបរិយាយប្លោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។ រូបភកោ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។
អាមត្តា ។ តទ្ធកតោ ។ បេ ។ រសភកោ ។ បេ ។
ដោដ្ឋព្វភកោ ដោដ្ឋព្វនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុតេ ។ បេ ។

ប្រការទី ២៖ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ

(២៤១) រូបភកៈ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ ហេ ។ រូបភកៈ រូប-
ស្វន្តរកសមាបត្តិ ស្វន្តរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅ
ជាមួយគ្នា រក្សាជាមួយគ្នា ឈាយប្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើត
ជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការប្បណ៍ជាមួយ
គ្នា ដោយចិត្តដែលស្វន្តរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វន្តរកកំណើត ចិត្ត
ដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូបភកៈ មិនស្វន្តរកសមាបត្តិ មិនស្វន្តរកកំណើត មិននៅជា
សុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការប្បណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
ដែលមិនស្វន្តរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេវ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូបភកៈ
មិនស្វន្តរកសមាបត្តិ មិនស្វន្តរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន
មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការប្បណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វន្តរក
សមាបត្តិ ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា រូបភកៈ
រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។

(២៤២) រូបភកៈ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អើ ។ សទ្ធកតៈ
រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រូបភកៈ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អើ ។ តទ្ធកតៈ ។ បេ ។ រស-
ភកៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វភកៈ រូបនាគុបរិយាយប្លោតិ ។ អ្នកមិន
គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា គន្ធាត្ថៈ ។ បេ ។ សេភតៈ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានភាព ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា គន្ធាត្ថៈ ។ បេ ។ សេភតៈ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានភាព ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៦) អរូបភវៈ អរូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមត្តា ។ អរូបភវៈ ។ អរូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អ ។ ឈោ ។ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ អរូបភវៈ អរូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបត្តេសិយោ ឧបបត្តេសិយោ ធិដ្ឋន្ទស្យាឧបិហារោ សមាបត្តេសិយោ ធិដ្ឋន្ទ ឧបបត្តេសិយោ ធិដ្ឋន្ទ ឧបបត្តេសិយោ ធិដ្ឋន្ទ ធិដ្ឋន្ទស្យាឧបិហារោ ធិដ្ឋន្ទ សមាបត្តេសិយោ សហជាតោ សំសង្ខារោ សម្បយុត្តោ ឯកុប្បទោ ឯកានិរោធ�ោ ឯកវត្ថុតោ ឯកវត្ថុលោតិ ។ អ ។ ឈោ ។ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ធនុ ។ សមាបត្តេសិយោ ។ ឧបបត្តេសិយោ ។ ធិដ្ឋន្ទស្យាឧបិហារោ ។ សមាបត្តេសិយោ ធិដ្ឋន្ទ ។ បេ ។ ឯកវត្ថុតោ ឯកវត្ថុលោតិ ។ អាមត្តា ។

(២៤៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា គន្ធាត្ថៈ ។ បេ ។ សេភតៈ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានភាព ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា ប្រភពៈ កប់បញ្ចូលក្នុងបុរាណត្ថទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៨) អរូបភវៈ កប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតុ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា អរូបភវៈ កប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបភវៈ កប់បញ្ចូលក្នុងអរូបជាតុ ។ អើ ។ អរូបភវៈ ដែលស្វន្តរកសមាបត្តិ ស្វន្តរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រមមានកំណើតជាមួយគ្នា លេចទៅជាមួយគ្នា មានក្នុងមួយគ្នា មានការម្សៅជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វន្តរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វន្តរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអរូបភវៈ ដែលមិនស្វន្តរកសមាបត្តិ មិនស្វន្តរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានក្នុងមួយគ្នា មានការម្សៅជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វន្តរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

ហេតុ ១ ឈ្មោះ ហេតុសិរិយោ ២ ឈ្មោះ ត្រៃសិរិយោ ៣ ឈ្មោះ ធម្មសុខវិហារោ ៤ សមាមត្តសិរិយោ ៥ ចិត្តោ ៦ ឧប-
មត្តសិរិយោ ៧ ចិត្តោ ៨ ធម្មសុខវិហារោ ៩ ចិត្តោ
សហគតោ សហជាតោ សំសរដ្ឋា សម្បយុត្តោ ឯ-
តុប្បាណោ ឯតន្តិរកោ ឯតវត្ថុតោ ឯការម្មណោ
ហេ វត វេ វត្ថុតោ អរូបកោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

[២៥៥] អរូបកោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
អាមន្តា ។ សន្និកាតោ សន្និធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ៨
ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។ អរូបកោ អរូបធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ កន្ធកាតោ ។ បេ ។ រសកាតោ
។ បេ ។ ដោជ្ជត្វកាតោ ដោជ្ជត្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
៨ ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

[២៥៦] សន្និកាតោ ៨ វត្ថុតំ សន្និធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបកោ ៨ វត្ថុតំ អរូប-
ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ៨ ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។ កន្ធកា-
តោ ។ បេ ។ រសកាតោ ។ បេ ។ ដោជ្ជត្វកាតោ
៨ វត្ថុតំ ដោជ្ជត្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។
អរូបកោ ៨ វត្ថុតំ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ៨
ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

ប្រសិនបើអរូបកតៈ ដែលមិនស្រដៀងគ្នាជាមួយគ្នា បែបនេះហៅថា មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា ហើយជាមួយគ្នា ឈាម
ច្រវៀង ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់វាជាមួយគ្នា
មានក្នុងមួយគ្នា មានការម្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែង
រកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូល
ក្នុងអរូបធាតុទេ ។

[២៥៧] អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។ អើ ។ សន្និ-
កតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសន្និធាតុដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរ ។ អើ ។ កន្ធកតៈ
។ បេ ។ រសកតៈ ។ បេ ។ ដោជ្ជត្វកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងដោជ្ជត្វធាតុដែរ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សន្និកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសន្និ-
ធាតុទេ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុង
អរូបធាតុទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរ
និយាយថា កន្ធកតៈ ។ បេ ។ រសកតៈ ។ បេ ។ ដោជ្ជត្វកតៈ រាប់បញ្ចូល
ក្នុងដោជ្ជត្វធាតុទេ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបកតៈ រាប់
បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្រភេទ ប្រធានុបាយបន្ទោតិអាទិកថា

(២៤៧) ន វត្ថុញ្ចំ រូបរកោ រូបធាតុបរិយាបន្នោ

អរូបរកោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ

កាមរកោ កាមធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។

ហត្ថិ កាមរកោ កាមធាតុបរិយាបន្នោ តេន វត

រេ វត្ថុញ្ចំ រូបរកោ រូបធាតុបរិយាបន្នោ អរូបរកោ

អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

ប្រភេទ ប្រធានុបាយបន្ទោតិអាទិកថា ។

សោឡសមោ វិញ្ញា ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

ចិត្តនិក្ខហោ ចិត្តបក្កហោ សុខាទុប្បទានំ អធិក្ក-

យ្ហមនសិការោ រូបំ ហេតុ រូបំ សរហេតុកំ រូបំ

កុសលម្បំ អកុសលម្បំ រូបំ វិបាកោ អត្ថំ

រូបំ រូបាវចរំ អត្ថំ រូបំ អរូបាវចរំ សញ្ចេ តិល-

សា កាមធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

ប្រភេទ ប្រធានុបាយបន្ទោតិអាទិកថា

(២៤៨) បុគ្គលបិទន្ធនិយាយថា រូបកតៈ កប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ

អរូបកតៈ កប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុខេម ។ ភី ។ ក្រែងកាមកតៈ កប់

បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុ ។ ភី ។ ប្រសិនបើកាមកតៈ កប់បញ្ចូលក្នុងកាម-

ធាតុមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួររករង រូបកតៈ

កប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបកតៈ កប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុចុះ ។

ចង់ ប្រភេទ ប្រធានុបាយបន្ទោតិអាទិកថា ។

ចង់ សោឡសម្បត្តិ ។

ឧទ្ទាននៃសោឡសម្បត្តិនោះ គឺ

និយាយ អំពីការសង្កត់សង្កិនចិត្ត ១ ការវិទុកបម្រុងចិត្ត ១

ការប្រគល់ឱ្យខ្សែសេចក្តីសុខ ១ ការត្រាស់ដឹងហើយរឹបចិត្ត

ទុកក្នុងចិត្ត ១ រូប ជាហេតុ ១ រូប ប្រកបដោយហេតុ ១

រូប ជាគុសលក៏មាន ជាអគុសលក៏មាន ១ រូប ជាវិបាក ១

រូប ជាអរូបាវចរក៏បាន ។ រូប ជាអរូបាវចរក៏បាន ១ ចំណេះ

ចំណេះ ។

អត្ថិ អរហនោ បុត្តាបចយោតិ ។

(២៥៨) អត្ថិ អរហនោ បុត្តាបចយោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថិ អរហនោ អបុត្តាបចយោតិ ។ ឧ
ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧត្ថិ អរហនោ អបុត្តាបច-
យោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧត្ថិ អរហនោ បុត្តាបច-
យោតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៥៩) អត្ថិ អរហនោ បុត្តាបចយោតិ ។
អាមត្តា ។ អរហា បុត្តាភិសង្ការំ អភិសង្ការោតិ
អាធម្មាភិសង្ការំ អភិសង្ការោតិ កតំសំវត្តធម៌យំ កម្មំ
ករោតិ កវំសំវត្តធម៌យំ កម្មំ ករោតិ អធិប្បច្ចយសំ-
វត្តធម៌យំ កម្មំ ករោតិ មហាកោតសំវត្តធម៌យំ កម្មំ
ករោតិ មហាបរិវារសំវត្តធម៌យំ កម្មំ ករោតិ ទេវលោ-
កក្សសំវត្តធម៌យំ កម្មំ ករោតិ មនុស្សលោកក្សសំវត្ត-
ធម៌យំ កម្មំ ករោតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៦០) អត្ថិ អរហនោ បុត្តាបចយោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អរហា អាចិន្តតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អរហា អបចិន្តតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អត្ថិ អរហនោ បុត្តាបចយោតិ ។

(២៥៩) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។

(២៥៩) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ភក្តីនៃបុត្តភិសង្ការ ភក្តីនៃអាធម្មាភិសង្ការ ធ្វើកម្ម
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគត ធ្វើកម្មដែល
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបច្ច័យដ៏ក្រៃលែង ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាគ
ច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានមារាច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីភាគដ៏ល្អលើសលែងក្នុងទៅលោក ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ភាគដ៏ល្អលើសលែងក្នុងមនុស្សលោកដដែល ។ អ្នកមិនគួរភាវយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(២៦០) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដដែល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត សន្សំទុកដដែល ។ អ្នកមិនគួរភាវយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះ
អរហន្ត មិនមានការសន្សំទេ ។ អ្នកមិនគួរភាវយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អង្គិ អរហនោ បុត្តាបចយោទិតថា

អរហនោ បដមាទីតី ។ ប ។ អរហនោ ឧបាទិយតីតី
។ បេ ។ អរហនោ វិសិដេតីតី ។ បេ ។ អរហនោ ឧស្ស័-
រោទីតី ។ បេ ។ អរហនោ វិជ្ជុបេតីតី ។ បេ ។ អរហនោ
សន្ធុបេតីតី ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
អរហនោ នេវចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិនិត្វា
វិហោទិ ។ អាមត្តា ។ ហាញ្ចិ អរហនោ នេវចិនាតិ
អបចិនិត្វា បិតោ នោ វត វេ វត្តទ្វេ
បុត្តោ អរហនោ បុត្តាបចយោទិតី ។

[២២៦] នន្ទ អរហនោ នេវ បដមាទី ន ឧបាទិ-
យតី នេវ ឧបាទិយតី បិហោ នេវ វិសិដេតិ ន ឧស្ស័រោទិ
តី បេ ។ បិហោ នេវ វិជ្ជុបេតិ ន សន្ធុបេតិ វិជ្ជុបេត្វា
បេ ។ បេ ។ អាមត្តា ។ ហាញ្ចិ អរហនោ នេវ វិជ្ជុបេតិ
អបចិនិត្វា បិតោ នោ វត វេ វត្តទ្វេ
បុត្តោ អរហនោ បុត្តាបចយោទិតី ។

អង្គិ អរហនោ បុត្តាបចយោទិតថា

ព្រះអរហន្ត លុះយដំ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកាន់ខ្ជាប់ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត កតាយចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រមូលយក ។ បេ ។ ព្រះ
អរហន្ត កំចាត់ចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ត្រសាយកដៃឬ ។ អ្នក
មិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសង្ស័យ មិនមែន
ជាមិនសង្ស័យ គឺវិសេសសង្ស័យហើយ បិតានៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះ
អរហន្ត មិនសង្ស័យ មិនមែនជាមិនសង្ស័យ គឺវិសេសសង្ស័យហើយ បិតានៅ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកាលថា ការសង្ស័យណា របស់ព្រះអរហន្ត
មានទេ ។

[២២៦] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលុះយដំ មិនប្រកាន់ខ្ជាប់ លុះលុះ
យដំហើយបិតានៅ មិនកតាយចេញ មិនប្រមូលយក លុះកតាយចេញ
ហើយបិតានៅ មិនកំចាត់ចេញ មិនត្រសាយក លុះកំចាត់ចេញ
ហើយបិតានៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ
មិនត្រសាយក ក្រែងចាត់ចេញហើយបិតានៅមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរកាលថា ការសង្ស័យណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(២៦២) នត្ថិ អរហតោ បុព្វបទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហា នាមំ ននេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
អរហា នាមំ ននេយ្យ លោ វត វេ វត្តោ ធម្ម
អរហតោ បុព្វបទយោតិ ។

(២៦៣) អរហា ធម្មំ ននេយ្យ ។ បេ ។ មណ្ឌ-
ហតំ ននេយ្យ សេនាសនំ ននេយ្យ តិលាចយ្យច្ច-
យកេសន្តម្មវត្តារំ ននេយ្យ ទានធិយំ ននេយ្យ កោ-
ជធិយំ ននេយ្យ ហធិយំ ននេយ្យ ចេតិយំ វន្តេយ្យ
ចេតិយេ មាលំ អាហេយេយ្យ កន្ធ�ំ អាហេយេយ្យ វិលេ-
មនំ អាហេយេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទត្តិណំ
ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហា ចេតិយំ
អភិទត្តិណំ ករេយ្យ លោ វត វេ វត្តោ ធម្ម
អរហតោ បុព្វបទយោតិ ។

នត្ថិ អរហតោ បុព្វបទយោតិ ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមប្បតិកហិ

(២៦៤) នត្ថិ អរហតោ អកាលមប្បតិ ។ អា-
មន្តា ។ នត្ថិ អរហន្តយាតកោតិ ។ ន លោ វត្តោ
។ បេ ។ នត្ថិ អរហន្តយាតកោតិ ។ អាមន្តា ។

(២៦៥) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឱ្យចាស់វ័យ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត
គប្បីឱ្យចាស់វ័យ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរការពារថា ការសន្សំ
បុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

(២៦៦) ព្រះអរហន្ត គប្បីឱ្យចាស់ ។ បេ ។ គប្បីឱ្យចាស់បុរាណ
ឱ្យសនាសនៈ ឱ្យតិលាចយ្យច្ចយកេសន្តម្មវត្តារ ឱ្យវត្តន្តរាជានិក្ខ ឱ្យ
វត្តន្តរាជានិក្ខ ឱ្យជិតគ្នាដឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ លើកឡើងឱ្យក្រីក្រ
លើកឡើងឱ្យក្រីក្រព្រះអរហន្ត លើកឡើងឱ្យក្រីក្រលាប ឆ្លងចេតិយ ។ បេ ។
គប្បីធ្វើអភិវត្តន៍លាបចេតិយវ័យ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត គប្បី
ធ្វើអភិវត្តន៍លាបចេតិយវ័យ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរការពារថា ការ
សន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

ចម្លើយនត្ថិ អរហតោ បុព្វបទយោតិ ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមប្បតិកហិ

(២៦៧) របស់អ្នកស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកស្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរការពារ
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកស្លាប់ព្រះអរហន្ត ចាស់វ័យ ។ អើ ។

អត្ថិ អរហនោ អកាលមច្ចុតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។ នត្ថិ អរហនោ អកាលមច្ចុតិ ។ កា-
 មន្តា ។ យោ អរហន្តំ ជីវិតា វេរោមេតិ សោ-
 សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោមេតិ អស-
 តិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោមេតិ ។
 សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោមេតិ ។
 ហញ្ចិ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោមេតិ
 នោ វត វេ វត្តោ នត្ថិ អរហនោ អកាលមច្ចុតិ ។
 អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោមេតិ ។
 នត្ថិ អរហន្តយាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២៦៥) ឧត្តិ អរហនោ អកាលមច្ចុតិ ។ កា-

មន្តា ។ អរហនោ កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ
 សត្តំ ន កមេយ្យ អត្ថិ ន កមេយ្យតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ នន្ទ អរហនោ កាយេ វិសំ
 កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថិ កមេយ្យតិ ។
 ភាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហនោ កាយេ វិសំ
 កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថិ កមេយ្យ

សេចក្តីស្តាប់ក្នុងកាលនេះ ដូច ជាប្រាសាទ ហេវំ វេ វត្តោ ។ កា-
 មន្តាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ សេចក្តីស្តាប់ក្នុងកាលនេះ ដូច ជា
 ប្រាសាទ មិនមានទេ ។ តើ ។ បុគ្គលនោះ ផ្តាច់ប្រាសាទ
 បានដឹង បុគ្គលនោះ កាលបើដឹងនៅមាន តែផ្តាច់ប្រាសាទ
 សល់បានដឹង កាលបើដឹងនៅមាន តែផ្តាច់ប្រាសាទ
 បានដឹងដែរ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើដឹងនៅមាន តែផ្តាច់ប្រាសាទ
 ដឹងសេសសល់បានដឹង ។ ប្រសិនបើ (បុគ្គលនោះ) កាលបើដឹង
 នៅមាន តែផ្តាច់ប្រាសាទដឹងសេសសល់បានដឹងដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ សេចក្តីស្តាប់ក្នុងកាលនេះ ដូច ជា
 ប្រាសាទ មិន
 មានទេ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើដឹងនៅមាន តែផ្តាច់ប្រាសាទ
 សេសសល់បានដឹងដែរ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ប្រាសាទ មិនមានទេ
 ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(២៦៥) សេចក្តីស្តាប់ក្នុងកាលនេះ ដូច ជាប្រាសាទ មិន
 មានទេ ។ តើ ។ ថ្នាំសម្លាប់ប្រាសាទ គ្រឿងស្រឡាតិ
 តប្បិមុត ភ្លើងមិនប្បិរះ ចំពោះកាយ របស់ប្រាសាទ
 អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ត្រង់ ថ្នាំសម្លាប់ប្រាសាទ
 គ្រឿងស្រឡាតិប្បិមុត ភ្លើងមិនប្បិរះ ចំពោះកាយ របស់ប្រាសាទ
 ដែរ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំសម្លាប់ប្រាសាទ គ្រឿងស្រឡាតិ
 ប្បិមុត ភ្លើងមិនប្បិរះ ចំពោះកាយ របស់ប្រាសាទដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

Copyright © 2001 by John Wiley & Sons, Inc.

ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រះវិបាករបស់កម្ម ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រះវិបាករបស់កម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល
សម្លាប់អ្នក ដោយវិបាករបស់កម្ម ។ អើ ។ បាណាតិបាត មាន
ផលដែរឬ ។ អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
រោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។
បាណាតិបាត មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនទាន់ឱ្យ ។ បេ ។ និយាយកុហក និយាយ
ភាក្យញ្ច្រាង្គ និយាយភាក្យទ្រព្យ និយាយភាក្យផលប្រយោជន៍ កាត់
ឡូទីវីភ័នជូន ឬខ្ញុំអ្នកអ្នកស្រុក ឬខ្ញុំយកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ យល់ចាំក្បែរផ្ទះ
(ដើម្បីដោះស្រាយយកទ្រព្យ) លួចប្រទានបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក
សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយវិបាករបស់កម្ម បុគ្គល គប្បីឱ្យបាន គឺឱ្យចាំ ឱ្យ
ចំណុចបាន ឱ្យសន្តោសនេះ ឱ្យគិតលានប្បព្វយោគសង្គតិវិស្វា ដោយវិបាក
របស់កម្ម ។ អើ ។ គិតលានប្បព្វយោគសង្គតិវិស្វា មានផលដែរឬ ។
អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។ គិតលា-
នប្បព្វយោគសង្គតិវិស្វា មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២៦៩) ន វត្ថុតំ សព្វបិដំ កម្មតោតិ ។ អា-

មន្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា

កម្មនា វត្ថុតំ លោកោ កម្មនា វត្ថុតំ បជា

កម្មនំ ពន្ធនា សត្តា វេស្សណីវ យាយតោ

កម្មនំ កត្តំ លកតេ មសំសំ

កម្មនំ ជាតិញ វេញ ពន្ធំ

តំ កម្មំ មាណករណំ វិទិត្វា

កស្មា វេទេ នត្ថំ កម្មនំ លោកោតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វ-

បិដំ កម្មតោតិ ។

សព្វបិដំ កម្មតោតិ ។

ពិជ្រ័យពទ្ធកថា

(២៧០) ឥន្ទ្រិយពទ្ធខ្លោវ ធុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធខ្លោវ អនិច្ចំ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧយនម្ពំ

វយនម្ពំ វិរាគនម្ពំ ជិរោធនម្ពំ វិមរណាមនម្ពន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២៦៩) បុគ្គលបិដកនិយាយថា ធម្មជាតិ វាងអស់នេះ មាន ព្រោះ

កម្មទេហ ។ អើ ។ គ្រឿងព្រះមានព្រះភាគ ប្រជុំគ្រាស់ថា

លោក ប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម ពន្ធកសត្តប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម

សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាប់ឈាង (ហេតុ) ដូចជាប្រកប

របស់វេសាលប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល វេសន៍បានទូរកិត្តិសត្វដោយ

កម្ម បានទូរសេចក្តីសរសើរដោយកម្ម បានទូរសេចក្តីវិនាស

ផង បានទូរសេចក្តីហៀតហៀនផង បានទូរការជាប់ឈាងផង

ក៏ដោយកម្ម បុគ្គល បានដឹងទូរកម្មនោះថា មានអំណើផ្សេង ។

គ្នាហើយ ហេតុអ្វីក៏និយាយថា កម្ម មិនមាន ក្នុងលោក

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតិទាំង

អស់នេះ មាន ព្រោះកម្ម ។

ចប់ សព្វបិដំ កម្មតោតិ ។

ពិជ្រ័យពទ្ធកថា

(២៧០) ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខ

ថា ។ អើ ។ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជាប់មិនទៀង

មានបច្ច័យតាក៏គង់ កើតឡើងព្រោះអស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជា

ធម្មតា មានការស្លាប់ទៅជាធម្មតា មានការសាហាលទៅជាធម្មតា

មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រប្រលាទៅជាធម្មតាដែរ ។

ន ហេតុ វត្ថុតែ ។ បេ ។ អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ
 សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧបេក្ខន្តំ វិភាគន្តំ
 ធិរោធន្តំ វិបរិណាមន្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
 អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧបេក្ខន្តំ
 វិភាគន្តំ ធិរោធន្តំ វិបរិណាមន្តន្តំ លោ
 វត ។ វត្ថុតែ ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី ឥន្ទ្រិយ ។

(២៧១) អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ។

សមុប្បន្នំ ។ បេ ។ វិបរិណាមន្តន្តំ តត្ថ ធិ ឥន្ទ្រិយ ។

អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមន្តន្តំ តត្ថ ធិ ឥន្ទ្រិយ ។

ន ហេតុ វត្ថុតែ ។ បេ ។ អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។

ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។

អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។ អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ
 សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧបេក្ខន្តំ វិភាគន្តំ
 ធិរោធន្តំ វិបរិណាមន្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
 អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧបេក្ខន្តំ
 វិភាគន្តំ ធិរោធន្តំ វិបរិណាមន្តន្តំ លោ
 វត ។ វត្ថុតែ ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី ឥន្ទ្រិយ ។

(២៧២) អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ។

សមុប្បន្នំ ។ បេ ។ វិបរិណាមន្តន្តំ តត្ថ ធិ ឥន្ទ្រិយ ។
 អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមន្តន្តំ តត្ថ ធិ ឥន្ទ្រិយ ។
 ន ហេតុ វត្ថុតែ ។ បេ ។ អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។
 ឥន្ទ្រិយតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។ បេ ។

១ ដែល ដឹង ថា អនិច្ច័យតន្ត្រី អនិច្ច័យ សង្ខតំ ។

វិបរិណាមធម៌ ឥត្តា ទុក្ខន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិច្ច័យ-
 ភន្តិ អនិច្ច ឥត្តា ។ បេ ។ វិបរិណាមធម៌ ឥត្តា
 ទុក្ខន្តិ ។ ខ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៧២) ឥន្ទ្រិយតទ្ធិញ្ញា ទុក្ខន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ឧទុ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុ កកវតា អនិច្ច័យភន្តិ
 អនិច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុ
 កកវតា អនិច្ច័យភន្តិ អនិច្ច ហេ វត វេ វត្ថុព្វ
 ឥន្ទ្រិយតទ្ធិញ្ញា ទុក្ខន្តិ ។

(២៧៣) ខ វត្ថុព្វ ឥន្ទ្រិយតទ្ធិញ្ញា ទុក្ខន្តិ ។
 អាមត្តា ។ យនា ឥន្ទ្រិយតទ្ធិស្ស ទុក្ខស្ស ប-
 រិញ្ញាយ កកវតិ ព្រហ្មវរិយំ វុស្សតិ ឯវមេវ អនិច្ច័-
 យតទ្ធិស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ កកវតិ ព្រហ្ម-
 វរិយំ វុស្សតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាធម្មតា ។ អើ ។ ឈប់រត់
 ដែលមិនដាច់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជាបេសមិទ្ធិទៀង យាបច្ច័យរាត់
 តែង ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាធម្មតា ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧៤) ធម្មជាតិដែលដាច់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណាមិនទៀង របស់
 នោះ ជាទុក្ខ ធម្មជាតិដែលមិនដាច់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជាបេសមិទ្ធិ
 ទៀង ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ធម្មជាតិដែលមិនដាច់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ
 ជាបេសមិទ្ធិទៀងមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតិ
 ដែលដាច់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។

(២៧៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មជាតិដែលដាច់ទាក់ទងដោយ
 ឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មវរិយធម៌ ក្នុង
 សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលដាច់ទាក់
 ទងដោយឥន្ទ្រិយ យ៉ាងណា បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មវរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
 ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលមិនដាច់ទាក់ទងដោយ
 ឥន្ទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បែបគ្នា អរិយបុគ្គលិកប៉ា

យោ ឥន្ទ្រិយកម្មំ ទុក្ខំ បរិច្ចាតំ ឧ ឡ ឧ ឧប្បជ្ជិត
ឯ យោ ឥន្ទ្រិយកម្មំ ទុក្ខំ បរិច្ចាតំ ឧ ឡ ឧ ឧប្បជ្ជិត
តិ ។ ឧ យោ វត្ថុត្វេ ។ ឧ ។ ឧ ឯ យោ ឥន្ទ្រិ-
យកន្ធិត្វេ ទុក្ខំ ។

ឥន្ទ្រិយកម្មំ ។

បែបគ្នា អរិយបុគ្គលិកប៉ា

(២៧២) បែបគ្នា អរិយបុគ្គ អវសេសា សង្ខារ
ទុក្ខានិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខានិ ។
ឧ យោ វត្ថុត្វេ ។ ឧ ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខា-
និ ។ អាមន្តា ។ តិរលាវ អរិយសង្ខារិនិ ។
ឧ យោ វត្ថុត្វេ ។ ឧ ។ តិរលាវ អរិយសង្ខារិនិ ។
អាមន្តា ។ ឧ ឧ បត្តាវិ អរិយសង្ខារិនិ វត្ថុតិ ភកវតា
ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធនោ ទុក្ខនិរោធតា-
មិនី បដិបទានិ ។ អាមន្តា ។ បាវន្តិ បត្តាវិ អរិយសង្ខា-
រិនិ វត្ថុតិ ភកវតា ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោ-
ធនោ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបទា យោ វត ឬ វត្ថុត្វេ
តិរលាវ អរិយសង្ខារិនិ ។

បែបគ្នា អរិយបុគ្គលិកប៉ា

ទុក្ខ ជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលកំណត់ដឹងហើយ មិនកើត
ឡើងទៀត យ៉ាងណា ទុក្ខ មិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គល
កំណត់ដឹងហើយ មិនកើតឡើងទៀត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឧ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់
ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខមែន ។

ឯ ឥន្ទ្រិយកម្មំ ។

បែបគ្នា អរិយបុគ្គលិកប៉ា

(២៧២) សង្ខារទាំងឡាយដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គ
បេញ ជាទុក្ខប្ប ។ អើ ។ ចុះទុក្ខសមុទយៈ គឺជាទុក្ខដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឧ ។ ចុះទុក្ខសមុទយៈ គឺជាទុក្ខដែរ ។
អើ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ ឧ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខ-
សមុទយៈ ១ ទុក្ខនិរោធន ១ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទា ១ ឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ
ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទយៈ ១ ទុក្ខនិរោធន ១ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទា ១ មែន
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាង
នេះទេ ។

$$f(\mathbf{t}) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \exp\left(-\frac{1}{2} \mathbf{t}^T \mathbf{t}\right) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \exp\left(-\frac{1}{2} \sum_{i=1}^n t_i^2\right)$$

(860) 9-9971   9-9972   9-9973

$$\tilde{D}_1(\tilde{G}_1, \tilde{G}_2) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\tilde{G}_1} + \frac{1}{\tilde{G}_2} \right) \tilde{A}(\tilde{G}_1, \tilde{G}_2) \quad \tilde{D}_2(\tilde{G}_1, \tilde{G}_2) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{\tilde{G}_1} - \frac{1}{\tilde{G}_2} \right) \tilde{A}(\tilde{G}_1, \tilde{G}_2) \quad (1)$$

ឧ. ហេតុ ក្នុង ក្រុង ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

சென்னை நகராட்சி கட்டிடப் பணித் துறை

ឆ្នាំ: ២០០៩ ខែ: ០៩ ថ្ងៃ: ០៩ ពេលវេលា: ០៩:០០ ទំព័រ: ០១

၅၂၀၄ ဂန္ထဝိသုဒ္ဓါယာ နိဂ္ဂေါ ၂၀၀ ၆ ပုဒ်

၁။ အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်

0:00 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1

(156) 2 450 515 515 515 515

၁၂၀၁ နှစ်မှစ၍ ၁၂၀၂ နှစ်အထိ

ឆ្នាំទី១៣៧៩ ២៧២៧ ១ ៣១២៧ ១ ៣៧៩៧

(១) ដាក់ឱ្យមានការស្នើសុំ ចង្អុលបង្ហាញ (ក្នុង រង្វង់ ២៥ ម៉ែត្រ) ចូល

ឈ្មោះ ក្រុមប្រឹក្សា អង្គភាព ស្ថាប័ន ទំនាក់ទំនង

11-27 00:00:00

[illegible]

ផ្លូវលេខ ១ ជាយន្តការចម្បង ៗ ក្នុងការបង្កើន ភាពរួមចំណែក ៗ

12. 7. 2015 10:00 10:15 10:30 10:45 11:00 11:15 11:30 11:45 12:00 12:15 12:30 12:45 13:00 13:15 13:30 13:45 14:00 14:15 14:30 14:45 15:00 15:15 15:30 15:45 16:00 16:15 16:30 16:45 17:00 17:15 17:30 17:45 18:00 18:15 18:30 18:45 19:00 19:15 19:30 19:45 20:00 20:15 20:30 20:45 21:00 21:15 21:30 21:45 22:00 22:15 22:30 22:45 23:00 23:15 23:30 23:45 24:00 24:15 24:30 24:45 25:00 25:15 25:30 25:45 26:00 26:15 26:30 26:45 27:00 27:15 27:30 27:45 28:00 28:15 28:30 28:45 29:00 29:15 29:30 29:45 30:00 30:15 30:30 30:45 31:00 31:15 31:30 31:45 32:00 32:15 32:30 32:45 33:00 33:15 33:30 33:45 34:00 34:15 34:30 34:45 35:00 35:15 35:30 35:45 36:00 36:15 36:30 36:45 37:00 37:15 37:30 37:45 38:00 38:15 38:30 38:45 39:00 39:15 39:30 39:45 40:00 40:15 40:30 40:45 41:00 41:15 41:30 41:45 42:00 42:15 42:30 42:45 43:00 43:15 43:30 43:45 44:00 44:15 44:30 44:45 45:00 45:15 45:30 45:45 46:00 46:15 46:30 46:45 47:00 47:15 47:30 47:45 48:00 48:15 48:30 48:45 49:00 49:15 49:30 49:45 50:00 50:15 50:30 50:45 51:00 51:15 51:30 51:45 52:00 52:15 52:30 52:45 53:00 53:15 53:30 53:45 54:00 54:15 54:30 54:45 55:00 55:15 55:30 55:45 56:00 56:15 56:30 56:45 57:00 57:15 57:30 57:45 58:00 58:15 58:30 58:45 59:00 59:15 59:30 59:45 60:00 60:15 60:30 60:45 61:00 61:15 61:30 61:45 62:00 62:15 62:30 62:45 63:00 63:15 63:30 63:45 64:00 64:15 64:30 64:45 65:00 65:15 65:30 65:45 66:00 66:15 66:30 66:45 67:00 67:15 67:30 67:45 68:00 68:15 68:30 68:45 69:00 69:15 69:30 69:45 70:00 70:15 70:30 70:45 71:00 71:15 71:30 71:45 72:00 72:15 72:30 72:45 73:00 73:15 73:30 73:45 74:00 74:15 74:30 74:45 75:00 75:15 75:30 75:45 76:00 76:15 76:30 76:45 77:00 77:15 77:30 77:45 78:00 78:15 78:30 78:45 79:00 79:15 79:30 79:45 80:00 80:15 80:30 80:45 81:00 81:15 81:30 81:45 82:00 82:15 82:30 82:45 83:00 83:15 83:30 83:45 84:00 84:15 84:30 84:45 85:00 85:15 85:30 85:45 86:00 86:15 86:30 86:45 87:00 87:15 87:30 87:45 88:00 88:15 88:30 88:45 89:00 89:15 89:30 89:45 90:00 90:15 90:30 90:45 91:00 91:15 91:30 91:45 92:00 92:15 92:30 92:45 93:00 93:15 93:30 93:45 94:00 94:15 94:30 94:45 95:00 95:15 95:30 95:45 96:00 96:15 96:30 96:45 97:00 97:15 97:30 97:45 98:00 98:15 98:30 98:45 99:00 99:15 99:30 99:45 100:00 100:15 100:30 100:45 101:00 101:15 101:30 101:45 102:00 102:15 102:30 102:45 103:00 103:15 103:30 103:45 104:00 104:15 104:30 104:45 105:00 105:15 105:30 105:45 106:00 106:15 106:30 106:45 107:00 107:15 107:30 107:45 108:00 108:15 108:30 108:45 109:00 109:15 109:30 109:45 110:00 110:15 110:30 110:45 111:00 111:15 111:30 111:45 112:00 112:15 112:30 112:45 113:00 113:15 113:30 113:45 114:00 114:15 114:30 114:45 115:00 115:15 115:30 115:45 116:00 116:15 116:30 116:45 117:00 117:15 117:30 117:45 118:00 118:15 118:30 118:45 119:00 119:15 119:30 119:45 120:00 120:15 120:30 120:45 121:00 121:15 121:30 121:45 122:00 122:15 122:30 122:45 123:00 123:15 123:30 123:45 124:00 124:15 124:30 124:45 125:00 125:15 125:30 125:45 126:00 126:15 126:30 126:45 127:00 127:15 127:30 127:45 128:00 128:15 128:30 128:45 129:00 129:15 129:30 129:45 130:00 130:15 130:30 130:45 131:00 131:15 131:30 131:45 132:00 132:15 132:30 132:45 133:00 133:15 133:30 133:45 134:00 134:15 134:30 134:45 135:00 135:15 135:30 135:45 136:00 136:15 136:30 136:45 137:00 137:15 137:30 137:45 138:00 138:15 138:30 138:45 139:00 139:15 139:30 139:45 140:00 140:15 140:30 140:45 141:00 141:15 141:30 141:45 142:00 142:15 142:30 142:45 143:00 143:15 143:30 143:45 144:00 144:15 144:30 144:45 145:00 145:15 145:30 145:45 146:00 146:15 146:30 146:45 147:00 147:15 147:30 147:45 148:00 148:15 148:30 148:45 149:00 149:15 149:30 149:45 150:00 150:15 150:30 150:45 151:00 151:15 151:30 151:45 152:00 152:15 152:30 152:45 153:00 153:15 153:30 153:45 154:00 154:15 154:30 154:45 155:00 155:15 155:30 155:45 156:00 156:15 156:30 156:45 157:00 157:15 157:30 157:45 158:00 158:15 158:30 158:45 159:00 159:15 159:30 159:45 160:00 160:15 160:30 160:45 161:00 161:15 161:30 161:45 162:00 162:15 162:30 162:45 163:00 163:15 163:30 163:45 164:00 164:15 164:30 164:45 165:00 165:15 165:30 165:45 166:00 166:15 166:30 166:45 167:00 167:15 167:30 167:45 168:00 168:15 168:

អរិយឫត្ន មិនទាន់ ចង់អរិយធម៌នោះ ចង់មិនដាច់ស្រេច ។ អើ ។

[illegible]

a.

b.

c.

d.

1970

1037-1038 1919 1039-1040 1920

1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688

(២៧៦) បុត្របង្គំឧត្តមយាង ព្រះស្រីកំពុងឡើយ ដ៏សស

សាលា ភេសជ្ជៈសិក្សាសាស្ត្រសាស្ត្រ ជាតិ ១៩៧៧ ក្រុងភ្នំពេញ

10. 11. 2019 14:00 15:00 16:00 17:00 18:00 19:00 20:00 21:00 22:00 23:00 24:00

புது ஏழைகள் ஏழைகளாகிவிட்டார்கள். மனம்: மனம்: மனம்: மனம்:

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{\rho} \right) = - \frac{1}{\rho^2} \frac{d\rho}{dt}$

50. 1990年 11月 10日 星期五

បញ្ចប់ ដំណើរការ អនុវត្តន៍ ។

(២៧៩) ន វត្ថុត្វំ សង្កេតំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ធម្មត្ថំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ សង្កស្សនា ធម្មត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ កេចិ សង្កស្សនា ធម្មត្ថំ តេន វត វេ វត្ថុត្វំ សង្កេតំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ សង្កស្សនា ធម្មត្ថំ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ធម្មត្ថំ សេនាសនំ ធម្មត្ថំ តិណ្ឌបង្គុយកេសដ្ឋបរិក្ខារំ ធម្មត្ថំ ទាណីយំ ធម្មត្ថំ ភោជនីយំ ធម្មត្ថំ ។ បេ ។ ទាណីយំ ធម្មត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ កេចិ សង្កស្សនា ទាណីយំ ធម្មត្ថំ តេន វត វេ វត្ថុត្វំ សង្កេតំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ។

(២៨០) ន វត្ថុត្វំ សង្កេតំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ធម្មត្ថំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា

រាហុតំ ជាតវេនោ មហាមេយំ មេធនំ
 សង្កេតំ សមាធិសម្មន្នោ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ
 អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ សង្កេតំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ធម្មត្ថល្អាត្ថំ ។

(២៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាបានបាន ឧប្ប ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យបានដល់សង្ឃ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ឲ្យបានដល់សង្ឃ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរហោលថា សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាបានបាន ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យបាន ។ បេ ។ ឲ្យចំណុះបាន ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ តិណ្ឌបង្គុយកេសដ្ឋបរិក្ខារ ឲ្យទាននិយៈ ឲ្យភោជនិយៈ ។ បេ ។ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរហោលថា សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាបានបាន ។

(២៨២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាបានបាន ឧប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

សង្ឃ បរិច្ចារិដោយសមាធិ ទទួលទុក្ខណាបាន បីដូចជា
 ភ្លើងទទួលគ្រឿងបូជា ឬ ដូចជាដែនដីទទួលរុក្ខជាតិ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាបានបាន ។

[២៨២] ឯ វត្ថុត្រូវ សង្ខេប ឯត្ថិយា វិសោធន៍-
 តិវិទី ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អត្ថិ កេចិ សង្ខស្ស
 ឆានំ ឧត្វា ឧត្ថិយា អាការេន្តិវិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថិ អត្ថិ កេចិ សង្ខស្ស ឆានំ ឧត្វា ឧត្ថិយា
 អាការេន្តិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សង្ខេប ឧត្ថិយា
 វិសោធន៍តិ ។

[២៨៣] ឧទុ អត្ថិ កេចិ សង្ខស្ស ចីវរំ ឧត្វា
 ។ បេ ។ បិណ្ឌាចារំ ឧត្វា ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ឧត្វា តិលាឧប្បច្ចយរកេសជ្ជបរិក្ការំ ឧត្វា ខាធិយំ
 ឧត្វា កោធិយំ ឧត្វា ។ បេ ។ ចាធិយំ ឧត្វា ឧត្ថិ-
 យា អាការេន្តិវិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អត្ថិ កេចិ
 សង្ខស្ស ចាធិយំ ឧត្វា ឧត្ថិយា អាការេន្តិ តេន
 វត វេ វត្ថុព្វេ សង្ខេប ឧត្ថិយា វិសោធន៍តិ ។

[២៨៤] សង្ខេប ឧត្ថិយា វិសោធន៍តិ ។ អា-
 មត្តា ។ មត្តោ វិសោធន៍ ដលំ វិសោធន៍តិ ។ ឯ
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៥] បុគ្គលបិទ្ខន្ធលើយ ។ បេ ។ ញាតិវត្ថុណា បានឱ្យ
 ស្អាត ។ បេ ។ ក្រែងដង្កូវខ្លះ បានឱ្យបានដល់សង្ឃ ហើយញាតិ
 សង្ឃឱ្យត្រេកអរនឹងទុក្ខណាបាន មានវេទនា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដង
 ្កូវខ្លះ បានឱ្យបានដល់សង្ឃ ហើយញាតិសង្ឃឱ្យត្រេកអរនឹងទុក្ខណា-
 បាន មានវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរគោរពថា
 សង្ឃ ញាតិទុក្ខណាបានឱ្យស្អាត ។

[២៨៦] ក្រែងដង្កូវខ្លះ បានឱ្យចីវរ ។ បេ ។ ឱវិណ្ឌុបុគ្គ
 ។ បេ ។ ឱវេនាសនៈ ឱវិលាឧប្បច្ចយរកេសជ្ជបរិក្ការ ឱវាខធិយៈ
 ឱវកាធិយៈ ។ បេ ។ ឱវិកត្តដឹក ដល់សង្ឃ ហើយញាតិសង្ឃឱ្យ
 ត្រេកអរនឹងទុក្ខណាបាន មានវេទនា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដង្កូវខ្លះ
 បានឱ្យវិកត្តដឹក ដល់សង្ឃ ហើយញាតិសង្ឃឱ្យត្រេកអរនឹងទុក្ខណាបាន
 មានវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរគោរពថា សង្ឃ
 ញាតិទុក្ខណាបានឱ្យស្អាត ។

[២៨៧] សង្ឃ ញាតិទុក្ខណាបានឱ្យស្អាត ។ អើ ។ មត្ត
 ញាតិទុក្ខណាបានឱ្យស្អាត ដល់ ញាតិទុក្ខណាបានឱ្យស្អាតវេទនា ។
 អ្នកនិមន្តគួរគោរពយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

៨ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ

(២៨៥) ឧ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ បិវតិ ចាន-
សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ អត្ថិ គេចិ សង្ឃ-
កន្លែង កកោន្តិ ឧទ្ទេសកន្លែង កកោន្តិ យាតុហា-
នាធិ កកោន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហាត្ថិ អត្ថិ គេចិ
សង្ឃកន្លែង កកោន្តិ ឧទ្ទេសកន្លែង កកោន្តិ យាតុ-
ចានាធិ កកោន្តិ គេច វត រេ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ
បិវតិ ចានសាយតីតិ ។

(២៨៦) ឧ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ បិវតិ ចាន-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ត ភកវតា ក-
ណោកាជនំ បរម្យោកាជនំ អតិវត្តោកាជនំ អនតិវត្ត-
កោជន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហាត្ថិ វត្ត ភកវតា កណ-
កោជនំ បរម្យោកាជនំ អតិវត្តោកាជនំ អនតិវត្ត-
កោជនំ គេច វត រេ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ
ចានសាយតីតិ ។

(២៨៧) ឧ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ បិវតិ ចាន-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ អដ្ឋ ចានាធិ
ត្រ្យាធិ ភកវតា រាម្មនាធិ ធម្មនាធិ គោចចានំ
គោចចានំ បដ្ឋនាធិ មុត្តិកនាធិ សាលុកនាធិ

៩ វត្តភ្នំ សង្ឃា ភ្នំព្រះវិហារ

(២៨៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្ស៍
ល្មើក្នុងខេត្ត ។ អើ ។ ក្រែងដទៃក្នុងខេត្ត ធ្វើសង្ឃកត្ត ធ្វើទទួសកត្ត
ធ្វើបបរនើសទឹក មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដទៃក្នុងខេត្ត ធ្វើសង្ឃកត្ត
ធ្វើទទួសកត្ត ធ្វើបបរនើសទឹក មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្ស៍ ល្មើក្នុងដែរ ។

(២៨៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពា-
ស្ស៍ ល្មើក្នុងខេត្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
គណកោដន បរម្យោកោដន អតិវត្តោកោដន អនតិវត្តោកោដន មែនឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គណកោដន
បរម្យោកោដន អតិវត្តោកោដន អនតិវត្តោកោដន មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្ស៍
ល្មើក្នុងដែរ ។

(២៨៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពា-
ស្ស៍ ល្មើក្នុង ខេត្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ទឹកបាន ប្រាប់យ៉ាងនេះ ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែប្រាំង ទឹកផ្លែចេកមាន
គ្រាប់ ទឹកផ្លែចេកគគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រង់ ទឹកផ្លែច័ង្ក ទឹកក្រវែលក្រ

ឧបសគ្គចានធំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អដ្ឋ ចានានិ
 វត្តានិ ភកវត្តា អម្ពចានំ ជម្ពចានំ ចោតចានំ មោចចានំ
 មនុចានំ មុត្តិកចានំ សាលុកចានំ ឧបសគ្គចានំ
 តេជ វត រា វត្តព្វេ សង្ឃោ កុញ្ញតិ បិវតិ ខានតិ
 សាយតីតិ ។

(២៩០) សង្ឃោ កុញ្ញតិ បិវតិ ខានតិ សាយតីតិ ។
 អាមត្តា ។ មត្តោ កុញ្ញតិ បិវតិ ខានតិ សាយតិ
 ដលំ កុញ្ញតិ បិវតិ ខានតិ សាយតីតិ ។ ន ហេវ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

ន វត្តព្វេ សង្ឃោ កុញ្ញតិវត្តថា ។

ន វត្តព្វេ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋិ មហាប្បលន្តិកថា

(២៩១) ន វត្តព្វេ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋិ មហាប្បលន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ សង្ឃោ អាហុនេយ្យា ជាហុ-
 នេយ្យា ធន្តិណេយ្យា អត្តាលិកវណីយោ មនុត្តរំ
 បុញ្ញត្តេត្ថំ លោកស្សាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 សង្ឃោ អាហុនេយ្យា ជាហុនេយ្យា ។ បេ ។ អ-
 នុត្តរំ បុញ្ញត្តេត្ថំ លោកស្ស តេជ វត រា វត្តព្វេ
 សង្ឃស្ស ទិដ្ឋិ មហាប្បលន្តិ ។

ទឹកផ្លែឆាក្រែង មែន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ប្រយោគព្រះភាគ ច្រើន
 គ្រាស់ថា ទឹកបាច ប្រាំបីយ៉ាងនី ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែត្រីង ទឹកផ្លែចក
 មានគ្រាប់ ទឹកផ្លែចកដកគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រក់ ទឹកផ្លែប៉ែន ទឹកក្រវ៉ាឈូក
 ទឹកផ្លែឆាក្រែង មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ ពួកគេ
 គោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធក្នក់ដែរ ។

(២៩០) សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធក្នក់ ដែរ ។
 អើ ។ មត្ត បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធក្នក់ ផល បរិភោគ ផឹក
 ទំពាស្សី លិទ្ធក្នក់ ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនោះទេ ។ បេ ។
 ចប់ ន វត្តព្វេ សង្ឃោ កុញ្ញតិវត្តថា ។

ន វត្តព្វេ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋិ មហាប្បលន្តិកថា

(២៩១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា នាន ដែលបុគ្គលឱ្យដល់សង្ឃ
 ជាពានមានផលច្រើនមែន ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះសង្ឃ ជាអាហុ-
 នេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ទុក្ខណេយ្យបុគ្គល អត្តាលិកវណីយ-
 បុគ្គល ជាបុញ្ញត្តេត្ថំប្រសើរ របស់សត្វលោកដែរ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ។ បេ ។ ជា
 បុញ្ញត្តេត្ថំប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា នាន ដែលបុគ្គលឱ្យដល់សង្ឃ ជាពាន
 មានផលច្រើនមែន ។

(២៧២) ឧ វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១៖ មហាប្បលន្តិក ។

អាមន្តា ។ ឧទុ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិស-
បុត្តលា ឧត្តិណោយ្យា វត្តា ភកវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហត្ថិ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុត្តលា
ឧត្តិណោយ្យា វត្តា ភកវតា តេន វត រេ វត្តព្រំ
សង្ឃស្ស ទី១៖ មហាប្បលន្តិក ។

(២៧៣) ឧ វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១៖ មហាប្បលន្តិក ។

អាមន្តា ។ ឧទុ វត្តិ ភកវតា សង្ឃ តោតមិ ទេហិ
សង្ឃ តេ ទីន្ទ អហាស្យាវ បូជិតោ ភវិស្សាមិ
សង្ឃា ចាតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ សង្ឃស្ស ទី១៖ មហាប្បលន្តិក ។

(២៧៤) ឧ វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១៖ មហាប្បលន្តិក ។ អា-

មន្តា ។ ឧទុ សត្តោ ទេវនមិស្តោ ភកវត្ថំ ឯតនោច

(២៧៥) បុត្តលមិនគួរនិយាយថា ពាន ដែលបុត្តលឱ្យដល់សង្ឃ

ជាពានមានផលច្រើនទេ ។ តើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុត្តលប្រាំបីរូប ជាទុតិណោយ្យបុត្តល ។ តើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុត្តល
ប្រាំបីរូប ជាទុតិណោយ្យបុត្តលមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកត្រូវតាមថា ពាន ដែលបុត្តលឱ្យដល់សង្ឃ ជាពានមានផលច្រើន
មែន ។

(២៧៦) បុត្តលមិនគួរនិយាយថា ពាន ដែលបុត្តលឱ្យដល់សង្ឃ

ជាពានមានផលច្រើនទេ ។ តើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្ចាស់ខាងគោតមី ខាងចូរឱ្យពាន ចំពោះសង្ឃចុះ កាលបើខាងឱ្យ
ពាន ចំពោះសង្ឃហើយ គេថាគង់ធីត្តិ សង្ឃក្តី ក៏ឈ្មោះថាខាងពាន
ចូរជាហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ពាន ដែលបុត្តលឱ្យដល់សង្ឃ ជាពានមានផលច្រើនមែន ។

(២៧៧) បុត្តលមិនគួរនិយាយថា ពាន ដែលបុត្តលឱ្យដល់សង្ឃ

ជាពានមានផលច្រើនទេ ។ តើ ។ ក្រែងព្រះវង្ស ជាធិបតីនៃវត្ត
បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា

យដមាធានំ មនុស្សានំ បុញ្ញបេត្តានំ ចាណំ
 ករោតំ ឱបដិកំ បុញ្ញំ កត្តំ ទីន្ទំ មហាប្បលន្តិ
 ធនាហ ច បដិបត្តា ធនាហ ច ជលេ វិសា
 ឋស សង្ឃេ ឧទុក្ខតោ បញ្ញាសីលសមាហិតោ
 យដមាធានំ មនុស្សានំ បុញ្ញបេត្តានំ ចាណំ
 ករោតំ ឱបដិកំ បុញ្ញំ សង្ឃេ ទីន្ទំ មហាប្បលន្តិ

ឋសា ហិ សង្ឃេ វិបុលា មហាក្កតោ
 ឋសប្បវេយ្យោ ឧទដិវ សាគរោ
 ឋនោ ហិ សេដ្ឋា ឧរិវសាវកា
 បក្កតោ ធម្មមុទិវយន្តិ^(១)
 តេសំ សុទិន្ទំ សុហុតំ សុយេដ្ឋំ
 យេ សង្ឃមុទិស្ស ទទន្តិ ធានំ
 សា ទក្ខណោ សង្ឃកតា បតិដ្ឋិតា
 មហាប្បលា លោកវិទូន វណ្ណិតា
 ឋតាទិសំ យញ្ញមនុស្សត្ថា
 យេ វេទជាតា វិទវន្តិ លោកេ
 វិទេយ្យោ មាត្រាមលំ សម្ពុលំ

បុណ្យឱវដលក្នុងបុណ្យ ដែលក្នុងសត្វ គឺបុណ្យ ឬក្រពើ
 នូវបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ ឯងមាន ចំពោះបុគ្គលក្នុងណា រឿប
 មានផលច្រើន បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិដ៏ម្យ៉ាងស្រួល ឬក្នុងអ្នក
 បំភាន់ក្នុងផល ឬក្នុងតាំងខ្លះ ជាសង្ឃ មានចិត្តត្រង់
 មានចិត្តតក់កល់ម៉ាក្នុងបញ្ញា និងសីល បុណ្យឱវដលក្នុងបុណ្យ
 ដែលក្នុងសត្វ គឺមនុស្សអ្នកប្រាជ្ញាខ្លះបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ គេឱ្យ
 បានចំពោះសង្ឃ រឿបមានផលច្រើន ព្រោះបុគ្គលនេះ ជាសង្ឃ
 មានគុណ ដ៏ធំល្អាយ ដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ សង្ឃនេះ មាន
 គុណបំរើមិនបាច់ ដូចជាសាគរទ្រទ្រង់នូវទឹក សង្ឃតាំងខ្លះឯង
 ជាសាវ័ក របស់ព្រះក្នុងមានព្យាយាមដាច់ខាត អ្នកប្រសើរបំផុត
 ជាអ្នកធ្វើនូវតន្ត្រី វេទដ៏សំដែងនូវធម៌ បាន ដែលគេឱ្យដោយល្អ
 ដែលគេបូជាតូចដោយល្អ ដែលគេបូជាដ៏ដោយល្អ ចំពោះសង្ឃ
 តាំងនោះ (វេទន៍មានផលច្រើន) ក្នុងដណា ឱ្យបាន ទទួល
 ចំពោះសង្ឃ ទទួលបាននោះ (របស់ក្នុងដណោះ) ឈ្មោះថា
 តាំងនៅក្នុងសង្ឃ ជាបានមានផលច្រើន ដែលព្រះក្នុងអ្នកប្រាជ្ញ
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់សរសើរហើយ ក្នុងដណា កាលក្នុង
 ឃើញនូវការបូជា ដូច្នោះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ គប្បី
 កំចាត់បង្គំនូវទទួលសរសើរចិត្តក៏ណាញ់ ព្រមទាំងពូល ក្នុងលោក

៩ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

អាមត្តា សក្កបុរេន្តិ មាណស្ថិ

អាត្មា សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ មា សង្ឃស្ស
ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិ ។

៩ វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា ។

៩ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

[២៩៥] ៩ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិ ។

អាមត្តា ។ ទទុ ភក្កា ទីបនាធំ អាត្មា ទីបនាធំ
សេដ្ឋោ ទីបនាធំ បមោត្តោ ទីបនាធំ ឧត្តមោ ទី-
បនាធំ បវេរោ អាសមោ អាសមសមោ អាប្បជិសមោ
អាប្បជិកាតោ អាប្បជិបុត្តលោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
ភក្កា ទីបនាធំ អាត្មា ទីបនាធំ សេដ្ឋោ ទីបនាធំ
បមោត្តោ ទីបនាធំ ឧត្តមោ ទីបនាធំ បវេរោ អា-
សមោ អាសមសមោ អាប្បជិសមោ អាប្បជិកាតោ
អាប្បជិបុត្តលោ តេជ វត រេ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ
មហាប្បលន្តិ ។

៩ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

ជនជាតិខ្មែរ បំបាត់រាជវង្ស វិញ្ញាណក្ខន្ធរាជវង្សនិ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះប្បក្រម ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បាន
ដែលបុគ្គលទ្វិជ្ជកោសល្យ ជាបានមានផលច្រើន ។

ចប់ ៩ វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា ។

៩ វត្តព្រំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

[២៩៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ
ព្រះក្នុង ជាបានមានផលច្រើនទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជីវិត វិសេសជាងពួកសត្វមានជីវិត
ជាប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជីវិត ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជីវិត ថ្លៃថ្នូរ
ជាងពួកសត្វមានជីវិត មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះក្នុងដែល
មិនមានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប
មិនមានបុគ្គលប្រៀបបានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជីវិត វិសេសជាងពួកសត្វមានជីវិត ជា
ប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជីវិត ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជីវិត ថ្លៃថ្នូរ
ជាងពួកសត្វមានជីវិត មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះក្នុងដែលមិន
មានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប មិន
មានបុគ្គលប្រៀបបានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
កោលថា បាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះក្នុង ជាបានមានផលច្រើន ។

(២៩៦) ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋំ មហាច្ឆលន្តិ ។ អា-

មន្តា ។ អន្តិ កោចិ ពុទ្ធន សមសមោ សីលេន
សមាជិកា បញ្ញាយាតិ ។ នត្ថិ ។ មាត្យំ នត្ថិ កោចិ
ពុទ្ធន សមសមោ សីលេន សមាជិកា បញ្ញាយ
នេន វត វេ វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋំ មហាច្ឆលន្តិ ។

(២៩៧) ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋំ មហាច្ឆលន្តិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ កកវតា

នយមស្មី វា លោកស្មី បាស្មី វា បន

ពុទ្ធន សេដ្ឋោ ច សមោ ច វិជ្ជតិ

យមាហុនេយ្យំ អត្តតំ កតោ

បុញ្ញតិកាធំ វិបុលដលេសិជន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេន ហិ ពុទ្ធស្ស

ទិដ្ឋំ មហាច្ឆលន្តិ ។

(២៩៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ

ព្រះពុទ្ធ ជាមានមានផលច្រើនឡើយ ។ តើ ។ បុគ្គលណាមួយ សមស្មី
នឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាជិ នឹងបញ្ញា មានដៃថ្លៃ ។ មិនមានទេ ។
ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ សមស្មីនឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាជិ
នឹងបញ្ញា មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកជើង ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា មាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាមានមានផលច្រើន ។

(២៩៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ជាមានមានផលច្រើនឡើយ ។ តើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គល ប្រសើរជាងព្រះពុទ្ធក្តី ស្មើនឹងព្រះពុទ្ធក្តី មិនមានក្នុង

លោកនេះ នឹងក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ព្រោះថា ព្រះពុទ្ធ

ទ្រង់ដល់នូវការប្រសើរ ជាងពួកអាហុនេយ្យបុគ្គល របស់ពួក

ជនអ្នកត្រូវការដោយបុណ្យ អ្នកស្វែងរកផលដ៏ធំទូលាយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មាន

ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាមានមានផលច្រើន ។

ទំព័រណែនាំស្តីពីការបោះឆ្នោត

(២៩៩) នាយកតេតា ៩ នាង វិសុជ្ឈតិ លោ បដិ-

ត្តាហតតោតិ ។ អាមម្ពា ។ ឧទុ អត្ថិ កេចិ បដិត្តា-
ហតា អាហុឈយ្យា ចាហុឈយ្យា ឧត្តិណោយ្យា
អញ្ញលីករណីយា អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្ថំ លោកស្ស-
តិ ។ អាមម្ពា ។ ហត្ថំ អត្ថិ កេចិ បដិត្តាហតា
អាហុឈយ្យា ចាហុឈយ្យា ឧត្តិណោយ្យា អញ្ញលី-
ករណីយា អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្ថំ លោកស្ស លោ វត
រេ វត្តោ ឆាយតតោ ៩ នាង វិសុជ្ឈតិ លោ បដិត្តា-
ហតតោតិ ។

(២៩៩) នាយកតេតា ៩ នាង វិសុជ្ឈតិ លោ បដិ-

ត្តាហតតោតិ ។ អាមម្ពា ។ ឧទុ ចត្តារោ បុរិស-
យុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឧត្តិណោយ្យា វុត្តា ភកវតា-
តាតិ ។ អាមម្ពា ។ ហត្ថំ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ
បុរិសបុគ្គលា ឧត្តិណោយ្យា វុត្តា ភកវតា លោ វត
រេ វត្តោ ឆាយតតោ ៩ នាង វិសុជ្ឈតិ លោ បដិត្តា-
ហតតោតិ

ទំព័រណែនាំស្តីពីការបោះឆ្នោត

(២៩៨) ពាន បរិសុទ្ធនៃអំពីការបោះឆ្នោត បរិសុទ្ធនៃអំពីបដិស្ឋាហតៈ

រេច ។ អើ ។ ក្រែងបដិស្ឋាហតៈពួកខ្លះ គួរទទួលបានប្រយោជន៍
នាំមកប្លង់ គួរទទួលបាននូវការគោរព គួរដល់ទុក្ខិណាខ្លះ គួរដល់អញ្ញាសិ-
កម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញត្ថេត្ថំ ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក
មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បដិស្ឋាហតៈពួកខ្លះ គួរទទួលបាន
ប្រយោជន៍នាំមកប្លង់ គួរទទួលបាននូវការគោរព គួរដល់ទុក្ខិណាខ្លះ
គួរដល់អញ្ញាសិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញត្ថេត្ថំ ដ៏ប្រសើរ របស់
សត្វលោក មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកោលថា ពាន បរិ-
សុទ្ធតែអំពីការបោះឆ្នោត មិនបរិសុទ្ធនៃអំពីបដិស្ឋាហតៈទេ ។

(២៩៩) ពាន បរិសុទ្ធនៃអំពីការបោះឆ្នោត មិនបរិសុទ្ធនៃអំពីបដិស្ឋាហតៈ

ច ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ
បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទុក្ខិណោយ្យបុគ្គល ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទុក្ខិ-
ណោយ្យបុគ្គល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកោលថា ពាន បរិសុទ្ធ
តែអំពីការបោះឆ្នោត មិនបរិសុទ្ធនៃអំពីបដិស្ឋាហតៈទេ ។

[៣០០] នាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ ធម៌ ប-

ដិត្តាហតតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ អត្ថំ កេចិ សោតា-
បន្នេ ទានំ ទត្វា ទត្ថិណំ អារាដេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថំ អត្ថំ កេចិ សោតាបន្នេ ទានំ ទត្វា ទត្ថិណំ
អារាដេន្តី ធម៌ វត វេ វត្ថោ ធម៌ វត វេ វត្ថោ នាយកតោ វ ទានំ វិ-
សុជ្ឈតិ ធម៌ បដិក្កាហតតោតិ ។ ឧទុ អត្ថំ កេចិ
សកទាតាមិស្ស ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស ។ បេ ។
អរហតោ ទានំ ទត្វា ទត្ថិណំ អារាដេន្តីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ កេចិ អរហតោ ទានំ ទត្វា
ទត្ថិណំ អារាដេន្តី ធម៌ វត វេ វត្ថោ នាយកតោ វ
ទានំ វិសុជ្ឈតិ ធម៌ បដិក្កាហតតោតិ ។

[៣០១] បដិក្កាហតតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ ធម៌

នាយកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនោ អញ្ញាស្ស កា-
រោ បរតតំ សុទ្ធត្ថំ អនោ ករោតិ អនោ
បដិសំវេទតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថោ ។ បេ ។ នាយ-
កតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ ធម៌ បដិក្កាហតតោតិ ។
អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថំ ភកវតា ភកស្សោ ចោ ឥមា
អាធម្ម ទត្ថិណាវិសុទ្ធិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។

[៣០២] ធម៌ បដិក្កាហតតោតិ ធម៌ បដិក្កាហតតោតិ

ទេវ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលត្ថក្ខន្ធ ឲ្យបាន ចំពោះសោតាបន្នបុគ្គល
ហើយញ៉ាំងសោតាបន្នបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខិណាន មាន
ដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលត្ថក្ខន្ធ ឲ្យបានចំពោះសោតាបន្ន-
បុគ្គល ហើយញ៉ាំងសោតាបន្នបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខិណាហេ
មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បាន បរិសុទ្ធតែអំពីធម៌
មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិក្កាហតតោទេ ។ ក្រែងបុគ្គលត្ថក្ខន្ធ ឲ្យបាន ចំពោះសក-
ទាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះអនាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះព្រះអរហន្ត
ហើយញ៉ាំងព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខិណាន មានដែរ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលត្ថក្ខន្ធ ឲ្យបាន ចំពោះព្រះអរហន្ត ហើយញ៉ាំង
ព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខិណាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា បាន បរិសុទ្ធតែអំពីធម៌ មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិក្កាហតតោទេ ។

[៣០៣] ធម៌ បរិសុទ្ធតែអំពីបដិក្កាហតតោ មិនបរិសុទ្ធអំពីធម៌

ទេវ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើ ដល់បុគ្គលដទៃ សុទ្ធត្ថក្ខន្ធដល់
បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលផល ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បាន បរិសុទ្ធតែអំពីធម៌ មិនបរិសុទ្ធអំពី
បដិក្កាហតតោទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ក្រាស់ថា ម្នាលអាទិ
ទុក្ខិណាវិសុទ្ធិនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ទុក្ខិណាវិសុទ្ធិ ៤ យ៉ាង តែងចម្រើន ។

អត្ថាធម្មំ ឧត្តិណា នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ មោ ប-
 ដិក្កាហកតោ អត្ថាធម្មំ ឧត្តិណា បដិក្កាហកតោ
 វិសុជ្ឈតិ មោ នាយកតោ អត្ថាធម្មំ ឧត្តិណា មេវ
 នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ មោ បដិក្កាហកតោ អត្ថាធម្មំ
 ឧត្តិណា នាយកតោ មេវ វិសុជ្ឈតិ បដិក្កាហកតោ
 ច កថញ្ចាធម្មំ ឧត្តិណា នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ
 មោ បដិក្កាហកតោ ឥធាធម្មំ នាយកោ ហោតិ
 សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិក្កាហកតោ ហោតិ ទុស្ស័-
 លា ចាបធម្មា ឯវំ ទោ អាធម្មំ ឧត្តិណា នាយ-
 កតោ វិសុជ្ឈតិ មោ បដិក្កាហកតោ កថញ្ចាធម្មំ
 ឧត្តិណា បដិក្កាហកតោ វិសុជ្ឈតិ មោ នាយកតោ
 ឥធាធម្មំ នាយកោ ហោតិ ទុស្ស័លា ចាបធម្មោ
 បដិក្កាហកតោ ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មា ឯវំ
 ទោ អាធម្មំ ឧត្តិណា បដិក្កាហកតោ វិសុជ្ឈតិ មោ
 នាយកតោ កថញ្ចាធម្មំ ឧត្តិណា មេវ នាយក-
 តោ វិសុជ្ឈតិ មោ បដិក្កាហកតោ ឥធាធម្មំ នាយ-
 កោ ច ហោតិ ទុស្ស័លា ចាបធម្មោ បដិក្កា-
 ហកតោ ច ហោតិ ទុស្ស័លា ចាបធម្មា ឯវំ ទោ
 អាធម្មំ ឧត្តិណា មេវ នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ

ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក-
 ហតៈ ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ មិន
 បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិ
 បដិក្កាហក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន
 បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទុតិណា-
 ទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ តើដូចម្តេច ម្នាល
 អានន្ទ ពាយកក្នុងលោកនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិក្កាហកៈ
 ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក
 មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន បរិ-
 សុទ្ធអំតិបដិក្កាហក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ពា-
 យកក្នុងលោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិក្កាហកៈ មានសីល
 មានធម៌ល្អ ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក មិនបរិសុទ្ធ
 អំតិបដិក្កាហក យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិ
 បដិក្កាហក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហកៈ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ពាយកក្នុង
 លោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិក្កាហកៈ ក៏ទ្រុស្តសីល
 មានធម៌អាក្រក់ដូចគ្នា ម្នាលអានន្ទ ទុតិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិក្កាហក

នោ បដិគ្គាហកតោ កថាបទ្ធគម្ព ឧត្តិណ្ឌោ បាយ-
 កតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គាហកតោ ច ឥន្ទាធន្ត
 នាយកោ ច ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិគ្គា-
 ហកា ច ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ ឯវំ ខោ
 អាធន្ត ឧត្តិណ្ឌោ នាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គា-
 ហកតោ ច ឥន្ទា ខោ អាធន្ត ចតុស្សោ ឧត្តិណ្ឌា-
 វិសុជ្ឈយោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ ន វត្ថុចំ នាយកតោ ។ ឯនំ វិសុជ្ឈតិ បោ
 បដិគ្គាហកតោតិ ។

ទុតិយវិស្វកម្ម ។

សន្តសោ វគ្គោ ។

តិស្ស ឧទ្ទាសិ

អត្ថំ អរហតោ បុព្វាបចយោ ឧត្ថំ អរហតោ អត្តា-
 លមច្ចុ សព្វមិទំ កាមតោ ឥន្ទ្រិយតទ្ធានោ ឧត្ថំ
 វេបេត្វា អរិយមត្តំ អវិសេសា សង្ខារ ឧត្ថំ
 សង្ខេប ឧត្តិណ្ឌំ បដិគ្គណ្ហាតិ សង្ខេប ឧត្តិណ្ឌំ
 វិសោធនេតិ សង្ខេប កុត្តតិ ឯវំតិ ខាធនិ សាយតិ
 សង្ខេប ឧត្ថំ មហាប្បលំ អត្ថំ ឯនំ វិសុជ្ឈតិ ។

មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ យ៉ាងនេះឯង ប្រាសរោម្យ ទុតិយាទាន
 បរិសុទ្ធ អំពីតាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង តើដូចម្តេច ម្ចាស់អាទន្ទ
 តាយកក្នុងរោគនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏មាន
 សីល មានធម៌ល្អដូចគ្នា ម្ចាស់អាទន្ទ ទុតិយាទាន បរិសុទ្ធ អំពី
 តាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់អាទន្ទ ទុតិយាទាន
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរតោលថា ទាន បរិសុទ្ធអំពីតាយក មិន
 បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈនេះ ។

ចប់ ទុតិយវិស្វកម្ម ។

ចប់ សន្តសោវគ្គ ។

ឧទ្ទាសិនៃសត្វលមបិវត្តិគោនី គី

និយាយ អំពីការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ១ អកាល-
 មច្ចុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមាន ១ ធម្មជាតិទាំងអស់នេះមាន ព្រោះ
 កាម ១ ធម្មជាតិដាច់ដោយឥន្ទ្រិយ ជាទុក្ខ ១ សង្ខារដ៏សស
 វៀរលែងតែអរិយមត្ត ជាទុក្ខ ១ ព្រះសង្ឃ តែងទទួលទុតិយា-
 ទាន ១ ព្រះសង្ឃ តែងជម្រះទុតិយាទាន ១ ព្រះសង្ឃតែង
 ឆាន់ ដឹក ទំពាស្តី កុក់ ១ ទាន ដែលបុគ្គលទ្វិដល់សង្ឃ មាន
 ផលច្រើន ១ ទាន បរិសុទ្ធ ក៏មាន ១ ។

បណ្ណស្សលោកកថា

(៣០២) ន វត្ថុទ្ធំ តុទ្ធោ កកវំ មនុស្សលោកេ
អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ តុទ្ធវត្ថានិ ចេតិយានិ
អារាមវិហារតាមនិកមនករានិ រដ្ឋានិ ជនបទានិ ។
អាមន្តា ។ ហត្ថំ អត្ថិ តុទ្ធវត្ថានិ ចេតិយានិ អារាមវិ-
ហារតាមនិកមនករានិ រដ្ឋានិ ជនបទានិ តេន វត វេ
វត្ថុទ្ធោ តុទ្ធោ កកវំ មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

(៣០៣) ន វត្ថុទ្ធំ តុទ្ធោ កកវំ មនុស្សលោ-
កេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កកវំ លុម្ពិនិ-
យា ជាតោ ពោជិយា មូលេ អភិសម្ពុទ្ធា ពារាណា-
សិយំ កកវតា ធម្មចក្កំ បវត្ថនំ ចារាលេ ចេតិយេ
អាយុសដ្ឋារោ ឱស្សដ្ឋោ កុសិណារយំ កកវំ បរិ-
និព្វតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កកវំ លុម្ពិនិយា
ជាតោ ។ បេ ។ កុសិណារយំ កកវំ បរិនិព្វតោ
តេន វត វេ វត្ថុទ្ធោ តុទ្ធោ កកវំ មនុស្សលោកេ
អដ្ឋាសីតិ ។

(៣០៤) ន វត្ថុទ្ធំ តុទ្ធោ កកវំ មនុស្សលោ-
កេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ កកវតា

បណ្ណស្សលោកកថា

(៣០៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ
ក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក
និគម នគរ ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មានដែរឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក និគម នគរ
ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង
មនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់
នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រសូត
ក្នុងលុម្ពិនីនៃ ត្រាស់ដឹងទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ញ៉ាំងធម្មចក្កឱ្យប្រព្រឹត្តនៅជិតក្រុងពារាណសី ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដាក់
អាយុសន្ធុរជិតបារាចរចេតិយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុង
កុសិនារាយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រសូត ក្នុង
លុម្ពិនីនៃ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុងកុសិនារាយ
ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះ-
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់
នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ ឧត្តន្ទាយំ វិហារមិ សុភ-
 កវេន សាលរាជម្ចុលតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សម-
 យំ ឧត្តន្ទាយំ វិហារមិ អជីវាលចិក្រោះច បវេហ-
 ភិសន្តន្ទានិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ រាជកម្មោ-
 វិហារមិ វេទ្យវេន កាលទ្ធកតិកាបេតិ ឯកមិទាហំ
 ភិក្ខុវេ សមយំ សាវត្ថុយំ វិហារមិ ជេតវេន អនាថ-
 បិណ្ឌិកស្ស អាណមេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ
 វេសាលយំ វិហារមិ មហាវេន កុជាតាវសាលាយន្តិ
 អន្តេវ សុត្តន្តានិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ តុទ្ធោ
 ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

(៣០៥) តុទ្ធោ ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។
 អាមត្តា ។ មនុ ភកវា លោកេ ជាតោ លោកេ
 សំវុទ្ធោ លោកំ អភិកុយ្យ វិហារតិ អនុបលីត្តោ
 លោកេនាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ភកវា លោកេ
 ជាតោ លោកេ សំវុទ្ធោ លោកំ អភិកុយ្យ វិហារតិ
 អនុបលីត្តោ លោកេន ហេ វត វេ វត្តេន តុទ្ធោ
 ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ គេហភព គង់នៅទៀបគល់សាល-
 រាជព្រឹក្ស ក្នុងព្រៃសុភតៈ ដ៏ត្រង់ឈ្មោះឧត្តន្ទ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សម័យមួយ គេហភព បានក្រាស់ដីដាំដំបូង ទៀបអដ្ឋបាលនិក្រោធធ
 ក្នុងឧត្តន្ទវេលាប្រទេស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ គេហភព គង់
 នៅក្នុងវេទ្យវេន ជាកលទ្ធកតិកាបេតិ ដ៏ត្រង់រាជគហៈ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សម័យមួយ គេហភព គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ជាអាម របស់
 អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ដ៏ត្រង់សាវត្ថុ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ
 គេហភព គង់នៅក្នុងកុជាតាវសាលា នាមហាវេន ដ៏ត្រង់វេសាលី
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធ
 មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៥) ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកដែរ
 ថា ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក
 គ្របសន្តិកាលោក មិនដាច់ដោយលោកថា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
 មានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក គ្របសន្តិកាលោក មិន
 ដាច់ដោយលោក ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ។

(៣០៦) ន វត្ថុតំ តុទ្ធន កកវតា ធម្មោ ទេ-
 សីតោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ទេសីតោតិ ។ អភិ-
 ធិម្ពតេន ទេសីតោតិ ។ អភិធិម្ពតោ ជីវោ សត្វា
 សម្មាសម្ពុទ្ធា សត្វញ្ញ សត្វទស្សរី ធម្មស្សមី ធម្មប្ប-
 ដិសវណោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុតំ ។ មេ ។ ន វត្ថុតំ
 តុទ្ធន កកវតា ធម្មោ ទេសីតោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ទេសីតោតិ ។ អាយស្មតា អាធន្តេន ទេសីតោតិ ។
 អាយស្មា អាធម្មោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា សត្វញ្ញ
 សត្វទស្សរី ធម្មស្សមី ធម្មប្បដិសវណោតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុតំ ។ មេ ។

(៣០៧) ន វត្ថុតំ តុទ្ធន កកវតា ធម្មោ ទេ-
 សីតោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា សម្ពិទ្ធនធម៌
 ទោ អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ វត្ថុវេនធម៌ ទោ
 អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ សម្ពិទ្ធវត្ថុវេនធម៌ ទោ
 អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ អក្ខរតាវេ វ ទុល្ល-
 ភាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ
 តុទ្ធន កកវតា ធម្មោ ទេសីតោតិ ។

(៣០៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងនូវធម៌ទេវ ។ អើ ។ ពុទ្ធភោគា សំដែងធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធ-
 ធិម្ពតសំដែង ។ ពុះព្រះពុទ្ធធិម្ពត ជាព្រះដ៏ទស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ជាសត្វញ្ញ ឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សមី មានធម៌
 ជាទីរំលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ទេវ ។ អើ ។ ពុះ
 អ្នកណា សំដែង ។ ព្រះអាទន្ទមានអាយុ សំដែង ។ ព្រះអាទន្ទមាន
 អាយុ ជាព្រះដ៏ទស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសត្វញ្ញ ឃើញ
 នូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សមី មានធម៌ជាទីរំលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(៣០៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងនូវធម៌ទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ខ្មាលសារីបុត្ត ភថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបខ្លះ ខ្មាល
 សារីបុត្ត ភថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយពិស្តារខ្លះ ខ្មាលសារីបុត្ត
 ភថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបធម៌ពិស្តារខ្លះ ព្រោះបុគ្គលអ្នក
 ត្រាស់ដឹង រកបានដោយកម្រ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ ។

(៣០៨) ឧ វត្ថុត្រូវ តុទ្ធន កកវត្ថា ធម្មោ ទេសិ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវត្ថា អភិញ្ញា-
 យាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ ទោ អនភិញ្ញាយ ស-
 ធិនាទាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ ទោ អធិនាធិ
 សប្បដិហារិយាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ ទោ អប្ប-
 ដិហារិយំ យទា មយ្ហំ ភិក្ខុវេ អភិញ្ញាយ ធម្មំ ទេ-
 សយតោ ទោ អនភិញ្ញាយ សធិនាធិ ធម្មំ ទេស-
 យតោ ទោ អធិនាធិ សប្បដិហារិយំ ធម្មំ ទេស-
 យតោ ទោ អប្បដិហារិយំ ករណីយោ ឌុវនោ
 ករណីយោ អនុសាសនំ អលត្វា ធន វេ ភិក្ខុវេ
 តុដ្ឋិយា អលំ អត្ថមនកាយ អលំ សោមនស្សយ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា កកវត្ថា សុត្វាតោ ធម្មោ សុបដិហោ
 សាជ្ឈាតិ ឥមស្មី ច ធន វេយ្យាករណស្មី កត្វា-
 មារេ ធនសសហស្មី លោកធាតុ អកក្សត្តាតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ទេ ហិ តុទ្ធន
 កកវត្ថា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។

(៣០៨) បុគ្គលមិនដឹងនិយាយថា ព្រះពុទ្ធហាចព្រះភាគ សំដែងនូវធម៌
 ទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះហឫព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 គឺជាគត សំដែងធម៌ ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនសំដែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់
 ដឹងទេ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគត សំដែងធម៌ ប្រកបដោយហេតុ
 មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគត
 សំដែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយ
 បាដិហារ្យទេ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គឺជាគត កាលសំដែងធម៌ណា ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹង មិនសំដែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់ដឹងទេ កាលសំដែងធម៌
 ប្រកបដោយហេតុ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ កាលសំដែង
 ធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយបាដិហារ្យ
 ទេ ទេវទេ អ្នកគួរធ្វើ អនុសាសនំ អ្នកគួរធ្វើ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នក
 តាំងឡាយ គួរត្រេកអរ គួរពញាចិត្ត គួររីករាយថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ ព្រះធម៌ គឺព្រះពុទ្ធសំដែងល្អះហើយ ព្រះសង្ឃ ប្រតិចត្តិហើយ
 ដោយប្រពៃ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងវេយ្យាករណៈនេះ
 លោកធាតុដល់នាង ភីតប្រើក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រមួយ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ ។

ក្រណាត់

(៣០៩) ឆ្នាំ ពុទ្ធស្ស កក្កដា កក្កដា ១
 មាស ១ ឆ្នាំ ពុទ្ធស្ស កក្កដា មាស ១ ១
 ហេតុ វត្ថុ ១ ២ ១ ឆ្នាំ ពុទ្ធស្ស កក្កដា កក្កដា
 ណា ១ មាស ១ ឆ្នាំ ពុទ្ធស្ស កក្កដា មាស
 ១ ២ ១ ឆ្នាំ ពុទ្ធស្ស កក្កដា ១ ២ ១ ហេតុ វត្ថុ ១ ២ ១

(៣០០) អត្ថិ ពុទ្ធស្ស កគវតោ មេត្តាតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស កគវតោ កុណ្ឌាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស កគវតោ មុទិតា
។ បេ ។ ឧបេក្ខាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស
កគវតោ កុណ្ឌាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣០០) ឧត្តិ តុទ្ធស្ស ភគវតោ ភក្កណតិ ។
 អាមន្ទា ។ ភគវ ភក្កណតោតិ ។ ឧ ហេវ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។ ឧទុ ភគវ ភក្កណតោ លោក-
 ហិតោ លោកានុកុស្មតោ លោកត្ថចរោតិ ។ អា-
 មន្ទា ។ ហត្ថំ ភគវ ភក្កណតោ លោកហិតោ
 លោកានុកុស្មតោ លោកត្ថចរោ ឧ វត វេ វត្តត្វេ
 ឧត្តិ តុទ្ធស្ស ភគវតោ ភក្កណតិ ។

1

(២០៤) កុណ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឧប្ប រ ឃើ រ មេតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឧប្ប រ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឬ កុណ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិន មានឧប្ប រ ឃើ រ មុទិតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឧប្ប រ ឬ ឬ ឧបត្ថ (មិនមានឧប្ប) រ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឬ ឬ

(៣១០) មេត្តា របស់ព្រះក្នុងមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ករុណា របស់ព្រះក្នុងមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ មុខិតា របស់ព្រះក្នុងមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ បេ ។
 ឧបេត្តា (មានដែរឬ) ។ អើ ។ ករុណា របស់ព្រះក្នុងមានព្រះភាគ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១១) កុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឡើយ ។
 អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មិនប្រកបដោយសេចក្តីកុណាឡើយ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីកុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក ជាអ្នកអនុព្រោះដល់សត្វ-
 លោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយសេចក្តីកុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វ-
 លោក ជាអ្នកអនុព្រោះដល់សត្វលោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក
 ខ្មោលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ មិនមានទេ ។

(៣០២) នគ្រឹះ ពុទ្ធស្ស កកវៈតោ កក្កណាតិ ។

អាមត្តា ។ នន្ទ កកវៈ មហាកក្កណាសមាបត្តិ សមា-
បត្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ កកវៈ មហាកក្កណា-
សមាបត្តិ សមាបត្តិ លោ វត វេ វត្ថុទ្វេ នគ្រឹះ ពុទ្ធស្ស
កកវៈតោ កក្កណាតិ ។

(៣០៣) នគ្រឹះ ពុទ្ធស្ស កកវៈតោ កក្កណាតិ ។

អាមត្តា ។ កកវៈ សកកោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ
។ បេ ។ តេន ហិ នគ្រឹះ ពុទ្ធស្ស កកវៈតោ កក្កណាតិ ។
កក្កណាតិ ។

គណៈបាតកបិ

(៣០៤) ពុទ្ធស្ស កកវៈតោ ឧប្បាសស្សាវេ អ-

តិវិយ អញ្ញោ កក្កណាតោ អធិត្តណ្ណាតិ ។ អាមត្តា ។
កកវៈ កក្កណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
នន្ទ កកវៈ ឌីននក្កម្មាសំ កុញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ កកវៈ ឌីននក្កម្មាសំ កុញ្ញាតិ លោ វត វេ វត្ថុទ្វេ
ពុទ្ធស្ស កកវៈតោ ឧប្បាសស្សាវេ អតិវិយ អញ្ញោ
កក្កណាតោ អធិត្តណ្ណាតិ ។

(៣១២) កក្កណា របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាកក្កណាសមាបត្តិដែរ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាកក្កណាសមាបត្តិដែរ ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា កក្កណា របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ មិនមានទេ ។

(៣១៣) កក្កណា របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ មានដែរ ។ អើ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយព្រះភាគដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ កក្កណា^(១) របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ
មិនមានទេ ។

ចប់ កក្កណាតិ ។

គណៈបាតកបិ

(៣១៤) ឧប្បាសនិវេសន្តរៈ របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ គ្រប

សន្តត្តិក្នុងកក្កណាតោដ៏ទៃក្រៃពេក ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
គ្រឿងក្រអូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគ ដោយបាយខ័ន្តដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ដោយបាយខ័ន្តដែរ ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា ឧប្បាសនិវេសន្តរៈ របស់ព្រះពុទ្ធបានព្រះភាគ គ្របសន្តត្តិក្នុងកក្កណា-
តោដ៏ទៃក្រៃពេកទេ ។

១ សំដៅយកកក្កណាដោយព្រះ ។

(៣១៥) តុទ្ធស្ស ភកវតោ ឧទ្ធារមស្សវេ អតិ-
 រិយ អន្តោ គន្ធាតោ អធិក្កណាភីតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថិ តេចិ តុទ្ធស្ស ភកវតោ ឧទ្ធារមស្សវេ ញាយន្តិ
 វិលីមន្តិ ឧត្តារេន្តិ បេឡាយ បដិសាមេន្តិ ករណ្ហាយ
 ជិត្តិមន្តិ អាមណោ បសាវន្តិ តេន ឆ គន្ធន គន្ធន
 ករណីយំ ករេន្តិភី ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

គន្ធាតោ ។

ឯកបណ្ណកថា

(៣១៦) ឯកេន អរិយមក្កេន ចត្តាវ សាមញ្ញ-
 ជលានិ សន្និករោភីតិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តន្តំ ជស្សវនំ
 ។ បេ ។ ចតស្សន្តំ បញ្ញានំ សមោធានំ ហោភីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឯកេន អរិយមក្កេន ចត្តាវ
 សាមញ្ញជលានិ សន្និករោភីតិ ។ អាមត្តា ។ សោតា-
 មត្តិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកតា-
 តាមិមក្កេន ។ បេ ។ អតាតាមិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មក្កេនាតិ ។ អរហត្តមក្កេ-
 នាតិ ។ អរហត្តមក្កេន សក្កាយន្តិដ្ឋី វិចិត្តិច្ឆំ សិ-
 លព្វតបរមាសំ ជហីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣១៥) ឧទ្ធារេនិមស្សវេ របស់ព្រះត្រៃឫទ្ធិយាងព្រះភាគ គ្រប់
 សង្កត់ទ្វារគន្ធាតោដទៃព្រះពក្ខ ។ អើ ។ ជនព្វក្ខន្ធ ឬត លាប
 ផុសខាត់ ទ្វារេនិមស្សវេ របស់ព្រះត្រៃឫទ្ធិយាងព្រះភាគ ទុកក្នុង
 ហិម ដាក់ក្នុង តាំងផ្សាយលើកនផ្សារ ធ្វើខ្ញុំកិច្ចដែលខ្ញុំត្រូវធ្វើ
 ដោយគ្រឿងក្រអូប ដោយគ្រឿងក្រអូបនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈ គន្ធាតោ ។

ឯកបណ្ណកថា

(៣១៦) ចុត្តលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ទ្វារសាមញ្ញជល ៤ ដោយអរិយ-
 មគ្គ១៥ ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈតាំង ៤ ។ បេ ។ វិចេញតាំង ៤ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុត្តលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ទ្វារសាមញ្ញ-
 ជល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១៥ ។ អើ ។ ដោយសាតាមិមគ្គ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសតតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយ
 អតាតាមិមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយមគ្គ ដូច
 ម្តេច ។ ដោយអរហត្តមគ្គ ។ ចុត្តលលេខសក្កាយន្តិដ្ឋី វិចិត្តិច្ឆា សិលក្ខ-
 តបរមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា សក្កាយធិដ្ឋកថា វិចិត្រកថា សីលព្វតបរមាសំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ តិណ្ឌំ សត្រោជនាធំ បហាធំ សោតាបត្តិផលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ តិណ្ឌំ សត្រោជនាធំ បហាធំ សោតាបត្តិផលំ វុត្តំ ភគវតា ខេ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា សក្កាយធិដ្ឋកថា វិចិត្រកថា សីលព្វតបរមាសំ ជហតីតិ ។ បេ ។ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ឡិដ្ឋាវតំ កាមរាតំ ឡិដ្ឋាវតំ ព្យាបាធំ ជហតីតិ ។ ធនុ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ឡិដ្ឋាវតំ កាមរាតំ ឡិដ្ឋាវតំ ព្យាបាធំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ កាមរាតព្យាបាធំ តទុកាវំ សកទាតាមិផលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កាមរាតព្យាបាធំ តទុកាវំ សកទាតាមិផលំ វុត្តំ ភគវតា ខេ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ឡិដ្ឋាវតំ កាមរាតំ ឡិដ្ឋាវតំ ព្យាបាធំ ជហតីតិ ។ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា អណ្តសហតតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាធំ ជហតីតិ ។ ធនុ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហន្តមគ្គដ្ឋកថា អណ្តសហតតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាធំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គល លះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា វិចិត្រកថា សីលព្វតបរមាសំ ជហតីតិ ។ មគ្គដ្ឋ ។ អើ ។ ក្រែងការលះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផលំ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផលំ មានអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួររោលថា បុគ្គល លះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា សីលព្វតបរមាសំ ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាតដ៏ព្រាតត្រាត ព្យាបាធំដ៏ព្រាតត្រាត ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បុគ្គលលះបង់កាមរាតដ៏ព្រាតត្រាត ព្យាបាធំដ៏ព្រាតត្រាត ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ អើ ។ ក្រែងការលះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាតាមិផលំ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់សក្កាយធិដ្ឋកថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាតាមិផលំ មានអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួររោលថា បុគ្គល លះបង់កាមរាតដ៏ព្រាតត្រាត ព្យាបាធំដ៏ព្រាតត្រាត ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាតប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យាបាធំប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាតប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យាបាធំប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហន្តមគ្គដ្ឋកថា ។ អើ ។

នន្ទ កាមរាជព្យាបាទំ អនុវេសសប្បហានំ អនា-
 តាមិដលំ វុត្តំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ កាមរាជ-
 ព្យាបាទានំ អនុវេសសប្បហានំ អាមាតាមិដលំ វុត្តំ
 ភកវតា ហេ វត វេ វត្ថុញ្ច អវហត្ថមក្កេន អណ្តសហ-
 គតំ កាមរាតំ អណ្តសហគតំ ព្យាបាទំ ធម្មតីតិ ។

(៣០៧) ន វត្ថុញ្ច ឯកេន អវិយមក្កេន ចត្តាវិ សា-
 មញ្ញាដលានិ សង្ខតារោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ភកវ-
 តា សោតាបត្តិមក្កោ ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភក-
 វា សោតាបត្តិមក្កោ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ច ។ វេ ។
 ភកវតា សកតាតាមិមក្កោ ។ វេ ។ អនាតាមិមក្កោ
 ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភកវា អនាតាមិតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុញ្ច ។ វេ ។

(៣០៨) ភកវា ឯកេន អវិយមក្កេន ចត្តាវិ សា-
 មញ្ញាដលានិ សង្ខតារោតិ សាវតោ ចត្ថហិ អវិយ-
 មក្កេហិ ចត្តាវិ សាមញ្ញាដលានិ សង្ខតារោតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សាវតោ តុទ្ធស្ស ភកវតេ អធិដ្ឋំ ធម្មត្ថំ
 អនធិគតំ អធិគត្ថត្ថំ អសង្ខតតំ សង្ខតារោតីតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុញ្ច ។ វេ ។

ត្រៃវិគាលេយំ បិណ្ឌសមាសំ ប្លាណេន ធិន្យាបា ប្រាហម្ម-
 ភាគត្រាស់ថា អនាតាមិដល ។ ភេ ។ ព្រះមាន កាលៈយន្តិ-
 សេសសលំ នូវកាមរាជនិងព្យាបា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អនា-
 តាមិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកាលថា បុគ្គល លាងនិងកាម-
 រាជៈប្រកបដោយប្រមាណនិង ព្យាបាទប្រកបដោយប្រមាណនិង ដោយ
 អវហត្ថមក្កេន ។

(៣០៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ នូវ
 សាមញ្ញាដល ៤ ដោយអវិយមក្ក ១ ទេយ្យ ។ ភេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ចម្រើនសាតាបត្តិមក្ក ។ ភេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជាសោតាបត្តបុគ្គល
 ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ វេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ចម្រើន
 សកតាតាមិមក្ក ។ វេ ។ ចម្រើនអនាតាមិមក្ក ។ ភេ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ជាអនាតាមិបុគ្គល ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ វេ ។

(៣១០) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញាដល
 ៤ ដោយអវិយមក្ក ១ ត្នកសាវក ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញាដល ៤
 ដោយអវិយមក្ក ៤ ។ ភេ ។ ត្នកសាវក ឃើញធម៌ដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគមិនឃើញហើយ ត្រាស់ដឹងធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនត្រាស់ដឹង
 ហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ វេ ។

លលក្ខណ៍ក្នុង

(៣១៩) ឈាបា ឈាបំ សុត្តមភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។
 បរមា ឈាបា ភតិយំ ឈាបំ សុត្តមភិក្ខុ ។ ឧ ហេវ
 វត្តោ ។ មេ ។ ឈាបា ឈាបំ សុត្តមភិក្ខុ ។ អា.
 មន្តា ។ ធុតិយា ឈាបា ចតុត្ថំ ឈាបំ សុត្តមភិក្ខុ ។
 ឧ ហេវ វត្តោ ។ មេ ។

(៣២០) បឋមា ឈាតា ទុតិយំ ឈានំ សុត្តម-
 ភីតិ ។ អាមន្តា ។ យា បឋមស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ
 ភាវជ្ជថា ។ បេ ។ បណីជិ សា វ ទុតិយស្ស ឈា-
 នស្ស ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជថា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បឋមា ឈាតា ទុតិយំ ឈានំ
 សុត្តមភីតិ ។ ន វត្ថុព្វំ យា បឋមស្ស ឈានស្ស
 ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជថា ។ បេ ។ បណីជិ សា វ
 ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជថា
 ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយំ ឈានំ
 អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នទុ-
 តិយំ ឈានំ ភាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ព្រះបាទស្រីរាជ្យវរ្ម័ន
ស្រីរាជ្យវរ្ម័ន

(៣១៧) បុគ្គល ចេញពីសាលាបណ្ណ វិនិច្ឆ័យសាលាបណ្ណ
បានដែរឬ ។ បើ ។ បុគ្គល ចេញពីសាលាបណ្ណ វិនិច្ឆ័យសាលាបណ្ណ
យជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះទេ ។ បើ ។ បុគ្គល
ចេញពីសាលាបណ្ណ វិនិច្ឆ័យសាលាបណ្ណ មួយ បានដែរឬ ។ បើ ។
បុគ្គល ចេញពីសាលាបណ្ណ វិនិច្ឆ័យសាលាបណ្ណ បានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួររោលយ៉ាងនេះទេ ។ បើ ។

(៣២៦) បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំភើបទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន
បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំភើប ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក្ខណា ដើម្បី
ញ៉ាំងបឋមជ្ឈានឱ្យកើតឡើង ការរំភើប ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក្ខនោះ
ឯង ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឱ្យកើតឡើង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំភើបទៅកាន់ទុ-
តិយជ្ឈានឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំភើប ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក្ខណា ដើម្បីញ៉ាំងបឋមជ្ឈានឱ្យកើតឡើង ការរំភើប ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក្ខនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឱ្យកើតឡើងឬ ។ អើ ។
ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំភើប កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល
កាលមិនតាំងចិត្តទុក្ខ កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ក្រែងទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំភើប កើតឡើង ។ បេ ។

បណ្ឌិតបាណ្ឌស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ បាតិ ធុតិយំ
 ណា ណា អាមត្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណ្ឌិតបាណ្ឌស្ស
 ឧប្បជ្ជតិ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ បថមា ណា ធុតិយំ
 ណា ណា សង្កមតិ ។ បថមា ណា ធុតិយំ ណា ណា
 សង្កមតិ ។ អាមត្តា ។ បថមំ ណា ណា កាមេ អា-
 មីនវតោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។
 ធុតិយំ ណា ណា កាមេ អាមីនវតោ មនសិករោតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ ឆ ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បថមំ ណា ណា
 សវិតក្កំ សវិតារត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ធុតិយំ ណា ណា
 សវិតក្កំ សវិតារត្ថំ ។ ឆ ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បថមា
 ណា ធុតិយំ ណា ណា សង្កមតិ ។ អាមត្តា ។
 តញ្ញាវំ បថមំ ណា ណា តំ ធុតិយំ ណា ឆត្ថំ ។ ឆ
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

របស់បុគ្គលកាលកំរើចិត្តទុក កើតឡើង ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទុតិ-
 យជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលកំរើច កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 កំរើចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចេញអំពីបឋមជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ជាន បានទេ ។ បុគ្គល
 ចេញអំពីបឋមជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ជាន បានដែរ ។ អើ ។ បថ-
 មជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឡើយតាមទាំងឡាយ ថាជាពោស
 កើតឡើងដែរ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ឡើយតាមទាំងឡាយ ថាជាពោស កើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋមជ្ជាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ដែរ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ជាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋ-
 មជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ជាន បានដែរ ។ អើ ។ បឋមជ្ជាននោះ
 ឯង គឺទុតិយជ្ជាននោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២១) ឧត្តយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្ក-
 មត្តិ ។ អាមត្តា ។ យា ឧត្តយស្ស ឈានស្ស
 ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជំ សាវ តតិយស្ស
 ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
 ជិតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧត្តយា ឈានា
 តតិយំ ឈានំ សង្កមត្តិ ។ ឧ វត្ថុព្វំ យា ឧត្ត-
 យស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីជំ សាវ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អា-
 វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមត្តា ។ តតិយំ
 ឈានំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណីទ-
 ហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧត្ត-
 តតិយំ ឈានំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ប-
 ណីទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 តតិយំ ឈានំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
 បណីទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ខោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឧត្ត-
 យា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមត្តិ ។ ឧត្តយា
 ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមត្តិ ។ អាមត្តា ។

(៣២២) បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយដ្ឋាន រំលឹកទៅកាន់តតិយដ្ឋាន
 បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំលឹក ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បី
 ញ៉ាំងទុតិយដ្ឋានឱ្យកើតឡើង ការរំលឹក ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះ
 ឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយដ្ឋានឱ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយដ្ឋាន រំលឹកទៅកាន់តតិ-
 យដ្ឋាន ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំលឹក ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយដ្ឋានឱ្យកើតឡើង ការរំលឹក ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយដ្ឋានឱ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។
 តតិយដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំលឹក កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល
 កាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងតតិយដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលរំលឹក កើតឡើង ។ បេ ។
 របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ តតិ-
 យដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលរំលឹក កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចេញអំពីទុតិយដ្ឋាន រំលឹកទៅកាន់តតិយដ្ឋានបានទេ ។ បុគ្គល
 ចេញអំពីទុតិយដ្ឋាន រំលឹកទៅកាន់តតិយដ្ឋាន បានដែរឬ ។ អើ ។

ឧត្តិយ ឈាន់ វិគត្តវិចារ អាជីនវតោ មនសិក-
 រោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ តតិយ ឈាន់
 វិគត្តវិចារ អាជីនវតោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ឧ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧត្តិយ ឈាន់ សប្បតិ-
 កត្តិ ។ អាមត្តា ។ តតិយ ឈាន់ សប្បតិកត្តិ ។
 ឧ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧត្តិយ ឈាន់ តតិយ
 ឈាន់ សង្កមតីតិ ។ អាមត្តា ។ តត្រាវ ឧត្តិយ
 ឈាន់ តំ តតិយ ឈាន់ ឧត្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

(៣២២) តតិយ ឈាន់ ចតុត្ថ ឈាន់ សង្ក-
 មតីតិ ។ អាមត្តា ។ យា តតិយស្ស ឈានស្ស
 ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ ចតុត្ថស្ស
 ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-
 ធិតិ ។ ឧ ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតិយ ឈាន
 ចតុត្ថ ឈាន់ សង្កមតីតិ ។ ឧ វត្តព្វេ យា តតិ-
 យស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណិធិ សាវ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។ អាមត្តា ។
 ចតុត្ថ ឈាន់ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ទុតិយជ្ជាន របស់បុគ្គលភាវណ្ណ៍ក្នុងចិត្ត រូបវត្ថុ និងវិចារ ជាជា
 រោស កើតឡើងវិញ ។ អើ ។ តតិយជ្ជាន របស់បុគ្គលភាវណ្ណ៍ក្នុង
 ក្នុងចិត្ត រូបវត្ថុ និងវិចារ ជាជា រោស កើតឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ជាន ប្រកបដោយចិត្តវិជ្ជា ។
 អើ ។ តតិយជ្ជាន ប្រកបដោយចិត្តវិជ្ជា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញពីទុតិយជ្ជាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ជាន
 បានដែរ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ជាននោះឯង តតិយជ្ជាននោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២២) បុគ្គល ចេញពីតតិយជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ជាន
 បានដែរ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ជានឱ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 នោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងចតុត្ថជ្ជានឱ្យកើតឡើងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញពីតតិយជ្ជាន រំកិលទៅកាន់
 ចតុត្ថជ្ជានបានដែរ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ជានឱ្យកើតឡើង ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងចតុត្ថជ្ជានឱ្យកើតឡើងដែរ
 ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ជាន របស់បុគ្គលភាវណ្ណ៍មិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

មមណីធិបាទស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ឧទុ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជ-
 តិ ។ បេ ។ មណីធិបាទស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មាញ់ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជ-
 តិ ។ បេ ។ មណីធិបាទស្ស ឧប្បជ្ជតិ យោ វត
 រេ វត្ថុព្វ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-
 តីតិ ។ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ បីតី អាធិធនវតោ
 មណសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈា-
 នំ បីតី អាធិធនវតោ មណសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ សុខស-
 ហគតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សុខសហគ-
 តន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តតិយា ឈានា
 ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តតោវ
 តតិយំ ឈានំ តំ ចតុត្ថំ ឈានន្តិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងវិញ ។ ឬក៏បុគ្គលកាល
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ត្រង់ចក្ខុដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលក៏ដឹង កើតឡើង
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងវិញ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ចក្ខុដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលក៏ដឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចេញអំពីភតិយដ្ឋាន កែលំនៅកាន់ចក្ខុដ្ឋានបានទេ ។ បុគ្គល ចេញអំពី
 ភតិយដ្ឋាន កែលំនៅកាន់ចក្ខុដ្ឋាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ភតិយដ្ឋាន
 របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឡើយតិ ថាជាពោស កើតឡើងវិញ ។
 អើ ។ ចក្ខុដ្ឋាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឡើយតិ ថាជាពោស
 កើតឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភតិយដ្ឋាន
 ប្រកបដោយសុខឬ ។ អើ ។ ចក្ខុដ្ឋាន ប្រកបដោយសុខដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីភតិយដ្ឋាន
 កែលំនៅកាន់ចក្ខុដ្ឋាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ភតិយដ្ឋាននោះឯង
 គឺចក្ខុដ្ឋាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៣) ន វត្ថុញ្ចំ ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភក្កវតា វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិ-
 វិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ
 វិហរតីតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេជ ហិ
 ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។

ឈានសង្កមតីតិ ។

ឈានដ្ឋកិកថា

(៣២៤) អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 ជស្សន្តរិកា ។ បេ ។ អត្ថិ បញ្ញន្តរិកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តេវ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ តតិ-
 យស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តេវ
 អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

(៣២៥) បុគ្គលមិនគួរមិច្ឆាយេវា បុគ្គល បេណ្ឌវិក័ណ្ឌវប្បយ
 វិគិលទៅកាន់ឈានមួយ បានវេយ្យ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ងាកកាម
 ពាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់ចក្ខុវដ្ឋាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ វិគិល
 ទៅកាន់ឈានមួយបាន ។

ចប់ ឈានសង្កមតីតិ ។

ឈានដ្ឋកិកថា

(៣២៦) ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានវដ្តឬ ។ អើ ។ ធម៌ជា
 ចន្លោះនៃផស្សៈ មានវដ្តឬ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃបញ្ញា មានវដ្ត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន
 មានវដ្តឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃ
 តតិយដ្ឋាននិងតតិយដ្ឋានឬ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានវដ្តឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន
 មានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយដ្ឋាននិងចតុត្ថដ្ឋានឬ ។ អ្នកមិនគួរកោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៧) ឡើយស្រី ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តរ ធន្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 បវេសស្ស ច ឈានស្ស ឡើយស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរ ធន្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។
 តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចក្កុស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរ ធន្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ បវេសស្ស
 ច ឈានស្ស ឡើយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរ ធន្តិ
 ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(៣២៨) អវិគត្តោ វិចារបត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិ-
 កាតិ ។ អាមន្តា ។ សវិគត្តោ សវិចារោ សមាធិ ឈា-
 នន្តរិកាតិ ។ ន ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អវិគត្តោ
 វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន
 ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(៣២៩) សវិគត្តោ សវិចារោ សមាធិ ន
 ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិគត្តោ វិចារ-
 មត្តោ សមាធិ ន ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិ

(៣២៧) ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន បែបពេញលេញ បែបតិចតួច
 នឹងគតិយជ្ជានទេវ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុង
 ចន្លោះ នៃបឋមជ្ជាននឹងតិចតួចទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃគតិយជ្ជាន
 នឹងចក្កុស្សទេវ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន បែបពេញលេញ
 ចន្លោះ នៃបឋមជ្ជាននឹងតិចតួចទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣២៨) សមាធិ មិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជា
 ចន្លោះនៃឈានទេវ ។ អើ ។ សមាធិ ប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិភក្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃ
 ឈានទេវ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ ជាធម៌ជា
 ចន្លោះនៃឈានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៩) សមាធិ ប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មិន
 មែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេវ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិភក្តៈ មាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ

១ ឈា ឈ្នួរតាតិ ។ ពាម ឬ ។ ព័ត៌មាន រីឯ ។
 ២ត្រា សមាជី ១ ឈា ឈ្នួរតាតិ ។ ១ ប្រា
 ៣ត្រា ។ ប្រ ។

[៣៣០] ធ្វើ ឈ្មោះ បដិប្បដ្ឋាន អន្តរ អវិ-
តត្តោ វិចារមត្តា សមាធិតំ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អវិតត្តោ
វិចារមត្តា សមាធិត្ថំ វត្តមានេ បឋមំ ឈ្មោះ ជីវុទ្ធំ ឡ-
តិយំ ឈ្មោះ អនុប្បដ្ឋានំ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អវិ-
តត្តោ វិចារមត្តា សមាធិត្ថំ វត្តមានេ បឋមំ ឈ្មោះ
ជីវុទ្ធំ ឡតិយំ ឈ្មោះ អនុប្បដ្ឋានំ ឈោ វត ហ វត្តោ
ធ្វើ ឈ្មោះ បដិប្បដ្ឋានំ អន្តរ អវិតត្តោ វិចារ-
មត្តា សមាធិ ឈ្មោះ ឧទ្ធកតាតិ(១) ។

(៣៣០) អវិគត្តោ វិចារមត្តា សមាធិ ធិ ឈា-
នន្ទរីកាតិ ។ វាមន្តា ។ អវិគត្តោ វិចារមត្តា ស-
មាធិ បវេនំ ឈានំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានន្ទំ ។
ធិ ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ តេន ហំ អវិគត្តោ វិ-
ចារមត្តា សមាធិ ឈានន្ទរីកាតិ ។

មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានឡើយ ។ អើ ។ ឈាន ប៉ុន្មានជាតិក្នុង
មានត្រឹមតែបីបាវៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរ
រកឈរយ៉ាងនេះទេ ។ លេ ។

(៣៣០) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុង
ចន្លោះ នៃឈានចាំផ្លូវ ដែលកើតចំពោះហើយ ។ អើ ។ ក្រុងកាល
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈាន
រលត់ ទុតិយជ្ឈាន មិនទាន់កើតឡើងឡើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាល
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈាន
រលត់ ទុតិយជ្ឈានមិនទាន់កើតឡើង ម្នាលភ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកបិទគួររោល
ថា សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុងចន្លោះ នៃឈាន
ចាំផ្លូវ ដែលកើតចំពោះហើយ ថាជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន២ ។

(៣៣១) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែន
ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ជាប់មជ្ឈាន ។ លេ ។ ជាទុតិយជ្ឈាន ។ លេ ។ ជា
តតិយជ្ឈាន ។ លេ ។ ជាចក្កជ្ឈានទី១ ។ អ្នកមិនគួរកាលបោធិន្តរេនេ
។ លេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន ។

[៣៣២] អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈា-
 ទន្ធិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ទទុ តយោ សមាធិ វុត្តា
 ភកវតា សវិគត្តោ សវិចារេ សមាធិ អវិគត្តោ
 វិចារមត្តោ សមាធិ អវិគត្តោ អវិចារេ សមាធិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ តយោ សមាធិ វុត្តា ភកវតា
 សវិគត្តោ សវិចារេ សមាធិ អវិគត្តោ វិចារមត្តោ
 សមាធិ អវិគត្តោ អវិចារេ សមាធិ លោ វត រេ វត្តោ
 អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈាទន្ធិកាតិ ។

ឈានន្តិកកថា ។

សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិកថា

[៣៣៣] សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សមាបន្តោ បត្តិទា រូបំ បស្ចន្តិ ។ បេ ។
 សោតេន ។ បេ ។ យាទេន ។ បេ ។ ជិក្ខុយ
 ។ បេ ។ គោលេន ដោជ្ជតំ ឧសតីតិ ។ ទ ហេវ
 វត្តោ ។ បេ ។ សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណសមធម៌ សមាបន្តោតិ ។

[៣៣៤] សមាធិ បិណ្ឌាបិក្កុ៎ៈ បាមត្រ័វវិចារេ ជាទិ
 ជាចន្ទានវនេឈានេ ។ ភេ ។ ព្រះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ពួកសមាធិព យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទ
 សមាធិ មិនមានវិត្តៈ មានត្រឹមវិចារៈ ទ សមាធិ មិនមានវិត្តៈ មិន
 មានវិចារៈ ទ ឬ ។ ភេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ពួកសមាធិព យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិត្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទ
 សមាធិ មិនមានវិត្តៈ មានត្រឹមវិចារៈ ទ សមាធិ មិនមានវិត្តៈ
 មិនមានវិចារៈ ទ ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សមាធិ មិន
 មានវិត្តៈ មានត្រឹមវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្ទានវនេឈានេ ។

ចប់ ឈានន្តិកកថា ។

សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិកថា

[៣៣៥] បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ គួសម្លេងដែរ ។ ភេ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយត្រ-
 ចៀក ។ បេ ។ ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ ដោយអណ្តាត ។ បេ ។
 ពាស់ត្រូវខ្វែងដង្កូវ ដោយកាយដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ គួសម្លេងដែរ ។ ភេ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ព្រះព្រៀងដោយសោភវិញ្ញាណដែរ ។

១ ហេតុ វត្តត្រៃ ៗ បេ ៗ ទទុ សមាជិក បរោសិក្ខាណ-
 សមង្គ័ស្សតិ ៗ អាចន្តា ៗ ហត្ថិ សមាជិក កនោ-
 វិក្ខាណសមង្គ័ស្ស ហោ វត ១ វត្តត្រៃ សមាចន្តា
 សង្កំ សុណាតីតិ ។

(៣៣២) សមាជិក បណ្ឌិត ណា សម្បជ្ឈិស្ស ។ សា-
 តវិញ្ញាណសម្បជ្ឈិ សង្ខ ឥន្ទ្រាភិ ។ អាមត្តា ។
 បាត្យ សមាជិក បណ្ឌិត ណា សម្បជ្ឈិស្ស ។ សាតវិញ្ញា-
 ណសម្បជ្ឈិ សង្ខ ឥន្ទ្រាភិ ។ ចោ វត ។ វត្តត្វេ ស-
 មាមត្តា សង្ខ ឥន្ទ្រាភិ ។ សមាជិក បណ្ឌិត ណា សម្បជ្ឈិស្ស ។ សាតវិញ្ញា-
 ណសម្បជ្ឈិស្ស ។ សាតវិញ្ញាណសម្បជ្ឈិ សង្ខ ឥន្ទ្រា-
 ភិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទ្រ ឥស្សរា ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទ្រ ឥត្តាជំ
 សមោទាជំ បោរាភិ ។ ច បោរា វត្តត្វេ ។ បេ ។

[illegible]

អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រុងសាច់ ។ រស់ឡើងវិញ
 ព្រះព្រៀងដោយមាតាវិញ្ញាណ ។ ហើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ រស់
 បុគ្គលដែលព្រះព្រៀងដោយមាតាវិញ្ញាណ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពាលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបក្ខិ ព្វសម្បជ័យ ។

(៣៣២) សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមេតា-
វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឬសម្មាសម្ពុទ្ធដែរ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
មេតាវិញ្ញាណ បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឬសម្មាសម្ពុទ្ធដែរ
ម្នាក់ម្នាក់ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
ឬសម្មាសម្ពុទ្ធា ។ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមេតា-
វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឬសម្មាសម្ពុទ្ធដែរ
ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឬ
សម្បត្តិ ។ តើ ។ ក្រែងសម្បត្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ។ តើ ។ ប្រសិនបើ សម្បត្តិ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរចោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឬសម្បត្តិដែរ ។

បឋមស្ស ឈានស្ស សន្តោ កណ្តាលោ វុត្តា
 ភកវតាតិ ។ សមាបន្តោ សន្តិ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស ឈានស្ស វិតត្តោ វិចារ
 កណ្តាលោ វុត្តា ភកវតា អត្ថិ តស្ស វិតត្តវិចា-
 រាតិ ។ ឈាន វត្តោ ។ បេ ។ បឋមស្ស ឈា-
 នស្ស សន្តោ កណ្តាលោ វុត្តា ភកវតាតិ ។ សមា-
 បន្តោ សន្តិ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស
 ឈានស្ស បីតិ កណ្តាលោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 អស្សាសប្បស្សសោ កណ្តាលោ អាតាសានញាយ-
 តនំ សមាបន្តស្ស រូបសញ្ញា កណ្តាលោ វិញ្ញាណញា-
 យតនំ សមាបន្តស្ស អាតាសានញាយតនំសញ្ញា
 កណ្តាលោ អាតិញ្ញាយតនំ សមាបន្តស្ស វិញ្ញា-
 ណញាយតនំសញ្ញា កណ្តាលោ ខេវសញ្ញានសញ្ញា-
 យតនំ សមាបន្តស្ស អាតិញ្ញាយតនំសញ្ញា កណ្តា-
 លោ សញ្ញាវេទយតនំរោធំ សមាបន្តស្ស សញ្ញា ច វេ-
 ទនា ឈាន កណ្តាលោ វុត្តា ភកវតា អត្ថិ តស្ស សញ្ញា
 ច វេទនា ចាតិ ។ ឈាន វត្តោ ។ បេ ។

សម្មាស្ស ព្រះមាត្រាព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់សមាបន្តិ ។ ចុះ
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបន្តិ ឮសម្មាស្ស ។ អើ ។ វិនិច្ឆ័យវិចារ ព្រះ
 មាត្រាភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃធុតិយជ្ជាន ចុះវិតត្តនិងវិចារ
 របស់ធុតិយជ្ជាននោះ មានវេទនា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាស្ស ព្រះមាត្រាភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ជាន ។ ចុះ
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបន្តិ ឮសម្មាស្សវេទនា ។ អើ ។ បីតិ ជាសត្រូវនៃ
 ភតិយជ្ជាន ឲ្យសង្កេតឡើងមុនចេញចូល ជាសត្រូវនៃចតុត្ថជ្ជាន រូបសញ្ញា
 ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាតាសានញាយតនៈ អាតាសានញាយតនៈ
 សញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញាយតនៈ វិញ្ញាណញាយ-
 តនៈសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាតិញ្ញាយតនៈ អាតិញ្ញាយ-
 តនៈសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់ខេវសញ្ញានសញ្ញាយតនៈ សញ្ញា
 និងវេទនា ព្រះមាត្រាភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់
 សញ្ញាវេទយតនំរោធំ ចុះសញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលនោះ មានវេទ-
 នា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បក្សសា រូប បស្សនីតិ

(៣៣៦) ចក្ខុនា រូបំ បស្សនីតិ ។ អាមត្តា ។
រូបេន រូបំ បស្សនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
រូបេន រូបំ បស្សនីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបេន រូបំ ប-
ដិវិជាតាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ រូបេន រូបំ
បដិវិជាតាតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ មនោវិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុនា រូបំ បស្សនីតិ ។
អាមត្តា ។ ឥត្ថំ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌-
ជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ននុ នត្ថំ ចក្ខុស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ជីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
នត្ថំ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ជំ បោ វត-
តេ វត្ថុត្វេ ចក្ខុនា រូបំ បស្សនីតិ ។

(៣៣៧) សោតេន សង្ខំ សុណាតីតិ ។ បេ ។
យានេន ភន្តំ យាយតីតិ ។ បេ ។ ជីវ្ហយ រសំ
សាយតីតិ ។ បេ ។

(៣៣៨) កាយេន ដោជ្ជត្ថំ ធុសតីតិ ។ អា-
មត្តា ។ រូបេន រូបំ ធុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ រូបេន រូបំ ធុសតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបេន
រូបំ បដិវិជាតាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

បក្សសា រូប បស្សនីតិ

(៣៣៦) បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញរូប ដោយរូបវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលឃើញរូប ដោយរូប ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយ
រូបវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប
ដោយរូប ។ អើ ។ រូប គឺមនោវិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ អើ ។ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃចក្ខុ មានវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃ
ចក្ខុ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក នៃចក្ខុ មិនមានទេ ហួសអ្នកដឹងទ្រង់ អ្នកមិនគួរពាលជា
បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុទេ ។

(៣៣៧) បុគ្គលឮសម្លេង ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ផ្គុំគ្នា
ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ ល្អិត្យករស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។

(៣៣៨) បុគ្គលពាលត្រូវដោជ្ជត្ថៈ ដោយកាយ ។ អើ ។
បុគ្គលពាលត្រូវរូប ដោយរូបវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលពាលត្រូវរូប ដោយរូប ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់
នូវរូប ដោយរូបវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបន រូបំ បដិវិធានាតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ មរណ-
 វិញ្ញាណាត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កាយេន
 ដោដ្ឋង្គំ ដុសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឆត្ថំ កាយស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។ ននុ នត្ថំ កាយស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ កាយស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដី ចោ វត រេ វត្ថុត្វេ
 កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ដុសតីតិ ។ បេ ។

(៣៣៧) ន វត្ថុត្វេ ចក្ខុវិស័យ រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។
 កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ដុសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
 កតវតា ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចក្ខុវិស័យ រូបំ បស្សតិ
 ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ដុសតីតិ ឆត្ថេវ សុត្ត-
 បន្ថោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ចក្ខុវិស័យ រូបំ បស្ស-
 តិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ដុសតីតិ ។

ចក្ខុវិស័យ បណ្ណតិកា ។
 អដ្ឋាសមេ វត្ថុ ។

ដឹងច្បាស់ថា ដោយរូប ។ អើ ។ រូប ភិបទាវត្តាណ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលភាវត្រូវដឹងដូច្នេះ ដោយ
 កាយ ។ អើ ។ ការកើត ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក នៃកាយ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការកើត ។ បេ ។
 ការកាន់ចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការកើត
 ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលភាវត្រូវដឹងដូច្នេះ ដោយកាយទេ ។ បេ ។

(៣៣៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ
 ។ បេ ។ ភាវត្រូវដឹងដូច្នេះ ដោយកាយទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគច្រើនគ្រាន់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ឃើញ
 រូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ភាវត្រូវដឹងដូច្នេះ ដោយកាយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលឃើញរូប ដោយ
 ចក្ខុ ។ បេ ។ ភាវត្រូវដឹងដូច្នេះ ដោយកាយ ។

ចប់ ចក្ខុវិស័យ បណ្ណតិកា ។
 ចប់ អដ្ឋាសមេ វត្ថុ ។

តស៊ូ ទុក្ខានំ

តុទ្ធា ភក្កេ មនុស្សលោកេ មជ្ឈមំ តុទ្ធន
 ភក្កេតា ធម្មោ នេសិតោ ធម្មំ តុទ្ធស្ស ភក្កេតោ
 កុរុណា តុទ្ធស្ស ភក្កេតោ ទុក្ខាបស្សនេ
 អតិរិយ អញ្ញេ កុទ្ធជាតេ អធិត្តញ្ញាតិ
 ឃិតេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញដលានំ
 សង្កេតោតិ ឈានា ឈានំ សង្កេតិ អតិ
 ឈានន្តរិតា សមាបញ្ញេ សង្កំ សុណាតិ
 ចត្តុទា រូបំ បស្សតិ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ជុស្តីតិ ។

ទុក្ខានៃអង្គារលម្អិតពោធិ៍ គី

និយាយ អំពីព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគនៃក្នុងមនុស្សលោក ១
 ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រីដងធម៌ ១ កុរុណាបស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមាន ១ ទុក្ខាននិងបស្សនៈរបស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវក្នុងកន្លែងដទៃទៀតព្រះភាគ ១
 បុគ្គលនៃទីកន្លែងកំពុងស្រឡាត់ស្រាមព្រះសង្ឃ ៤ ដោយអរិយ-
 មគ្គវិគម្ភ ១ បុគ្គលចេញអំពីឈាន រំលឹកទៅកាន់ឈាន ១
 ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មាន ១ បុគ្គលចូលកាន់សមាបញ្ញ ១
 សង្កេត ១ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ បុគ្គលកាលត្រូវ
 ដោយផ្លូវ ដោយកាយ ១ ។

កិលេសជំហានក្រី

(៣៤០) អតីត តំណាង ជប៉ុន ។ អ.

မူရင်း ၁ သံသယ သိပ်သည်း ပုံရိပ် ပုံရိပ် ၁၀၀ ပေါက်

८ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

ហេតុ វត្តភ្នំ ។ បេ ។ អតីត ក្រុមសេដ្ឋកិច្ច ។

2000 1 2000 1 2000 1 2000 1 2000 1

អតីត ជំនុំ ខាង ក្រៅ រដ្ឋប្បវេណី អតីត កំលែង

ឧបាសិក ។ ឆត្រវត្ត ត្រីលេស ជបាតិក ។ អា.

[illegible][illegible]

ॐ ॐ ॐ

(៣៤០) អនាគត ក៏ល្បីស្រា ជ័យវតី ។ គ-

[illegible]

အဝဲစွဲရံ   အဝဲစွဲရံ   အဝဲစွဲရံ   အဝဲစွဲရံ   ၁   ၂   ၃

ប្រាំ រត្នត្រ ១ ប្រ ១ អនាគត ភីលីស ៨ ហត្ថ ១

កំលេចពីស្ថានភាព

(៣២០) ច្បាប់ ការបង្កើត-កំណត់សមាសភាព (តម្លៃសេរី) ។

កើ ៖ ទុក្ខល ប្រាំទ្រលេខដែលរកតំរើយ ទ្យុលតំរើខ' ប្រាំនិរលេខ'

ដែលកម្រិតសម្រាប់បាយ ឱ្យកម្រិតសម្រាប់បាយ ក្នុងការសម្រាប់បាយ ឱ្យ

កសាង ប្រាង្គរសង្កេតវិទ្យាសាស្ត្រហើយ ឱ្យវិទ្យាសាស្ត្រ ប្រាង្គរសង្កេត

ដែលបានដឹងហើយ ឱ្យបានភ័យ ។ អ្នកមន្ត្រីរដ្ឋបាលយាននោះ?

[illegible][illegible]

စံတိုင်းပုံစံနှင့် မှည့်ကြည့်ရန်အတွက် အောက်ပါဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ក្រសួង រដ្ឋបាលស្ថាប័ន ទំនាក់ទំនង ។ ថ្ងៃ ។ រដ្ឋបាល រដ្ឋបាលស្ថាប័ន

មិនខានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងមែន អ្នកមិនគួរពោលថា ច្រកល្អ ល្អបើនឹក

အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုများ

(៣៤១) បុគ្គល លក់ឬផ្គត់ផ្គង់សេវាអនាគត ។ តើ ។

ក្នុង ប្រាង្គិយសម័យព័ត៌មាន ក៏ដូចជា ប្រាង្គិយសម័យព័ត៌មានផងដែរ

[illegible][illegible]

អាមត្តា ។ ឧទុ អនាគតំ អនាគតំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ អនាគតំ អនាគតំ នោ វត វេ វត្ថុញ្ច អនាគតេ
 តិលេសេ ជហតីតិ ។ អនាគតេ តិលេសេ ជហ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អនាគតំ ឧត្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហត្ថំ អនាគតំ ឧត្តិ នោ វត វេ វត្ថុញ្ច
 អនាគតេ តិលេសេ ជហតីតិ ។

[៣២២] បច្ចុប្បន្ន តិលេសេ ជហតីតិ ។ អា-
 មត្តា ។ រត្តោ ភតិ ជហតិ ធុដ្ឋោ នោសំ ជហតិ
 ប្បដ្ឋោ មោហំ ជហតិ តិលេសេ តិលេសេ ជហតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ រតេន ភតិ ជហតិ នោសេន
 នោសំ ជហតិ មោហេន មោហំ ជហតិ តិលេសេហិ
 តិលេសេ ជហតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ រតេន
 ចិត្តសម្បយុត្តោ មត្តោ ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 ទិដ្ឋំ ធម្មាណំ ។ បេ ។ ទិដ្ឋំ ចិត្តាណំ សមោហេនំ
 ហេតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ រតេន អត្ត-
 សលោ មត្តោ ត្តសលោតិ ។ អាមត្តា ។ ត្តស-
 លាត្តសលា សាវដ្ឋាឧវដ្ឋា ហិធម្មណីតា តត្ថា-
 សុត្តសម្បជីតាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាទំ អាត្មញ្ញតិ ។

អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនមានកើតឡើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 របស់ជាអនាគត មិនមានកើតឡើយ ហេតុអ្វីបានជាប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល លះបង់ពួកគិលេសជាអនាគតទេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកគិលេស
 ជាអនាគតឬ ។ អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ របស់ជាអនាគត មិនមានទេ ហេតុអ្វីបានជាប្រើ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួកគិលេសជាអនាគតទេ ។

[៣២២] បុគ្គល លះបង់ពួកគិលេសជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលក្រេតអរ លះបង់ភក្ត្រៈ បុគ្គលប្រមូស្ត លះបង់គោសៈ បុគ្គលវត្ថុជ
 លះបង់មាហៈ បុគ្គលសាវហ្មន៍ លះបង់ពួកគិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់ភក្ត្រៈ ដោយភក្ត្រៈ លះបង់
 គោសៈ ដោយគោសៈ លះបង់មាហៈ ដោយមាហៈ លះបង់ពួកគិ-
 លេស ដោយពួកគិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ភក្ត្រៈ ប្រកបដោយចិត្ត មត្ត ប្រកបដោយចិត្តវិជ្ជា ។ អើ ។ តា
 ប្រជុំ វិនិច្ឆ័យព្រះពុទ្ធិវិញ ។ បេ ។ វិនិច្ឆ័យព្រះពុទ្ធិវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភក្ត្រៈ ជាអកុសល មត្ត ជាអកុសលឬ ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ជាអកុសលនឹងអកុសល ប្រកបដោយគោសនិងមិនមានគោស
 ចែកពាចរនឹងទុក្ខ មានចំណែកឡើងនឹងស មកកាន់កាប់ចំណេះដូច្នេះ ។

១ ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ កុសលា កុសលា
 ។ បេ ។ សប្បដកតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 អាមត្តា ។ ធនុ វត្ថុ កកវតា ធម្មាវិមាធិ កិក្ខុវេ
 សុវិទូរវិទូរាធិ ។ កកមាធិ ធម្មាវិ ។ ធនុ
 កិក្ខុវេ បវេ ច ឥធិ បវេមំ សុវិទូរវិទូរំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្ថំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 លោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ ឧ វត្ថុញ្ចំ កុសលា-
 កុសលា ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

[៣២៣] ឧ វត្ថុញ្ចំ អតីតេ កិលេសេ ជហតិ
 អនាគតេ កិលេសេ ជហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ
 ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ កិលេសេ ជហតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេជ ហិ អតីតេ កិ-
 លេសេ ជហតិ អនាគតេ កិលេសេ ជហតិ បច្ចុ-
 ប្បន្នេ កិលេសេ ជហតីតិ ។

អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល
 ។ បេ ។ មានចំណែក (ខ្មៅនិងស) មកកាន់កាប់ចំពោះមុខយូ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិត្យុតាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយ
 ក្រែងលឺឆ្ងាយ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែងលឺឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់កិត្យុតាំងឡាយ មេឃខែងវែងដី នេះឈ្មោះថាឆ្ងាយក្រែងលឺឆ្ងាយ
 ទី១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់សប្បវេសតាំងឡាយ ឆ្ងាយ
 អំពីអសប្បវេសតាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រយូ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរកោលថា ធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ។ បេ ។
 មកកាន់កាប់ចំពោះមុខ ។

[៣២៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជា
 អតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្ន
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស មិនមានទេ ។ អ្នកមិន
 គួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល លះបង់
 ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេស
 ជាបច្ចុប្បន្ន ។

[៣៤៤] សុត្តន្ត សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ អនិមិត្តំ សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្យា ។ បេ ។ សុត្តន្ត សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។
 អាមម្ពា ។ អប្បណិហិតោ សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋា-
 នតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ន
 វត្ថុព្យា សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ អាមម្ពា ។ សុត្តា-
 ន វត្ថុព្យា សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្យា ។ បេ ។ អប្បណិហិតោ ន វត្ថុព្យា សង្ខារ-
 ក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ អាមម្ពា ។ សុត្តន្ត ន វត្ថុព្យា
 សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 សុត្តន្ត សង្ខារក្ខន្ធទ្វារយាបដ្ឋានតិ ។ អាមម្ពា ។ សង្ខា-
 រក្ខន្ធទ្វា ន អនិមិត្តោ ន សង្ខតោ ន បដិច្ចសមុប្បដ្ឋោ ន
 ឧបទ្វេន ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 ន វត្ថុព្យា ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 ន វត្ថុព្យា ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[៣៤៥] សេចក្តីសូត្រ(១) រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរ ។
 អើ ។ អនិមិត្តៈ (វិញ្ញាណ) រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរ ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូត្រ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខា-
 រក្ខន្ធទ្វា ។ អើ ។ អប្បណិហិតៈ (វិញ្ញាណ) រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទ្វា
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា អនិមិត្តៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា សេចក្តីសូត្រ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទ្វា ។ អ្នកមិនគួរ
 ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អប្បណិហិតៈ
 រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទ្វា ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេច-
 ក្តីសូត្រ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទ្វា ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូត្រ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទ្វា ។ អើ ។
 សង្ខារក្ខន្ធ មិនមែនជាមិនទៀង មិនមែនជាច្រើនប្រជុំគាត់តែង មិន
 មែនកើតឡើងកាស្រ័យហេតុ មិនមែនមានសភាពអស់ទៅ មិនមែន
 មានសភាពសូន្យទៅ មិនមែនមានសភាពប្រាសចាកគម្រោក មិនមែន
 មានសភាពរលក មិនមែនមានសភាពប្រែប្រួលទេ ។ អ្នកមិនគួរពាល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសង្ខារក្ខន្ធ មិនទៀង ច្រើនប្រជុំគាត់តែង

១ បានដឹងទូទៅអនុលោម ។

၁။ ယေဝဠော၊ နာမဝဠော၊ ဝိဂတဝဠော၊ ဝိပဿနာ-
 ဝဠောနိ ၇၊ အာဇာနည် ၇၊ ဗာရ်၊ နန္ဒရာဇ္ဇာနည်၊ အ-
 ဝိဇ္ဇာ ၇၊ ယေ ၇၊ ဝိပဿနာဝဠော၊ ယေ ၇၊ နန္ဒရာဇ္ဇာ-
 နန္ဒရာဇ္ဇာ၊ နန္ဒရာဇ္ဇာနည်၊ နန္ဒရာဇ္ဇာနည် ၇

(၁၆၄)   ဂွေကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ဟူဏာ   ဟူဏာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ
 ယာပဏ္ဍိတံ ၇   ဓာမဇ္ဇာ   ၇   ဟူဏာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ဟူဏာ
 ဂွေကုဋ္ဌဋ္ဌိယံယာပဏ္ဍိတံ   ၇   ၈   ယော   ဝိဇ္ဇာ   ၇   ယေ ၇
 ဝိဇ္ဇာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ၇   ယေ ၇   ဟူဏာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ၇   ယေ ၇   ဝိဇ္ဇာ-
 ကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ဟူဏာ   ဟူဏာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံယာပဏ္ဍိတံ   ၇
 ဓာမဇ္ဇာ   ၇   ဟူဏာကုဋ္ဌဋ္ဌိယံ   ဟူဏာ   ဝိဇ္ဇာကုဋ္ဌဋ္ဌိ-
 ယံယာပဏ္ဍိတံ   ၇   ၈   ယော   ဝိဇ္ဇာ   ၇   ယေ ၇

(၈၆၆)   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   သုတ္တန္တံ   ၁   နိစ္စာ
ပုပ္ဖန္တုပ္ပါယံ   ၁   အဗ္ဗန္တ   ၁   ပုပ္ဖန္တုပ္ပါယံ
သုတ္တန္တံ   ၁   နိစ္စာ   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   ၁   ၁
ဟေ   နိစ္စာ   ၁   ပေ   ၁   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   သုတ္တန္တံ   ၁
နိစ္စာ   ပုပ္ဖန္တုပ္ပါယံ   ၁   ပေ   ၁   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ
ပုပ္ဖန္တုပ္ပါယံ   ၁   ပေ   ၁   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   ၁   အဗ္ဗန္တ
သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   ၁   နိစ္စာ   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ   ၁   နိစ္စာ   သမ္မာနန္တုပ္ပါယံ
ပုပ္ဖန္တုပ္ပါယံ   ၁   ၁   ဟေ   နိစ္စာ   ၁   ပေ   ၁

តើគេឆ្លើយជាស្របទេឬ ពេល ពេល មេរៀន ពេលពេលសូម្បីតែ
មានសភាពប្រោសចាកគ្រូក្រេត ពេលពេលលេងក៏ មានសភាពប្រែ
ប្រួលថ្ម ៗ ហើយ ប្រសិនបើ សង្ក្រាន្តមិនខៀង ៗ ទេ ៗ មាន
សភាពប្រែប្រួលទៅ ខ្មួលអ្នកដំនើរម្នី អ្នកមិនត្រូវការថា លេចក្តី
សូម្បី ពេលពេលក្នុងសង្ក្រាន្តទេ ៗ

(២៤៥) សេចក្តីស្ងៀម ខែបូរណ៍ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុងឬ ។
 តើ ។ សេចក្តីស្ងៀម ខែសង្ការក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងបូរណ៍ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីស្ងៀម ខែវេទនា ។ បេ ។
 ខែសញ្ញា ។ បេ ។ ខែវិញ្ញាណក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុងឬ ។
 តើ ។ សេចក្តីស្ងៀម ខែសង្ការក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងវិញ្ញាណក្នុងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូម្បី នៃសង្ខារក្នុង
 រាបៀបភាវូបនីយកម្មទេ ឬ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តី
 សូម្បី នៃប្រជុំ រាបៀបភាវូបនីយកម្មទេ ឬ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូម្បី នៃសង្ខា-
 រក្ខន្ធ រាបៀបភាវូបនីយកម្មទេ ។ បេ ។ រាបៀបភាវូបនីយកម្ម
 ។ បេ ។ រាបៀបភាវូបនីយកម្មនៃវិញ្ញាណក្ខន្ធទេ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សេចក្តីសូម្បី នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ រាបៀបភាវូបនីយកម្មទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៧) ឧ វត្តព្រំ សុញ្ញតា សង្ឃារត្តន្ធបរិយា-
 បដ្ឋាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ត កតវតា សុញ្ញមិទ្ធ
 ភិក្ខុវេ សង្ឃារ អត្ថេន វា អត្ថនិយេន វាភិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ សុញ្ញតា សង្ឃា-
 រត្តន្ធបរិយាបដ្ឋាតិ ។

សុញ្ញតាថា ។

សាមញ្ញផលកថា

(៣២៨) សាមញ្ញផល អសង្កត្តិ ។ អាមត្តា ។
 ធិញ្ញនំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អម-
 ត្តិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្រំ ។ បេ ។ សាមញ្ញផល អសង្កត្តិ
 ធិញ្ញនំ សង្កត្តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្កតា-
 ធិតិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្រំ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្កតា-
 ធិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាលានិ ។ បេ ។ អន្ត-
 រិកា វាភិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្រំ ។ បេ ។

(៣២៩) សាមញ្ញផល អសង្កត្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ សាមញ្ញ អសង្កត្តិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្រំ
 ។ បេ ។ សាមញ្ញ សង្កត្តិ ។ អាមត្តា ។ សាមញ្ញ-
 ផល សង្កត្តិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្រំ ។ បេ ។
 សោតាបតិផល អសង្កត្តិ ។ អាមត្តា ។

(៣៣០) បុគ្គលមិនស្គាល់យាយង លេចក្តីស្អប់ រាប់បញ្ចូលក្នុង
 សង្ឃារត្តន្ធបរិយាបដ្ឋាតិ ។ អើ ។ ក្រុងព្រះបាទព្រះរាជប្រជ័ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុព្រំឈ្មោះ សង្ឃារព្រំឈ្មោះ នេះ សូម្បីចាកខ្លួនផង ចាត់វត្តជា
 រេស្ស័ន្តផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងប្រាស្រ្តប្ប ។ អើ ។ ព្រះបាទ
 នោះ សេចក្តីសូម្បី រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ឃារត្តន្ធ ។
 ចប់ សុញ្ញតាថា ។

សាមញ្ញផលកថា

(៣៣១) សាមញ្ញផល ជាអសង្កត្តិ ។ អើ ។ និរ្យាត ជាវិភីដ៍
 ជាជីវ្រក ជាជីវ្រក ជាជីវ្រក្តីនៅខាងមុខ មិនច្បុក មិនស្លាប់ទេ ។
 អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញផល ជាអសង្កត្តិ ចុះ
 និរ្យាត ជាសង្កត្តិ ។ អើ ។ អសង្កត្តិ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរកោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្កត្តិ មានពីរ ។ អើ ។ វិភីដ៍ មានពីរ
 ។ បេ ។ ភាវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣២) សាមញ្ញផល ជាអសង្កត្តិ ។ អើ ។ សាមញ្ញ ជា
 អសង្កត្តិដែរ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញ
 ជាសង្កត្តិ ។ អើ ។ សាមញ្ញផល ជាសង្កត្តិដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 កោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបតិផល ជាអសង្កត្តិ ។ អើ ។

សោតាបត្តិមត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិមត្តោ សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។
 សោតាបត្តិផលំ សង្ខតន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិផលំ ។ បេ ។ អនាតាមិផលំ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តផលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តមត្តោ អសង្ខ-
 តោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តមត្តោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តផលំ សង្ខតន្តិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផលំ អសង្ខតំ សកទា-
 តាមិផលំ ។ បេ ។ អនាតាមិផលំ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តផលំ អសង្ខតំ ឱព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។
 បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។ បញ្ច តានិច្ចំ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា ភតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សាមញ្ញនិយមនា ។

បត្តិកថា

[៣៥០] បត្តិ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឱព្វានំ
 តាលំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អន្តរិកំ អម-
 តន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បត្តិ អសង្ខតា

សោតាបត្តិមត្តោ ជាអសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិមត្តោ ជាសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អើ ។ សោតាបត្តិផលំ ជា
 សង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតា-
 មិផល ។ បេ ។ អនាតាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខត-
 ប្ប ។ អើ ។ អរហត្តមត្តោ ជាអសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមត្តោ ជាសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អើ ។ អរហត្ត-
 ផល ជាសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិផល
 ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខតៈ ឱព្វាន ជាអសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អើ ។
 អសង្ខតៈ មាន៥ ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសង្ខតៈ មាន៥ ប្ប ។ អើ ។ វិគីរី មាន៥ ។ បេ ។ ការិវាសក្តិ
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សាមញ្ញនិយមនា ។

បត្តិកថា

[៣៥១] ការប្រាស ជាអសង្ខតវិជ្ជាប្ប ។ អើ ។ ឱព្វាន ជាវិគីរី
 ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក ជាវិគីរីក
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រាស ជាអសង្ខតៈ

ដំបូង អស់ផ្ទះតូច ។ អាមន្តា ។ ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។
 ឈ ហៅ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។ អា-
 មន្តា ។ ឲ្យ តាណាង ។ បេ ។ អន្តរិតា វាតិ ។
 ឈ ហៅ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

(៣៨០) ចីវរស្ស បត្តិ អស់ផ្ទះតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ដំបូង ។ បេ ។ អមតត្ថិ ។ ឈ ហៅ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ ចីវរស្ស បត្តិ អស់ផ្ទះតា ដំបូង អស់ផ្ទះ-
 តត្ថិ ។ អាមន្តា ។ ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។ ឈ ហៅ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។ អាមន្តា ។
 ឲ្យ តាណាង ។ បេ ។ អន្តរិតា វាតិ ។ ឈ ហៅ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ ចិល្បាចាតស្ស ។ បេ ។ សេនា-
 សឈ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារស្ស
 បត្តិ អស់ផ្ទះតាតិ ។ អាមន្តា ។ ដំបូង ។ បេ ។ អ-
 មតត្ថិ ។ ឈ ហៅ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេ-
 សជ្ជៈបរិក្ខារស្ស បត្តិ អស់ផ្ទះតា ដំបូង អស់ផ្ទះតត្ថិ ។
 អាមន្តា ។ ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។ ឈ ហៅ វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 ឲ្យ អស់ផ្ទះតាជិត ។ អាមន្តា ។ ឲ្យ តាណាង
 ។ បេ ។ អន្តរិតា វាតិ ។ ឈ ហៅ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

ចុះខ្មោច ជាអស់ផ្ទះដែរ ។ អើ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន
 ពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨១) ការបាទន្ទ្រចីវរ ជាអស់ផ្ទះ ។ អើ ។ ចិល្បាច ។ បេ ។
 មិនស្លាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាទន្ទ្រចីវរ
 ជាអស់ផ្ទះ ចុះខ្មោច ជាអស់ផ្ទះដែរ ។ អើ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ ។
 អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាទន្ទ្រចិល្បាចាត ។ បេ ។ ឲ្យសេនាសនៈ
 ។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ជាអស់ផ្ទះ ។ អើ ។
 ខ្មោច ។ បេ ។ មិនស្លាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការបាទន្ទ្រគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ជាអស់ផ្ទះ ចុះខ្មោច ជា
 អស់ផ្ទះដែរ ។ អើ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អស់ផ្ទះ មានពីរ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ
 ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ដីវស្ស បត្តិ វស្សតា បិណ្ឌបាតស្ស ។ បេ ។ សេ-
 បាសនស្ស ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការស្ស
 បត្តិ វស្សតា បិណ្ឌបាត វស្សតា ។ អាមត្តា ។ បញ្ច
 វស្សតាបិណ្ឌ ។ ឈ ។ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ បញ្ច
 វស្សតាបិណ្ឌ ។ អាមត្តា ។ បញ្ច តាណាបិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា ភតិ ។ ឈ ។ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៣៥២) បវេស្ស ឈានស្ស បត្តិ វស្សតា
 ឯវ សង្ខ វិគ្គារេតង្គ ធុតិយស្ស ឈានស្ស តតិ-
 យស្ស ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អាគាសា-
 នញ្ចាយននស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយននស្ស អាត្មញ្ញា-
 យននស្ស វេសញ្ញាសញ្ញាយននស្ស ។ បេ ។
 សោតាបត្តិមត្តស្ស សោតាបត្តិផលស្ស សកដាតា-
 មិមត្តស្ស សកដាតាមិផលស្ស អនាគាតមិមត្តស្ស អ-
 នាគាតមិផលស្ស អវហត្តមត្តស្ស អវហត្តផលស្ស បត្តិ
 វស្សតាភិ ។ អាមត្តា ។ បិណ្ឌបាត ។ បេ ។ វត្ថុត្វេ
 វត្ថុត្វេ ។ ឈ ។ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ អវហត្តផលស្ស
 បត្តិ វស្សតា បិណ្ឌបាត វស្សតា ។ អាមត្តា ។
 ត្វេ វស្សតាបិណ្ឌ ។ ឈ ។ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ការបាទន្តវិវា ជាអសង្ខតៈ ការបាទន្តវិវាប្បកុរេ ។ បេ ។ អ្នកសេ-
 សនៈ ។ បេ ។ ទ្រុតិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការ ជាអសង្ខតៈ ចុះទិញ្ចា
 ជាអសង្ខតៈដែរ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៥ ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៥ ប្ប ។ អើ ។ ចិលីង មាន ៥
 ។ បេ ។ ការវិភាសក្តីប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥២) ការបាទន្តវិវាប្បកុរេ ជាអសង្ខតៈ សេចក្តីពន្យល់
 អ្នកប្រាជ្ញប្បវិញ្ញាបន្នចុះ ការបាទន្តវិវាប្បកុរេ ទ្រុតិយដ្ឋាន
 ទ្រុតក្តីដ្ឋាន ទ្រុតអាគាសានញ្ចាយននៈ ទ្រុតវិញ្ញាណញ្ចាយននៈ ទ្រុតអា-
 ត្មញ្ញាយននៈ ទ្រុតវេសញ្ញាសញ្ញាយននៈ ។ បេ ។ ទ្រុតសោតាបត្តិមត្ត
 ទ្រុតសោតាបត្តិផល ទ្រុតសកដាតាមិមត្ត ទ្រុតសកដាតាមិផល ទ្រុតអនាគាតមិមត្ត
 ទ្រុតអនាគាតមិផល ទ្រុតអវហត្តមត្ត ទ្រុតអវហត្តផល ជាអសង្ខតៈប្ប ។ អើ ។
 ទិញ្ចា ។ បេ ។ មិនច្បាស់ មិនស្ងប់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការបាទន្តវិវាប្បកុរេ ជាអសង្ខតៈ ចុះទិញ្ចា ជាអសង្ខតៈដែរ ។
 អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៥ ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឯកប្បវេណី បទដ្ឋកថា

ទ្វេ អសង្ខតាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាណាធិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
 មគ្គស្ស បត្តិ អសង្ខតា សោតាបត្តិផលស្ស បត្តិ អ-
 សង្ខតា ។ បេ ។ អវហត្ថមគ្គស្ស បត្តិ អសង្ខតា អ-
 វហត្ថផលស្ស បត្តិ អសង្ខតា ធិញ្ចនំ អសង្ខតន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧវ អសង្ខតាធិតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ឧវ អសង្ខតាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឧវ តាណាធិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៩៣) ឧ វត្ថុព្វំ បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ បត្តិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញា-
 ណន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេធិ ហិ បត្តិ
 អសង្ខតាតិ ។

បត្តិកថា ។

តបិតាកថា

(៣៩៤) សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ធិញ្ចនំ ។ បេ ។ អមត្តន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា ធិញ្ចនំ អ-
 សង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតាធិតិ ។

ឯកប្បវេណី បទដ្ឋកថា

អសង្ខតៈ មានតិរិយ ។ អើ ។ ចីវរិវ ហេតិវ ។ បេ ។ ការិយាសក្តិប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាទនូវសោតាបត្តិមគ្គ ជា
 អសង្ខតៈ ការបាទនូវសោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ការបាទ
 នូវអវហត្តមគ្គ ជាអសង្ខតៈ ការបាទនូវអវហត្តផល ជាអសង្ខតៈ ចុះ
 និព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន៧ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន៧ ឬ ។ អើ ។ ចីវរិវ
 មាន៧ ។ បេ ។ ការិយាសក្តិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការបាទ ជាអសង្ខតៈទេឬ ។
 អើ ។ ការបាទ គឺជាប្រ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការបាទ
 ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ បត្តិកថា ។

តបិតាកថា

(៣៩៦) សេចក្តីរៀនចាត់នៃធម៌ទាំងឡាយ (មានរូបជាដើម)
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីរៀនចាត់នៃធម៌ទាំងឡាយ ជា
 អសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានតិរិយ ។

ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ប្រ អសង្ខតានិមិត្ត ។ អា-
 មន្តា ។ ទ្វេ តាណាធិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វត្ថុ ។
 ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

(៣៤៥) រូបស្ស រូបតា នន្ទ រូបតា អសង្ខតានិមិត្ត ។
 អាមន្តា ។ ធិត្វាធិ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេតុ
 វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា នន្ទ រូបតា អសង្ខតា
 ធិត្វាធិ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ-
 មិត្ត ។ ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិមិត្ត ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណាធិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វត្ថុ ។
 ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ វេទនាយ វេទនតា នន្ទ
 វេទនតា ។ បេ ។ សញ្ញាយ សញ្ញតា នន្ទ សញ្ញ-
 តា ។ បេ ។ សង្ខារាធិ សង្ខារតា នន្ទ សង្ខារតា
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណតា នន្ទ វិញ្ញាណតា
 អសង្ខតានិមិត្ត ។ អាមន្តា ។ ធិត្វាធិ ។ បេ ។ អម-
 តន្តិ ។ ន ហេតុ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា
 នន្ទ រូបតា អសង្ខតា ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញា-
 ណតា នន្ទ វិញ្ញាណតា អសង្ខតា ធិត្វាធិ អសង្ខ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន អសង្ខតានិមិត្ត ។ ន ហេតុ
 វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ន អសង្ខតានិមិត្ត ។ អាមន្តា ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ ហេតុវិប្ប ។ អើ ។
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣៤៥) ភាពជាប្រភេទប្រ ក្រែងភាពជាប្រ ជាអសង្ខតៈ ។
 អើ ។ ទីត្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ភាពជាប្រភេទប្រ ក្រែងភាពជាប្រ ជាអសង្ខតៈ ទីត្វាន
 ជាអសង្ខតៈ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរ ។ អើ ។ ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។
 ការវិនាសក្តី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជាវេ-
 ទនាវេទនា ក្រែងភាពជាវេទនា ។ បេ ។ ភាពជាសញ្ញាវេទនា
 ក្រែងភាពជាសញ្ញា ។ បេ ។ ភាពជាសង្ខារវេទនា ក្រែងភាពជាសង្ខារ
 ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណវេទនា ក្រែងភាពជាវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណ
 ជាអសង្ខតៈ ។ អើ ។ ទីត្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជាប្រភេទប្រ ក្រែងភាពជាប្រ
 ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណវេទនា ក្រែងភាពជាវិញ្ញាណ
 ជាអសង្ខតៈ ទីត្វាន ជាអសង្ខតៈវិជ្ជា ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦ ។ អើ ។

ន តាលាភិ ។ បេ ។ អន្តរិក្ខា ភតិ ។ ន ហៅ
វត្តព្វ ។ បេ ។

(៣៥៦) ន វត្តព្វ សព្វធម្មានំ តថតា អសម្ពុតា-
តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វធម្មានំ តថតា រូបំ វេទនា សញ្ញា
សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ តេន
ហិ សព្វធម្មានំ តថតា អសម្ពុតាតិ ។

ធម៌ពាក្យ ។

កុសលកថា

(៣៥៧) និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។
សារម្មណា ធម្មិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-
ជិតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ នន្ទ អនាមម្មណា
ធម្មិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិជិតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថិ អនាមម្មណា ធម្មិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណិជិ ធា វត រេ វត្តព្វ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។

ទីតីនំ មាន ៦ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៣៥៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង
ជាអសម្ពុតៈទេ ។ អើ ។ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង គឺជាប្រ
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង
ជាអសម្ពុតៈ ។

ចប់ ធម៌ពាក្យ ។

កុសលកថា

(៣៥៧) និព្វានធាតុ កុសលប្ប ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ប្រកប
ដោយការម្នាស់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការកាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ
មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងនិព្វានធាតុ
មិនមានការម្នាស់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការកាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុ
នោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ និព្វានធាតុ មិនមាន
ការម្នាស់ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការកាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិន
មានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាតុ-
សលទេ ។

(៣៥៨) អរោហេតុ កុសលោ សារម្មណោ
 ឧត្តិ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ធិត្វាននាតុ កុសលោ សារម្មណោ ឧត្តិ
 តាយ អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។
 អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។ សន្ធា វិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលោ សារម្មណោ ឧត្តិ
 តាយ អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
 ធិត្វាននាតុ កុសលោ សារម្មណោ ឧត្តិ តាយ អាវជ្ជោ
 ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(៣៥៩) ធិត្វាននាតុ កុសលោ អនាម្មណោ ឧត្តិ
 តាយ អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
 អរោហេតុ កុសលោ អនាម្មណោ ឧត្តិ តស្ស អាវ-
 ជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 ធិត្វាននាតុ កុសលោ អនាម្មណោ ឧត្តិ តាយ អា-
 វជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ

(៣៦០) អរោហេតុ កុសលោ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការវិ-
 ជិត ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃអរោហេតុនោះ មានដៃឬ ។ អើ ។
 ធិត្វាននាតុ កុសលោ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការវិជិត ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក នៃធិត្វាននាតុនោះ មានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ
 ។ បេ ។ សន្ធា វិយោ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលោ ប្រ-
 កបដោយអារម្មណ៍ ការវិជិត ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃបញ្ញានោះ
 មានដៃឬ ។ អើ ។ ធិត្វាននាតុ កុសលោ ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការវិជិត ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃធិត្វាននាតុនោះ មានដៃឬ ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦១) ធិត្វាននាតុ កុសលោ មិនមានអារម្មណ៍ ការវិជិត
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃធិត្វាននាតុនោះ មិនមានដៃឬ ។ អើ ។
 អរោហេតុ កុសលោ មិនមានអារម្មណ៍ ការវិជិត ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក នៃអរោហេតុនោះ មិនមានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ធិត្វាននាតុ កុសលោ មិនមានអារម្មណ៍ ការវិជិត ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក នៃធិត្វាននាតុនោះ មិនមានដៃឬ ។ អើ ។ អនោសោ

កុសលោ ។ មេ ។ អរិយោ កុសលោ ។ មេ ។
 សន្តា វិវិយំ សតិ សមាធិ ។ មេ ។ មន្ទា កុស-
 លា អនាម្បណា នត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ មេ ។
 បណិធិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

(៣៦០) ន វត្ថុព្វំ និព្វាននាគុ កុសលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ និព្វាននាគុ អនាម្បាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ និព្វាននាគុ អនាម្បា តេន វត ហ វត្ថុព្វំ និព្វា-
 ននាគុ កុសលាតិ ។

កុសលភា ។

អប្បន្តនិយាមតាកហំ

(៣៦១) អត្ថំ បុដ្ឋជ្ជនស្ស អប្បន្តនិយាមតាតិ ។
 អាមន្តា ។ មាតុយាតកោ អប្បន្តនិយតោ មិគ្គុយោត-
 កោ ។ មេ ។ អរហន្តបរតកោ ។ មេ ។ បុហុប្បាទ-
 កោ ។ មេ ។ សង្ឃកេនកោ អប្បន្តនិយតាតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អត្ថំ បុដ្ឋជ្ជនស្ស អប្បន្តនិ-
 យាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ អប្បន្តនិយតស្ស បុគ្គល-
 ស្ស វិចីកិញ្ចា ឧប្បរដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អប្បន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ចា ឧប្បរដ្ឋយ្យ លោ
 វត ហ វត្ថុព្វេ អត្ថំ បុដ្ឋជ្ជនស្ស អប្បន្តនិយាមតាតិ ។

ព្វកុសល ។ មេ ។ អរិយោ ព្វកុសល ។ មេ ។ សន្តា វិវិយ-
 សតិ សមាធិ ។ មេ ។ មន្ទា ព្វកុសល មិគ្គុយោតកោ តា
 វិវិធិ ។ មេ ។ អរាហន្តចិត្តទុក នៃបញ្ចកោនោះ បិមហនទេវ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(៣៦០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និព្វាននាគុ ព្វកុសលទេវ ។
 អើ ។ ព្រែងនិព្វាននាគុ មិនមានទោសទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 និព្វាននាគុ មិនមានទោសទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា និព្វាននាគុ ព្វកុសលដែរ ។

ចប់ កុសលភា ។

អប្បន្តនិយាមតាកហំ

(៣៦១) សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុដ្ឋជ្ជន មានដែរឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលសម្លាប់មាតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង បុគ្គលសម្លាប់បិតា
 ។ មេ ។ បុគ្គលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ។ មេ ។ បុគ្គលញ្ញាំងព្រះលោហិត
 ទ្វិព្យុះពារឡើង ។ មេ ។ បុគ្គលបំបែកសង្ឃ ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែ
 ម្យ៉ាងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ សេចក្តីទៀងទាត់
 តែម្យ៉ាង របស់បុដ្ឋជ្ជន មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីកិញ្ចា នៃបុគ្គលទៀង
 ទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចីកិញ្ចា
 នៃបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុដ្ឋជ្ជន មានទេ ។

(៣៦៣) សស្សតទិដ្ឋិយា ឱយតស្ស បុគ្គលស្ស

ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បន្នេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហោវុ
សស្សតទិដ្ឋិយា ឱយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
ឧប្បន្នេយ្យ នោ វត រេ វត្តោ អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស
អប្បន្តនិយាមតាតិ ។

(៣៦៤) សស្សតទិដ្ឋិយា ឱយតស្ស បុគ្គលស្ស

ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បន្នេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហីនាតិ ។
ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។ បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។
សោតាមន្តមក្កេនាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។
សត្តានាតាមក្កេន ។ បេ ។ អនាតាមក្កេន ។ បេ ។
អរហន្តមក្កេនាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។ ក-
តមេន មក្កេនាតិ ។ អកុសលេន មក្កេនាតិ ។
អកុសលោ បក្កោ ។ បេ ។ នោ វត រេ វត្តោ
សស្សតទិដ្ឋិយា ឱយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
អកុសលេន មក្កេន បហីនាតិ ។

(៣៦៥) ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ រេសបុគ្គលោ វេ រេសសស្សតទិដ្ឋិ គប្បី

កើតឡើងដៃឬ ។ ភេ ។ ប្រសិនបើ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ រេសបុគ្គលោ វេ ដោយ
សស្សតទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
រេសចក្កៈទៀងខាត់តែម្យ៉ាង រេសបុព្វដ្ឋន មានទេ ។

(៣៦៦) ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ រេសបុគ្គលោ វេ ដោយសស្សតទិដ្ឋិ មិន

គប្បីកើតឡើងដៃឬ ។ ភេ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់
(ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ ភេ ។ (លះបង់) ដោយសេសាបក្ខមគ្គ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសកតា-
តាមមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអនាតាមមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអរហន្តមគ្គ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ
ដូចម្តេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង ដោយសស្សត-
ទិដ្ឋិ លះបង់ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

(៣៦៥) ឧទ្ធរណ្ឌនិយមន័យ ឈុតស្ប បុគ្គលស្ប
 សស្សតនិដ្ឋិ ឧប្បន្នេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ
 ឧទ្ធរណ្ឌនិយមន័យ ឈុតស្ប បុគ្គលស្ប សស្សតនិដ្ឋិ
 ឧប្បន្នេយ្យ លោ វត វេ វត្តោ អត្ថិ បុគ្គលស្ប
 អន្តនិយមន័យ ។

(៣៦៦) ឧទ្ធរណ្ឌនិយមន័យ ឈុតស្ប បុគ្គលស្ប
 សស្សតនិដ្ឋិ ឧប្បន្នេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ បហ៍នា-
 តិ ។ ឧ ហេវ វត្តោ ។ បេ ។ បហ៍នាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សោតាបត្តិមក្កេនាតិ ។ ឧ ហេវ វត្តោ
 ។ បេ ។ សកតាតាមិមក្កេន ។ បេ ។ អហត្តមក្កេ-
 នាតិ ។ ឧ ហេវ វត្តោ ។ បេ ។ ភកមេន មក្កេ-
 នាតិ ។ អកុសលេន មក្កេនាតិ ។ អកុសលោ
 មក្កោ ។ បេ ។ លោ វត វេ វត្តោ ឧទ្ធរណ្ឌនិយមន័យ
 ឈុតស្ប បុគ្គលស្ប សស្សតនិដ្ឋិ អកុសលេន
 មក្កេន បហ៍នាតិ ។

(៣៦៥) សស្សតនិដ្ឋិ លេសបុគ្គលនៀង ដោយឧទ្ធរណ្ឌនិដ្ឋិ គប្បី
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សស្សតនិដ្ឋិ លេសបុគ្គលនៀង
 ដោយឧទ្ធរណ្ឌនិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា សេចក្តីនៀងពាក់កម្សាន្ត លេសបុគ្គលនៀង មាន ។

(៣៦៦) សស្សតនិដ្ឋិ លេសបុគ្គលនៀង ដោយឧទ្ធរណ្ឌនិដ្ឋិ មិន
 គប្បីកើតឡើងឡើយ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (សស្សត-
 និដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គល
 នោះ) លះបង់ (សស្សតនិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់)
 ដោយសោតាបត្តិមក្កេន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះ
 បង់) ដោយសកតាតាមិមក្កេន ។ បេ ។ ដោយអហត្តមក្កេន ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ ដូចមគ្គ ។
 ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនៀង ដោយឧទ្ធរណ្ឌនិដ្ឋិ លះបង់
 សស្សតនិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

(៣៦៧) ន វត្ថុតំ អត្ថំ បុព្វដ្ឋនស្ស អច្ចន្តនិយា-

មតាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា ឥធ ភិក្ខុវេ
ឯកោ បុគ្គលោ សមន្តាកតោ ហោតិ ឯកន្ត-
កាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកី
និម្មត្តោ និម្មត្តោ ។ ហោតីតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ តេជ ហិ អត្ថំ បុព្វដ្ឋនស្ស អច្ចន្តនិយា-
មតាតិ ។

(៣៦៨) វត្ថុ ភកវតា ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោ
បុគ្គលោ សមន្តាកតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកី និម្មត្តោ និម្មត្តោ
។ ហោតីតិ កត្វា តេជ ន កាវណោជ អត្ថំ បុព្វដ្ឋ-
នស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុ ភកវតា
ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ឧប្បន្នត្វា និម្មត្តនីតិ
អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វកាលំ ឧប្បន្នត្វា
និម្មត្តនីតិ ។ ន ហោ វត្ថុតំ ។ បេ ។

(៣៦៩) បុគ្គលបិទត្ថរោចោយេវ សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង

របស់បុព្វដ្ឋន មានខេប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយភ្នកធម៌
ជាអកុសល ភ្នៅតែម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ មុជ់ចុះហើយចេះតែមុជ់ចុះទៅ
តែម្តង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុព្វដ្ឋន មាន ។

(៣៧០) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយភ្នកធម៌ ជាអកុសល ភ្នៅតែម្យ៉ាង
បុគ្គលនោះ ឈ្លានថាមុជ់ចុះហើយចេះតែមុជ់ចុះទៅតែម្តង ព្រោះហេតុនោះ
សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុព្វដ្ឋន មាន ព្រោះឆ្លើយសេចក្តីចូលចិត្ត
ដូច្នេះ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើបឡើងហើយមុជ់ចុះទៅវិញ ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បុគ្គល ងើបឡើងសព្វកាលហើយមុជ់ចុះ
ទៅវិញ ។ គួរមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

ព្រឹត្តិយកថា

[៣៦៨] វត្ថុ ភក្កវត្ថុ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោ
 បុគ្គលោ សមញ្ញកតោ ហោតិ ឯកន្តតាឡាតោ
 អកុសលេហំ ធម្មេហំ សោ សកំ ធម្មត្ថោ ធម្មត្ថោ
 វ ហោតិភិ ភក្កា តេជ ច ការណោ ធម្មត្ថោ
 បុគ្គលោ អនុជនិយាមតាតិ ។ អាមត្ថា ។ វត្ថុ
 ភក្កវត្ថុ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ឧប្បជ្ជិតា
 ហិតោ ហោតិ ឧប្បជ្ជិតា វិបស្សនិ វិលោកេតិ ឧប្បជ្ជិតា
 បតវតិ ឧប្បជ្ជិតា បតិកាធម្មត្ថោ ហោតិភិ អត្ថោ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្ថា ។ សព្វកាលំ ឧប្បជ្ជិតា បតិ-
 កាធម្មត្ថោ ហោតិភិ ។ ធម្មេ វត្ថុ វេ ។ បេ ។

អនុជនិយាមកថា ។

ព្រឹត្តិយកថា

[៣៧០] ធម្មត្ថោ លោកិយំ សទ្ធិត្រ័យន្តិ ។ អា-
 មត្ថា ។ ធម្មត្ថោ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ ធម្មេ វត្ថុ វេ
 វត្ថុ វេ ។ បេ ។ ធម្មត្ថោ លោកិយំ វិវិដ្ឋិត្រ័យំ ។ បេ ។
 សតិត្រ័យំ ។ បេ ។ សមាធិត្រ័យំ ។ បេ ។

ព្រឹត្តិយកថា

[៣៦៩] ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់
 បុគ្គលភក្កខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយភក្កធម៌ ជាអកុសល ទៅតែ
 ម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្តង ព្រោះ
 ហេតុនោះ សេចក្តីរៀនចាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គលនោះ មាន ព្រោះធ្វើឲ្យ
 សេចក្តីចូលចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភក្កចាត់ច្បាយ បុគ្គលភក្កខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរទៀងហើយឈរនៅ
 ដើរទៀងកេរមើលសម្លឹងមើល ដើរទៀងហើយវាលរៅ ដើរទៀង
 ហើយដល់ត្រើយខាងនាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល ដើរទៀងសព្វកាល ហើយចូលទៅត្រើយខាងនាយបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អនុជនិយាមកថា ។

ព្រឹត្តិយកថា

[៣៧០] សទ្ធិត្រ័យ ជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ សព្វ
 ជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិវិដ្ឋិត្រ័យ ។ បេ ។ សតិត្រ័យ ។ បេ ។ សមាធិត្រ័យ ។ បេ ។

បញ្ញាទ្រុយន្តិ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ លោកិយា បញ្ញាតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៧០] អត្ថំ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិទ្រុយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ វិរិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។
សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោ-
កិយំ បញ្ញាទ្រុយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៧២] អត្ថំ លោកិយោ មហោ អត្ថំ លោ-
កិយំ មទ្រុយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកិយា
សទ្ធា អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិទ្រុយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយោ មហោ អត្ថំ លោកិយំ
មទ្រុយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកិយោ បញ្ញា អត្ថំ
លោកិយំ បញ្ញាទ្រុយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៧៣] អត្ថំ លោកិយំ សោមនស្សំ អត្ថំ
លោកិយំ សោមនស្សិទ្ធីយំ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ
ជីវិតំ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតិទ្រុយន្តិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិទ្រុ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ
ជីវិតំ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតិទ្រុយន្តិ ។ អាមត្តា ។

បញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ ពិចារនេ ។ ភី ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ
មិនមានវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧១] សទ្ធា ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ ភី ។ សទ្ធិទ្រុយ
ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិរិយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ
មានវដ្ឋេ ។ ភី ។ បញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] មហោ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមទ្រុយ ជាលោកិយៈ
មានវដ្ឋេ ។ ភី ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិទ្រុយ ជាលោ-
កិយៈ មានវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហោ
ជាលោកិយៈ មាន ចុះមទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ ភី ។
បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៣] សោមនស្ស ជាលោកិយៈ មាន ចុះសោមនស្សិទ្ធីយ
ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិទ្រុយ ជា
លោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ ភី ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិ-
ទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានវដ្ឋេ ។ ភី ។

អត្ថំ លោកីយា បញ្ញា អត្ថំ លោកីយំ បញ្ញាប្រៀ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៤) អត្ថំ លោកីយា សទ្ធា ឧត្ថំ លោកី-
យំ សទ្ធិប្រៀយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកីយោ
មនោ ឧត្ថំ លោកីយំ មន្តប្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកីយា បញ្ញា ឧត្ថំ លោ-
កីយំ បញ្ញាប្រៀយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកីយោ
មនោ ឧត្ថំ លោកីយំ មន្តប្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកីយា សទ្ធា ឧត្ថំ លោ-
កីយំ សទ្ធិប្រៀយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកីយំ
សោមនស្សំ ឧត្ថំ លោកីយំ សោមនស្សប្រៀយន្តិ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកីយំ ជីវិតំ ឧត្ថំ លោកីយំ ជី-
វិតប្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោ-
កីយា បញ្ញា ឧត្ថំ លោកីយំ បញ្ញាប្រៀយន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថំ លោកីយំ ជីវិតំ ឧត្ថំ លោកីយំ
ជីវិតប្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បញ្ញា ជាលោកីយៈ មាន ចុះបញ្ញាប្រៀយ ជាលោកីយៈ មានវេទនា ។
អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៥) សទ្ធា ជាលោកីយៈ មាន ចុះសទ្ធិប្រៀយ ជាលោកីយៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ មនៈ ជាលោកីយៈ មាន ចុះមន្តប្រៀយ ជា
លោកីយៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បញ្ញា ជាលោកីយៈ មាន ចុះបញ្ញាប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមានទេ ។
អើ ។ មនៈ ជាលោកីយៈ មាន ចុះមន្តប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមាន
ទេ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធា ជាលោកីយៈ
មាន ចុះសទ្ធិប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ សោម-
នស្ស ជាលោកីយៈ មាន ចុះសោមនស្សប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមាន
។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកីយៈ មាន ចុះជីវិតប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិន
មានទេ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោ-
កីយៈ មាន ចុះបញ្ញាប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិត
ជាលោកីយៈ មាន ចុះជីវិតប្រៀយ ជាលោកីយៈ មិនមានទេ ។ អ្នក
មិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៥) អត្ថំ លោកុត្តរំ សទ្ធា អត្ថំ លោកុ-

ត្តំ សង្ខត្រ័យន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា
អត្ថំ លោកិយំ សង្ខត្រ័យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកុត្តរំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ លោ-
កុត្តរំ បញ្ញា អត្ថំ លោកុត្តរំ បញ្ញាសង្ខត្រ័យន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា បញ្ញា អត្ថំ លោកិយំ
បញ្ញាសង្ខត្រ័យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៣៧៦) អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា នត្ថំ លោកិយំ
សង្ខត្រ័យន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរំ សទ្ធា
នត្ថំ លោកុត្តរំ សង្ខត្រ័យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
អត្ថំ លោកិយំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយា
បញ្ញា នត្ថំ លោកិយំ បញ្ញាសង្ខត្រ័យន្តំ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ លោកុត្តរំ បញ្ញា នត្ថំ លោកុត្តរំ បញ្ញាសង្ខត្រ័យន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៣៧៧) សទ្ធា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសង្ខត្រ័យ ជាលោកុត្តរៈ

មានវដ្តឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសង្ខត្រ័យ ជាលោ-
កិយៈ មានវដ្តឬ ។ អ្នកមិនគួរភាសយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយៈ
ជាលោកុត្តរៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញាសង្ខត្រ័យ ជា
លោកុត្តរៈ មានវដ្តឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញា-
សង្ខត្រ័យ ជាលោកិយៈ មានវដ្តឬ ។ អ្នកមិនគួរភាសយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៨) សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសង្ខត្រ័យ ជាលោកិយៈ

មិនមានឡើយ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសង្ខត្រ័យ ជាលោ-
កុត្តរៈ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរភាសយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយៈ
ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាសង្ខត្រ័យ
ជាលោកិយៈ មិនមានឡើយ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះ
បញ្ញាសង្ខត្រ័យ ជាលោកុត្តរៈ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរភាសយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៧) បញ្ចំ លោកិយាធិ បញ្ចំប្រៀយាធិតិ ។
 អាមត្តា ។ ឧទុ វុត្តំ កកវនា អម្ពសំ ខោ រហំ កិរុយ
 ពុទ្ធចក្កុយ លោកំ វេលោកោត្តា សត្តេ អប្បរជេត្តោ
 មហារជេត្តោ តិក្ខុប្រៀយេ មុទិប្រៀយេ ស្វាភារេ ឆ្វា-
 ភារេ សុវិញ្ញាបយេ ធុវិញ្ញាបយេ អប្បេត្តេថេ បរលោ-
 កវជ្ជកយទស្សវិលោ វិហារទ្កេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ លោកិយាធិ បញ្ចំប្រៀ-
 យាធិតិ ។

ឥន្ទ្រិយកថា ។

ឯកុដវីសតិមាវត្តោ ។

តិស្ស ទិទ្ធានំ

អតីតេ កិលេសេ ជហតិ អនាគតេ កិលេសេ
 ជហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហតិ សុញ្ញតា
 សង្ខារត្តន្ធបរិយាបដ្ឋា សាមញ្ញដលំ អសង្ខតំ
 បត្តំ អសង្ខតា សព្វទម្លាធំ តថ្នតា អសង្ខតា
 ចិញ្ចនធាតុ កុសលា អត្ថំ មុទិជ្ជទស្ស អច្ចន្ត-
 ទិយាមតា ឧត្ថំ លោកិយាធិ បញ្ចំប្រៀយាធិតិ ។

(៣៧៧) បញ្ចំប្រៀយា ឯកុដវីសតិមាវត្តោ ។ តេ ។

ត្រង់គ្រូមានព្រះពាន ទ្រង់ប្រាសថា ម្ចាស់វិទ្យាបំផុតឡាយ គណន
 កាលប្រល័យលើសខ្លះសត្វលោក ដោយក្នុងចក្ខុ បាទឃើញតួសត្វមាន
 ចូលវិភាគក្នុងភ្នែក មានចូលច្រើនក្នុងភ្នែក មានឥន្ទ្រិយដ៏ក្លៀវក្លា មាន
 ឥន្ទ្រិយខ្ពង់ មានអាការល្អ មានអាការអាក្រក់ ដែលឱ្យដឹងបាទដោយ
 ដោយ ដែលឱ្យដឹងបាទដោយកម្រ ពួកខ្លះ ឃើញទោសនិងក៏យក្នុងហ-
 លោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ តេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បញ្ចំប្រៀយ ឯកុដវីសតិមាវត្តោ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយកថា ។

ចប់ ឯកុដវីសតិមាវត្តោ ។

ឧទ្ទាននៃឯក្ខន្ធវិសតិមាវត្តោ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គល លះបង់ភ្នែកកិលេសជាអតីត លះបង់
 ភ្នែកកិលេសជាអនាគត លះបង់ភ្នែកកិលេសជាបច្ចុប្បន្ន ១
 សេចក្តីស្ងៀម រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារត្តន្ធ ១ សាមញ្ញដល
 ជាអសង្ខតៈ ១ ការបាទ ជាអសង្ខតៈ ១ សេចក្តីទៀងទាត់
 នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈ ១ និព្វានធាតុ ជាកុសល ១
 សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គល មាន ១ បញ្ចំប្រៀយ
 ឯកុដវីសតិមាវត្តោ ។

អសញ្ញាប័ត្រ

(២៧៨) អសញ្ញាប័ត្រ មាន ដំរីតា ក្រោយបេត្រ

អាណន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាប័ត្រ
ចាណំ ហោត្តា ចាណាតីចាតី ហោតីតិ ។ ន ហៅ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ញាប័ត្រ មាន ដំរីតា ក្រោយបេត្រ
អាណន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាប័ត្រ អនិច្ច
អាទិយត្វា ។ បេ ។ មុសា គណិត្វា មុសាវាទី ហោ-
តីតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៧៩) អសញ្ញាប័ត្រ ចាណំ ហោត្តា ចាណាតីចាតី
ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាប័ត្រ មាន ដំរីតា
ក្រោយបេត្រ អាណន្តរិកោ ន ហោតីតិ ។ ន ហៅ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ញាប័ត្រ អនិច្ច អាទិយត្វា ។ បេ ។
មុសា គណិត្វា មុសាវាទី ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
អសញ្ញាប័ត្រ មាន ដំរីតា ក្រោយបេត្រ អាណន្តរិកោ
ន ហោតីតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ញាប័ត្រ

(២៨០) បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិ-
យកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាជា
អ្នកញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទុះដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិ-
យកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាជាអ្នកពាល
ពាក្យកុហក ឈ្មោះថាជាអ្នកពាលពាក្យកុហកដៃឬ ។ អ្នកមិន
គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨១) បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត មិនបានឈ្មោះ
ថាជាអ្នកញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទុះដៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិន
ក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត មិនបានឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។ អ្នក
មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត
មិនបានឲ្យ ។ បេ ។ ពាលពាក្យកុហក មិនបានឈ្មោះថាជាអ្នកពាល
ពាក្យកុហកទេ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងស្លាប់សត្វមានជីវិត មិនបាន
ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៥] អស្សុត្ថ មាន់ ជីវិតា ព្រំពេលបាតា
 អាណន្តិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អស្សុត្ថ មាន់
 ជីវិតា ព្រំពេលបាតា អាណន្តិកោ ហោតីតិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ ធម្មិ ។ ស្សុត្ថ មាន់ ជីវិតា ព្រំពេលបាតា
 អាណន្តិកោ ហោតីតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហាស្សិ ស្សុត្ថ មាន់ ជីវិតា ព្រំពេលបាតា អាណន្តិ-
 កោ ហោតីតិ អត្ថេ សុត្តន្តោ យោ វេត វេ វត្ថុញ
 អស្សុត្ថ មាន់ ជីវិតា ព្រំពេលបាតា អាណន្តិកោ
 ហោតីតិ ។

[៣៨៦] ឧ វត្ថុញ មាតុយាតកោ អាណន្តិកោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មិ មាតា ជីវិតា ព្រំពេលបាតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហាស្សិ មាតា ជីវិតា ព្រំពេលបាតា
 តេធម វេត វេ វត្ថុញ មាតុយាតកោ អាណន្តិកោតិ ។
 ឧ វត្ថុញ មាតុយាតកោ អាណន្តិកោតិ ។ អាមន្តា ។
 ធម្មិ មាតា ជីវិតា ព្រំពេលបាតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហាស្សិ
 មាតា ជីវិតា ព្រំពេលបាតា តេធម វេត វេ វត្ថុញ មាតុយា-
 តកោ អាណន្តិកោតិ ។ ឧ វត្ថុញ អាមាណ្ឌយាតកោ

[៣៨៧] បុគ្គល មិនក្លែងផ្គាប់បង់ជីវិតា ។ ឈ្មោះថា
 អនន្តិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្គាប់បង់ជីវិតា ឈ្មោះថា
 អនន្តិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ មិនមាន ។
 បុគ្គល ក្លែងផ្គាប់បង់ជីវិតា ឈ្មោះថា អនន្តិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ក្លែងផ្គាប់បង់ជីវិតា
 ឈ្មោះថា អនន្តិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកាលថា បុគ្គល មិនក្លែងផ្គាប់បង់ជីវិតា
 ឈ្មោះថា អនន្តិយកម្ម ។

[៣៨៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់មាតា ដល់
 អនន្តិយកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងមាតា បុគ្គលនោះផ្គាប់បង់ជីវិតាហើយ
 ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មាតា បុគ្គលនោះផ្គាប់បង់ជីវិតាហើយ ម្នាលអ្នក
 ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរកាលថា បុគ្គលសម្លាប់មាតា ដល់
 អនន្តិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់មាតា ដល់
 អនន្តិយកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងមាតា បុគ្គលនោះផ្គាប់បង់ជីវិតាហើយ
 ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មាតា បុគ្គលនោះផ្គាប់បង់ជីវិតាហើយ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរកាលថា បុគ្គលសម្លាប់មាតា ដល់
 អនន្តិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់ព្រះអរហន្ត

អាណត្តិកោតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ អាមា ជីវិត កេហេមា
 មិតោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អាមា ជីវិត កេហេមា
 តេជ វត វេ វត្តេ អាមា ធនុយាតកោ អាណត្តិកោ
 តិ ។ ធនុ វត្តេ រុហិរុប្បនកោ អាណត្តិកោតិ ។
 អាមត្តា ។ ធនុ តថាភតស្ស លោហិតំ ឧប្បាធិ
 តន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ តថាភតស្ស លោហិតំ
 ឧប្បាធិតំ តេជ វត វេ វត្តេ រុហិរុប្បនកោ អា
 ណត្តិកោតិ ។ សង្ឃភេទកោ អាណត្តិកោតិ ។
 អាមត្តា ។ សព្វេ សង្ឃភេទកោ អាណត្តិកោតិ ។
 ធនុ ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ សព្វេ សង្ឃភេទកោ អា
 ណត្តិកោតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មសញ្ញា សង្ឃភេទកោ
 អាណត្តិកោតិ ។ ធនុ ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ធម្មសញ្ញា
 សង្ឃភេទកោ អាណត្តិកោតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ
 វត្តេ ភកវតា អត្តទាលំ សង្ឃភេទកោ អាមាយិ
 កោ លេយិកោ តប្បដ្ឋោ អតេតិកោ អត្តទាលំ
 សង្ឃភេទកោ ធនុ អាមាយិកោ ធនុ លេយិកោ

វិញ្ញាណប្រវត្តិបុគ្គល ។ អើ ។ ក្រែងព្រះរាជបុគ្គល ឬ បុគ្គលដទៃទៀត មិន
 ដឹងហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត ឬ គ្រូលំដាប់ខ្ពស់ដឹង
 ហើយ ឆ្ងល់អ្នកដទៃប្រើ ព្រះរាជបុគ្គល អ្នកគួរតែដឹងថា បុគ្គល
 សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 បុគ្គលញាតិព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះលោហិត របស់ព្រះភព័ស្ត បុគ្គលនោះឲ្យពុះពោរឡើងហើយ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះលោហិត របស់ព្រះភព័ស្ត បុគ្គលនោះឲ្យ
 ពុះពោរឡើងហើយ ឆ្ងល់អ្នកដទៃប្រើ ព្រះរាជបុគ្គល អ្នកគួរតែដឹងថា
 បុគ្គលញាតិព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គល
 ចំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គលទាំងអស់ចំបែកសង្ឃ
 ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អ្នកមិនគួរតែនិយាយនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ទាំងអស់ចំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គលមានសេចក្តី
 សំគាល់ក្នុងធម៌ ចំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អ្នកមិនគួរតែ
 និយាយនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម៌ ចំបែកសង្ឃ
 ទើបដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ គ្រាន់ថា
 ឆ្ងល់ទុក្ខ បុគ្គលជាអ្នកចំបែកសង្ឃ នៅកើត ក្នុងអាយុ នៅ
 កើត ក្នុងខោក ក្នុងនាមសង្ឃ តែមិនបាន ក៏មាន ឆ្ងល់ទុក្ខ
 បុគ្គល ជាអ្នកចំបែកសង្ឃ មិននៅកើតក្នុងអាយុ មិននៅកើតក្នុងខោក

ន កម្មវិធី ឧ អនុវត្តកិច្ចការ អនុវត្ត សុត្តន្តបិដក ។
 អាមត្តា ។ តេជ ហិ ឧ វត្ថុតំ ធម្មសញ្ញា សង្ឃកេន-
 តោ អាណន្តិកោតិ ។

(៣៨២) ន វត្ថុតំ ធម្មសញ្ញា សង្ឃកេនតោ
 អាណន្តិកោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧ នុ វត្ថុ កតវតា
 អាមាយិកោ វេយិកោ កម្មវិធី សង្ឃកេនតោ
 វត្ថុតោ ធម្មវិធី យោគតោមា បដិសតិ
 សង្ឃី សមត្ថំ កេត្វាន កម្មំ វិយាមិ បច្ចុត្តិ
 អនុវត្ត សុត្តន្តបិដក ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ សង្ឃ-
 កេនតោ អាណន្តិកោតិ ។

អសញ្ញាចារ ។

ព្យាបាលកថា

(៣៨៣) នត្ថិ បុព្វជនស្ស ព្យាបាលន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ នត្ថិ បុព្វជនស្ស ចត្តា បដិទាន វិចយោ
 បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លត្តណា ឧបលត្តណា
 បច្ចុបលត្តណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតោ ។ បេ ។

មិនតាំងនៅអស់កម្ម បិទបិទយ៉ាងណា ក៏បាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរាយកម្មទេ ។

(៣៨៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
 ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរាយកម្មទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ត្រេកអរក្នុងពួក មិនតាំងនៅក្នុងធម៌
 ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក តាំងនៅអស់កម្ម
 ឃ្លាតចាកធម៌ស្រេចចាកយោគៈ (បុគ្គលនោះ) លុះបំបែក
 សង្ឃដែលព្រមព្រៀងគ្នា រំលែងទៅនេះក្នុងនរកអស់កម្ម
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរាយកម្ម ។

ចប់ អសញ្ញាចារ ។

ព្យាបាលកថា

(៣៨៥) ព្យាបាល របស់បុព្វជន មិនមានទេ ។ អើ ។ ការដឹង
 ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ការពិចារណាសព្វ ការពិចារណាធម៌
 ការកំណត់ព្រម ការចូលទៅដិតកំណត់ ការចូលទៅដិតកំណត់ចំពោះ
 របស់បុព្វជន មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

સિદ્ધાન્તલગ્ન

ក៏លា ឈប់ចូលកេស ដូចជាត្បាញ ដេញយក ទៅ វត្ត ១
វត្ត ១ ឈត់ បុត្រដ៏ឈ្នួល ប្រាណាត្តិ ។

(၁၉၆) နန္ဒီ ဗုဒ္ဓိဇ္ဈိမ္မံ ဤသီလံ ၊ အာရုံ ၊

បុព្វជនោ ត្រេក ញាណោ ទុក្ខំ បរិវាតតិ សមុទយំ
 បដហតិ វិរោធំ សង្ខតភោតំ មន្តំ ការឹត្តតំ ។ ឈ
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ആരംഭം ၇

ឥរិយបញ្ញត្តិ

(၈၄၅) ဓန္တိ ဝိဂယဗျ, ဝိဂယဇာလဂီ ၇ ခု .

မဏိ ၁ ဝတ္ထု သံသယလျှံ ကဗျာကာလကတိ ၁ ဝ

ហេតុ វត្តត្រៃ ៗ បើ ៗ អតីត ជីវាយស្សី កម្មការ.

ណាត់ ។ អាចារ្យ ។ អត្ថិ ជ័យសុ ជ័យបាលា-

ភី ។ ឆ ហៅ ភី: ២ ។ បេ ។

បំប៉នបំប៉ន

គប្បីទ្រង់តែងឲ្យច្បាប់សេដ្ឋកិច្ចជាដំបូង ពេលអ្នកដំបូងប្រើ អ្នកបន្ត
ពេលថា ញាណ របស់បុព្វដូន មិនមានរា ។

(៣៨៦) ញាណ របស់បុគ្គល មានដែរឬ ។ បើ ។ បុគ្គល
កំណត់ជីវិត លះចង់សម្បទៈ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់និរោធ ចម្រើនមគ្គ
ដោយញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ ញាណថា ។

និរ្មយ បាល កថា

(ក្រដាស) ពួកនិយាយ ក្នុងស្ថានភាព(១) ឆ្នាំនាទី ៧

អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មានដែរឡើយ ។ អើ ។
 ពួកនិយមាល ក្នុងឋាននរក មានដែរឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

១ លទ្ធិរបស់មនុស្សឡើយសំដៅ កម្មរបស់ខ្លួនដទៃបៀតបៀនសត្វ ដែលកើតក្នុងនរក ដោយសភាពជាតិឆាយនិរយបាល, ឯក្ខន្ធសត្វដែលឈ្មោះថា ឆាយនិរយបាលនោះ មិនមាន ឡើយ, សត្វពុទ្ធសូត្រច្រើន អាស្រ័យកាត់សេចក្តីឡើងដំណឹងថា និរយបាលប្រាកដជាមានក្នុងហេតុ នរក (អដ្ឋកថា) ។

អធិប្បវិសោក កថាវគ្គ

(៣៨៨) អត្ថំ មនុស្សសុ កម្មតោរណា មត្ថំ
 ច ការណីកាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ធិរយេសុ
 កម្មតោរណា មត្ថំ ច ការណីកាតិ ។ ឧ ហៅ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ធិរយេសុ កម្មតោរណា មត្ថំ
 ច ការណីកាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មនុស្សសុ
 កម្មតោរណា មត្ថំ ច ការណីកាតិ ។ ឧ ហៅ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៨៩) អត្ថំ ធិរយេសុ ធិរយេនាណតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧទុ វត្តំ ភគវតា
 ឧ វេស្សភូ ហេមិ ច បេតិកជា
 សោមោ យមោ វេស្សវណ្ណា ច រជា
 សកាធិ កម្មាធិ ហធិ ភត្ត
 ភតោ បណ្ឌិត្តំ បរណាគបត្តន្តំ
 អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេធិ ហិ មត្ថំ
 ធិរយេសុ ធិរយេនាណតិ ។

(៣៩០) មត្ថំ ធិរយេសុ ធិរយេនាណតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧទុ វត្តំ ភគវតា តមេធំ ភិក្ខុវេ ធិរយេនាណ

អធិប្បវិសោក កថាវគ្គ

(៣៨៨) ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះត្បូងនិរយេនាណ
 (ឆ្នើមស) មានដែរឬ ។ អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន
 ចុះត្បូងនិរយេនាណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះត្បូងនិរយេនាណ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះត្បូងនិរយេនាណ មិន
 មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨៩) ត្បូងនិរយេនាណ ក្នុងស្ថានមនុស្ស មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ស្តេចវេស្សភូ មិនបៀតបៀន ស្តេចប្រេត ស្តេចសោមៈ
 ស្តេចយមៈ ស្តេចវេស្សវណ្ណ ក៏មិនបៀតបៀនដែរ មាន
 តែកម្មរបស់ខ្លួន វេស្សវណ្ណ មិនបៀតបៀនសត្វដែលច្បូតចាកលោក
 នេះ ទៅកាន់ចរលោក ក្នុងឋានមនុស្សនោះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ត្បូង
 និរយេនាណ ក្នុងឋានមនុស្ស មិនមានទេ ។

(៣៩០) ត្បូងនិរយេនាណ ក្នុងឋានមនុស្ស មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុបំផុត ត្បូងនិរយេនាណ

បញ្ចូលដំ ឧទ្ធចំ ធាម មេរោលា មេរោល្ល ឆត្ត
 អយោចិលំ មាត្រ កមេន្ត ឆត្ត អយោចិលំ ធុត្តិ.
 យេ មាត្រ កមេន្ត ឆត្ត អយោចិលំ ធានេ កមេ.
 ន្ត ឆត្ត អយោចិលំ ធុត្តិយេ ធានេ កមេន្ត ឆត្ត
 អយោចិលំ មេជ្ឈឧរស្មី កមេន្ត សោ ឆត្ត ធុត្តា តិញ្ចា
 កដ្ឋតា វេទនា វេទនំ ន ច តាវ កាលំ ករោ-
 តិ យាវ ន តំ កថកម្មំ ព្យង្គិ ហោតីតិ អត្ថវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឆត្តិ និរយេ-
 សុ និរយោលាតិ ។

[៣៩០] ឆត្តិ និរយេសុ និរយោលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតា តមេនំ កិក្ខវេ និរយេ-
 ចាលា សំវេសិត្វា កុដាវហិ ឆច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេ-
 នំ កិក្ខវេ និរយោលា ឧទ្ធចំបាធំ អនោសវំ វេយ្យា
 វាសីហិ ឆច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេនំ កិក្ខវេ និរយោលា
 វេន យោជេត្វា វេនត្តាយ បវេយា សម្បជ្ឈលីតាយ
 សរោញាតិក្ខតាយ សារន្តិមិ បន្ទាសារន្តិមិ ។ បេ ។

ឱវេទ្ធិឱវេទ្ធិ ឱវេទ្ធិឱវេទ្ធិ ឱវេទ្ធិឱវេទ្ធិ ឱវេទ្ធិឱវេទ្ធិ
 គោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដែរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដែរ
 ទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដែរ ។ យកដែកគោលក្តៅ
 មកបោះត្រង់ដែរទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់កណ្តាលដើម
 ជ្រុង ។ បុគ្គលនោះ រងវេទនា ជាទុក្ខ ភ្លៀវភ្លា វិញ្ញាណ ក្នុងនរក
 នោះ បាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ទៅ ដកបណ្តា ក៏មិនធ្វើមរណកាល
 ដកបនោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ពួកនិរយោលា ក៏ឯងនរក មាន ។

[៣៩១] ពួកនិរយោលា ក៏ឯងនរក មិនមានទេ ។ តើ ។
 ត្រង់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយោ-
 លាផ្អាកបុគ្គលនោះ ហើយចាំដឹងដោយដឹងទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយោលា ជាបុគ្គលនោះ ឱវេទ្ធិឱវេទ្ធិ
 លើមានក្បាលចុះក្រោម ហើយប្រាសដោយកាំបិតទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយោលា ទើបបុគ្គលនោះក្នុងថេ ហេតុផល
 ហេតុផលនៃកិច្ចផល លើដែនដីដែលភ្លើងឆេះម្ខាងប្រាសឆ្ពោះ ។ បេ ។

ត្រង់ ក៏ត្រូវ ជ័យទាន មហា អង្គារបត្រ
 អាទិត្យ សម្បជ្ឈលីតំ សញ្ញាតិក្ខតំ អាហារបន្តិច
 ឱហារបន្តិច ។ បេ ។ ត្រង់ ក៏ត្រូវ ជ័យទាន
 ឧទ្ទិសាធំ អនោសិវំ គោត្តា តត្ថាយ លោហា-
 ក្ក្ខិយា បត្តិបន្តិ អាទិត្យាយ សម្បជ្ឈលីតាយ ស-
 ញ្ញាតិក្ខតាយ សោ តត្ថ ដេណុទ្ធោហតំ បច្ចតិ
 សោ តត្ថ ដេណុទ្ធោហតំ បច្ចតាថោ សត្តិម្យំ ឧទ្ទិ
 ភច្ចតិ សត្តិម្យំ អនោ ភច្ចតិ សត្តិម្យំ តិរិយំ
 ភច្ចតិ សោ តត្ថ ឧត្តា ។ បេ ។ ត្រង់ ក៏ត្រូវ
 ជ័យទាន មហាជិរយ បត្តិបន្តិ សោ ទោ បន
 ក៏ត្រូវ មហាជិរយ

ចតុត្ថណ្ណោ ចតុត្ថារោ វិភត្តោ ភាគសោ មិរតា
 អយោទាគារបរិយន្តោ អយសោ បដិក្កដ្ឋិតោ
 តស្ស អយោមយា ភូមិ ជលីតា តេជសោ យុតា
 សមត្ថា យោជនសតំ ជវិត្វា តិដ្ឋតំ សត្វនាតំ
 អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ទេន ហិ អត្ថ
 ជិរយស្យ ជិរយទានាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិយមន័យ ក្នុងវិទ្យាសាស្ត្រ ប្រែប្រួល
 ឲ្យចុះផង កាន់កាប់ផឹកភ្លើងផឹក ដែលភ្លើងនេះប្រែប្រួល ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិយមន័យ ចាប់បុគ្គលនោះ ឲ្យមានជីវិតរឿង
 លើ ក្បាលចុះក្រោម ហើយបោះទៅក្នុងខ្លះ ដ៏រាញ់ដោយទឹកខ្ពស់ផង
 ក្តៅ ដែលភ្លើងនេះម្នាលប្រលងនៅ បុគ្គលនោះ រមែងនេះ ទៅមានត-
 ព្យុះប្រេច ។ ក្នុងនរកនោះ បុគ្គលនោះ កាលនេះ ទៅមានព្យុះប្រេច ។
 ក្នុងនរកនោះ ទៅខាងលើម្តង ទៅខាងក្រោមម្តង ទៅទីជើងម្តង បុគ្គល
 នោះ ដល់ខ្យល់សព្វក្តីទុក្ខ ក្នុងនរកនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកនិយមន័យ បោះបុគ្គលនោះ ទៅក្នុងមហានរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មហានរកនោះផង

មានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ ដែលធម្មតាចែក រាប់ដោយចំណែក
 មានកំរែនៃដៃកង់ជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ក្នុងរាស់
 មហានរក នោះជាវិភាគនៃដៃកង់ ដែលរុំរឿង គ្របដោយ
 កំរង ជួយទៅអស់ទីមួយយោធន៍ដោយជុំវិញ ហើយ
 បំពានៅសព្វកាល

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ក្រោយហេតុនោះ ពួកនិយ-
 មន័យ ក្នុងនរក មាន ។

ពិរុទ្ធភាសនា

[៣៧២] អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-

មន្តា ។ អត្ថិ តិរច្ឆានកតេស្ស ទេវតិ ។ ឧ ហេវំ

វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-

មន្តា ។ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតេស្ស ទេវតិ ។ ឧ ហេវំ

វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-

មន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ តីតា បដដ្ឋា មគេសា មត្តិ-

តា អហំ វិជ្ជិតា សតបដ្ឋិ កណ្តាបាទាតិ ។ ឧ

ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៧៣] អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-

មន្តា ។ ឧ អត្ថិ តត្ថ ឯវេស្សា ឆាម ហត្ថិបា-

តោ សហស្សស្សយុត្តំ ធិត្វំ យាធិ ។ អាមន្តា ។

ហត្ថិ អត្ថិ តត្ថ ឯវេស្សា ឆាម ហត្ថិបាតោ ស-

ហស្សស្សយុត្តំ ធិត្វំ យាធិ តេន វត វេ វត្តោ

អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។

ពិរុទ្ធភាសនា

[៣៧៤] ពួកសត្វតិរច្ឆាន(១)ក្នុងទេវលោក មានដៃវេ ។ អើ ។

ពួកទេវតា ក្នុងឯវេសត្វតិរច្ឆាន មានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដៃវេ ។ អើ ។

ទេវលោក មានកំណើតជាតិរច្ឆានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដៃវេ ។ អើ ។

ពួកក្រឡាត កង្វុយ កបាម រុយ ពស្ថ ខ្លួយ វត្ត ជន្លេ ក្នុង

ទេវលោកនោះ មានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៥] ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងដឹងប្រសើរ ឈ្មោះឯកវិណ្ឌ យានជាទិព្វ ដែលទីមដោយសេដ្ឋយ

នោះ ក្នុងទេវលោកនោះ មានថ្ម ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដឹងប្រសើរ

ឈ្មោះឯកវិណ្ឌ យានជាទិព្វ ដែលទីមដោយសេដ្ឋយនោះ ក្នុងទេវលោក

នោះ មាន ម្នាលអ្នកដឹងប្រសើរ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពាលថា ពួក

សត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មាន ។

១ តាមពិតក្នុងឯវេសត្វតិរច្ឆាន មានតែពួកទេវតាឈ្មោះឯកវិណ្ឌជាដើម សំដែងច្បងជា
ពេទ្យាវី ឈ្មោះ ពួកសត្វតិរច្ឆាននៃទេវលោកនោះមិនមានឡើយ ប៉ុន្តែសត្វតិរច្ឆានក្នុងទេវលោក
ដោយបានឃើញពួកទេវតា មានពេទ្យាវីសត្វតិរច្ឆាន ពេទ្យាវីសត្វតិរច្ឆាន តិរច្ឆានក្នុងឯវេសត្វតិរច្ឆាន
លោកមាន (អង្គកថា) ។

[៣៩២] អត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានគតាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ ហត្ថិវាណា អស្សវាណា យាវសិកា
 ការណិកា ភត្តការកាតិ ។ ឧ ហេវ វត្តោ ។ បេ ។
 តេជ ហិ ឧត្ថិ ទេវេស្ស តិរច្ឆានគតាតិ ។

តិរច្ឆានកថា ។

មគ្គិកថា

[៣៩៥] បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 ឧទុ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វុត្តោ ភកវតា ។ សេយ្យ-
 ដីធំ ។ សម្មាធិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញិ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វុត្តោ ភកវតា ។
 សេយ្យដីធំ ។ សម្មាធិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 ហេ វត វេ វត្តោ បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។ បញ្ចង្គិ-
 កោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វុត្តោ ភកវតា

[៣៩២] ភូតសត្វតិច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។
 ហ្នដិវ ហ្នសះ ជនអ្នកឱ្យស្រូវដំណើប ជនអ្នកធ្វើកម្ម ជនអ្នកធ្វើកត្ត
 ក្នុងទេវលោកនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ភូតសត្វតិច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេ ។
 ចប់ តិរច្ឆានកថា ។

មគ្គិកថា

[៣៩៥] មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងមគ្គប្រ-
 កបដោយអង្គ៨ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាធិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ៨ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មា-
 ធិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាល
 ថា មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ៥ ទេ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

មគ្គនដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋា សម្មាសម្ពាសំ ធនុកោ បនា
 វិកតោ សេដ្ឋា ធម្មាសំ ធិបនាធានា ធនុកោតិ
 មគ្គេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មគ្គោតិ ។

(៣៧៦) សម្មាសម្ពាសំ មគ្គង្គំ សា ច ន មគ្គោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាធិដ្ឋំ មគ្គង្គំ សា ច ន
 មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពាសំ
 មគ្គង្គំ សា ច ន មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពាសោ ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន
 មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។ សម្មាភក្កម្ពន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាភាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាធិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាស-
 មាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

អនុវិភិក្ខុ ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ បទីវិកតោ ២
 ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ ប្រាសាទិយ
 ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ
 ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ ប្រាសាទិយម្ពាសំ ធម្មាសម្ពាសំ

កាត្យដ្ឋង្គិកោ មានក្នុងប្រាសាទិយម្ពាសំ ។ តេ ។ ប្រាសាទិយម្ពាសំ មគ្គ ឈ្មោះថា
 ប្រាសាទិយម្ពាសំ ។

(៣៧៦) សម្មាសម្ពាសំ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសម្ពាសំ មិនមែន
 ជាមគ្គម្យ៉ាង ។ តេ ។ សម្មាធិដ្ឋំ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាធិដ្ឋំ ឈ្មោះថា
 មិនមែនជាមគ្គម្យ៉ាង ។ ឥតមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសង្កប្បោ មិនមែនជាមគ្គម្យ៉ាង ។ តេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិ មិនមែនជាមគ្គម្យ៉ាង
 ។ ឥតមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាភក្កម្ពន្តោ ។ បេ ។
 សម្មាភាជីវោ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាភាជីវោ មិនមែនជាមគ្គម្យ៉ាង
 ។ តេ ។ សម្មាធិដ្ឋំ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មា-
 សមាធិ មិនមែនជាមគ្គម្យ៉ាង ។ ឥតមិនគួរកាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣៩៧) សម្មាទិដ្ឋិ មក្ខត្តំ សា ច មត្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាវាចា មក្ខត្តំ សា ច មត្តោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មក្ខត្តំ សា ច
 មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាភម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មា-
 ភាជីវោ មក្ខត្តំ សា ច មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយ្យោ ។ បេ ។ សម្មាវាយា-
 មោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាជិ
 មក្ខត្តំ សា ច មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាវាចា
 ។ បេ ។ សម្មាភម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវោ មក្ខត្តំ
 សា ច មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៩៨) អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា បុព្វេវ ខោ បនស្ស
 កាយកម្មំ វេទកម្មំ ភាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតិ
 ឯវមស្សយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ភាវណាភិ-
 បុរិ កច្ចត្តិកំ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហិ បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។

(៣៩៩) សម្មាទិដ្ឋិ មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 ភាជីវោ មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាភម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាភាជីវោ មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយ្យោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាជិ មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាវាចា ។ បេ ។ សម្មាភម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវោ
 មក្ខត្តំ វេទកម្មំ មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៩៩) អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ឬ ។ ភេ ។ ត្រៃវិជ្ជាមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាស់ថា ឯតាយកម្ម វេទកម្ម ភាជីវោ របស់បុគ្គលនោះ
 ជាធម៌ដ៏បរិសុទ្ធស្អាត មានក្នុងកាលមុនពិត អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ
 ៨ នេះ របស់បុគ្គលនោះ ដល់ទូរកិរិយាពេញដោយការវិនិច្ឆ័យនេះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ ភេ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ
 ល្មោះថា ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

(១៩៩) បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។ វាបន្តា ។

និទុ វត្តំ ភក្កវតា យស្មី ខោ សុភទ្ធ ធម្មវិធមយ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ន ឧបលត្តតិ សមណោបិ
 តត្ថ ន ឧបលត្តតិ ធុតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន
 ឧបលត្តតិ តតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលត្ត-
 តិ ចតុត្តោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលត្តតិ យស្មី-
 ញ ខោ សុភទ្ធ ធម្មវិធមយ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មត្តោ ឧបលត្តតិ សមណោបិ តត្ថ ឧបលត្តតិ ធុតិ-
 យោបិ ។ បេ ។ តតិយោបិ ។ បេ ។ ចតុត្តោបិ តត្ថ
 សមណោ ឧបលត្តតិ ឥមស្មី ខោ សុភទ្ធ ធម្ម-
 វិធមយ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ឧបលត្តតិ ឥនេវ
 សុភទ្ធ សមណោ ឥន ធុតិយោ សមណោ ឥន
 តតិយោ សមណោ ឥន ចតុត្តោ សមណោ សុញ្ញា
 បរាប្បវាទា សមណោភិ អញ្ញោហិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោតិ ។

(២០០) មត្ត ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។ វេ ។ ព្រង្គប្រាសាទ

ព្រង្គភាគ ព្រង្គត្រាស់ថា ខ្មាលសុភទ្ធ អរិយមត្តប្រកបដោយអង្គ ៨ មិន
 មានក្នុងធម្មវិទ្យាយណា សមណៈទី ១ មិនមានក្នុងធម្មវិទ្យានោះ សមណៈ
 ទី ២ មិនមានក្នុងធម្មវិទ្យានោះ សមណៈទី ៣ មិនមានក្នុងធម្មវិទ្យា
 នោះ សមណៈទី ៤ ក៏មិនមានក្នុងធម្មវិទ្យានោះដែរ ខ្មាលសុភទ្ធ លុះ
 តែអរិយមត្ត ប្រកបដោយអង្គ ៨ មានក្នុងធម្មវិទ្យាយណា សមណៈទី ១
 មានក្នុងធម្មវិទ្យានោះ សមណៈទី ២ ។ បេ ។ សមណៈទី ៣ ។ បេ ។
 សមណៈទី ៤ ក៏មានក្នុងធម្មវិទ្យានោះដែរ ខ្មាលសុភទ្ធ អរិយមត្ត
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ មានក្នុងធម្មវិទ្យានោះដែរ ខ្មាលសុភទ្ធ សមណៈ
 ទី ១ ក៏មានក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ២ ក៏មានក្នុងសាសនានេះ
 សមណៈទី ៣ ក៏មានក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ៤ ក៏មានក្នុង
 សាសនានេះ បរាប្បវាទ (ពាក្យគំរូដៀល) អំពីក្នុងសមណៈដទៃ
 ក៏សូម្បីតែ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រផ្ទាល់ ។ វេ ។ ព្រះហត្ថ
 នោះ មត្ត ឈ្មោះថាប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

ព្រះឥសាន

(၆၀၀) ရွာအုပ်စုနှင့် ဤလုံး (၁၈) ရွာအုပ်စု

အမည် : မှတ်တမ်း ပြုစုသူ၏ နာမည် ဖြစ်သည်။

ហេតុ វត្តត្រៃ ៗ ថេ ៗ ទ្វាធិស លោក្ខត្រៃណាណ-

ជិត ។ កាម្មនា ។ ទ្វាទស សោតបតិមភាគ ។

១ ហេតុ វត្ថុ ១ ២ ១ ទ្វាធរ ហេតុបត្តិមក្ក-

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ន ហេតុ វត្ថុ ៗ បើ ៗ ផ្ទាល់ សកលាភិមត្តា

១ បេ ១ អនាគត្តម្ពកាតិ ១ បេ ១ អនាគត្តម្ពកាតិ ១

១ ហេតុ វត្ថុ ២ បេ ២ គ្រូ ៣ សាសនា ៤ បុគ្គល ៥ ។

អាមេរិក ។ ព្រឹទ្ធសភា អាហ្សង់ទីណា ។ ១ ខែ

နိဗ္ဗာန် ၁ : ပ ၅

(၆၀၀) ခု ရှိ၍ ဓာတ်ပုံပုံနှိပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် (၁၀၀) ရှိသည်။

[illegible]

ឧត្តរ អាយុស្វត្ថង មេ ភីក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេស

မုဒြာ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ နိဂါဏိ၊ ဗျာဓိ၊ နိဂါဏိ၊ ဗျာဓိ

ឧទាហរណ៍ រ៉ឺឡា ឧទាហរណ៍ អាល្លឺម៉ង់ ឧទាហរណ៍ កូរ៉េ

၇၁   ပဋိပတ္တိ   ဓမ္မာ   အာရုံ   ပရိယောဂ   ၇၂

កំភ្លេង ៗ បេ ៗ បរិញ្ញាតន្ត មេ កំភ្លេង ៗ បេ ៗ

67

(650) $\text{MgO} + \text{Mg}^{2+} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{Mg}(\text{OH})_2 + 2\text{H}^+$

ក្នុងករណី មានទម្រង់ បញ្ជាក់ពីការប្រកាសយ៉ាងនេះ បើបើ គេ

កត់ត្រាលេខ ១២ ឬ ៣ របស់គណៈកម្មាធិការ មាន ១២ ឬ ៣ ឆ្នាំមុន

គ្រូពេទ្យឃុំសំរោង ១ លេខ ១ សាលាសង្កាត់ មានចំនួន ១ គឺ ១ សា.

ភាគត្រីជល មាន១២ផែនថ្ម ។ ភាគទឹកខ្ពស់កាលយ៉ាងនេះ១ ។ លេខ ៧ សក.

ពាតិកាមុតិ ៧ រយ ៧ អនាគាមុតិ ៧ រយ ៧ អរហត្តម្ម ២៤ ១២ ក្នុងរយ ៧

អត្ថបទនៃការប្រយោជន៍នេះ ប្រើប្រាស់ អក្ខរក្រម មាន ១២ ប្រភេទ ។

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို တွေ့ရှိရသည်။

(၆၁၁) ဗုဒ္ဓလမ္ဗေဒနိယာယဇာတ္တက ဓာတ်နိဗ္ဗာန် သုံးလက္ခဏာ

១.១១៥ ៗ អី ៗ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា មានភិក្ខុទាំង-

ឡាយ ចតុក្កោតឡើងហើយ ឆ្វាណៈក៏ត្រឡើងហើយ ចក្ខុក៏ត្រឡើង

ហើយ វិជ្ជាភិក្ខុឡើងហើយ ធម្មាភិក្ខុឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំង

ព្យាយាមរក្សាឥរិយាបថដែលបានក្នុងការប្រថាប់ ខេត្តកណ្តាល។

យសធម៌នេះ មានភស្តុតាង ១០ យ ។ យ ៖ ក្បែរនេះ ជា គោលដៅ

19 2
 19 2

6 1 2 4 5 8 10

[illegible]

$\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2}$

ឥតំ ធុត្តសមុទយោ អរិយសច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

តំ ទោ បដិទំ ធុត្តសមុទយោ អរិយសច្ចំ បរាភព្វន្តំ

មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ បរិទំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

ឥតំ ធុត្តនិរោធនោ អរិយសច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

តំ ទោ បដិទំ ធុត្តនិរោធនោ អរិយសច្ចំ សច្ចិត្តា-

ភព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ សច្ចិត្តន្តំ មេ ភិក្ខុវេ

។ មេ ។ ឥតំ ធុត្តនិរោធតាមិនំ បដិបទា អរិយ-

សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ធុត្តនិ-

រោធតាមិនំ បដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវេភព្វន្តំ មេ

ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ភាវេភព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អន-

ធុស្សតេស្ស ធម្មេស្ស ចត្តំ ធុនបាទំ ។ មេ ។

ដល់តថាគត ថា ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ គឺថាគត ក្រោយពីគត

ដឹងហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់តថាគត ថា

គណ្ហា ទាំងឡាយកើតទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

។ មេ ។ ដល់តថាគត ថា គណ្ហា ទាំងឡាយកើតទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយ-

សច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរលះចោល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។

ដល់តថាគត ថា គណ្ហា ទាំងឡាយកើតទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ

គឺថាគតបានលះចោលហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់

តថាគត ថា ទីលក់ទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

។ មេ ។ ដល់តថាគត ថា ទីលក់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ

ឯង បុគ្គលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់

តថាគត ថា ទីលក់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ គឺថាគតបាន

ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់តថាគត

ថា សេចក្តីប្រតិបត្តិដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយ-

សច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់តថាគត ថា សេចក្តីប្រតិ-

បត្តិដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គល

គួរចម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុក្ខកើតឡើងហើយ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក ពហវគ្គ

អាណាគោ ឧទយាទិទិ អាត្មា សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេជ ហិ ទ្វាទសវត្ថុតំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

ញាណថា ។

វិសតិចារត្ថា ។

តិស្ស ឧទ្ធានិ

មាតុយាតកោ អាទន្តរិកោ

មិត្តយាតកោ អាទន្តរិកោ

អរហន្តយាតកោ អាទន្តរិកោ

រុហិរុប្បនកោ អាទន្តរិកោ

សង្ឃកេនកោ អាទន្តរិកោ

នត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស ញាណំ

នត្ថិ ជិរយេសុ ជិរយេនាលា

នត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានភតា

បញ្ចន្តិកោ មកោ ទ្វាទសវត្ថុតំ

ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

ចតុត្ថោ បណ្ណសកា ។

និគ្គយោ បុញ្ញសំចយោ (១) ឧទ្ធាសិ អតីតេជ ច

មាតុយាតកោតិ ។

១ ម. បុញ្ញបយោ ។

អភិធម្មបិដក ពហវគ្គ

នន្ទិកិតវុទ្ធិវិហាយ ដល់ភយាតក ក្នុងបរិវាទប្បាយ វេលាភយាតក

មិនដែលបានព្យាបាលមុនថា សេចក្តីប្រតិបត្តិដំណើរការកាន់ចំណត់

ទុក ឈ្មោះថាអាយសច្ចនោះ ភយាតកបានប្រើនិហាយ ពាក្យដូច្នេះ

មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ មានវត្ថុ ១២

ជាលោកុត្តរ ។

ចប់ ញាណថា ។

ចប់ វិសតិចារត្ថា ។

ឧទ្ធាននៃវិសតិចារត្ថា គឺ

និយាយ អំពីមាតុយាតក ដល់អនន្តរិយកម្ម មិត្តយាតក ដល់

អនន្តរិយកម្ម អរហន្តយាតក ដល់អនន្តរិយកម្ម រុហិរុប្បនក

ដល់អនន្តរិយកម្ម សង្ឃកេនក ដល់អនន្តរិយកម្ម ១ ញាណ

របស់បុត្តជ្ជន មិនមាន ១ ពួកនិរយបាល ក្នុងហាននរក

មិនមាន ១ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទីវលោកមាន ១ មគ្គប្រភព

ដោយអង្គប្រាំ ១ ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរ ១ ។

ចប់ ចតុត្ថោបណ្ណសកា ។

(ក្នុងបណ្ណសកានេះ) និយាយអំពីការសង្កត់សង្កិនជាដើម ១ ការសន្សំ

បុណ្យជាដើម ១ ព្រះមានព្រះភាគបិតនៅក្នុងមនុស្សលោកជាដើម ១ ការ

លះកិលេសជាអតីតជាដើម ១ មាតុយាតក ដល់អនន្តរិយកម្មជាដើម ១ ។

(២០២) សាសនា គេធ្វើជាថ្មីបានដែរ ។ ហើយ សតិប្បដ្ឋាន ។ សតិប្បដ្ឋាន លំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។ សាសនំ លំ កតតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មប្បដ្ឋាន ។ ២ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ ២ ។ តលា ។ ២ ។ កោដ្ឋដ្ឋាន លំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។ បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។ បុព្វេ សាសំ ។ ២ ។ សក្ការាជិយំ តទ្ធិនិយំ ឱយនិយំ យោកនិយំ វិវរណិយំ មរាមជ្ជំ ឧទាទានិយំ ។ ២ ។ សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។

(២០៣) អត្ថំ កោតិ តថាគតស្ស សាសនំ លំ កតតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កោតិ សតិប្បដ្ឋាន លំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។ អត្ថំ កោតិ សម្មប្បដ្ឋាន ។ ២ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ ២ ។ តលា ។ ២ ។ កោដ្ឋដ្ឋាន លំ កតតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ ២ ។

(២០៤) សាសនា គេធ្វើជាថ្មីបានដែរ ។ ហើយ សតិប្បដ្ឋាន គេធ្វើជាថ្មីបានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ សាសនា គេធ្វើជាថ្មីបានដែរ ។ ហើយ សម្មប្បដ្ឋាន ។ ២ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ ២ ។ តលា ។ ២ ។ កោដ្ឋដ្ឋាន គេធ្វើជាថ្មីបានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ អកុសល គេធ្វើក្នុងកាលមុន កុសល គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ អំពើប្រកបដោយកាលៈ ។ ២ ។ គួរដល់សក្ការាជនៈ គួរដល់គន្លះ គួរដល់ឈ្មោះ គួរដល់ឈ្មោះ គួរដល់ឈ្មោះ ដែលបរាមាសគេប្រើស្តាប់អង្គុល ជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទ ។ ២ ។ ប្រកបដោយកាលស គេធ្វើក្នុងកាលមុន អំពើមិនប្រកបដោយកាលស គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។

(២០៥) បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសាសនា របស់ព្រះគម្ពីរ ជាថ្មី មានដែរ ។ ហើយ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសតិប្បដ្ឋានជាថ្មី មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសម្មប្បដ្ឋាន ។ ២ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ ២ ។ តលា ។ ២ ។ កោដ្ឋដ្ឋានជាថ្មី មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ២ ។

អភិបាលវិសាមញ្ញ ពាក្យថា

អត្ថិ គោតិ បុត្រ អត្ថសលំ បច្ឆា ត្ថសលំ គោតិ-
ត្ថិ ។ ឯ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ គោតិ បុត្រ
សាសវំ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ
គោតិ ។ ឯ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២០២) លត្តា តថាភតស្ស សាសនំ បុន ធនំ
តាតុន្តិ ។ អាមត្តា ។ លត្តា សតិប្បដ្ឋានា បុន
ធនំ តាតុន្តិ ។ ឯ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ លត្តា
សម្មប្បធានា ឥន្ទ្រិយា ឥន្ទ្រិយា តលា ។ បេ ។
តោជ្ឈង្គា បុន ធនំ តាតុន្តិ ។ ឯ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
លត្តា បុត្រ អត្ថសលំ បច្ឆា ត្ថសលំ តាតុន្តិ ។
ឯ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ លត្តា បុត្រ សាសវំ ។ បេ ។
សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ តាតុន្តិ ។ ឯ
ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

អភិបាលវិសាមញ្ញ ពាក្យថា

បុគ្គលណាមួយ ធ្វើអត្ថសល ក្នុងកាលបុប ធ្វើកុសល ក្នុងកាលជាខាង
ក្រោយ មានវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
ណាមួយ ធ្វើអំពើប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស
ក្នុងកាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ
មានវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០២) បុគ្គល បានធ្វើសាសនា របស់តថាភត ជាថ្មីវិញវិសេស ។
អើ ។ បុគ្គល បានធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ជាថ្មីវិញវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល បានធ្វើសម្មប្បធាន ឥន្ទ្រិយា ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គៈ ជាថ្មីវិញវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលបានធ្វើអត្ថសល ក្នុងកាលមុន ធ្វើកុសល ក្នុងកាល
ជាខាងក្រោយវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
បានធ្វើអំពើប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស ក្នុង
កាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) បុត្រជ្ឈដោ តេជានុគោហិ ធម្មេហិ អវិវត្តា-

តិ ។ អាមត្តា ។ បុត្រជ្ឈដោ តេជានុគោហិ ធម្មេហិ
។ បេ ។ តេជានុគោហិ វេទនាហិ សញ្ញាហិ ចេតនា-
ហិ ចិត្តេហិ សង្ខារហិ វិរិយេហិ សតីហិ សមាធិហិ
តេជានុគោហិ បញ្ញាហិ អវិវត្តាតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុញ ។ បេ ។ បុត្រជ្ឈដោ តេជានុគោហិ ធម្មេហិ
អវិវត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្មី ខណោ បុត្រជ្ឈដោ
ចិត្តំ ទេតិ តស្មី ខណោ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ
វិហារតិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈំ
វិហារតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។ យស្មី ខ-
ណោ បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តាចារឹកំ ទេតិ ។ បេ ។ សេនា-
សរំ ទេតិ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការំ
ទេតិ តស្មី ខណោ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហា-
រតិ លេវសញ្ញាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារ-
តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

(២០៦) ន វត្ថុញ បុត្រជ្ឈដោ តេជានុគោហិ ធម្មេហិ
អវិវត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ បុត្រជ្ឈដោ ស្ស រូបនាគុវរូបនា-
គូបនំ ភវន្តំ អវិញ្ញាតន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

(២០៥) បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ អវិវត្តាតិ ។ បេ ។

ព ខេម ។ អើ ។ បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ អវិវត្តាតិ ។ បេ ។
ព ។ បេ ។ ពាក្យនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សង្ខារ វិរិយៈ
សតិ សមាធិ ប្រកបដោយធាតុ ព ពាក្យនា ប្រកបដោយធាតុ
ព ខេម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ
អវិវត្តាតិ ប្រកបដោយធាតុ ព ខេម ។ អើ ។ ក្នុងខណៈ
ណា បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ ក្នុងខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
បានដល់នូវអាគាសានញ្ញាយតនៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ក្នុងខណៈណា បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ បាន ។ បេ ។ ចិត្តសោភ័ណៈ
។ បេ ។ ចិត្តសោភ័ណៈ ប្រកបដោយធាតុ ក្នុងខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវ
ចក្ខុវិស័យ បានដល់នូវវេទនាសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៦) បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ អវិវត្តាតិ ។ បេ ។
អវិវត្តាតិ ប្រកបដោយធាតុ ព ខេម ។ អើ ។ ក្នុងខណៈ
ណា បុត្រជ្ឈដោ ចិត្តេហិ ក្នុងខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន
បានដល់នូវវេទនាសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តែង ឃុំ ឫស្សីលោ តេជានុរោ ឃុំ ឈ្មួញ អភិវឌ្ឍន៍ ។

အိန္ဒိယ ၁

សញ្ញាជំនក់ប៉ា
ង

(២០៩) អត្ថិ កិត្យ សន្តោជនំ អប្បហាយ អ-
 ហត្ថប្បត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ កិត្យ សន្តោជនំ
 អប្បហាយ ។ បេ ។ វិចិត្តំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សិ-
 ល័ត្វតបរាសំ អប្បហាយ វាតំ អប្បហាយ ទោសំ
 អប្បហាយ ហោហំ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្ប-
 អប្បហាយ អហត្ថប្បត្តិតំ ។ ឈ ។ ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៨] អត្ថំ តិក្ខុ សុត្តន្តជំនំ អប្បហាយេ អ-
រហត្ថប្បត្តិតិ ។ អាមត្តា ។ អរហា សកតោ ស-
នោសោ សុខាលោ សមាលោ សមនេត្តោ សមធុរសោ
សុត្តាយាសោ សតិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
។ ឃេ ។ ននុ អរហា និកតោ ធិត្ថោសោ ធិត្ថោហោ
ធិត្ថាលោ ធិត្ថត្រោ ធិប្បធុរសោ ធិត្ថាយាសោ ធិ-
ត្តិលេសោតិ ។ រាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហា និកតោ
។ ឃេ ។ ធិត្តិលេសោ លោ វត្ត រេ វត្តោ អត្ថំ តិក្ខុ
សុត្តន្តជំនំ អប្បហាយេ អរហត្ថប្បត្តិតិ ។

[illegible]

ចង់អភិវឌ្ឍន៍ ។

សង្ខេបនិកាយ

(២០៧) ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាដង្ហែងចិត្ត មានវិជ្ជា ៗ ភើ ៗ ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះសង្កាបខ្ញុំ ៗ រេ ៗ ព្រោះមិនលះវិចិត្តា ៗ រេ ៗ ព្រោះមិនលះសីលទ្ធកម្មាសៈ ព្រោះមិនលះភគៈ ព្រោះមិនលះធាសៈ ព្រោះមិនលះនាហៈ ៗ រេ ៗ ព្រោះមិនលះនាត្តញ្ញៈចិត្ត មានវិជ្ជា ៗ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ៗ រេ ៗ

(២០៨) ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញាជនៈតិចតួច
មានដៃថ្ម ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រគល់ដោយរតនៈ ប្រគល់ដោយ
រោសៈ ប្រគល់ដោយរមាហៈ ប្រគល់ដោយមានៈ ប្រគល់ដោយមក្ខៈ
ប្រគល់ដោយចឡសៈ ប្រគល់ដោយឧបាយាសៈ ប្រគល់ដោយគិលេស
ដៃថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិន
មានរតនៈ មិនមានរោសៈ មិនមានរមាហៈ មិនមានមានៈ មិនមានមក្ខៈ
មិនមានចឡសៈ មិនមានឧបាយាសៈ មិនមានគិលេសទេ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនមានរតនៈ ។ បេ ។ មិនមានគិលេសទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះ
មិនលះសញ្ញាជនៈតិចតួច មានទេ ។

(២០៧) ន វត្ថុត្រូវ អត្ថិ កតិកា សញ្ញាដង អប្ប-
 ហាយ អរហន្តប្បវត្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហំ សត្វ តុទ្ធ-
 វិសយំ ជាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ តេន ហិ
 អត្ថិ កតិកា សញ្ញាដង អប្បហាយ អរហន្តប្បវត្តិ ។
 សញ្ញាដងថា ។

ពិទ្ធិកថា

(២០៨) អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ តុទ្ធានំ វា សាវ-
 កានំ វតិ ។ អាមន្តា ។ ធិប្បបណ្ណា វត្ថុ ហោន្ត
 តិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ តុទ្ធានំ វា សាវកានំ វតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ធិប្បបណ្ណា វត្ថុ ហោន្ត
 ។ បេ ។ ធិប្បបណ្ណា វត្ថុ ហោន្ត ធិប្ប ធិប្ប
 ហោតុ ធិប្ប ខេមំ ហោតុ ធិប្ប សុភីតុំ ហោតុ
 ធិប្ប សុភីតុំ ហោតុតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ តុទ្ធានំ
 វា សាវកានំ វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។
 អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ តុទ្ធានំ វា សាវកានំ វតិ ។
 អាមន្តា ។ ឧប្បន្នា ឧប្បន្នា មា ឧប្បន្នា អត្ថិ
 អធិប្បាយឥទ្ធិ តុទ្ធានំ វា សាវកានំ វតិ ។

(២០៩) បុគ្គលពិបាកបរិយាយ ការដល់បុគ្គលពិបាក បុគ្គល
 លះសញ្ញាដងនិងតួ មានវេយ្យ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត វិបស្សនា
 វិស័យទាំងអស់ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ការដល់បុគ្គលពិបាក ព្រោះមិនលះសញ្ញាដងនិងតួមាន ។
 ចប់ សញ្ញាដងថា ។

ពិទ្ធិកថា

(២១០) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃ
 សាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា
 នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ឈឺទាំងឡាយ ចូរ
 មានស្លឹកដាំទិចដូច្នេះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី
 ថា ឈឺទាំងឡាយ ចូរមានដុំដាំទិច ។ បេ ។ ឈឺទាំងឡាយ ចូរមាន
 ផ្លែដាំទិច ចូរមានកំប្រជុំដាំទិច ចូរមានសេចក្តីរក្សាដាំទិច ចូរមាន
 បាយឆ្ងាយដាំទិច ចូរមានភ្លៀងស្រួលដាំទិចដូច្នេះ មានដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរ ។ អើ ។ សេច-
 ក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី
 ថា ផស្សៈ ភើតឡើងហើយ កុំលះតទៅវិញឡើយដូច្នេះ មានដែរ ។

ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ សន្ធា វិរិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មា ជីវ្ហន្តីតិ អត្ថំ
 អធិប្បាយនន្ទំ តុន្ទានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២០០) អត្ថំ អធិប្បាយនន្ទំ តុន្ទានំ វា សាវ-
 កានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោត្វតិ អត្ថំ
 អធិប្បាយនន្ទំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោត្វតិ អត្ថំ អធិប្បាយនន្ទំ តុន្ទានំ
 វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២០២) អត្ថំ អធិប្បាយនន្ទំ តុន្ទានំ វា សាវ-
 កានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតិជន្មា សត្តា មា
 ជាយីស្វតិ អត្ថំ ។ បេ ។ ជរាជន្មា សត្តា មា ជីវ-
 ស្វតិ ។ បេ ។ ព្យាធិជន្មា សត្តា មា ព្យាធិយីស្វ-
 តិ ។ បេ ។ មរណជន្មា សត្តា មា មិយ្យីស្វតិ អត្ថំ
 អធិប្បាយនន្ទំ តុន្ទានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មកថា យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា វៃ
 ព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ សន្ធា វិរិយៈ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កើតឡើងហើយ កុំស្រក់ទៅវិញ្ញៈឡើយដូច្នេះ
 មានដែរ ។ អភិធម្មកថា យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(២១១) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា វៃព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃ
 សាវ័កតាំងឡាយក្តី មានដែរ ។ ភី ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នាថា
 រូប ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា វៃព្រះក្នុង
 តាំងឡាយក្តី វៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 តាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរ ។ អភិ
 ធម្មកថា យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

(២១២) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា វៃព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃ
 សាវ័កតាំងឡាយក្តី មានដែរ ។ ភី ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា
 វៃព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា ពួកសត្វ មានជាតិ
 ជាធម្មតា កុំកើតឡើយដូច្នេះ មានដែរ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានជរា
 ជាធម្មតា កុំចាស់ត្រាស់ឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានព្យាធិជា
 ធម្មតា កុំឈឺចាប់ឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានមរណៈជាធម្មតា
 កុំស្លាប់ឡើយដូច្នេះ មានដែរ ។ អភិធម្មកថា យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

[២០៣] ឧ វត្ថុត្វំ អត្ថំ អធិប្បាយន្តិ តុដ្ឋានំ
 វា សាវតានំ វត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អាយស្មា បិ-
 លីន្ទវត្ថោ វត្ថោ មាគធស្ស សេនិយស្ស តិម្ហិសារស្ស
 ចាសាធំ សុវណ្ណោ អធិមុត្តិ សុវណ្ណោ ច បទ អា-
 សីតិ ។ អាមត្តា ។ មាត្យំ អាយស្មា បិលីន្ទវត្ថោ
 វត្ថោ មាគធស្ស សេនិយស្ស តិម្ហិសារស្ស ចាសាធំ
 សុវណ្ណោ អធិមុត្តិ សុវណ្ណោ ច បទ អាសិ តេជ
 វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អធិប្បាយន្តិ តុដ្ឋានំ វា សាវ-
 តានំ វត្ថំ ។

ឧទ្ធចកា ។

ពុទ្ធភិក្ខុ

[២០៤] អត្ថំ តុដ្ឋានំ តុទ្ធវេហំ បីជាតិរកា-
 តាតិ ។ អាមត្តា ។ សតិប្បដ្ឋានតោតិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ សម្មប្បធានតោ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិចា-
 នតោ ឥន្ទ្រិយតោ ពលតោ ភោជ្ឈន្តតោ វសីការ-
 តោ ។ បេ ។ សទ្ធាត្ថត្ថណ្ណណស្សនតោតិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ពុទ្ធភិក្ខុ ។

[២០៥] ពុទ្ធវចិច្ចរិយាយវា ហេតុវិបាកប្រភពប្រាជ្ញំ វៃ
 ព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី មានវេយ្យ ។ អើ ។ ព្រះ
 ព្រះបិណ្ឌុច្ឆ័ត្វៈមានកាយ មុជ៍ជ្រកប្រាសាទមាន របស់ស្តេច ទ្រង់ព្រះ
 នាម មានធរសនិយវិម្ពិសា ចុះមាន មាននៅជាធម្មតា ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បិណ្ឌុច្ឆ័ត្វៈមានកាយ មុជ៍ជ្រកប្រាសាទមាន របស់ស្តេច
 ទ្រង់ព្រះនាម មានធរសនិយវិម្ពិសា មាន មាននៅជាធម្មតា ម្ចាស់
 អ្នកដឹងម្រើម ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរកាលថា សេចក្តីសម្រេចតាម
 ប្រាជ្ញា វៃព្រះក្នុងតាំងឡាយក្តី វៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី មាន ។

ចប់ ឥន្ទ្រិចា ។

ពុទ្ធភិក្ខុ

[២០៦] ការវៃព្រះក្នុងតាំងឡាយ ថោកទាបនឹងវៃថ្លា ជាងព្រះ
 ក្នុងតាំងឡាយ មានវេយ្យ ។ អើ ។ (ការវៃព្រះក្នុងតាំងឡាយ ថោក
 ទាបនឹងវៃថ្លា ជាងព្រះក្នុងតាំងឡាយ) ដោយសតិប្បដ្ឋាន ។ អ្នកមិន
 គួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ដោយ
 ឥន្ទ្រិចា ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយពលៈ ដោយភោជ្ឈន្តៈ ដោយវសីភាព
 ។ បេ ។ ដោយសទ្ធាត្ថត្ថណ្ណណស្សនេវ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពុទ្ធវចិ ។

សព្វទិសាភិ

(២០៥) សត្វា ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ អា-
មត្តា ។ បុរិមាយ ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ឧ
ហោវំ វត្តព្វេ ។ វេ ។ បុរិមាយ ធិសាយ ពុទ្ធា
តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ តិដ្ឋតិ ។ សោ ភគវា កិ-
ដោ កិកោតោ តិដ្ឋតិ ។ ឧស្ស ភគវតោ មាតាបិ-
តោ តិដ្ឋតិ ។ ឧស្ស ភគវតោ សាវតយុតំ កោ-
នាមោ ឧស្ស ភគវតោ ឧបដ្ឋាកោ កិដិសំ បិវ-
នាវតិ កិដិសំ បត្តិ ឧវេតិ កាតវស្មី តាមេ វា ធិ-
កមេ វា ឧកមេ វា រដ្ឋ វា ជនបទេ វាតិ ។ ឧ
ហោវំ វត្តព្វេ ។ វេ ។ ឧត្តិណាយ ធិសាយ ។ វេ ។
បដិមាយ ធិសាយ ។ វេ ។ ឧត្តិណាយ ធិសាយ ។ វេ ។
ហេដិមាយ ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ឧ ហោវំ
វត្តព្វេ ។ វេ ។ ហេដិមាយ ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ តិដ្ឋតិ ។ សោ ភគវា ។ វេ ។
ជនបទេ វាតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ វេ ។ ឧបរិមាយ
ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ឧ ហោវំ វត្តព្វេ ។ វេ ។
ឧបរិមាយ ធិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។
ចាតុប្បហារាធិកោ តិដ្ឋតិ ។ វេ ។ តាវត្តិសេ តិដ្ឋតិ

សព្វទិសាភិ

(២០៦) ព្រះក្នុងព្រះវិហារ ធិសាយ ពុទ្ធា ។ វេ ។ ព្រះក្នុង
បិកានៅ ក្នុងទិសខាងកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។
ព្រះក្នុងបិកានៅ ក្នុងទិសខាងកើត ។ វេ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
មានព្រះនាមដូចម្តេច មានឯកដូចម្តេច មានគាត្រដូចម្តេច មាតាបិតា
របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច គូរសាវ័ក របស់ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ទុបដ្ឋាក របស់ព្រះមានព្រះភាគ
អង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ទ្រទ្រង់ចិវ្រ យ៉ាងណា ទ្រទ្រង់ព្រាត្រ យ៉ាង
ណា (តង់នៅ) ក្នុងស្រុកឫទ្ធិស ក្នុងឧត្តរដ្ឋ ឬក៏ឧបទណ្ឌ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។ ព្រះក្នុងបិកានៅ ក្នុងទិសខាងត្បូង
។ វេ ។ ក្នុងទិសខាងលិច ។ វេ ។ ក្នុងទិសខាងជើង ។ វេ ។
ក្នុងទិសខាងក្រោម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។ ព្រះក្នុង
បិកានៅ ក្នុងទិសខាងក្រោម ។ វេ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
មានព្រះនាមដូចម្តេច ។ វេ ។ (តង់នៅ) ក្នុងឧបទណ្ឌ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។ ព្រះក្នុងបិកានៅ ក្នុងទិសខាងលិច ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។ ព្រះក្នុង បិកានៅក្នុងទិសខាងលិច ។
វេ ។ ព្រះក្នុងបិកានៅ ក្នុងទិសខាងកើត ។ វេ ។ បិកានៅក្នុងទិសខាងកើត ។

យាមេ តិដ្ឋតិ តុសិកេ តិដ្ឋតិ ឯម្បាណតិយា តិដ្ឋតិ
 បរមិដ្ឋតិវសវត្ថិយា តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ប្រាហ្មណេកេ
 តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វទិសាគា ។

ធម្មកថា

(៤០៦) សព្វេ ធម្មា ធិយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្ថធិយតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្ថ-
 ធិយតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អធិ-
 យតោ វាសីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 អត្ថិ អធិយតោ វាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អត្ថិ
 អធិយតោ វាសី ហេ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ ធម្មា
 ធិយតាតិ ។

(៤០៧) សព្វេ ធម្មា ធិយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ តាយា វាសី វត្ថុតា កកវតា មិច្ឆត្ថធិយតោ
 វាសី សម្មត្ថធិយតោ វាសី អធិយតោ វាសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ តាយា វាសី វត្ថុតា កកវតា
 មិច្ឆត្ថធិយតោ វាសី សម្មត្ថធិយតោ វាសី អធិយតោ
 វាសី ហេ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ ធម្មា ធិយតាតិ ។

បិតានៅ ក្នុងហឫទ័យ បិតានៅ ក្នុងក្រហម បិតានៅ ក្នុងខ្មៅ បិតានៅ ក្នុង
 បរមិដ្ឋតិវសវត្ថុ ។ បេ ។ បិតានៅ ក្នុងប្រាហ្មណេក ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម៌ សព្វទិសាគា ។

ធម្មកថា

(៤០៦) ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនា ជាអធិយតៈ ។ តើ ។ (ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនា
 អស់) ជាមិច្ឆត្ថធិយតៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 (ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនា) ជាសម្មត្ថធិយតៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ គំនរ ជាអធិយតៈ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងគំនរ ជាអធិយតៈ មានដែរឬ ។ តើ ។ ប្រសិន
 បើ គំនរ ជាអធិយតៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនា ជាអធិយតៈទេ ។

(៤០៧) ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនាជាអធិយតៈ ។ តើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ជ្រើសត្រាស់ថា គំនរ យ៉ាង គីគំនរ ជាមិច្ឆត្ថធិយតៈ ១ គំនរ
 ជាសម្មត្ថធិយតៈ ១ គំនរ ជាអធិយតៈ ១ ឬ ។ តើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ជ្រើសត្រាស់ថា គំនរ យ៉ាង គីគំនរ ជាមិច្ឆត្ថធិយតៈ ១
 គំនរ ជាសម្មត្ថធិយតៈ ១ គំនរ ជាអធិយតៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ពុទ្ធសាសនា ជាអធិយតៈទេ ។

(២០៨) រូប រូបដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី ។ អាមត្តា ។
 មិច្ឆត្តឆ័យតន្ត្រី ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ មេ ។ សម្មត្ត-
 ឆ័យតន្ត្រី ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆត្តឆ័យតន្ត្រី ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ មេ ។ សម្មត្តឆ័យតន្ត្រី ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ មេ ។

(២០៩) ន វត្តព្វំ រូប រូបដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី ។ មេ ។
 វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារ ។ មេ ។
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី ។ អាមត្តា ។ រូប
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ សង្ខារ ហោតិ
 វិញ្ញាណំ ហោតិ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ ។ មេ ។
 វិញ្ញាណំ រូប ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 សង្ខារ ហោតិ វិញ្ញាណំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ
 រូប រូបដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា សង្ខារ
 ។ មេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណដ្ឋេន ឆ័យតន្ត្រី ។

(២១០) រូប ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិយាយ ។ មេ ។ (៥)
 ជាមិច្ឆត្តឆ័យតន្ត្រី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ (៥)
 ជាសម្មត្តឆ័យតន្ត្រី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារព័ន្ធឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ
 ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិយាយ ។ មេ ។ (វិញ្ញាណ) ។ ជា
 មិច្ឆត្តឆ័យតន្ត្រី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ (វិញ្ញាណ) ជា
 សម្មត្តឆ័យតន្ត្រី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(២១១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិ
 វិទាស ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ សង្ខារព័ន្ធឡាយ
 ។ មេ ។ វិញ្ញាណ ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិយាយ ។ មេ ។ រូប
 ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារព័ន្ធឡាយ ក៏មាន
 វិញ្ញាណ ក៏មាន វេទនា សញ្ញា សង្ខារព័ន្ធឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ
 រូប ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារព័ន្ធឡាយ ក៏មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រូប
 ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិវិទាស វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា សង្ខារព័ន្ធ-
 ឡាយ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ ជាតិយតៈ ដោយអត្តចាតិយាយ ។

(២២០) សព្វេ កម្មា ធិយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្តធិយតាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តធិយតាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តធិយតាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អធិយតោ វាសីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នទុ អត្ថិ អធិយតោ វាសីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វិ អត្ថិ អធិយតោ វាសិ ឆោ វត វេ
 វត្ថុព្វេ សព្វេ កម្មា ធិយតាតិ ។

(២២១) សព្វេ កម្មា ធិយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 នទុ តាយោ វាសិ វត្ថា ភកវតា មិច្ឆត្តធិយតោ វាសិ
 សម្មត្តធិយតោ វាសិ អធិយតោ វាសីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វិ តាយោ វាសិ វត្ថា ភកវតា មិច្ឆត្ត-
 ធិយតោ វាសិ សម្មត្តធិយតោ វាសិ អធិយតោ វាសិ
 ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ កម្មា ធិយតាតិ ។

(២២២) ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយ-
 ដ្ឋន ធិយតត្ថិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តធិយតត្ថិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តធិយតត្ថិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កម្មំ ។ បេ ។

(២២០) ពួកកម្មចាំផស្សៈ ជាវិយករ ។ អើ ។ (ពួកកម្ម
 ចាំផស្សៈ) ជាមិច្ឆត្តធិយករ ។ អើ ។ (ពួកកម្មចាំផស្សៈ) ជា
 មិច្ឆត្តធិយករ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ពួកកម្មចាំផ-
 ស្សៈ) ជាសម្មត្តធិយករ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 តំនា ជាអនិយកៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងតំនា ជាអនិយកៈ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 តំនា ជាអនិយកៈ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរកាលថា ពួក
 កម្មចាំផស្សៈ ជាវិយករទេ ។

(២២១) ពួកកម្មចាំផស្សៈ ជាវិយករ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តំនា មានព្វយ៉ាងគឺ តំនា ជាមិច្ឆត្តធិយកៈ ១
 តំនា ជាសម្មត្តធិយកៈ ១ តំនា ជាអនិយកៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តំនា មានព្វយ៉ាងគឺ តំនា ជា
 មិច្ឆត្តធិយកៈ ១ តំនា ជាសម្មត្តធិយកៈ ១ តំនា ជាអនិយកៈ ១ ម្ចាស់
 អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរកាលថា ពួកកម្មចាំផស្សៈ ជាវិយករទេ ។

(២២២) ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជាវិយកៈ ដោយអត្តចំបុគ្គលគប្បី
 ទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាមិច្ឆត្តធិយកៈ ។ អ្នក
 មិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាសម្មត្តធិយកៈ
 ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយកម្ម ។ បេ ។

អបរាហិយវេទនិយំ កក្ក្ខំ អបរាហិយវេទនិយដ្ឋេន
 និយត្តំ ។ អាមត្តា ។ វិជ្ជត្តនិយត្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ សម្មត្តនិយត្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 (២២៣) ន វត្ថុព្វំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កក្ក្ខំ ទិដ្ឋ-
 ធម្មវេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្ក្ខំ
 ។ បេ ។ អបរាហិយវេទនិយំ កក្ក្ខំ អបរាហិយវេទនិ-
 យដ្ឋេន និយត្តំ ។ អាមត្តា ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ
 កក្ក្ខំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ ហោតិ អបរាហិយវេទនិយំ
 ហោតិ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្ក្ខំ ទិដ្ឋធម្មវេទ-
 និយំ ហោតិ អបរាហិយវេទនិយំ ហោតិ ។ បេ ។
 អបរាហិយវេទនិយំ កក្ក្ខំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ ហោតិ
 ឧបបដ្ឋវេទនិយំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កក្ក្ខំ ទិដ្ឋធម្ម-
 វេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្ក្ខំ ។ បេ ។
 អបរាហិយវេទនិយំ កក្ក្ខំ អបរាហិយវេទនិយដ្ឋេន
 និយត្តំ ។

អបរាហិយវេទនិយក្ខ ជាខ័យតៈ ដោយអក្ខថាបុគ្គលភក្កិទទួលក្នុងជាតិ
 ជាតិជាប់តទៅ ។ ភី ។ (អបរាហិយវេទនិយក្ខ) ជាទិដ្ឋត្តនិយក្ខ
 ។ អ្នកទំនួលកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (អបរាហិយវេទនិយ-
 ក្ខ) ជាសម្មត្តនិយក្ខ ។ អ្នកទំនួលកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 (២២៣) បុគ្គលទំនួលនិយាយថា ទិដ្ឋធម្មវេទនិយក្ខ ជាខ័យតៈ
 ដោយអក្ខថាបុគ្គលភក្កិទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឧបបដ្ឋវេទនិយក្ខ ។ បេ ។
 អបរាហិយវេទនិយក្ខ ជាខ័យតៈ ដោយអក្ខថាបុគ្គលភក្កិទទួលក្នុង
 ជាតិជាប់តទៅ ។ ភី ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយក្ខ ជាឧបបដ្ឋវេទ-
 និយៈ ក៏មាន ជាអបរាហិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយ-
 ក្ខ ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាអបរាហិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។
 អបរាហិយវេទនិយក្ខ ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាឧបបដ្ឋវេទនិយៈ
 ក៏មាន ។ អ្នកទំនួលកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ទិដ្ឋធម្មវេទនិយក្ខ ជាខ័យតៈ ដោយអក្ខថាបុគ្គលភក្កិទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ឧបបដ្ឋវេទនិយក្ខ ។ បេ ។ អបរាហិយវេទនិយក្ខ ជាខ័យតៈ ដោយ
 អក្ខថាបុគ្គលភក្កិទទួលក្នុងជាតិជាប់តទៅ ។

តស្ស ទុក្ខាគំ

សាសនំ ធម៌ កាតំ អត្ថំ កោមិ តថាគតស្ស
 សាសនំ ធម៌ កាតំ ឈត្តា តថាគតស្ស
 សាសនំ បុរ ធម៌ កាតំ បុគ្គលោ តេជានុ-
 កេហិ ធម្មេហិ អវិវត្តោ អត្ថំ កិញ្ចិ សញ្ញា-
 ជំ អប្បហាយ អរហន្តប្បត្តិ អត្ថំ អធិប្បាយ-
 ន្តិ តុទ្ធានំ វ សាវកានំ វ អត្ថំ តុទ្ធានំ
 តុទ្ធវិហិ ហិបាតិរកតា សញ្ញា ធិសា តុទ្ធា
 តំជ្ជន្តំ សព្វ ធម្មា ធិយតា សព្វ កម្មា ធិយតាតិ ។

ទុក្ខានៃវគ្គតោ គី

និយាយអំពី សាសនា ដែលបុគ្គលល្អ ឬ បុគ្គលណាមួយ
 ធ្វើសាសនានៃកថាគតជាថ្មី មាន បុគ្គលបាន ដើម្បីធ្វើ
 សាសនានៃកថាគត ជាថ្មីវិញ ១ បុគ្គល មិនស្អប់ស្អាត
 ពាក្យក្នុងអំពី ប្រកបដោយធាតុបី ១ ការដែលខ្លាចព្រះអរហន្ត
 ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ គឺចក្ខុច មាន ១ សេចក្តី
 សម្រេចតាមព្រាហ្ម ខែព្រះក្នុងទាំងឡាយក្តី នៃសាវកទាំង-
 ឡាយក្តី មាន ១ ការខែព្រះក្នុងទាំងឡាយ រោគនាមនៃ
 ថ្ងៃថ្នាំទាំងព្រះក្នុងទាំងឡាយ មាន ១ ព្រះក្នុងទាំងឡាយ
 បិតាសព្វទិស ១ ក្នុងអំពីទាំងអស់ ជាទិសគៈ ១ ក្នុងកម្ម
 ទាំងអស់ ជាទិសគៈ ១ ។

(២២២) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាជនំ អប្បហាយ
បរិវិទ្យានន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាយ-
និដ្ឋិ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អប្បហាយ
បរិវិទ្យានន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២៣) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាជនំ អប្បហាយ
បរិវិទ្យានន្តំ ។ អាមន្តា ។ អរហា សភាគោ ។ បេ ។
សតិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
អរហា និភាគោ ។ បេ ។ និក្ខិលេសោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ អរហា និភាគោ ។ បេ ។ និក្ខិលេ-
សោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាជនំ
អប្បហាយ បរិវិទ្យានន្តំ ។

(២២៤) ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាជនំ
អប្បហាយ បរិវិទ្យានន្តំ ។ អាមន្តា ។ អរហា សព្វំ
ទុន្ធវិសយំ ជាបាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាជនំ អប្បហាយ បរិ-
វិទ្យានន្តំ ។

(២២៥) បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ គឺចក្ខុ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាយន្តរ្តិ ។ បេ ។
ព្រោះមិនលះបង់អាត្មប្បៈ តិចក្ខុ មានដែរឬ ។ អត្ថមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៦) បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចក្ខុ មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស
ដែរឬ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រង់ព្រះអរហន្ត
មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
អរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អត្ថមិនគួរពោលថា បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចក្ខុ
មានទេ ។

(២២៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់
សញ្ញាជនៈ តិចក្ខុ មានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ដឹងភ្នំវិស័យ
ទាំងអស់ឬ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
បរិវិទ្យាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចក្ខុ មាន ។

(២២៧) អរហ កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

អាមន្តា ។ អរហា បុញ្ញាភិសង្ការំ អភិសង្ការោ
គាណេញាភិសង្ការំ អភិសង្ការោ គតិសំវត្ថនិយំ កម្មំ
ករោញោ ករសំវត្ថនិយំ កម្មំ ករោញោ វស្សា-
យសំវត្ថនិយំ កម្មំ ករោញោ អនិបទ្ធសំវត្ថនិយំ
កម្មំ ករោញោ មហាភោគសំវត្ថនិយំ កម្មំ ករោ-
ញោ មហាបរិវាសំវត្ថនិយំ កម្មំ ករោញោ នេវសោ-
ភក្សសំវត្ថនិយំ កម្មំ ករោញោ មនុស្សសោភក្សសំ-
វត្ថនិយំ កម្មំ ករោញោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ឧ ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២២៨) អរហ កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា អាចិណេន្តោ អបចិណេន្តោ មជ្ជិណេន្តោ
ឧបាទិយេន្តោ វិសិណេន្តោ ឧស្សិណេន្តោ វិទូបេន្តោ
។ បេ ។ សទ្ធិបេន្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ ឧទុ អរហា នេវាចិណាតិ ឧ អបចិណាតិ អ-
បចិណាតិ មិគាតិ ។ អាមន្តា ។ មាញ្ចំ អរហា នេ-
វាចិណាតិ ឧ អបចិណាតិ អបចិណាតិ មិគា ។ នា រត-
រេ វត្ថុទ្ធ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

(២២៩) ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ។

អើ ។ ព្រះអរហន្ត គាត់តែងបុញ្ញាភិសង្ការ រាត្រីតែងគាណេញាភិសង្ការ
ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគត ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីភាពជាតិ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាអធិបតី ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីមានភោគច្រើន ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានបរិវារច្រើន ធ្វើ
កម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលំអដ៏លើសក្នុងវេលាក ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
លំអដ៏លើសក្នុងមនុស្សលោក ទើបបរិនិព្វាន ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣០) ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ។ អើ ។

ព្រះអរហន្ត កាលសន្សំ កាលមិនសន្សំ កាលលះបង់ កាលប្រ-
កាន់ កាលកតាយចេញ កាលរក្សនៅ កាលតំបាត់ចេញ ។ បេ ។
កាលប្រមូលមក ទើបបរិនិព្វាន ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិន
សន្សំហើយបិទនៅ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ
មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិនសន្សំហើយបិទនៅ ម្ចាស់អ្នកច្រើន អ្នក
មិនគួរពាលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

នុ អរហន្ត ទេវ បដិមាតិ ន ឧបាសិកេតិ មជ្ឈ-
 មាត្រា មិគោ ទេវ វិសិដេតិ ន ឧស្ស័ដេតិ វិសិដេត្វា
 មិគោ នុ អរហន្ត ទេវ វិជ្ជបេតិ ន សទ្ធិបេតិ វិជ្ជ-
 បេត្វា មិគោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហន្ត ទេវ
 វិជ្ជបេតិ ន សទ្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា មិគោ ទេវ វត វេ
 វត្ថុទ្ធ អរហន្ត កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយនីតិ ។

(២២៩) ន វត្ថុទ្ធ អរហន្ត កុសលចិត្តោ បរិ-
 និព្វាយនីតិ ។ អាមន្តា ។ នុ អរហន្ត ឧបដ្ឋិតស្សតិ
 សតោ សម្មជាតោ បរិនិព្វាយនីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថិ អរហន្ត ឧបដ្ឋិតស្សតិ សតោ សម្មជាតោ
 បរិនិព្វាយនីតិ វេទ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហន្ត កុសល-
 ចិត្តោ បរិនិព្វាយនីតិ ។

កុសលចិត្តោ ។

អាណេញ្ញាបិ

(២៣០) អរហន្ត អាណេញ្ញា មិគោ បរិនិព្វាយ-
 នីតិ ។ អាមន្តា ។ នុ អរហន្ត បតីតិចិត្តោ
 មិគោ បរិនិព្វាយនីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហន្ត

ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះចង់ មិនប្រកាន់ លុះលះចង់ហើយបិតនៅ
 មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ លុះមិនកកាយចេញហើយបិតនៅ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក លុះកំចាត់ចេញហើយ
 បិតនៅ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិន
 ប្រមូលមក លុះកំចាត់ចេញហើយបិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

(២២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត
 ហើយបរិនិព្វានទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានសតិឥតលំនៅ
 សិប្ប មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ព្រះអរហន្ត មានសតិឥតលំនៅសិប្ប មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយ
 បរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះ
 អរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ។

ចង់ កុសលចិត្តោ ។

អាណេញ្ញាបិ

(២៣០) ព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនញាច់ញាតិ ហើយ
 បរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងបក្ខិចិត្ត^(១) (ចិត្ត
 ជាប្រក្រតី) ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត

១ បានដល់វន្តចិត្ត ។

បតនេវចិត្តេ វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ធា វត វេ វត្ថុព្វ
អរហា អាធនេញ វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។

(២៣០) អរហា អាធនេញ វិសោ បរិជ្ជាយ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយមយេ ចិត្តេ
វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
ឧទុ អរហា វិចារកចិត្តេ វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។
អាមន្តា ។ ហភ្នំ អរហា វិចារកចិត្តេ វិសោ បរិ-
ជ្ជាយតី ធា វត វេ វត្ថុព្វ អរហា អាធនេញ
វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។

(២៣២) អរហា អាធនេញ វិសោ បរិជ្ជាយ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយាព្យាគតេ ចិត្តេ
វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
ឧទុ អរហា វិចារកាព្យាគតេ ចិត្តេ វិសោ បរិជ្ជាយ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហភ្នំ អរហា វិចារកាព្យាគ-
តេ ចិត្តេ វិសោ បរិជ្ជាយតី ធា វត វេ វត្ថុព្វ
អរហា អាធនេញ វិសោ បរិជ្ជាយតីតិ ។

បិតនេវ ក្នុងចក្ខុចិត្ត ហើយបរិជ្ជាន ព្រាហ្មណ៍ប្រើប្រាស់ អ្នកមិនគួរ
កោលថា ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-
ជ្ជានទេ ។

(២៣១) ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយ
បរិជ្ជានម្ហូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត បិតនេវក្នុងចិត្តដែលសម្រេចដោយ
ភិរិយា ហើយបរិជ្ជានម្ហូ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិជ្ជានម្ហូ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិជ្ជាន ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកោលថា ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងសេចក្តី
មិនញាប់ញ័រ ហើយបរិជ្ជានទេ ។

(២៣២) ព្រះអរហន្ត បិតនេវក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-
ជ្ជានម្ហូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងចិត្ត ជាភិរិយាខ័ន្តអព្យាក្រឹត
ហើយបរិជ្ជានម្ហូ ។ អ្នកមិនគួរកោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកខ័ន្តអព្យាក្រឹត ហើយបរិជ្ជានម្ហូ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បិតនេវ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកខ័ន្តអព្យាក្រឹត
ហើយបរិជ្ជាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរកោលថា ព្រះអរហន្ត
បិតនេវ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិជ្ជានទេ ។

[២៣៣] អរហន្ត អាណេត្នោ បិសោ បរិទិក្ខាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ ភគវា ចតុត្ថជ្ឈនា វុដ្ឋ-
 ហិក្ខា សមឧទ្ធកា បរិទិក្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
 ភគវា ចតុត្ថជ្ឈនា វុដ្ឋហិក្ខា សមឧទ្ធកា បរិទិក្ខ-
 តោ យោ វត រេ វត្ថុព្វេ អរហន្ត អាណេត្នោ បិសោ
 បរិទិក្ខាយតីតិ ។

អាណេត្នោថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

[២៣៤] អត្ថំ គត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ គត្តសេយ្យាយ ធម្មនេសនា ធម្មស្ស-
 វនំ ធម្មសាគត្វា បរិបុត្តា សីលសមាទានំ វុដ្ឋិយេស្ក
 កុត្តទ្វារតា ភោជនេ មត្តញ្ញតា បុត្វាត្តាបរវត្ថំ ជាតិ-
 យាទុយោតោតិ ។ ឧ ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧត្ថំ
 គត្តសេយ្យាយ ធម្មនេសនា ។ បេ ។ បុត្វាត្តាបរវត្ថំ
 ជាតិយាទុយោតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ ឧត្ថំ
 គត្តសេយ្យាយ ធម្មនេសនា ធម្មស្សវនំ ។ បេ ។

[២៣៥] ព្រះអរហន្ត បិសោ ក្នុងសេចក្តីបញ្ចប់ញ័រ ហើយ
 បរិទិក្ខានឬ ។ អើ ។ ព្រង់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈន
 ហើយបរិទិក្ខាន ក្នុងសំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈននោះ) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈន ហើយបរិទិក្ខាន ក្នុង
 សំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈននោះ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត បិសោ ក្នុងសេចក្តីមិនបញ្ចប់ញ័រ ហើយបរិទិក្ខានទេ ។

ចប់ អាណេត្នោថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

[២៣៦] ការស្រាវជ្រាវដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ការសំដែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ការសាកសួរធម៌ ការដេញ
 ដោលសួរ ការសមាទានសីល ការនៃការគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងវត្តិយ
 ទាំងឡាយ ការនៃការដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន ការប្រកបរឿយ ។
 ក្នុងកិរិយាត្រាវលីក អស់កម្រិតទាំងដើមនិងកម្រិតចុង នៃសត្វដែលដេក
 នៅក្នុងគភី មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 សំដែងធម៌ ។ បេ ។ ការប្រកបរឿយ ។ ក្នុងកិរិយាត្រាវលីក អស់
 កម្រិតទាំងដើមនិងកម្រិតចុង នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការសំដែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ។ បេ ។

បុត្តន្តាបរត្ថំ ជាតិយាធុយោគោ លោ វត វេ វត្ថុត្វេ
អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។

[២៣៥] អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ ទ្វេ បច្ចយា សម្មាទិដ្ឋិយា
ឧប្បាទាយ បរតោ ច យោសោ យោទិសោ ច ម-
នសីតាកោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ទ្វេ បច្ចយា
សម្មាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ បរតោ ច យោសោ
យោទិសោ ច មនសីតាកោ លោ វត វេ វត្ថុត្វេ
អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។

[២៣៦] អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស
អសម្បជានស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ការព្រាស់ជីវិត ។ ក្នុងកិរិយាត្រាស់សឹក របស់ព្រឹទ្ធាចារ្យបំណងត្រូវបានពុទ្ធិ
នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគតិ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការព្រាស់ជីវិតនៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគតិ មានទេ ។

[២៣៥] ការព្រាស់ជីវិតនៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគតិ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងបច្ច័យទាំងឡាយ ២ គឺ សំរោងគឺកកស អំពី
សំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទោយនៃប្រាជ្ញា ១
ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បច្ច័យទាំងឡាយ ២
គឺសំរោងគឺកកស អំពីសំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ
ទោយនៃប្រាជ្ញា ១ ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ការព្រាស់ជីវិតនៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគតិ
មានទេ ។

[២៣៦] ការព្រាស់ជីវិតនៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគតិ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ការព្រាស់ជីវិតនៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្តី
ប្រមាទ មានសតិភូមិ និងជីវ្ជានុ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តិស្សបិកថា

(២៣៧) អត្ថំ ភព្ភសយ្យាយ អរហន្តប្បវត្តិតំ ។

អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អស-
 ម្បជាធនស្ស អរហន្តប្បវត្តិតំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ សុបិណ្ឌតស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។
 អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អស-
 ម្បជាធនស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ សុបិណ្ឌតស្ស អរហន្តប្បវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្ប-
 ជាធនស្ស អរហន្តប្បវត្តិតំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

តិស្សបិកថា ។

អព្យាកតិកថា

(២៣៨) សត្វំ សុបិណ្ឌតស្ស ចិត្តំ អព្យាកត-
 តន្តំ ។ អាមន្តា ។ សុបិណ្ឌន្តេ ចានាំ ហរោយ្យា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ សុបិណ្ឌន្តេ ចានាំ
 ហរោយ្យ លោ វត រេ វត្ថុព្វេ សត្វំ សុបិណ្ឌតស្ស
 ចិត្តំ អព្យាកតន្តំ ។

តិស្សបិកថា

(២៣៧) ការដល់វត្ថុព្រះអរហន្ត នៃសត្វដែលដេកលក់ មាន
 មានវដ្ត ។ អើ ។ ការដល់វត្ថុព្រះអរហន្ត នៃសត្វដែលដេកលក់ មាន
 សេចក្តីប្រមាទ មានសតិភូត មិនដឹងខ្លួន មានវដ្ត ។ អ្នកមិនគួរពាល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការគ្រាន់ដឹងធម៌ នៃសត្វ ដែលកំពុងយល់
 សង្ខំ មានវដ្ត ។ អើ ។ ការគ្រាន់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកលក់
 មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភូត មិនដឹងខ្លួន មានវដ្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការដល់វត្ថុព្រះអរហន្ត នៃសត្វដែល
 កំពុងយល់សង្ខំ មានវដ្ត ។ អើ ។ ការដល់វត្ថុព្រះអរហន្ត នៃសត្វដែល
 ដេកលក់ មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភូត មិនដឹងខ្លួន មានវដ្ត ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ តិស្សបិកថា ។

អព្យាកតិកថា

(២៣៨) ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គល ដែលកំពុងយល់សង្ខំ ជា
 អព្យាក្រឹត ។ អើ ។ បុគ្គលគប្បីសង្ខាប្បសគ្គ ដោយការយល់សង្ខំដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលគប្បីសង្ខាប្បសគ្គ ដោយការយល់សង្ខំ
 ដែរ ម្នាលពួកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គល
 ដែលកំពុងយល់សង្ខំ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(២២៦)   ឈរ ក្នុង សង្ខារ សុបិននិមិត្ត ចិត្ត
 ក្រណាត់ ។ អាមាត្យ ។ ឈរ សុបិននិមិត្ត ចិត្ត
 ក្រណាត់ ក្នុង ភូមិភាគ ។ អាមាត្យ ។ ឈរ
 សុបិននិមិត្ត ចិត្ត អាមាត្យ ក្នុង ភូមិភាគ ខេត្ត
 ក្រណាត់ សង្ខារ សុបិននិមិត្ត ចិត្ត ក្រណាត់ ។

ר' זלמן מברסלב

អាសេវិនប្បប្បយតាកហិ

(២២១) ឧត្ត កាច អាស្រ័យប្បច្ចយតាត ។

អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ត ភតវត្តា ចាលាភីបាតោ ភិក្ខុ-
 វេ អាសេវិតោ ភារិតោ តហ្មលីកតោ និយសវត្ត-
 ជិតោ តាប្បាធម្មានិសវត្តជិតោ បិត្តិសយសវត្តជិ-
 តោ យោ សព្វលហ្មសោ ចាលាភីបាតស្ស វិចា-
 តោ ឧទុស្ស័ក្ខតស្ស ឧប្បាយុកសវត្តជិតោ មោ-
 តត្ថ ឧត្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ
 ឧត្តិ កាចិ អាសេវឧប្បជ្ឈយតាតិ ។

(២២០) បុគ្គលបិទគួរនិយាយថា ចិត្តជាអស់ របស់បុគ្គលដែល
កំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹត ។ អើ ។ ក្រែងចិត្ត របស់បុគ្គល
ដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអន្តោហារិយៈ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអន្តោហារិយៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរតោលថា ចិត្តជាអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ
ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អនុកតតាង ។

អាស័យដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន

(២២១) ភាពនៃការសន្សំបង្កើននិមួយ មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាស់ថា ខ្ញុំលក់ក្នុងឈ្មោះ បាណាតិបាត
 ចុកលុះសពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តនៅព្រម
 ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បីកាណិតភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បី
 ប្រេតវិស័យ ផលនៃបាណាតិបាត ដែលស្រាលស្លើងជាងគេទាំងអស់
 របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រីឯប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បីពាយុខ្លី ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃការស-
 ន្សំបង្កើននិមួយ មាន ។

[illegible]

ר' זלמן מברסלב

អាសេវិនប្បប្បយតាកហិ

(២២១) ឧត្ត កាច អាស្រ័យប្បច្ចយតាត ។

អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ត ភតវត្តា ចាលាភីបាតោ ភិក្ខុ-
 វេ អាសេវិតោ ភារិតោ តហ្មលីកតោ និយសវត្ត-
 ជិតោ តាប្បាធម្មានិសវត្តជិតោ បិត្តិសយសវត្តជិ-
 តោ យោ សព្វលហ្មសោ ចាលាភីបាតស្ស វិចា-
 តោ ឧទុស្ស័ក្ខតស្ស ឧប្បាយុកសវត្តជិតោ មោ-
 តត្ថ ឧត្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ
 ឧត្តិ កាចិ អាសេវឧប្បជ្ឈយតាតិ ។

(២២០) បុគ្គលបិទគួរនិយាយថា ចិត្តជាអស់ របស់បុគ្គលដែល
កំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹត ។ អើ ។ ក្រែងចិត្ត របស់បុគ្គល
ដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអន្តោហារិយៈ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអន្តោហារិយៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរតោលថា ចិត្តជាអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ
ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អនុកតតាង ។

អាស័យដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន

(២២១) ភាពនៃការសន្សំបង្កើននិមួយ មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាស់ថា ខ្ញុំលក់ក្នុងឈ្មោះ បាណាតិបាត
 ចុកលុះសពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តនៅព្រម
 ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បីកាណិតភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បី
 ប្រេតវិស័យ ផលនៃបាណាតិបាត ដែលស្រាលស្លើងជាងគេទាំងអស់
 របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រីឯប្រព្រឹត្តនៅព្រម ដើម្បីពាយុខ្លី ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃការស-
 ន្សំបង្កើននិមួយ មាន ។

សុភវេទយោជន៍ ភិក្ខុវេ អាសេវវិគ័ ។ បេ ។ យោ-
 សព្វលោកសោ សុភវេទយោជន៍ស្ស វិចារោ ម-
 ធុស្សត្ថស្ស ធុត្ថត្ថស្សវត្ថនិកោ យោត្ថត្ថ មត្តេវ
 សុត្ថន្តោត្ថ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មត្ថំ កាចិ
 អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

(២២៣) ធុត្ថ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ធុត្ថ វត្ថំ កតវតា មិច្ឆាធិដ្ឋំ ភិក្ខុវេ
 អាសេវវិគា ភាវិតា តហុលីតតា ជិវេយសំវត្ថនិកា
 តវន្តាធម្មោធិសំវត្ថនិកា ចិត្តវិសយសំវត្ថនិកាតិ
 មត្តេវ សុត្ថន្តោត្ថ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មត្ថំ
 កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

(២២៤) ធុត្ថ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ធុត្ថ វត្ថំ កតវតា មិច្ឆាសង្កប្បោ ។ បេ ។
 មិច្ឆាសមាជំ ភិក្ខុវេ អាសេវវិគា ភាវិតា តហុលី-
 កតោ ។ បេ ។ ចិត្តវិសយសំវត្ថនិកាតិ មត្តេវ
 សុត្ថន្តោត្ថ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មត្ថំ កាចិ
 អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដឹកនាំសុភវេទយោជន៍ បុគ្គលសេពហើយ ។ បេ ។
 ផលនៃការដឹកនាំសុភវេទយោជន៍ ដែលប្រាសាស្តីជាផ្នែកជាតិសាសន៍ របស់
 សត្វដែលកើតជាទុក្ខ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បីឆ្លុះ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃការសាវនប្បច្ចយ
 នីមួយៗ មាន ។

(២២៥) ភាពនៃការសាវនប្បច្ចយនីមួយៗ មិនមានទេ ។ តើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាធិដ្ឋំ បុគ្គល
 សេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើទិវច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បី
 នរក ប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បីកំណើតកិច្ចាន ប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បីប្រត-
 ិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ភាពនៃការសាវនប្បច្ចយនីមួយៗ មាន ។

(២២៦) ភាពនៃការសាវនប្បច្ចយនីមួយៗ មិនមានទេ ។ តើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ
 ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាជំ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើទិវច្រើនហើយ
 ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅក្រោម ដើម្បីប្រតិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រប្ប ។ តើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃការសាវនប្បច្ចយនីមួយៗ មាន ។

(២២៥) ធន្តិ កាចិ អាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ ។

អាមត្តា ។ ធន្ត វុត្តំ កកវតា សម្មាធិដ្ឋិ ភិក្ខុវេ
អាសវៈវិសា ភាវិតា ពហុលីកតា អមតោគណ
ហោតិ អមតបរាយណា អមតបរិយោសាធាតិ អត្ថេវ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ ធន្តិ កាចិ
អាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ ។

(២២៦) ធន្តិ កាចិ អាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ ។

អាមត្តា ។ ធន្ត វុត្តំ កកវតា សម្មាសង្កប្បោ ភិក្ខុវេ
អាសវៈវិសោ ភាវិតា ពហុលីកតោ ។ មេ ។ សម្មា-
សមាធិ ភិក្ខុវេ អាសវៈវិសោ ភាវិតា ពហុលីកតោ
អមតោគណោ ហោតិ អមតបរាយណោ អមតបរិយោ-
សាធាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ
ហិ ធន្តិ កាចិ អាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ ។

(២២៧) ភាតនៃអាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ បិទមានទេវ ។ ភើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសង្កប្បៈ
បុគ្គល សេវាហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតិចុះ
សិបកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តិទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ ភើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាតនៃ
អាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ មាន ។

(២២៨) ភាតនៃអាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ បិទមានទេវ ។ ភើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសង្កប្បៈ
បុគ្គលសេវាហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ។ លេ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសមាធិ បុគ្គលសេវាហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើ
ឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតិសិបកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តិទៅខាងមុខ
មានអមតៈជាទីបំផុត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ ភើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ភាតនៃអាសវៈឧប្បជ្ជយតាតិ មាន ។

(៤៤៧) ឯកចិត្តត្ថុណាតោ សព្វេ ធម្មាតិ ។ អា-

មន្តា ។ ចិត្តេ មហាបថវី សណ្ឋាតិ មហាសមុទ្រោ
សណ្ឋាតិ សំនេរបព្វតរជា សណ្ឋាតិ អាថោ សណ្ឋាតិ
តេជោ សណ្ឋាតិ វាយោ សណ្ឋាតិ តិណភជ្ជវធម្ម-
តយោ សណ្ឋាហន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

(៤៤៨) ឯកចិត្តត្ថុណាតោ សព្វេ ធម្មាតិ ។

អាមន្តា ។ ចក្ខុយតចំ ចក្ខុវិញ្ញាណោ មហាជា-
តន្តិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ ចក្ខុយតចំ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណោ មហាជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឧច្ច អាប-
ស្មា សាវីរុត្តោ ឯតទកេច អជ្ឈត្តិកតោវ អាវុសោ
ចក្ខុ អបរិកិច្ចំ ហោតិ ពាហិរា ច រូបា ឧ អាថាមំ
អាតច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ សមន្តាហារោ ហោតិ នេវ
តាវ តជ្ឈស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស ចាតុកាវេ ហោតិ
អជ្ឈត្តិកតោវ អាវុសោ ចក្ខុ អបរិកិច្ចំ ហោតិ
ពាហិរា ច រូបា អាថាមំ អាតច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ
សមន្តាហារោ ហោតិ នេវ តាវ តជ្ឈស្ស វិញ្ញាណ-
ភាវស្ស ចាតុកាវេ ហោតិ យតោ ច ទោ អាវុសោ

(៤៤៩) ពួកចិត្តចំណង់ ប្រកបដោយទណៈនៃចិត្តមួយមួយ ។

អើ ។ មហាប្រីចតិ បិតានៅ មហាសមុទ្រ បិតានៅ ស្តេចនៃក្រុងឈ្មោះ
សំនេរ បិតានៅ រឹត បិតានៅ ភ្លើង បិតានៅ ខ្យល់ បិតានៅ ពួកស្នូននៃឈើ
តូចឈើធំ បិតានៅ កងចិត្តដែល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(៤៤៨) ពួកចិត្តចំណង់ ប្រកបដោយទណៈនៃចិត្តមួយមួយ ។

អើ ។ ចក្ខុយតចំ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណដែល ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ចក្ខុយតចំ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណ
មួយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសាវ័រុត្ត មានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា ខ្មោល
អាវុសោ ចក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ មិនមែនជាមួយនៃ កែវប្រឆាំងក្រៅ ក៏មិនមែន
តាន់ផ្លែនៃចក្ខុ ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មិនមាន
ការភិតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់
មាននៅឡើយទេ ខ្មោលអាវុសោ ចក្ខុភិក្ខុភិក្ខុ មិនមែនជាមួយនឹង រូបឆាំង
ក្រៅ មកតាន់ផ្លែនៃចក្ខុផងដែរ នៃការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុ
និងរូបនោះ ក៏មិនមាន ការភិតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់
ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់មាននៅឡើយទេ ខ្មោលអាវុសោ ក្នុងវត្ថុចក្ខុភិក្ខុ

អដ្ឋត្ថកត្យោ ចតុរ្ឋ អបរិកិច្ចោ ហោតិ តាហិ ច វុធា
 អាចាបំ អាធច្ឆន្តិ តដ្ឋោ ច សមន្មាហារោ ហោតិ
 ឯវំ ធម្មស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស ឆាតុការោ ហោតិ
 អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ឧ វត្ថុតំ
 ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណោ ឧ សហជាតន្តិ ។

(២២៩) សោតាយតនំ ។ មេ ។ យាតាយតនំ
 ។ មេ ។ ជីវ្ហយតនំ ។ មេ ។ កាយាយតនំ កា-
 យវិញ្ញាណោ ឧ សហជាតន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
 កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណោ ឧ សហជាតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ឧទុ កាយស្មា សាវិបុត្តោ ឯតទរោ-
 ច អដ្ឋត្ថកោ ថេវ អកុសោ តាយោ អបរិកិច្ចោ
 ហោតិ តាហិ ច ដោជ្ជត្វា ឧ អាចាបំ អាធច្ឆ-
 ន្តិ ថោ ច ។ មេ ។ អដ្ឋត្ថកោ ថេវ អកុសោ
 តាយោ អបរិកិច្ចោ ហោតិ តាហិ ច ដោជ្ជត្វា
 អាចាបំ អាធច្ឆន្តិ ថោ ច ។ មេ ។ យតោ ច ខោ
 អកុសោ អដ្ឋត្ថកោ ថេវ តាយោ អបរិកិច្ចោ ហោ-
 តិ តាហិ ច ដោជ្ជត្វា អាចាបំ អាធច្ឆន្តិ តដ្ឋោ ច
 សមន្មាហារោ ហោតិ ឯវំ ធម្មស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស
 ឆាតុការោ ហោតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

កុ កំបិទៃកត្វាយ បូរោជ្ជក្រៅ កំបិកាន់វ្វើនីនៃចក្ខុ ខ័ន្តិការ
 ភិចារណា ដ៏សមគ្គដល់ចក្ខុនិងបូរោនោះ ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃ
 វិញ្ញាណភាព ដ៏សមគ្គដល់ចក្ខុនិងបូរោនោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ភាគ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថ្ម ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកបិទដ្ឋ
 កោលហិ ចក្ខាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណេ ។

(២២៩) សោតាយតនៈ ។ មេ ។ យាតាយតនៈ ។ មេ ។
 ជីវ្ហយតនៈ ។ មេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយនឹងកាយវិញ្ញាណវដ្ត
 ថ្ម ។ អ្នកបិទដ្ឋកោលយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយ
 នឹងកាយវិញ្ញាណថ្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសាវ័បុត្តមានអយុ បាទកោល
 ដូច្នេះថា ម្នាលអកុសោ កាយខាងក្នុង មិនមែនកាយមែន តែដោយដូច្នេះ
 ខាងក្រៅ ក៏មិនមែនកាន់វ្វើនី (ការភិចារណា ដ៏សមគ្គដល់កាយនិង
 ដោយដូច្នេះនោះ) ក៏មិនមាន ។ មេ ។ ម្នាលអកុសោ កាយខាងក្នុង
 មិនមែនកាយដង ដោយដូច្នេះខាងក្រៅ មែនកាន់វ្វើនីនៃចក្ខុដងមែន (តែការ
 ភិចារណា ដ៏សមគ្គដល់កាយនិងដោយដូច្នេះនោះ) ក៏មិនមាន ។ មេ ។
 ម្នាលអកុសោ លុះតែកាយខាងក្នុង ក៏មិនមែនកាយ ដោយដូច្នេះខាងក្រៅ
 មែនកាន់វ្វើនីនៃចក្ខុ ការភិចារណា ដ៏សមគ្គដល់កាយនិងដោយដូច្នេះនោះ
 ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគ្គដល់កាយនិងដោយដូច្នេះ
 នោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ភាគដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថ្ម ។ អើ ។

អរិយធម៌ ៣៧៧

តេជ ហិ ន វត្តង្គំ កាយាយតងំ កាយវិញ្ញាណេន
សហជាតន្តិ ។

(២៥០) ន វត្តង្គំ ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វ ធម្មា-
តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វ ធម្មា ធិប្បា ធុរ សស្សតា
អវិបរិណាមធម្មតិ ។ ន ហេវំ វត្តង្គំ ។ បេ ។ តេជ
ហិ ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វ ធម្មាតិ ។

ខណ៌កថា ។

ការីសន្តិមោ វិគ្គា ។

តិស្ស ឧទ្ទាមិ

អត្ថំ តិក្ខុំ សញ្ញាជងំ អប្បហាយ បរិធិប្បាជំ
អរហ កុសលចិត្តោ បរិធិប្បាយតិ អរហ
អាណេត្តោ វិគោ បរិធិប្បាយតិ អត្ថំ កត្ត-
សេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ អត្ថំ កត្ត-
សេយ្យាយ អរហត្តប្បត្តិ អត្ថំ សុប្បិទតតស្ស
ធម្មាភិសមយោ អត្ថំ សុប្បិទតតស្ស អរហត្ត-
ប្បត្តិ សង្ខំ សុប្បិទតតស្ស ចិត្តំ អន្យាកតំ
នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតា ឯកចិត្តក្ខ-
ណ៍កា សព្វ ធម្មាតិ ។

អរិយធម៌ ៣៧៨

ព្រាហ្មហត្ថុនោ ពួកបិទគ្គកាលោ ។ បេយ្យោ កេតវេយ្យនិម្ម
កាយវិញ្ញាណេន ។

(២៥១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយ
ខណៈនៃចិត្តមួយទេ ។ អើ ។ ពួកធម៌ទាំងអស់ ទៀង ទៀងភក់ បិក
ថេ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទេ ។ អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រាហ្មហត្ថុនោ ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ។

ចប់ ខណ៌កថា ។

ចប់ ការីសន្តិមោ ។

ឧទ្ទាមនៃពារីស្ថិតិវិញ្ញាណៈ គឺ

និយាយអំពី បរិច្ចាន ព្រោះតិរិយាមិនលះបង់នូវសញ្ញាដទៃ
គឺចក្ខុច មាន ១ ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត បរិច្ចាន ១
ព្រះអរហន្ត ប៉ុន្តែ ក្នុងសេចក្តីនិយាយប្រាប់ បរិច្ចាន ១
ការព្រាស់ដឹងធម៌នៃសត្វដេកនៅក្នុងគតិ មាន ១ ការដល់ព្រះ
អរហន្ត នៃសត្វដេកនៅក្នុងគតិ មាន ១ ការព្រាស់ដឹងធម៌
នៃសត្វកំពុងយល់សម្តី មាន ១ ការដល់ព្រះអរហន្ត នៃ
សត្វកំពុងយល់សម្តី មាន ១ ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលកំពុង
យល់សម្តី ក្នុងអក្សរព្រឹក ១ ភាពនៃការសន្យាច្បាស់ មិនមាន ១
ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ១ ។

ឯកាធិប្បាយរាជា

(៤៥១) ឯកាធិប្បាយន មេដុលោ ធម្មោ មជ្ជិមេ.

វិគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយន អស្សមណោន
ហោតត្ថំ អភិក្កុយា ហោតត្ថំ ធិន្ទមូលេន ហោតត្ថំ
នារាជិកេន ហោតត្ថន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

(៤៥២) ឯកាធិប្បាយន មេដុលោ ធម្មោ មជ្ជិ-

សេវិគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយន ចា-
ណោ ហន្តព្វោ អនិច្ចំ អាទិយិតត្ថំ មុសា កណ៌តត្ថំ
ចិសុណំ កណ៌តត្ថំ ឥសុណំ កណ៌តត្ថំ សម្ពំ បលចិតត្ថំ
សន្តិច្ឆេទិតត្វោ ធិល្លាបំ ហោតត្ថំ ឯកាតាវិយំ
កាតត្ថំ បរិបន្តិ មាតត្ថំ បរាណោ កន្តព្វោ កាម-
យាតកោ កាតព្វោ ធិនមយាតកោ កាតព្វោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

ឯកាធិប្បាយរាជា ។

អរហន្តវិណ្ឌកថា

(៤៥៣) អរហន្តានំ វណ្ណេន អមនុស្សោ មេដុនំ

ធម្មំ មជ្ជិសេវន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្តានំ វណ្ណេន
អមនុស្សោ ចាណំ ហនន្តិ ។ មេ ។ អនិច្ចំ អាទិយន្តិ

ឯកាធិប្បាយរាជា

(៤៥១) បុគ្គលធម្មិសេពាមេដុន ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ

ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាភិក្ខុ មានឫស
ដាច់ហើយ ត្រូវប្រាកដថា ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

(៤៥២) បុគ្គលធម្មិសេពាមេដុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ

ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធម្មិសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានទ្រ
ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យប្រទានៈ និយាយ
រោយរាយ កាន់ទី-តាំងផ្ទះ ឬទំពួកអ្នកស្រុក ឬទំយកទ្រព្យផ្ទះមួយ លុះ
ចាំដល់ឆ្នាំម្សៅក្រៃធ្ងន់ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ធ្វើជាអ្នកសម្លាប់អ្នក
ស្រុក សម្លាប់អ្នកមិនមែន ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

ចម្លើយ ឯកាធិប្បាយរាជា ។

អរហន្តវិណ្ឌកថា

(៤៥៣) ភូតអមនុស្ស សេពាមេដុនធម្ម ដោយត្រូវគេទាញ

ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ភូតអមនុស្ស សម្លាប់សត្វ ដោយត្រូវ
គេទាញព្រះអរហន្តដែរឬ ។ មេ ។ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានទ្រ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មុសា កណ្តិ មិសុណំ កណ្តិ ដុសំ កណ្តិ
 សម្ពំ បលបន្តិ សន្ធិំ ជិន្នន្តិ ជិល្លាមំ ហរន្តិ ឯកា-
 តារិយំ ករេន្តិ បរិមន្តេ តិដ្ឋន្តិ បរាជារំ កច្ឆន្តិ កាម-
 យាតកំ ករេន្តិ ។ បេ ។ ជិតមយាតកំ ករេន្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អរហន្តវិជ្ជាភិបា ។

និស្សរិយកាមការិកាកថា

(៤៥៤) ពោធិសត្តោ និស្សរិយកាមការិកាហេតុ
 វិជិតាតំ កច្ឆតីតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្តោ និស្ស-
 រិយកាមការិកាហេតុ ជិរយំ កច្ឆតិ សញ្ញំ កច្ឆតិ
 កាលស្មត្តំ កច្ឆតិ តាបនំ កច្ឆតិ បតាបនំ កច្ឆតិ
 សង្ឃដកំ កច្ឆតិ រោរុំ កច្ឆតិ ។ បេ ។ អវិច្ច
 កច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលពាស្យកុហក កាលពាស្យញ្ញៈញ្ញំ កាលពាស្យប្រភាវ ជិយាយ
 ពាស្យរោយរាយ តាតទី-តទីដូរ បូន្ទកក្កស្រុក បូន្ទយកទ្រព្យផ្ទះផ្ទុយ
 ឈរហង់ដណ្តើមទ្រព្យនៅក្បែរផ្ទះ លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ធ្វើអំពើសម្លាប់
 អ្នកស្រុក ។ បេ ។ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកនិគម ដោយភ្នែកនៃគេជាព្រះ
 អរហន្តវិជ្ជាភិបា ។ អ្នកនិគមកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម៌ អរហន្តវិជ្ជាភិបា ។

និស្សរិយកាមការិកាកថា

(៤៥៥) ព្រះរោធិសត្វ ទៅកាន់អស្សរោយ ព្រោះហេតុធ្វើ
 សេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗនិស្សរិយយស្ម ។ អើ ។ ព្រះរោធិសត្វ ទៅកាន់នរក
 ទៅកាន់សត្វវិទក ទៅកាន់កាលស្មត្តនរក ទៅកាន់តាបននរក ទៅ
 កាន់បតាបននរក ទៅកាន់សង្ឃដកនរក ទៅកាន់រោរុំនរក ។ បេ ។
 ទៅកាន់អវិច្ចនរក ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗនិស្សរិយយសដៃឡ ។
 អ្នកនិគមកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៥) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ វិធិមាត់ កង្ខតីតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិ-
 សត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិធិមាត់ កង្ខ-
 តីតិ មត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហព្វំ ពោធិស-
 ត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិធិមាត់ កង្ខតីតិ
 មត្តេវ សុត្តន្តោ ឆោ វត ។ វត្ថុព្វេ ពោធិសត្តោ
 ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិធិមាត់ កង្ខតីតិ ។

(៤៥៦) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិ-
 កាហេតុ កត្តសេយ្យំ ឌីក្កមតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ជិវយំ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ តិវច្ឆាណយាមី ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤៥៧) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ កត្តសេយ្យំ ឌីក្កមតីតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិ-
 សត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ពោ-
 ធិសត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្តោ ន ធី-
 ទ្ធិទ្ធិមាតោ ភាវិតោ ។ បេ ។ វិវិយទ្ធិមាតោ ។ បេ ។
 ចិត្តិទ្ធិមាតោ ។ បេ ។ វិម៌សិទ្ធិមាតោ ភាវិតាតិ ។

(៤៥៥) ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អស្សកាយ ព្រោះហេតុធ្វើ
 សេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស្ម ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អស្ស-
 កាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រដែរ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់
 អស្សកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិន
 មាន ក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្ចាស់អ្នកបំប្លែង អ្នកមិនគួរកាលថា ព្រះពោធិ-
 សត្វ ទៅកាន់អស្សកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

(៤៥៦) ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់កត្តសេយ្យ ព្រោះហេតុ
 ធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស្ម ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ គប្បីចូលទៅ
 កើតក្នុងនរក គប្បីចូលទៅកើតក្នុងតំណើតនិរ្ពាន ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តី
 ប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរ ។ អ្នកមិនគួរកាលយំនឹងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៧) ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់កត្តសេយ្យ ព្រោះហេតុធ្វើ
 សេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស្ម ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានទូទ្វិប្ប ។
 អ្នកមិនគួរកាលយំនឹងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានទូទ្វិប្ប ។ អើ ។
 ព្រះពោធិសត្វ មាននទ្ធិទ្វិបាទ ចម្រើនហើយ ។ បេ ។ មានវិវិយទ្ធិបាទ
 ។ បេ ។ មានចិត្តិទ្វិបាទ ។ បេ ។ មានវិម៌សិទ្ធិបាទ ចម្រើនហើយ ។ បេ ។

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ពោធិសត្តោ វស្សវិយកា-
 មកាវិកាហេតុ ឥត្តសេយ្យំ ឌីត្តមតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ពោធិសត្តោ វស្សវិយកាមកាវិកាហេតុ ឥត្តសេយ្យំ
 ឌីត្តមតីតិ អាត្មេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហត្ថិ ពោ-
 ធិសត្តោ វស្សវិយកាមកាវិកាហេតុ ឥត្តសេយ្យំ
 ឌីត្តមតីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោ យោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពោ-
 ធិសត្តោ វស្សវិយកាមកាវិកាហេតុ ឥត្តសេយ្យំ
 ឌីត្តមតីតិ ។

(២៥៨) ពោធិសត្តោ វស្សវិយកាមកាវិកាហេតុ
 ឌីត្តមកាវិកា មកាសីតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្តោ
 វស្សវិយកាមកាវិកាហេតុ សស្សតោ លោកោតិ
 បច្ចាគច្ឆិ អសស្សតោ លោកោតិ បច្ចាគច្ឆិ មន្តា
 លោកោតិ ។ បេ ។ មន្តា លោកោតិ តំ ជីវំ តំ
 សរីរំ មត្តំ ជីវំ មត្តំ សរីរំ ហោតិ តថាគតោ
 បាឡាណាតិ ន ហោតិ តថាគតោ បាឡាណាតិ ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បាឡាណាតិ ។ បេ ។
 យេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បាឡាណាតិ
 បច្ចាគច្ឆិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គន្ធសេយ្យ
 សេយ្យ ព្រះហត្ថធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាវស្សវិយយស ។ អើ ។ ព្រះ
 ពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គន្ធសេយ្យ ព្រះហត្ថធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាវស្ស-
 វិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ មិនមានទេ ។
 ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គន្ធសេយ្យ ព្រះហត្ថធ្វើសេចក្តី
 ប្រាថ្នាវស្សវិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គន្ធសេយ្យ
 ព្រះហត្ថធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាវស្សវិយយសទេ ។

(២៥៩) ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកើតឡើង ព្រះហត្ថធ្វើ
 សេចក្តីប្រាថ្នាវស្សវិយយស ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ យល់ថា
 លោកទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោកមិនទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោក
 មានខ័ងផុត ដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា លោកមិនមានខ័ងផុត ដូច្នេះ ថា ជីវិត
 នោះក៏គឺសរីរនោះដូច្នេះ ថា ជីវិតដទៃ សរីរដទៃ ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់
 ហើយកើតទៀត ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀត ដូច្នេះ ថា
 សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ។ បេ ។
 ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន
 ដូច្នេះ ព្រះហត្ថធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាវស្សវិយយសដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៩) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ ធុត្តរការិកំ អកាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិ-
 សត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការិកំ អ-
 កាសីតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ ធម្មិ ។ ហេតុ ពោ-
 ធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការិកំ
 អកាសីតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ ពោ វត វេ វត្ថុត្វ
 ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការ-
 ិកំ អកាសីតិ ។

(២៦០) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ មហាទ្វបំ អកាសិ មញ្ញំ សន្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ
 សស្សតោ លោកោតិ មច្ឆាខន្តិ ។ មេ ។ មេវ ហោតិ
 ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ បរាជ្ជណាតិ មច្ឆាខន្តិតិ ។
 ឧ ហេវ វត្ថុត្វ ។ មេ ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកា-
 មការិកាហេតុ មញ្ញំ សន្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។
 ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ មញ្ញំ
 សន្តារំ ឧទ្ទិសីតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ ធម្មិ ។

(២៥៩) ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើ
 ប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ។ អើ ។ ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា
 ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ភាគដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ដែរ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា
 ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ភាគដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះ
 សូត្រទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើ
 ទុក្ខកិរិយា ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

(២៦០) ព្រះរោធិសត្វ បានធ្វើពុទ្ធិមន្តាសក្ខន្ធស្តេ ទុំស
 ចំពោះគ្រូដទៃ ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ។ អើ ។ ព្រះ
 រោធិសត្វ យល់ថា លោកខៀង ដូច្នេះ ។ មេ ។ យល់ថា សក្ខកើតខៀត
 ក៏មិនមែន មិនកើតខៀត ក៏មិនមែន ដូច្នេះ ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នា
 ឥស្សរិយយសដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ព្រះរោធិ-
 សត្វ ទុំសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ។
 អើ ។ ព្រះរោធិសត្វ ទុំសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រះរោធិសត្វបានធ្វើសចក្តីប្រាថ្នា
 ឥស្សរិយយស ភាគដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ។ មិនមានទេ ។

(២៦១). អត្ថំ ន ភគោ ភគប្បដ្ឋូបកោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្ថំ ន ជស្សោ ជស្សប្បដ្ឋូបកោ អត្ថំ
 ន វេទនា វេទនាបដ្ឋូបកោ អត្ថំ ន សញ្ញា សញ្ញា-
 បដ្ឋូបកោ អត្ថំ ន ចេតនា ចេតនាបដ្ឋូបកោ អត្ថំ
 ន ចិត្តំ ចិត្តប្បដ្ឋូបកំ អត្ថំ ន សន្តា សន្តាបដ្ឋូប-
 កោ អត្ថំ ន វិរិយំ វិរិយប្បដ្ឋូបកំ អត្ថំ ន សតិ
 សតិប្បដ្ឋូបកោ អត្ថំ ន សមាធិ សមាធិប្បដ្ឋូបកោ
 អត្ថំ ន បញ្ញា បញ្ញាបដ្ឋូបកោតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។ អត្ថំ ន លោសោ លោសប្បដ្ឋូបកោ
 អត្ថំ ន មោហោ មោហាប្បដ្ឋូបកោ អត្ថំ ន
 តេលោសោ តេលោសប្បដ្ឋូបកោតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ ន ជស្សោ ជស្សប្បដ្ឋូបកោ ។ បេ ។

(៤៦១) មិនមែនភគៈ ប្រៀបដោយភគៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ មិន
មែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន មិនមែនវេទនា ប្រៀបដោយវេទនា
មាន មិនមែនសញ្ញា ប្រៀបដោយសញ្ញា មាន មិនមែនចតុតា ប្រៀប
ដោយចតុតា មាន មិនមែនចិត្ត ប្រៀបដោយចិត្ត មាន មិនមែនសង្ខារ
ប្រៀបដោយសង្ខារ មាន មិនមែនវិញ្ញ័យៈ ប្រៀបដោយវិញ្ញ័យៈ មាន មិន
មែនសតិ ប្រៀបដោយសតិ មាន មិនមែនសមាធិ ប្រៀបដោយសមាធិ
មាន មិនមែនបញ្ញា ប្រៀបដោយបញ្ញា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនមែនទោសៈ ប្រៀបដោយទោសៈ មាន មិនមែន
មោហៈ ប្រៀបដោយមោហៈ មាន មិនមែនកិលេស ប្រៀបដោយកិលេស
មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនមែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន ។ បេ ។

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

73:9   74:1-2

ព្រះបាទស៊ីហង់ ១

អប្បសេនកថា

(៤៦៩) រូបំ ភាវវិនិច្ឆ័យន្តិនំ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 គាតិន្ទំ ន សុត្តនំ ន បដិច្ចសាមុប្បន្តំ ន ទយនន្តំ ន
 វយនន្តំ ន វិភាគនន្តំ ន ជីវោននន្តំ ន វិបរិលាម-
 នន្តិន្តំ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។ នន្ត រូបំ គាតិន្ទំ
 សុត្តនំ បដិច្ចសាមុប្បន្តំ ទយនន្តំ វយនន្តំ វិភាគនន្តំ
 ជីវោននន្តំ វិបរិលាមនន្តិន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហាវ្យំ រូបំ
 គាតិន្ទំ សុត្តនំ ។ បេ ។ វិបរិលាមនន្តំ លោ វត្ត
 ហេ វត្តោ រូបំ ភាវវិនិច្ឆ័យន្តិនំ ។

(២៦៣) ឧត្តរោច្ឆ បរិច្ឆេទន្តី ។ អាចន្តា ។
 ឧទ្ទ យន្តន្តី ឆំ ឧត្តរោច្ឆ ក្រុំ កត្តា រូប ឆំ ឧទ្ទ ។
 អាចន្តា ។ ហឡិ យន្តន្តី ឆំ ឧត្តរោច្ឆ ក្រុំ កត្តា រូប
 ឆំ ឧទ្ទ យន្ត ក្រុំ កត្តា ឧត្តរោច្ឆ បរិច្ឆេទន្តី ។

ចំណែកទី៣ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ពេលវេលា ៧ អ្នកបំណុលភាគច្រើន
នេះ ៧ ម៉ោង

ចប់ ភក្សីដំបូងកាត់ទុក ។

អប្បធិបត្តកម្ម

(២២២) រូប មិនសម្រេចទេ ។ អើ ។ រូប មិនមែនជាអនិច្ច-
 ធម៌ មិនមែនជាសន្មតធម៌ មិនមែនជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ មិនមែនជា
 ឧបាធម៌ មិនមែនជាវិបាកធម៌ មិនមែនជាវិភក្តធម៌ មិនមែនជាវិនិរោធម៌
 មិនមែនជាវិបរណាមធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ ហេ
 ព្រើររូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសន្មតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ជាឧបាធម៌
 ជាវិបាកធម៌ ជាវិភក្តធម៌ ជាវិនិរោធម៌ ជាវិបរណាមធម៌ ។ ហើ ។
 ប្រសិនបើ រូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសន្មតធម៌ ។ ហេ ។ ជាវិបរណាមធម៌
 គាលអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា រូប មិនសម្រេចទេ ។

(២៦៣) ទុក្ខ សមុប្បាយធម្ម ។ តើ ។ ត្រង់ត្រង់មានព្រះ
ភាគ ត្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនរឿង របស់នោះ ជាទុក្ខ រួម មិន
រឿងធម្ម ។ តើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា
មិនរឿង របស់នោះ ជាទុក្ខ រួម មិនរឿង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរគោលថា ទុក្ខ សមុប្បាយធម្ម ។

(២២២) វេទនា ។ បេ ។ សង្ខារ សង្ខារ
 វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ចក្ខុយន្តរំ ។ បេ ។ ឧប្បាយ-
 តំ ។ បេ ។ ចក្ខុនាគុ ។ បេ ។ ឧប្បនាគុ ។ បេ ។
 ចក្ខុត្រ័យ ។ បេ ។

(២២៣) អញ្ញាតាវុត្តិយំ អបរិច្ឆេទំ ។ អា-
 មន្តា ។ អញ្ញាតាវុត្តិយំ ពាជិតំ ។ បេ ។ ន វិបរិ-
 ណាមធម្មតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ននុ អញ្ញា-
 តាវុត្តិយំ អធិតំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មតំ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ អញ្ញាតាវុត្តិយំ អធិតំ សង្ខតំ ចដិច្ច-
 សមុប្បន្នំ យេធម្មំ វេយ្យាមន្តំ វិភាជន្តំ វិភោជន្តំ
 វិបរិណាមធម្មំ លោ វត ហ វត្ថុត្វេ អញ្ញាតាវុត្តិយំ
 អបរិច្ឆេទំ ។

(២២៤) ទុក្ខតោវ បរិច្ឆេទំ ។ អាមន្តា ។
 ននុ យេធម្មំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុតំ ភកវតា អញ្ញាតាវុត្តិយំ
 អធិតំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ យេធម្មំ តំ ទុក្ខំ
 វត្ថុតំ ភកវតា អញ្ញាតាវុត្តិយំ អធិតំ លោ វត ហ វត្ថុត្វេ
 ទុក្ខតោវ បរិច្ឆេទំ ។

អភិបាលវិទ្យា ។

អភិបាលវិទ្យា ។

(២២៥) វេទនា ។ បេ ។ សង្ខារ សង្ខារវាជិយ្យ វិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ចក្ខុយន្តរំ ។ បេ ។ ឧប្បាយតទៈ ។ បេ ។ ចក្ខុនាគុ
 ។ បេ ។ ឧប្បនាគុ ។ បេ ។ ចក្ខុត្រ័យ ។ បេ ។

(២២៥) អញ្ញាតាវុត្តិយំ មិនសម្រេចទេ ។ អើ ។ អញ្ញាតា-
 វុត្តិយំ មិនមែនជាអនិច្ចតិ ។ បេ ។ មិនមែនជាវិបរិណាមធម៌ទេ ។
 អ្នកមិនគួរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអញ្ញាតាវុត្តិយំ ជាអនិច្ច-
 តិ ជាសង្ខតធម៌ ។ បេ ។ ជាវិបរិណាមធម៌ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ អញ្ញាតាវុត្តិយំ ជាអនិច្ចតិ ជាសង្ខតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្ន-
 ធម៌ ជាយេធម៌ ជាវេយ្យាមន្តិ ជាវិភាជន្តិ ជាវិភោជន្តិ ជាវិបរិ-
 ណាមធម៌ មានអ្នកដឹងច្រើន ក្រែងមិនគួរកាលថា អញ្ញាតាវុត្តិយំ
 មិនសម្រេចទេ ។

(២២៦) ទុក្ខ សម្រេចហើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញាតាវុត្តិយំ
 មិនទៀងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់
 ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញាតាវុត្តិយំ មិនទៀង មានអ្នក
 ដឹងច្រើន ក្រែងមិនគួរកាលថា ទុក្ខ សម្រេចហើយទេ ។

ចប់ អភិបាលវិទ្យា ។

ចប់ អភិបាលវិទ្យា ។

ឧប្បន្ន ទី១១

ឯកាធិប្បាយេន មេត្តេយ្យ ឯត្ថោ ចដិសេវិតវា
 អរហន្តានំ វណ្ណានំ អមនុស្សានំ មេត្តេយ្យ ចដិ-
 សេវន្តិ តោធិសត្តោ វសន្តិយោ វាចកាវិការោ ហត្ថ-
 វិធីនាមំ ឥច្ឆតិ ឥច្ឆនសយ្យំ ឧត្តមុតិ ឧត្តរការិកំ
 អកោសិ អចរន្តិយំ អកោសិ អត្ថំ សត្តារំ ឧទ្ទិសំ
 អត្ថិ ន កតោ ភគប្បដិវ្យមកោ អត្ថិ ន មោសោ
 មោសប្បដិវ្យមកោ អត្ថិ ន មោហោ មោហប្បដិ-
 វ្យមកោ អត្ថិ ន តិរិយសោ តិរិយសប្បដិវ្យមកោ
 រូបំ អបរិធិប្បន្នំ អត្ថាភាវិន្ទ្រិយំ អបរិធិប្បន្នន្តិ ។
 ឯវំ តតំ ឯត្ថតិ ឯកាធិប្បាយោ រូបំ អបរិ-
 ធិប្បន្នំ អត្ថាភាវិន្ទ្រិយំ អបរិធិប្បន្នន្តិ ។
 មហា ធិយាមោ អនុសយោ ឯត្ថោ ឧត្តកបធិប្បា
 មរម្បា ឯមច្ឆន (១) សុត្តន្តបិដក សមាសិតា
 ទុត្តោតនា សុត្តន្តបិដក តតោវត្ថុប្បករណ ។

ចក្ខុវិស្វកាលំ កតវិប្បកាលំ ធិដ្ឋិ ។

១ ម ឧត្តរមរម្បោ យោធាវមរម្បោ ។ ២ ម កតវិប្បកាលន្តិ ន ទិប្បា ។

ឧប្បន្ន ទី១២

ឯយាយតំ បុគ្គល ឥច្ឆិតសភាវេថុនធម្ម ឯយាយសច្ច្តិ
 ប្រាជ្ញាតែមួយ ១ ភូតឥមនុស្ស សេភាវេថុនធម្ម ឯយាយ
 វិភូតគាតព្រមហន្ត ១ ប្រមាណសត្វ ទៅទាន់សុរា-
 ភាយ យោជន្តរទាន់គត្តសយ្យា បានធ្វើគុកភិរិយា បាន
 ធ្វើវារីមិនញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យរត់ ទទ្ទិសចំភោគត្រដៃ ព្រោះ
 ហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាជ្ញាធិម្យវសន្តិយយស ១ មិនមែនពត៌-
 ប្រៀបដោយពត៌ មាន មិនមែនខោសា ប្រៀបដោយ
 ខោសា មាន មិនមែនខោបា ប្រៀបដោយខោបា
 មាន មិនមែនតិរិយស ប្រៀបដោយតិរិយស មាន ១
 រូប មិនសម្រេច អញ្ញាភាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេច ១ ។
 សាសនា បុគ្គលធ្វើជាថ្មី ការលេងខុស សេចក្តីអធិ រាយ
 តែមួយ រូប មិនសម្រេច អញ្ញាភាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេច
 ហើយ ។ មហានិហមៈ អនុស័យនាំឯងរាយ ការសង្កត់
 សន្តិខ ការត្រាញី ឱ្យចេញវេទមានខុសគាត់ដល់ ២ ការធ្វើ
 ដែលតាំងទៅចំក្នុងមូលវេទសុត្រ ក្នុងគម្ពីរភាវិត្ត ជាលទ្ធិ
 នៃប្រាហ្មណ៍ ។

ចប់ កតវិប្បកាលោ ហត្ថកាលិកា ២៥ ។

ឯកសារលេខ ០០១

រដ្ឋសភា ក្រសួង រ៉ែ និង ថាមពល

គណនីប្រចាំឆ្នាំ

មាតិកា	ឆ្នាំរយ ប្រចាំឆ្នាំ	លេខ
ឯកសារលេខ ០០១		
គណនី អនុសាសន៍		១
ប្រាក់លក់		១០
ប្រាក់ ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ		១១
ដំណើរ ទុនប្រចាំឆ្នាំ		១២
ដំណើរ ទុនប្រចាំឆ្នាំ		១៣
សមាជិក		១៤
ធនធាន		១៥
អចិន្ត្រៃយ៍		១៦

ឯកសារលេខ ០០២

សមាជិក	១៧
ធនធាន	១៨
សមាជិក	១៩
សមាជិក	២០

ឯកសារលេខ ០០២

រដ្ឋសភា ក្រសួង រ៉ែ និង ថាមពល

គណនីប្រចាំឆ្នាំ

មាតិកា	ឆ្នាំរយ ប្រចាំឆ្នាំ	លេខ
ឯកសារលេខ ០០២		
គណនី អនុសាសន៍		១
ប្រាក់លក់		១០
ប្រាក់ ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ		១១
ដំណើរ ទុនប្រចាំឆ្នាំ		១២
ដំណើរ ទុនប្រចាំឆ្នាំ		១៣
សមាជិក		១៤
ធនធាន		១៥
អចិន្ត្រៃយ៍		១៦

ឯកសារលេខ ០០៣

សមាជិក	២១
ធនធាន	២២
សមាជិក	២៣
សមាជិក	២៤

មាតិកា	រំលឹក
សក្តានុប្បវត្តកថា	២៦
គោលវិសាលភាពនៃកថា	២៧
ជីវិតនៃកថា	"
ទុក្ខនិកថា	២១
សក្តានុប្បវត្តកថា	២២

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិ

កថាដ្ឋកថា	២៦
កុសលចិត្តប្បដិសាគកថា	២៧
អនន្តរាបយុត្តកថា	២៨
និយមស្សនិយាមកថា	២៩
និរុត្តកថា	៣០
សម្មាសម្ពុទ្ធិកថា	៣១
សមាបន្តា អស្សនេនិកថា	៣២
អសាគនិកថា	៣៣
ធម្មតណ្ហា អនាគតនិកថា	៣៤
ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុប្បយានិកថា	៣៥

បច្ចុប្បន្ន

កុសលកុសលប្បដិសន្ធិកថា	៣៦
---------------------------------	----

មាតិកា	រំលឹក
សក្តានុប្បវត្តកថា	៣៦
គោលវិសាលភាពនៃកថា	៣៧
ជីវិតនៃកថា	"
ទុក្ខនិកថា	៣១
សក្តានុប្បវត្តកថា	៣២

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិ

កថាដ្ឋកថា	៣៦
កុសលចិត្តប្បដិសាគកថា	៣៧
អនន្តរាបយុត្តកថា	៣៨
និយមនិយាមកថា	៣៩
និរុត្តកថា	៤០
សម្មាសម្ពុទ្ធិកថា	៤១
សមាបន្តា អស្សនេនិកថា	៤២
អសាគនិកថា	៤៣
ធម្មតណ្ហា អនាគតនិកថា	៤៤
ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុប្បយានិកថា	៤៥

បច្ចុប្បន្ន

កុសលកុសលប្បដិសន្ធិកថា	៤៦
---------------------------------	----

មាតិកា

រង្វង់

អសភាសតបិដកថា	១០៨
កម្មបទយកថា	១១០

បន្ទុក បណ្ណសករ

សោឡសមា វិគ្គ

និគ្គហកថា	១១៦
បន្តហកថា	១១៨
សុខាទុប្បទានកថា	១២១
គតិគយបទសិការកថា	១២២
រូប ហេតុភិកថា	១២៧
រូប សាហេតុភិកថា	១២៨
រូប កុសលាភូសលនិកថា	១៣១
រូប វិបាកភិកថា	១៣២
រូប ប្រាជ្ញាប្រាជ្ញានិកថា	១៣៦
រូបភាគ រូបនាគុបយាយនាគភិកថា	១៣៨

សត្តសមា វិគ្គ

អត្ថិ អរហន្ត បុគ្គលបរិយាយភិកថា	១៤២
នត្ថិ អរហន្ត អកាលមច្ចតិកថា	១៤៤
សត្វមិទ្ធិ កម្មភាគភិកថា	១៤៦

មាតិកា

រង្វង់

អសភាសតបិដកថា	១១៨
កម្មបទយកថា	១១០

បន្ទុក បណ្ណសករ

សោឡសមា វិគ្គ

និគ្គហកថា	១១៦
បន្តហកថា	១១៨
សុខាទុប្បទានកថា	១២១
គតិគយបទសិការកថា	១២២
រូប ហេតុភិកថា	១២៧
រូប សាហេតុភិកថា	១២៨
រូប កុសលាភូសលនិកថា	១៣១
រូប វិបាកភិកថា	១៣២
រូប ប្រាជ្ញាប្រាជ្ញានិកថា	១៣៦
រូបភាគ រូបនាគុបយាយនាគភិកថា	១៣៨

សត្តសមា វិគ្គ

អត្ថិ អរហន្ត បុគ្គលបរិយាយភិកថា	១៤២
នត្ថិ អរហន្ត អកាលមច្ចតិកថា	១៤៤
សត្វមិទ្ធិ កម្មភាគភិកថា	១៤៦

មាតិកា	រល្អ
--------	------

ផ្ទៃប្រកាស	១៤៨
ប្រកាស អំពីប្រតិបត្តិការ	១៤១
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទូទៅ បង្កើតឡើង	១៤៣
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទូទៅ វិស្វកម្ម	១៤៤
ន ក្រុម សាស្ត្រ កសិកម្ម	១៤៧
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទំនៀមទម្លាប់	១៤៨
ន ក្រុម ក្រុមស្រុក ទំនៀមទម្លាប់	១៤១
ទំនៀមទម្លាប់	១៤៣

អង្គការសហប្រតិបត្តិការ

អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៧
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៨
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤១
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤២
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៣
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៦
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤១
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៤
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៨

មាតិកា	ទំព័រ
--------	-------

ផ្ទៃប្រកាស	១៤៨
ប្រកាស អំពីប្រតិបត្តិការ	១៤១
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទូទៅ បង្កើតឡើង	១៤៣
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទូទៅ វិស្វកម្ម	១៤៤
ន ក្រុម សាស្ត្រ កសិកម្ម	១៤៧
ន ក្រុម សាស្ត្រ ទំនៀមទម្លាប់	១៤៨
ន ក្រុម ក្រុមស្រុក ទំនៀមទម្លាប់	១៤១
ទំនៀមទម្លាប់	១៤៣

អង្គការសហប្រតិបត្តិការ

អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៧
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៨
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤១
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤២
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៣
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៦
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤១
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៤
អង្គការសហប្រតិបត្តិការ	១៤៨

មាតិកា

រង្វង់

ឯកសារសិទ្ធិមេ វិគ្គ

កិលសធម៌ខេត្ត	១៩១
សុភាគាភាព	១៩២
សាមញ្ញវេទនា	១៩៦
បុគ្គលិក	១៩៧
ភាគភាព	២០០
កុសលភាព	២០២
អច្ឆន្ទនិយាមភាព	២០២
វេទនា	២០៧

វិស័យសិទ្ធិមេ វិគ្គ

អសញ្ញាភាព	២០២
ញាណភាព	២០៧
និយាមភាព	២០៧
កិលសភាព	២២៧
មគ្គភាព	២២២
ញាណភាព	២២៨

មាតិកា

ទំព័រ

ឯកសារសិទ្ធិមេ

កិលសធម៌ខេត្ត	១៩១
សុភាគាភាព	១៩២
សាមញ្ញវេទនា	១៩៦
បុគ្គលិក	១៩៧
ភាគភាព	២០០
កុសលភាព	២០២
អច្ឆន្ទនិយាមភាព	២០២
វេទនា	២០៧

វិស័យសិទ្ធិមេ

អសញ្ញាភាព	២០២
ញាណភាព	២០៧
និយាមភាព	២០៧
កិលសភាព	២២៧
មគ្គភាព	២២២
ញាណភាព	២២៨

បាតិកា	ខន្ធបណ្ណសារ	រង្វង់
	ឯកវិសតិមោ វិគ្គោ	

សាសនកថា	២៣១
អវិភិក្កកថា	២៣៣
សាញាជនកថា	២៣៤
វត្ថុកថា	២៣៥
តុទ្ធកថា	២៣៧
សត្វទិសាកថា	២៣៨
ធម្មកថា	២៣៩
កម្មកថា	២៤១

ពារីសតិមោ វិគ្គោ

បរិនិព្វានកថា	២៤៤
កុសលចិត្តកថា	២៤៥
ការនិព្វានកថា	២៤៦
ធម្មានិសមយកថា	២៤៨
ភិក្ខុបិកថា	២៥០
អព្យាកកថា	២៥០
ការសវនប្បច្ចយភាគកថា	២៥២

បាតិកា	ឯកវិសតិមវិគ្គ	រង្វង់
	ខន្ធបណ្ណសារ	

សាសនកថា	២៣១
អវិភិក្កកថា	២៣៣
សាញាជនកថា	២៣៤
វត្ថុកថា	២៣៥
តុទ្ធកថា	២៣៧
សត្វទិសាកថា	២៣៨
ធម្មកថា	២៣៩
កម្មកថា	២៤១

ពារីសតិមវិគ្គ

បរិនិព្វានកថា	២៤៤
កុសលចិត្តកថា	២៤៥
ការនិព្វានកថា	២៤៦
ធម្មានិសមយកថា	២៤៨
ភិក្ខុបិកថា	២៥០
អព្យាកកថា	២៥០
ការសវនប្បច្ចយភាគកថា	២៥២

មាតិកា

រក្សា

ឧទាហរណ៍ ២៥៦

តើសិល្បៈ វិទ្យា

ឧទាហរណ៍ ២៥៧

អរហន្តវិទ្យា ២៥៨

ឥសាន្តវិទ្យា ២៦០

ភស្តុតាង ២៦៤

អបិច្ឆេទ ២៦៥

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទាហរណ៍ ២៥៦

តើសិល្បៈ វិទ្យា

ឧទាហរណ៍ ២៥៧

អរហន្តវិទ្យា ២៥៨

ឥសាន្តវិទ្យា ២៦០

ភស្តុតាង ២៦៤

អបិច្ឆេទ ២៦៥

